

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
ändring av kärnenergilagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i kärnenergilagen. I enlighet med kraven i grundlagen har i propositionen intagits förslag om ändring av kärnenergilagens bestämmelser om bemyndigande. Dessutom föreslås att vissa bestämmelser på lägre nivå som gäller kärnsäkerhet och om vilka det enligt grundlagen skall föreskrivas genom lag skall lyftas upp till lagnivå. I lagen föreslås dessutom bestämmelser om användning av maktmedel för att skydda användningen av kärnenergi mot lagstridig verksamhet.

I propositionen föreslås att kontrollen över utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter med dubbel användning skall undantas från kärnenergilagens tillämpningsområde varvid den automatiskt kommer att omfattas av lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning. Den myndighet som har ansvaret för exportkontrollen och tillstånden är utrikesministeriet.

Kärnenergilagen tillämpas på kontrollen över införseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter med dubbel användning, kontrollen över utförseln och införseln av malmer som innehåller uran och torium samt på kontrollen över utförseln och införseln av kärnavfall. Det föreslås att definitionen på anrikad malm som innehåller uran eller torium slopas. Produkterna i fråga skall i fortsättningen klassificeras som kärnämnen. När det gäller kontroll över utförseln av anrikade malmer tillämpas, liksom även i fråga om andra kärnämnen, lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning

men på kontroll i övrigt tillämpas kärnenergilagen. Till den del handels- och industriministeriet är tillståndsmyndighet för verksamheterna i fråga, föreslås beslutanderätten bli överförd på Strålsäkerhetscentralen.

Förfarandet för uppdatering och granskning av planerna för kärnavfallshantering föreslås i fortsättningen bli tillämpat med tre års intervall i stället för årligen som det tillämpas i dag. Samtidigt föreslås ministeriets beslutsfattande i anslutning till reserveringen av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen, inklusive förfarandet med hörande, i fortsättningen ske med tre års intervall i stället för nuvarande ett års intervall.

Principerna för nedläggning av kärnanläggningar föreslås bli preciserade genom en bestämmelse om att man vid planeringen av kärnanläggningar skall ha beredskap för en nedläggning av anläggningen samt om att nedläggningsåtgärder inte skall få uppskjutas onödigt efter det att verksamheten upphört.

Den delegation för förberedande handläggning av ärenden som gäller användning av kärnenergi vilken finns i anslutning till handels- och industriministeriet föreslås bli indragen. Det föreslås att det i anslutning till Strålsäkerhetscentralen inrättas ett nytt sakkunnigorgan som skall ha hand om den förberedande handläggningen av ärenden som gäller skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi.

Lagen föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2008.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
2.1.1 Gällande lagstiftning och dess utveckling.....	4
2.1.2 Grundlagen	5
2.2 Den internationella utvecklingen	6
2.3 Bedömning av nuläget	6
2.3.1 Allmänt.....	6
2.3.2 Behovet av ändringar som följer av grundlagen.....	7
2.3.3 Andra ändringsbehov	7
2.3.4 Lagens natur av undantagslag	8
3 PROPOSITIONENS MÅL OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	10
3.1 Propositionens mål.....	10
3.2 De viktigaste förslagen.....	10
3.2.1 Allmänt.....	10
3.2.2 Kärnsäkerhet.....	10
3.2.2.1 Författningsnivå.....	10
3.2.2.1.1 Bestämmelser i statsrådets kärnsäkerhetsföreskrifter som skall lyftas upp till lagnivå.....	10
3.2.2.1.2 Bestämmelser i kärnenergiförordningen som skall tas in i kärnenergilagen	12
3.2.2.2 Bestämmelserna om bemyndigande	12
3.2.2.3 Skyddsarrangemang	13
3.2.3 Tillstånds- och övervakningsförfaranden i anslutning till kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter	14
3.2.3.1 Kontroll av utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter	14
3.2.3.2 Kontroll av transiteringen av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter.....	14
3.2.3.3 Kontroll av införseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter	15
3.2.3.4 Kontroll av utförseln av malmer och anrikade malmer som innehåller uran eller torium	15
3.2.3.5 Kontroll av införseln och utförseln av kärnavfall.....	16
3.2.4 Bestämmelserna om kärnavfallshantering.....	16
3.2.5 Delegationer	17
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
4.1 Allmänt	18
4.2 Ekonomiska konsekvenser.....	18
4.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	18
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	18
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	19

DETALJMOTIVERING	20
1 LAGFÖRSLAGET	20
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	54
3 IKRAFTTRÄDANDE	54
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	55
LAGFÖRSLAG	56
om ändring av kärnenergilagen	56
PARALLELLTEXTER	72
om ändring av kärnenergilagen	72
BILAGA	95
om ändring av kärnenergiförordningen	95
BILAGA	105
om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk	105
BILAGA	113
om allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi	113
BILAGA	119
om allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk	119
BILAGA	123
om allmänna föreskrifter om säkerheten vid slutförvaring av kärnavfall	123

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Kärnenergilagen (990/1987) trädde i kraft den 1 mars 1988. Lagen innehåller de allmänna principerna för användningen av kärnenergi samt bestämmelserna om kärnavfallshanteringen, tillstånden för användning av kärnenergi och övervakningen av den samt om behöriga myndigheter.

År 2000 trädde en ny reviderad grundlag i kraft. Den innehåller bl.a. krav beträffande författningarnas nivå samt krav beträffande bemyndigandebestämmelser som bestämmelserna på lägre nivå skall uppfylla. Avsikten med propositionen är framför allt att bringa kärnenergilagen i överensstämmelse med de krav som uppställs i grundlagen. Samtidigt föreslås lagen bli reviderad till vissa delar för att göra regleringen klarare och enklare. Propositionen ingriper inte i de allmänna lagstadgade principerna för användningen av kärnenergi och inte heller i beslutsförfarandet i fråga om kärnanläggningar.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Gällande lagstiftning och dess utveckling

Kärnenergilagen innehåller bestämmelserna om användning av kärnenergi. Med användning av kärnenergi avses sådan verksamhet som hör till tillämpningsområdet för kärnenergilagen och som täcker samtliga verksamheter i anslutning till kärnenergi och produktionen av kärnenergi från gruvdrift och anrikningsverksamhet som syftar till produktion av uran och torium ända till placeringen av kärnavfall i slutförvar. Bestämmelser som preciserar lagen har utfärdats genom kärnenergiförordningen (161/1988). Innan kärnenergilagen trädde i kraft innehöll atomenergilagen (356/1957) och atomenergiförordningen (75/1958) bestämmelser om användning av kärnenergi. Atomenergilagen hade karaktären av en ramlag som nästan helt

saknade materiellrättsliga bestämmelser om användning av kärnenergi.

När kärnenergilagen bereddes var de fyra kärnkraftsverksenheter i vårt land (Lovisa 1 och 2 samt Olkiluoto 1 och 2) redan uppförda och tagna i drift, vilket erbjöd en konkret saklig grund för en totalrevidering av lagstiftningen på området. Lagförslaget utarbetades som kommittéarbete varefter ett omfattande remissförfarande, som omfattade de olika intressegrupperna, ordnades innan sista handen lades vid propositionen. När arbetet var slutfört täckte den nya lagen bl.a. tillstånd som behövs för användning av kärnenergi och villkoren för beviljande av tillstånd, förfarandet för behandlingen av ärenden som gäller kärnenergi inklusive remiss- och hörandeförfaranden, planeringen för och genomförandet av kärnavfallshanteringen samt reservering av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen.

Regleringen om säkerheten vid användning av kärnenergi reviderades i samband med att kärnenergilagen stiftades. Enligt den princip som bestämmelsen i 2 kap. innehåller skall användningen av kärnenergi vara säker och får ej orsaka skada på människor, miljö eller egendom. Enligt motiveringarna till lagen skall den risk för exponering för radioaktiv strålning som användningen av kärnenergi medför hållas så låg som möjligt (RP 16/1985 rd). I motiveringarna konstateras att den aldrig helt kan elimineras men att skador på människor, miljö och egendom kan förebyggas genom tillräckliga skydds- och säkerhetsarrangemang. Betydelsen av åtgärder som krävs för förebyggande av risker och skador med tanke på säkerställandet av säkerheten skall dock vara sådan att det är motiverat att kräva att åtgärderna vidtas oavsett de kostnader eller olägenheter som de medför. I lagens allmänna principer inkluderades också ett krav beträffande tillräckliga skydds- och beredskapsarrangemang.

Efter att kärnenergilagen trätt i kraft kompletterades bestämmelserna om säkerhet genom statsrådets beslut vilka utfärdats med stöd av det bemyndigande som ingår i 81 § och vilkas tillämpningsområde täckte de oli-

ka delområdena av säkerheten vid användning av kärnenergi. Dessa beslut, som fortfarande är i kraft i deras ursprungliga form, gäller allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk (statsrådets beslut 391/1991), allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid kärnkraftverk (statsrådets beslut 396/1991), allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk (statsrådets beslut 397/1991) och allmänna säkerhetsföreskrifter för en anläggning för slutförvar av driftavfall från kärnkraftverk (statsrådets beslut 398/1991). Senare kompletterades regleringen ytterligare genom bestämmelserna om säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle (statsrådets beslut 478/1999) som likväl är fortfarande i kraft i oförändrad form.

De bestämmelser om kärnsäkerheten som ingår i kärnenergilagen och i statsrådets beslut enligt ovan har preciserats ytterligare genom de detaljerade säkerhetsnormer som utfärdats och publicerats av Strålsäkerhetscentralen. Dessa tekniska regelverk som är kända som kärnkraftverksdirektiv (nedan KKV-direktiv; på finska YVL) utgör en fundamental del av ett effektivt genomförande av kärnsäkerheten, eftersom de ställer detaljerade krav beträffande samtliga delområden som är viktiga med tanke på säkerheten vid användning av kärnenergi. Strålsäkerhetscentralen har utfärdat KKV-direktiven med stöd av 55 § 2 mom. 3 punkten i kärnenergilagen. För tillfället finns det totalt 72 direktiv. Vid Strålsäkerhetscentralen har ett förberedande arbete för revidering av direktiven inletts vilket syftar till modernisering av deras struktur och omstrukturering av dem så att antalet direktiv kommer att halveras. En plan för principerna för och strukturen hos revideringsarbetet har färdigställts och kommer att realiseras efter det att arbetet med revidering av kärnenergilagen och statsrådets föreskrifter om kärnsäkerheten, vilka står på en hierarkiskt sett högre nivå, har slutförts.

Den ovan nämnda kärnenergiförordningen har karaktären av en procedurbestämmelse som innehåller bestämmelser som kompletterar lagen om bl.a. ansökningar om tillstånd som berättigar till användning av kärnenergi och behandlingen av nämnda ansökningar, förfarandet vid planeringen av kärnavfalls-

hanteringen och reserveringen av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen samt om de uppgifter som skall tillställas de myndigheter som övervakar användningen av kärnenergi. Kärnenergiförordningen innehåller också definitioner på kärnenergilagens tillämpningsområde och teknisk-fysikaliska definitioner som krävs för verifiering av att lagen tillämpas, gränsvärden och andra bestämmelser som preciserar detaljerna i kärnenergilagens utkanter.

Enligt kärnenergilagen ankommer övervakningen av säkerheten vid användning av kärnenergi på Strålsäkerhetscentralen. Strålsäkerhetscentralen har befogenheter att ålägga tillståndshavaren eller annan verksamhetsidkare att lämna de uppgifter och utredningar som behövs för övervakning av säkerheten, granska deras verksamhet samt ställa krav och utfärda föreskrifter som är nödvändiga för säkerställande av säkerheten vid användning av kärnenergi. I kärnenergilagen föreskrivs också om myndigheternas befogenheter för den händelse att någon försummar att iaktta bestämmelserna i lagen eller de föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

I praktiken har kärnenergilagstiftningen visat sig vara en fungerande helhet och den har inte några betydande innehållsmässiga brister med tanke på användningen av kärnenergi och den effektiva övervakningen av säkerheten vid användning av kärnenergi. De väsentligaste bristerna har att göra med de normsystematiska krav som uppställs i grundlagen från år 2000, å ena sidan på författningsnivå och å andra sidan på bestämmelserna om bemyndigande. Dessa frågor behandlas i avsnitt 2.1.2 Grundlagen.

Kärnenergilagen har stiftats i grundlagsordning enligt 67 § i riksdagsordningen från 1928 (7/1928) vilket innebär att den är i kraft som en undantagslag. I denna proposition föreslås inga ändringar i de bestämmelser som förutsätter att lagen stiftas i grundlagsordning. Kärnenergilagens karaktär som undantagslag diskuteras dock i avsnitt 2.3 Bedömning av nuläget.

2.1.2 Grundlagen

Ovan har det redan hänvisats till det faktum att kärnenergilagstiftningen till alla delar inte

uppfyller de krav som uppställs i grundlagen. Detta gäller särskilt 80 § i grundlagen och tolkningen av den. Enligt paragrafen skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Förutsatt att de grundläggande bestämmelserna om den omständighet som skall regleras samt bestämmelser om bemyndigande finns angivna i lag, kan bestämmelser som preciserar lagen utfärdas genom förordning. Enligt grundlagen förutsätter utfärdandet av förordningar alltid ett bemyndigande i grundlagen eller en annan lag. Bemyndigandet skall dessutom vara exakt och avgränsat. Enligt tolkningen av grundlagen kan förordningar inte utfärdas på basis av ett sådant bemyndigande som givits innan grundlagen trätt i kraft och som inte uppfyller kraven i grundlagen.

Förordningar kan utfärdas av republikens president, statsrådet eller ett ministerium. Om det inte särskilt anges vem som skall utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. Enligt grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande skall vara exakt avgränsat.

De ovan nämnda kraven i grundlagen och deras förhållande till kärnenergilagen granskas närmare i avsnitt 2.3 Bedömning av nuläget.

2.2 Den internationella utvecklingen

Principerna för säkerställande av säkerheten vid användning av kärnenergi och utvecklandet av metoder som behövs för genomförandet av dem grundar sig i stor utsträckning på ett omfattande internationellt samarbete. Samarbetet inleddes i mitten av 1990-talet och det fortsätter ännu idag. En central roll i samarbetet innehar Internationella atomenergiorganet (International Atomic Energy Agency, IAEA), som grundades 1958 och som lyder under FN, samt kärnenergiorganet NEA (Nuclear Energy Agen-

cy), som grundades 1976 och som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (Organization for Economic Cooperation and Development, OECD). Finland deltar aktivt i det internationella samarbetet för säkerställande av kärnsäkerheten.

Särskilt inom IAEA har omfattande avtal om användningen och övervakningen av kärnenergi avfattats. Finland är part i konventionerna av vilka de senaste är konventionen om kärnsäkerhet (Convention on Nuclear Safety), som trädde i kraft 1996, och den gemensamma konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management; kärnavfallskonventionen), som trädde i kraft 2001.

2.3 Bedömning av nuläget

2.3.1 Allmänt

Under den tid kärnenergilagen har varit i kraft har den ändrats allt som allt 15 gånger. Genom ändringarna har lagen uppdaterats eller kompletterats eller ändringarna har haft samband med utvecklingen av den nationella eller internationella författningsmiljön. Största delen av ändringarna har varit av teknisk natur såsom genomförandet av de sameuropeiska procedurreglerna. Den ur samhällssynpunkt kanske mest betydelsefulla ändringen var de riktlinjer för kärnavfallshanteringen som fastställdes år 1994: Kärnavfall, som uppkommit i Finland, skall hanteras, lagras och slutförvaras på ett sätt som är avsett att bli bestående i Finland, och kärnavfall, som uppkommit utanför Finland, får inte hanteras, lagras eller slutförvaras på ett sätt som är avsett att bli bestående i Finland (6 a och 6 b § i kärnenergilagen). Linjedragningen innebar att transporterna av kärnavfallet från kärnkraftverket i Lovisa till Ryssland upphörde 1996.

Någon totalrevidering av lagen har inte gjorts under de 20 år som lagen varit i kraft eftersom de grundläggande principerna i kärnenergilagen och de förfaranden som ansluter sig till kärnanläggningar av stor allmän betydelse betraktas fortfarande långt som ac-

ceptabla och de anses också uppfylla de internationella krav som riktas mot dem (t.ex. om medborgarnas möjligheter att påverka beslutsfattandet i miljöfrågor). Därför har inte någon formell totalrevision av kärnenergilagen ansetts vara ändamålsenlig i samband med den aktuella propositionen, som närmast handlar om lagstiftningstekniska ändringar. En totalrevidering av lagstiftningen kan dock bli aktuell när behoven att komplettera lagen får en mer precis form i fråga om vissa viktiga delområden. Dylåka behov kan dyka upp särskilt i det skede när det blir aktuellt med nedläggning av anläggningar vilket inträffar när anläggningen har nått slutpunkten av sin tekniska livslångd. När det gäller nedläggning föreslåås i denna proposition endast några preciserande tillågg i lagen för vilka redogörs senare.

2.3.2 Behovet av åndringar som följer av grundlagen

Det har konstaterats ovan att kärnenergilagstiftningen inte till alla delar uppfyller de krav som ståås i grundlagen. För att faststååa författningsnivåen enligt grundlagen har en utvärdering gjorts av de allmånna föreskrifterna om säkerheten vid anvåndning av kärnkraft (Statsrådots beslut 395-398/1991 och 478/1999) som utfårats med stöd av 81 § i kärnenergilagen samt kärnenergiförordningen. Utvärderingen har resulterat i ett konstaterande att normverken innehååler några sådana bestämmelser som berör grunder för enskilda åktörers rättigheter och skyldigheter om vilka enligt grundlagen skall föreskrivas på lagnivå. Dessutom år vissa av de allmånna föreskrifterna om kärnsåkerheten principiellt sett så tunga att de på grund av deras stora betydelse hör till lagnivåen.

Dessutom bör kärnenergilagens bestämmelser om bemyndigande som gäller delegering av lagstiftningsmakt justeras så att de år tillråckligt exakta och noggrant avgrånsade på det såt som grundlagen förutsåtter. Det bör vidare konstateras att en del av bestämmelserna i kärnenergiförordningen grundar sig på det allmånna bemyndigandet i 82 § i kärnenergilagen som inte uppfyller de krav på identifiering av bestämmelserna om bemyndigande som uppståås i grundlagen. Inte

heller den bestämmelse i 55 § 2 mom. 3 punkten i kärnenergilagen med stöd av vilken Strååsåkerhetscentralen har publicerat KKV-direktiven och som innehååler detaljerade tekniska sårkerhetsnormer uppfyller de krav som ståås på bestämmelserna om bemyndigande och den år också i övrigt oklar. KKV-direktivens ståååååning som det tekniska normverk som innehååler de detaljerade sårkerhetskraven bör klargörås genom en bestämmelse på lagnivå.

Av grundlagens principer följer också att bestämmelserna om sårkerstååååande av sårkerheten vid anvåndning av kärnenergi, särskilt bestämmelserna om skyddsarrangemången vid kärnkraftverk, skall utfåras mer exakt och på lagnivå. För att anvåndningen av kärnenergi skall kunna skyddas mot lagstridig verksamhet kråvs bedömning av hotbilderna och tillråckliga arrangemång för förebyggande av eventuell lagstridig verksamhet som riktar sig mot anvåndningen av kärnenergi. Hittills har genomförandet och uppråthåååandet av skyddsarrangemång skett med stöd av den principiella bestämmelsen i 7 § i kärnenergilagen och vissa andra lagrum samt de allmånna föreskrifterna som utfårats med stöd av 81 § i kärnenergilagen. Enligt grundlagens principer skall grunderna för den sårkerhetsövervakning, det beredskap inför eventuell lagstridig verksamhet och det tillgripande av maktmedel som år nödvåndigt med tanke på anvåndningen av kärnenergi intas i lagen.

2.3.3 Andra åndringsbehov

Under de senaste åren har handels- och industriministeriet och Strååsåkerhetscentralen utrett tillståndsffarandena i anslutning till kärnåmnen och andra kärntekniska produkter och förnådenheter samt behovet av åndringar i detta hånseende. Åndringsbehoven följer av utvecklingen av Europeiska gemenskapernas lagstiftning och de möjligheter till effektivisering och förenkligt som detta erbjuder. Beståååååelserna om utførsel och inførsel av kärnåmnen och andra kärntekniska produkter och förnådenheter granskades år 2001 av en arbetsgrupp som handels- och industriministeriet hade tillsatt. Genom denna proposition verkståås arbetsgruppens rekommendationer

om justering av kärnenergilagen till de delar det i ljuset av den senaste utvecklingen och med tanke på den fortsatta beredningen av gemenskapslagstiftningen ansetts vara ändamålsenligt.

Också vissa bestämmelser om kärnavfalls-hanteringen är i behov av justering och komplettering. Behoven gäller vissa förfaranden för kärnavfallshantering och beredskapen inför den. Dessutom bör kärnenergilagen kompletteras genom preciserande bestämmelser om nedläggning av kärnanläggningar. Det är motiverat att sådana bestämmelser fogas till lagen också av den anledningen att vissa internationella utvärderingar av den finska kärnsäkerheten, som gjorts av utländska experter vars utlåtanden för det mesta varit positiva, fäst uppmärksamhet vid det faktum att bestämmelser om nedläggning av kärnanläggningar saknas i kärnenergilagen.

I övrigt handlar de ändringar som föreslås i kärnenergilagen om tekniska detaljer. Så är t.ex. fallet med bestämmelsen i 2 §, som gäller lagens tillämpningsområde, vars ordalydelse behöver förtydligas för att dess förståelighet skall kunna förbättras. Samtidigt finns det orsak att justera bestämmelserna om bemyndigande i 1 kap. i kärnenergilagen där det anges att de exakta teknisk-fysikaliska gränsvärdena och gränsdragningarna som är nödvändiga för en noggrann definition av gränsområdena i kärnenergilagens tillämpningsområde skall fastställas genom kärnenergiförordningen.

Kärnenergilagens tillämpningsområde omfattar också sådan gruvdrift och anriknings-verksamhet som syftar till produktion av uran eller torium. Förhållandet mellan kärnenergilagen och gruvlagen (503/1965) samt eventuella behov att ändra och precisera kärnenergilagen till denna del utreds som bäst i anslutning till ett projekt för revidering av gruvlagen.

2.3.4 Lagens natur av undantagslag

Ovan har det konstaterats att kärnenergilagen har stiftats i grundlagsordningen enligt 67 § i riksdagsordningen, vilket innebär att den gäller som en undantagslag. Enligt den ståndpunkt som grundlagsutskottet uttryckt i samband med grundlagsreformen bör reger-

ingen bedöma hur nödvändiga de undantagslagar är som stiftats innan den nya grundlagen trätt i kraft och förhållandet till den nya grundlagens bestämmelser samt vidta nödvändiga åtgärder för att lagstiftningen också på dessa punkter ska uppfylla de krav som grundlagen ställer (GrÜB 10/1998 rd, s. 23/I). När nya lagar stiftas är principen att undantagslagar undviks.

Grundlagsutskottet fäste i sitt utlåtande (GrUU 17/1985 rd) uppmärksamhet vid vissa bestämmelser i regeringens proposition med förslag till en kärnenergilag (RP 16/1985 rd) ur författningsrättslig synvinkel. Observationerna gällde lagförslagets bestämmelser om delegering av lagstiftningsmakt, riksdagens deltagande i beslutsfattandet kring uppförandet av kärnanläggningar, kärnavfallshanteringsfonden, samt lagförslagets bestämmelser om Finlands suveränitet.

När det gäller delegering av lagstiftningsmakt ansåg grundlagsutskottet att det var fråga om en i praktiken ganska sedvanlig delegering av lagstiftningsmakt som till sitt sakliga innehåll kan jämföras med utfärdande av tillämpningsföreskrifter och som således inte är betydelsefull ur författningsrättslig synvinkel (GrUU 17/1985 rd, s. 2/II). Delegering av lagstiftningsmakten förutsatte med andra ord inte att lagen stiftades i grundlagsordning.

Grundlagsutskottet ansåg det nödvändigt att riksdagen deltar i beslutsfattandet kring uppförandet av kärnkraftanläggningar eftersom det enligt utskottets ståndpunkt handlar om en fråga som är av stor samhällspolitisk och samhällsekonomiskt betydelse (GrUU 17/1985 rd, s.3/II). Granskningen av statsrådets principbeslut betraktades dock som en sådan ny uppgift för riksdagen som inte omfattas av en ordagrann tolkning av 63 § i riksdagsordningen. Således utgjorde 15 § i förslaget till kärnenergilag ett sådant undantag från regeringsformen och riksdagsordningen att lagen skulle stiftas i grundlagsordning. Som ett alternativ till statsrådets principbeslut föreslog grundlagsutskottet en möjlighet att utfärda bestämmelser om uppförande av kärnanläggningar genom lag varvid ärendet skulle komma upp i riksdagen antingen genom att regeringen överlämnar en proposition eller att en riksdagsledamot

väcker en lagmotion. Därvid skulle beslutsfattandet kunna ske i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 17/1985 rd, s. 4/I).

Kärnavfallshanteringsavgiften betraktade grundlagsutskottet inte som så problematisk ur författningsrättslig synvinkel att bestämmelserna om den skulle ha behövt stiftas i grundlagsordning. Grundlagsutskottet ansåg inte heller att inrättandet av en kärnavfallshanteringsfond skulle ha förutsatt avvikelse från den vanliga lagstiftningsordningen (GrUU 17/1985 rd, s. 5—6).

Bestämmelsen i 63 § 2 mom. i förslaget till kärnenergilag betraktade grundlagsutskottet som stridande mot regeringsformens bestämmelser om Finlands suveränitet eftersom bestämmelsen ger företrädare för främmande stater eller internationella organisationer rätt att självständigt utöva offentlig makt i Finland (GrUU 17/1985 rd, s. 6/II).

När det gäller regeringens proposition med förslag till ändring av kärnenergilagen (RP 5/2000 rd) tog grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 11/2000 rd, s. 5/II) ställning till bemyndigandet i 63 § 2 mom. som avviker från konstitutionen. Utskottet ansåg att det är skäl att stryka det som hänvisar till denna befogenhet och samtidigt till undantagslagen. I praktiken kan detta till exempel göras genom att de internationella kärnenergiorgan som Finland garanterar kontrollbefogenheter för specificeras i lagen.

Också i den utredning som ansluter sig till grundlagsreformen (bilaga till betänkandet av uppföljningsarbetsgruppen för grundlagen, Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkande 2002:7, s. 203) har som exempel på kärnenergilagens karaktär av undantagslag nämnts de omständigheter som tagits upp i ovan nämnda utlåtande av grundlagsutskottet över kärnenergilagen. Statsrådets principbeslut som nämns i 15 § i kärnenergilagen är fortfarande problematiskt eftersom varken grundlagen eller riksdagens arbetsordning (40/1999 från år 2000) direkt nämner att ett ärende anhängiggörs genom statsrådets principbeslut. Det andra undantaget utgörs fortfarande av bestämmelsen i 63 § i kärnenergilagen enligt vilken personer som är godkända av Finlands regering har rätt att utföra övervakning av användningen av kärnenergi i Finland.

Bestämmelserna i 15 § i kärnenergilagen utgör, om de tolkas ordagrant, en avvikelse från 39 § i grundlagen. I 39 § i grundlagen föreskrivs att ett ärende tas upp i riksdagen genom att regeringen överlämnar en proposition eller genom att en riksdagsledamot väcker en motion eller på något annat sätt som anges i grundlagen eller i riksdagens arbetsordning. Statsrådets principbeslut nämns inte heller någon annanstans i grundlagen. Enligt 39 § i grundlagen kan alltså ett ärende tas upp i riksdagen genom en bestämmelse i riksdagens arbetsordning.

Bestämmelser om upptagande av ärenden under riksmöte finns i 3 kap. 19 § i riksdagens arbetsordning. I paragrafen föreskrivs att när regeringspropositioner samt skrivelser, meddelanden och redogörelser från statsrådet och berättelser har lämnats till riksdagen samt förordningar eller andra författningar eller beslut på lägre nivå sänts till riksdagen för behandling skall talmannen meddela detta i plenum. I det förslag till riksdagens arbetsordning som talmanskonferensen lagt fram (TKF 1/1999 rd) finns inget närmare omnämnande om hur 19 § borde tolkas. Inte heller grundlagsutskottets betänkande (GrUB 9/1999 rd) eller stora utskottets betänkande (StUB 2/1999 rd) tar ställning till hur 19 § i riksdagens arbetsordning borde tolkas.

Vid tolkningen av 19 § handlar det om frågan huruvida statsrådets principbeslut kan räknas som hörande till ”andra beslut”. Med tanke på tolkningen ser utformningen av riksdagens arbetsordning ut att tillåta att statsrådet överlåter flera olika typer av ärenden till riksdagen. Om upptagande av ärendet till behandling i riksdagen genom statsrådets principbeslut kan tolkas strida mot bestämmelserna i 39 § i grundlagen och 19 § i riksdagens arbetsordning, kan denna kontrovers betraktas som ganska lindrig och skenbar. Med tanke på riksdagens verksamhet kan det dock noteras att statsrådets principbeslut används med undantag av kärnenergilagen annars mycket sällan som grund för upptagande av ärenden till behandling i riksdagen. Användningen av statsrådets principbeslut som ett sätt för upptagande av ärenden till behandling i riksdagen kan i det stora hela dock

inte betraktas som problematiskt ur grundlagens synvinkel.

Bestämmelserna i 63 § i kärnenergilagen har ovan konstaterats vara delvis i strid med bestämmelserna i 1 § i grundlagen, som gäller Finlands suveränitet, samt med 2 § i grundlagen, som gäller statsmaktens demokratiska karaktär. Kontroversen mildras av att Finland enligt 1 § 3 mom. i grundlagen deltar i internationellt samarbete i syfte att säkerställa fred och mänskliga rättigheter samt i syfte att utveckla samhället. Övervakningen av säkerheten vid kärnanläggningar kan tolkas ingå i samarbetet av detta slag, varför den som sådan inte kan anses utgöra någon betydande avvikelse från grundlagen.

På ovan anförda grunder anser dock regeringen att 15 och 63 § i kärnenergilagen, som betraktats som problematiska ur författningsrättslig synvinkel, inte utgör någon betydande avvikelse från grundlagen med avseende på den nya grundlagen och tolkningen av den. Regeringen anser att det inte är nödvändigt att i denna proposition närmare granska de ovan nämnda bestämmelserna i kärnenergilagen utan dessa granskas i samband med den totalrevidering av lagen som eventuellt kommer att ske vid ett senare tillfälle.

3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1 Propositionens mål

Målet för propositionen är först och främst att ändra kärnenergilagen så att den motsvarar kraven i grundlagen och på detta sätt skapa förutsättningar för att kärnenergilagstiftningens bestämmelser om säkerhet kan uppdateras så att de till alla delar är tidsenliga. Sådana säkerhetsföreskrifter som skall uppdateras ingår i bestämmelser som utfärdats på lägre nivå än lag. Av de säkerhetsföreskrifter som ingår i bestämmelserna på lägre nivå föreslås till lagnivå bli upplyfta sådana krav av principiell karaktär och andra sådana krav om vilka bestämmelser enligt grundlagen skall utfärdas på lagnivå. De krav som numera ingår i bestämmelserna på lägre nivå och som nu föreslås bli upplyfta till lagnivå är inte några nya krav som skall ställas utan det

handlar om uppfyllande av grundlagens krav beträffande författningsnivå.

Ett tidsmässigt viktigt mål är sättande i kraft av de reviderade säkerhetsbestämmelserna, som skall utfärdas genom förordningar av statsrådet efter det att lagändringen trätt i kraft, senast vid en sådan tidpunkt som tillåter att de uppdaterade bestämmelserna finns tillgängliga i god tid innan behandlingen av ansökan om drifttillstånd för den under byggnad varande kärnkraftanläggningen (Olkiluoto 3) påbörjas.

Lagen föreslås samtidigt bli justerad i enlighet med de ändringsbehov som kommit fram under de senaste åren.

3.2 De viktigaste förslagen

3.2.1 Allmänt

I propositionen föreslås att kärnenergilagen ändras till den del detta är nödvändigt för att kraven i grundlagen skall bli uppfyllda. Samtidigt föreslås vissa bestämmelser i kärnenergilagen bli ändrade i syfte att klargöra och förenkla regleringen.

Propositionen innehåller förslag till bestämmelser som gäller särskilt följande ärendehelheter: kärnsäkerhet, tillståndsförfarandena i anslutning till kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter samt nedläggning av kärnanläggningar och kärnavfallshantering. Nedan följer en närmare redogörelse för de viktigaste förslagen i anslutning till ovan nämnda ärendehelheter.

3.2.2 Kärnsäkerhet

3.2.2.1 Författningsnivå

3.2.2.1.1 Bestämmelser i statsrådets kärnsäkerhetsföreskrifter som skall lyftas upp till lagnivå

Det föreslås att till kärnenergilagen fogas ett nytt 2 a kap. som innehåller bestämmelser om de viktigaste materiella krav som ställs på säkerheten vid användning av kärnenergi. I 7 a § föreslås bestämmelser om den s.k. SAHARA-principen (Safety As High As Reasonably Achievable) som för närvarande ingår i statsrådets beslut om allmänna före-

skrifter om säkerheten vid kärnkraftverk (27 § i statsrådets beslut 395/1991). Det handlar om den ledande principen för kärnsäkerhetsarbetet, nämligen att säkerheten vid användning av kärnenergi skall hållas på en så hög nivå som det praktiskt är möjligt. För att ytterligare utveckla säkerheten skall de åtgärder genomföras som kan anses befogade med tanke på de erfarenheter som gjorts av användningen av kärnenergi och gjorda säkerhetsundersökningar samt utvecklingen av vetenskap och teknik. I enlighet med denna princip ställdes bl.a. på Olkiluoto 3-projektet redan från början ett krav att reaktorinneslutningen skall planeras och dimensioneras så att den tål en kollision med ett flygplan.

Den andra hörnstenen i säkerhetstänkandet är det s.k. principen om djupförsvar som förutsätter att säkerheten vid en kärnanläggning skall säkras genom flera på varandra följande skyddsmekanismer som är oberoende av varandra. Principen om djupförsvar skall utsträckas till att omfatta både den funktionella och den strukturella säkerheten vid anläggningen. I praktiken kommer principen att tillämpas vid de val i fråga om säkerhet som träffas ända från planeringsstadiet. Principen om djupförsvar och dess olika dimensioner ingår för närvarande i statsrådets beslut om säkerheten vid kärnkraftverk (13 och 14 §). Med tanke på hur viktig principen är föreslås att det centrala innehållet i den intas i 7 b § i det nya 2 a kap. och att en närmare beskrivning av den lämnas i de allmänna säkerhetsföreskrifter som skall utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den tredje grundläggande säkerhetsbestämmelsen, som numera anges i statsrådets beslut, gäller begränsning av den strålningsexponering och de radioaktiva utsläpp som uppstår vid användningen av kärnenergi. Till denna del ingår de centrala säkerhetsbestämmelserna i statsrådets beslut om allmänna föreskrifter för säkerheten vid kärnkraftverk (7 och 9 §), utöver vilket beslutet innehåller s.k. kalkylerade gränsvärden (10–12 §), vilka utgör utgångspunkten för planeringen av kärnanläggningarnas säkerhet med tanke på eventuella driftstörningar och olyckor. De viktigaste punkterna föreslås bli lyfta upp till lagnivå genom att först konstatera att optimeringsprincipen dvs. ALARA

(As Low As Reasonably Achievable; på så låg nivå som praktiskt är möjligt) enligt 2 § 2 punkten i strålskyddslagen (592/1991) skall tillämpas vid all användning av kärnenergi. Bestämmelserna om maximivärden för den exponering för strålning från användningen av kärnenergi som en individ i befolkningen utsätts för skall också fortsättningsvis utfärdas genom förordning av statsrådet.

På lagnivå skall också föreskrivas om övervakning av de radioaktiva utsläppen från en kärnanläggning. Det är ytterst viktigt att de miljöskadliga verkningarna av en kärnanläggning, också det faktum att sådana inte förekommer i praktiken om anläggningen fungerar som normalt, verifieras på ett säkert och tillförlitligt sätt. Således föreslås i kärnenergilagen bestämmelser om att Strålsäkerhetscentralen skall fastställa sådana gränsvärden för radioaktiva utsläpp från en kärnanläggning som behövs vid kontrollen av maximivärdena av strålexponering och att övervakningen av utsläppen skall ordnas så att iakttagandet av gränsvärden på ett tillförlitligt sätt kan konstateras. Förslagen ändrar inte i praktiken det system för övervakning och uppföljning av strålexponeringen som reglerats genom bestämmelserna (9 och 26 §) i statsrådets beslut om allmänna föreskrifter för säkerheten vid kärnkraftverk men funktionerna i fråga är så viktiga med tanke på säkerheten vid användning av kärnenergi att grunderna för dem bör anges i lag.

Utöver det som anförts ovan skall från det ovan nämnda statsrådsbeslutet om säkerheten vid kärnkraftverk upp till kärnenergilagen lyftas bestämmelserna om påvisande och bedömning av att säkerhetsbestämmelserna uppfylls (6 §), kraven beträffande uppföljning av anläggningens skick och driftfarenheterna (27 §), kraven på personalen och särskilt på dess lämplighet, kompetens och utbildning (25 §) samt bestämmelserna om säkerhetskultur och kvalitetssäkring (4 och 5 §), dvs. kvalitetsledning – uttryckt i moderna termer. Dessa omständigheter som numera regleras genom statsrådets beslut är av så central betydelse för säkerheten vid användning av kärnenergi att grunderna för dem föreslås bli intagna i det nya 2 a kap. i kärnenergilagen.

Av statsrådets allmänna föreskrifter om kärnavfallshanteringen föreslås i lagen bli intagna de centrala principerna för säkerheten vid placeringen i slutförvar av använt kärnbränsle vilka för tillfället ingår i 5 och 7 § i statsrådets beslut (statsrådets beslut 478/1999). Den ledande principen är att slutförvaringen inte får medföra sådana effekter på hälsan eller miljön som överskrider den maximinivå som skall anses godtagbar vid den tidpunkt då slutförvaringen genomförs. Slutförvaringen skall också planeras så att långtidssäkerheten kan garanteras utan att slutförvaringsplatsen övervakas under en längre period efter det att slutförvaringsutrymmet har slutits.

3.2.2.1.2 Bestämmelser i kärnenergiförordningen som skall tas in i kärnenergilagen

Kärnenergiförordningen innehåller huvudsakligen procedurbestämmelser som gäller tillämpningen av kärnenergilagen samt bestämmelser om tekniska definitioner för specificering av gränsområdena för tillämpningen av lagen, vilka också fortsättningsvis skall utfärdas på författningsnivå. Det är dock motiverat att vissa bestämmelser om kärnanläggningens ansvarige föreståndare och vissa andra personer i ansvarsställning som ingår i 16 kap. lyfts upp till lagnivå. Detta beror dels på det att uppgifterna i fråga – dvs. det att de sköts på ett kompetent, noggrant och ansvarsfullt sätt – är av ytterst stor betydelse för säkerheten vid driften av en kärnanläggning. Å andra sidan bör det konstateras att ställningen, rättigheterna och ansvaret för de personer som utför nämnda uppgifter är förenade med vissa särdrag varför bestämmelser om de krav som gäller dem skall utfärdas på lagnivå.

I enlighet med detta föreslås att bestämmelserna om den ansvariga föreståndaren för en kärnanläggning (123, 124, 126, 127 och 130 §) överförs till kärnenergilagen. Det föreslås vidare att bestämmelserna om de reaktoroperatörer som arbetar i kontrollrummet samt personer som ansvarar för beredskapsarrangemangen, skyddsarrangemangen och kärnmaterialövervakningen (128–130 §) överförs till kärnenergilagen. Förslagen ingår

i det föreslagna nya 2 a kap. i kärnenergilagen.

3.2.2.2 Bestämmelserna om bemyndigande

De säkerhetsnormer som hör till tillämpningsområdet för kärnenergilagen är ordnade i ett hierarkiskt system med tre nivåer. I kärnenergilagen finns principerna och de centrala förfarandena för tryggnad av säkerheten. I 81 § i kärnenergilagen bemyndigas statsrådet att utfärda allmänna bestämmelser om säkerheten, skydds- och beredskapsarrangemangen samt arrangemangen för räddningstjänsten, och om det sätt på vilket en i lagen avsedd tillståndshavare skall delta i dem. Enligt 2 mom. skall Strålsäkerhetscentralen utarbeta förslag till ovan nämnda bestämmelser innan förslagen tillställs handels- och industriministeriet. De fem statsrådsbeslut som har nämnts tidigare i avsnitt 2.1.1 (Gällande lagstiftning och dess utveckling) har utfärdats med stöd av detta bemyndigande.

De allmänna föreskrifterna om kärnsäkerhet som utfärdats genom statsrådsbeslut har karaktären av materiella säkerhetsnormer. Detta gäller särskilt för statsrådets beslut om säkerheten vid kärnkraftverk samt beslutet om slutförvaringen av kärnavfall vilka innehåller i komprimerad form planeringskrav, tekniska och funktionella principer som skall följas vid uppfyllandet av kraven samt sådana delområden vilka är viktiga med tanke på säkerheten inklusive väsentliga föreskrifter om dem. Besluten om skyddsarrangemang och om beredskapsarrangemang kan i fråga om karaktär jämföras med dem även om de sistnämnda dessutom innehåller normer av administrativ typ.

På den tredje nivån i hierarkin finns de detaljerade tekniska direktiv som Strålsäkerhetscentralen utfärdar och publicerar (KKV-direktiv). Strålsäkerhetscentralen har utfärdat KKV-direktiv ända sedan 1970-talet, dvs. under hela den tid då kärnenergi använts i Finland. Sedan kärnenergilagen trätt i kraft har som grund för bemyndigandet att utfärda KKV-direktiv betraktats 55 § 2 mom. 3 punkten i kärnenergilagen. Till sin rättsliga karaktär är KKV-direktiven anvisningar i den bemärkelse som avses i lagen om ministeri-

ernas och andra myndigheters föreskriftssamlingar (189/2000) även om deras verkliga betydelse och effekt för det praktiska säkerhetsarbetet är viktig. KKV-direktivens karaktär som normer diskuteras närmare i detaljmotiveringen till 2 a kap. 7 r §.

Bestämmelsen om bemyndigande att utfärda allmänna föreskrifter om säkerheten vid användning av kärnenergi föreslås bli flyttad till slutet av det nya föreslagna 2 a kap. Således skall bestämmelsen om bemyndigande placeras i anslutning till de säkerhetsbestämmelser på lagnivå vars komplettering de närmare bestämmelserna om bemyndigande gäller. Bestämmelsen om bemyndigande föreslås samtidigt bli preciserad så att den specificerar de delområden av kärnsäkerhet om vilka sådana allmänna säkerhetsföreskrifter som syftar till att komplettera bestämmelserna i lagen skall utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om bestämmelsen om bemyndigande föreslås dessutom vissa kompletteringar.

Den bestämmelse om bemyndigande genom vilken ställningen av Strålsäkerhetscentralens KKV-direktiv definieras och centralen bemyndigas att utfärda direktiven föreslås också bli intagen i 2 a kap. omedelbart efter den bestämmelse om bemyndigande som gäller statsrådets rätt att utfärda allmänna säkerhetsföreskrifter. I och med denna struktur skulle 2 a kap. innehålla de centrala materiella säkerhetsbestämmelserna samt, genom bestämmelserna om bemyndigande, hela det hierarkiska systemet av säkerhetsnormer i form av en logisk helhet som är lätt att uppfatta.

Det föreslås att det allmänna bemyndigandet att utfärda förordningar som finns i 82 § i kärnenergilagen och som åsyftar kärnenergiförordningen föreslås bli ersatt genom en ny bestämmelse om bemyndigande, som specificerar de ärenden och delområden om vilka närmare bestämmelser i fråga om förfaranden och administrativa åtgärder kan utfärdas genom förordning av statsrådet. De bemyndiganden i 1 kap. i kärnenergilagen som avser att precisera tillämpningsområdet för kärnenergilagen (1—3 kap. i nuvarande kärnenergiförordningen) skall också fortsättningsvis utfärdas i anslutning till de relevanta bestämmelserna i 1 kap. i kärnenergilagen.

Preciseringar föreslås också i dessa bestämmelser om bemyndigande till den delen de är bristfälliga.

3.2.2.3 Skyddsarrangemang

De praktiska skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi regleras numera i principbestämmelsen i 7 §, de relevanta punkterna om krav i tillståndsbestämmelserna och statsrådets beslut om allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid kärnkraftverk (396/1991). Förfarandena för den praktiska säkerhetsövervakningen och grunderna för beredskapen för användning av sådana maktmedel som är nödvändiga med tanke på förebyggandet av lagstridig verksamhet har härletts framför allt från principerna i strafflagstiftningen och tvångsmedelslagstiftningen. De allmänna grunder som ingår i dessa rättsinstitutioner är fortfarande giltiga men de kan inte anses vara tillräckliga ur grundlagens synvinkel med tanke på de särskilda behov av säkerhet och skydd som kärnenergisektorn och särskilt driften av kärnkraftverk är förenade med.

Det föreslås att bestämmelserna om principerna för planering av skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi samt de rättsliga grunderna för de maktmedel som är avsedda att användas vid förebyggande av lagstridig verksamhet som riktar sig mot användningen av kärnenergi skall intas i det nya 2 a kap. i kärnenergilagen. Samtidigt föreslås bestämmelser om den regelmässiga säkerhetskontrollen av kärnanläggningar och om förfarandena och befogenheterna i samband med denna.

Till skyddsarrangemangen ansluter sig också ett förslag om inrättande av ett organ som specialiserat sig på dessa frågor. Den föreslagna delegationen för handläggning av ärenden som gäller skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi föreslås bli inrättad i anslutning till Strålsäkerhetscentralen på liknande sätt som den delegation för förberedande handläggning av ärenden som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen (kärnsäkerhetsdelegationen).

3.2.3 Tillstånds- och övervakningsförfaranden i anslutning till kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter

3.2.3.1 Kontroll av utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter

Kärnenergilagen innehåller bestämmelser om kontroll av utförseln av kärnämnen och andra kärnmaterial, anordningar, aggregat samt informationsmaterial samt om tillståndsförfarandet i samband med utförsel. Ämnena och produkterna i fråga är sådana produkter med dubbla användningsområden som avses i rådets förordning (EG) nr 1334/2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden (nedan förordningen om produkter med dubbla användningsområden) samt i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996), nedan lagen om exportkontroll, som stiftats för att komplettera bestämmelserna i EG-förordningen. Enligt 1 § i lagen om exportkontroll tillämpas inte lagen på export av sådana produkter i fråga om vilka det om exportkontrollen stadgas eller bestäms i någon annan lag. Sålunda tillämpas inte lagen om exportkontroll på utförseln av kärntekniska produkter med dubbla användningsområden eftersom de omfattas av tillämpningsområdet för kärnenergilagen.

Före ikraftträdandet av ändringen av lagen om exportkontroll år 2003 ankom kontrollen av utförseln av kärntekniska produkter med dubbla användningsområden, liksom också kontrollen av utförseln av andra produkter med dubbla användningsområden, på handels- och industriministeriet. Genom den ovan nämnda ändringen av lagen om exportkontroll, som utgjorde ett led i omorganiseringen av de handelspolitiska ärendena, överfördes ansvaret för kontrollen av exporten av produkter med dubbel användning, med undantag av kontrollen av utförseln av kärntekniska produkter med dubbel användning som grundar sig på bestämmelserna i kärnenergilagen, till utrikesministeriet. Genom överföringen av uppgifterna, som också innebar flyttning av personalresurser, klargjordes ar-

betsfördelningen mellan ministerierna med beaktande av ändamålsenlighetssynpunkter. Samtidigt effektiviserades användningen av resurser.

Utförseltillstånd med stöd av kärnenergilagen beviljas av både handels- och industriministeriet och Strålsäkerhetscentralen. Ministeriet beviljar huvudsakligen tillstånd till sådan utförsel som riktar sig till länderna utanför gemenskapen och Strålsäkerhetscentralen tillstånd som gäller utförsel till länder inom gemenskapen. Undantag från detta utgör utförseln till sådana länder som räknas upp i landförteckningen i förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Dessa länder har förbundit sig till alla internationella exportkontrollarrangemang.

I propositionen föreslås kärnenergilagen bli ändrad så att ansvaret för exportkontrollen i fråga om alla kärnämnen och andra kärntekniska produkter med dubbla användningsområden vilka omfattas av EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden förs över på utrikesministeriet. Detta förutsätter inte någon ändring av lagen om exportkontroll eftersom lagen om exportkontroll tillämpas automatiskt på exporten av alla produkter med dubbel användning som inte omfattas av någon annan lag. Förslaget syftar till att klargöra och förenkla förfarandena för kontroll av exporten av produkter med dubbel användning samt att optimera utnyttjandet av de administrativa resurserna. De uppgifter som föreslås bli överförda till utrikesministeriet har inte krävt några betydande arbetsinsatser vid handels- och industriministeriet eller vid Strålsäkerhetscentralen. Endast några få ansökningar om exporttillstånd har årligen anhängiggjorts vid ministeriet och centralen.

3.2.3.2 Kontroll av transiteringen av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter

Kärnenergilagen innehåller inte några särskilda bestämmelser om transitering av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter. Transiteringen har ansetts omfatta både införseln och utförseln av ämnen och produkter varvid frågan om utförseltillstånd har avgjorts i samband med prov-

ningen av ansökan om införseltillstånd. Om det har varit fråga om radioaktiva ämnen har det krävts också tillstånd till transporter av dem på Finlands territorium (transporttillstånd).

Om kontrollen av utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter överförs till tillämpningsområdet för lagen om exportkontroll, är det ändamålsenligt att också den kontroll av utförseln som inbegriper transitering skall ske på basis av lagen om exportkontroll. För närvarande skulle detta innebära i praktiken en försämring av kontrollen i fråga om transitering eftersom varken EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden eller lagen om exportkontroll tillämpas på ämnen eller produkter som endast transiteras genom gemenskapsområdet. Rådets arbetsgrupp för produkter med dubbla användningsområden förhandlar dock som bäst om möjligheten att inkludera exportkontrollen i anslutning till transitering i tillämpningsområdet för förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Införseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter till Finland liksom också transporteringen av radioaktiva ämnen och produkter på Finlands territorium skall dock också fortsättningsvis övervakas på basis av kärnenergilagen. Tillsynsmyndigheten i alla nämnda fall är Strålsäkerhetscentralen.

3.2.3.3 Kontroll av införseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter

Kärnenergilagens tillämpningsområde omfattar kontroll av införseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter, anordningar, aggregat samt av informationsmaterial. Införseltillstånd beviljas av både handels- och industriministeriet och Strålsäkerhetscentralen. Ministeriets tillståndsbefogenheter gäller sådana ämnen och produkter som är av största vikt med tanke på icke-spridningen, dvs. sensitiva ämnen och produkter, medan Strålsäkerhetscentralen beviljar tillstånd till införsel av andra ämnen och produkter. Under de senaste åren har endast några få ansökningar om införseltillstånd för sensitiva ämnen eller produkter an-

hängiggjorts vid ministeriet. Införseln av nämnda ämnen eller produkter till Finland har inte heller lika stor icke-spridningspolitisk betydelse som utförseln av dem från Finland. Med tanke på tillståndssystemets klarhet är det motiverat att all kontroll av införseln av ämnen och produkter som omfattas av kärnenergilagen koncentreras till Strålsäkerhetscentralen.

3.2.3.4 Kontroll av utförseln av malmer och anrikade malmer som innehåller uran eller torium

Huruvida malmer och anrikade malmer som innehåller uran eller torium omfattas av EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden eller inte har varit en tolkningsfråga. Det är dock ändamålsenligt att här utgå från bestämmelserna i kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll där anrikade malmer klassificeras som kärnämnen. Malmer däremot klassificeras inte som kärnämnen och de omfattas således inte av den kontroll som avses i förordningen.

I kärnenergiförordningen har anrikade malmer definierats skilt och de har således åtskiljts från kärnämnen. Detta är inte ändamålsenligt med tanke på gemenskapslagstiftningen. I syfte att förenhetliga och klargöra bestämmelserna föreslås kärnenergilagstiftningen bli ändrad så att definitionen på anrikad malm som innehåller uran eller torium stryks ur kärnenergiförordningen och att anrikade malmer i fortsättningen omfattas av bestämmelserna om kärnämnen. Kontrollen över utförseln av anrikade malmer föreslås, i likhet med kontrollen över utförseln av andra kärnämnen, i fortsättningen omfattas av tillämpningsområdet för lagen om exportkontroll. På andra verksamheter som gäller anrikade malmer tillämpas fortsättningsvis kärnenergilagens bestämmelser om kärnämnen. Detta innebär i praktiken att tillståndspliktig verksamhet omfattar utöver utförseln och införseln också innehavet, hanteringen, användningen, lagringen, överlåtelsen samt transporten av anrikade malmer.

De verksamheter som ansluter sig till malmer som innehåller uran eller torium skall

också i fortsättningen omfattas av kärnenergilagen.

Tillståndet till utförsel av malmer och malmanrikningar till länder utanför gemenskapen beviljas numera av handels- och industriministeriet och tillståndet till utförsel av dem till länder inom gemenskapen av Strålsäkerhetscentralen. Det föreslås att ministeriets befogenheter att besluta om utförseltillstånd för malmer skall överföras på Strålsäkerhetscentralen. Kontrollen över utförseln av anrikade malmer föreslås bli överförd på utrikesministeriet enligt ovan. När det gäller befogenheter att besluta om annan verksamhet i anslutning till anrikade malmer, skall dessa enligt bestämmelserna om kärnämnen tillkomma Strålsäkerhetscentralen. Överföringen av befogenheterna är motiverad med tanke på användningen av de administrativa resurserna. För att eventuella icke-spridningspolitiska aspekter skall bli beaktade skall Strålsäkerhetscentralen dock begära ett utlåtande av utrikesministeriet innan något beslut i ett utförselärende fattas, om det inte är uppenbart onödigt.

3.2.2.5 Kontroll av införseln och utförseln av kärnavfall

Införsel till Finland och utförsel från Finland av kärnavfall är i princip förbjuden enligt 6 a och 6 b § i kärnenergilagen. De nämnda paragraferna innehåller också bestämmelser om de undantagsfall i vilka införsel eller utförsel av kärnavfall kan tillåtas. I kärnenergiförordningen specificeras noggrannare de situationer i vilka införsel eller utförsel av kärnavfall kan komma i fråga. Tillstånd till införsel eller utförsel beviljas av Strålsäkerhetscentralen med undantag av sådana fall där det kärnavfall som ansökan gäller enligt kärnenergilagstiftningen kan klassificeras som ett s.k. sensitivt kärnämne. I sådana fall är handels- och industriministeriet tillståndsmyndighet. Tillståndsärenden av detta slag är mycket sällsynta. Ministeriets befogenheter att avgöra nämnda tillståndsärenden föreslås bli överförda på Strålsäkerhetscentralen. En koncentrerad beslutanderätten också i detta fall till Strålsäkerhetscentralen skulle effektivisera användningen

av de administrativa resurserna och klargöra tillståndsförfarandet.

3.2.4 Bestämmelserna om kärnavfallshantering

Det föreslås att bestämmelserna om kärnavfallshantering kompletteras så att begreppet kärnavfallshantering också skall inbegripa nedläggningen av en kärnanläggning. Till denna del har förslagen till komplettering av bestämmelserna inkluderats i definitionerna i 1 kap. i kärnenergilagen.

Den egentliga lagtexten skall kompletteras genom allmänna bestämmelser om nedläggning av en kärnanläggning, vilka skall ingå i det föreslagna 2 a kap. Det som är väsentligt är att man redan i det skede då en kärnanläggning planeras förbereder sig på en kommande nedläggning och att nedläggningsplanen hålls à jour. Nedmontering av en kärnanläggning och andra åtgärder som syftar till nedläggning av anläggningen får inte skjutas upp utan grund när anläggningen slutgiltigt har tagits ur drift. Det föreslås dessutom att i det nya 2 a kap. intas en bestämmelse om ändamålsenlig hantering och lagring av de kärnämnen som kärnanläggningen behöver och av det kärnavfall som uppkommer vid driften.

Bestämmelserna om kärnavfallshantering föreslås bli ändrade i syfte att utveckla förfarandet för rapportering i anslutning till planerna för och utredningarna om kärnavfallshantering. Enligt nuvarande praxis skall den kärnavfallshanteringsskyldige företaget sina planer för och sitt schema över kärnavfallshantering för myndigheterna varje år. Enligt kärnenergiförordningen skall handels- och industriministeriet begära utlåtanden av Strålsäkerhetscentralen om planerna och utredningarna. Uppgörandet av planerna är i praktiken ett led i ett mer omfattande forsknings-, utvecklings- och planeringsarbete som utförs av de kärnavfallshanteringsskyldiga och som beskrivs i ett särskilt forsknings-, utvecklings- och planeringsprogram. De kärnavfallshanteringsskyldiga skall uppdatera programmet med tre års intervall och tillställa myndigheterna det.

Handels- och industriministeriet har år 2002 tagit ställning till det nuvarande förfar-

randet för rapportering till myndigheterna om planerna för kärnavfallshantering när det gäller innehållet i planerna och frekvensen i rapporteringen. Ministeriet har konstaterat att i de årliga rapporterna presenteras planerna för kärnavfallshantering i en komprimerad form med hjälp av relevanta hänvisningar till det gällande, mer noggranna forsknings-, utvecklings- och planeringsprogrammet. Också Strålsäkerhetscentralen har understött förslaget att utveckla rapporteringsförfarandet så att rapporterna skall innehålla noggrannare motiveringar och en mer omfattande bedömning.

Planerna för och utredningarna över avfallshanteringen skall stödja verkställandet av och säkerheten vid kärnavfallshanteringen. Förfarandet skall ta hänsyn till inriktningen av den kärnavfallshanteringsskyldiges resurser på de åtgärder som är nödvändiga i varje situation liksom även till en effektiv användning av myndigheternas resurser. Det bör dock säkerställas att myndigheterna har tillräckliga uppgifter med tanke på tillsynen och beslutsfattandet. Vid övervägningen av nämnda aspekter har det ansetts motiverat att övergå från ett system med årliga rapporter om planerna för kärnavfallshantering till rapportering med tre års intervall. Det föreslås dock att tillståndsmyndigheten i villkoren för ett tillstånd kan bestämma att rapporteringen skall ske med kortare intervall. Motsvarande ändringsförslag ingår i 28 § i den föreslagna lagen.

De ovan nämnda planerna för kärnavfallshanteringen utgör grunden för reserveringen av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen. Enligt de gällande bestämmelserna fattas besluten om reservering av medel i fråga om fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål också årligen. För att effektivisera myndigheternas förfaranden i anslutning till kärnavfallshanteringen och med tanke på en effektivare användning av resurserna är det motiverat att i fråga om handels- och industriministeriets beslutsfattande övergå från årliga förfaranden till beslutsfattande med tre års intervall. Ändringsförslaget till denna del ingår i 43 § i den föreslagna lagen. För att den täckande rapporteringen om planerna för kärnavfallshanteringen, som utgör grunden för reserveringen av medel, och be-

slutsfattandet beträffande reserveringen skall tidsmässigt infalla under samma period föreslås att beslutsfattandet skall ske med tre års intervall från och med år 2010.

Den föreslagna ändringen av rapporteringsperioderna påverkar inte grunderna för systemet med reservering av medel. Ändringen av förfarandet för beslutsfattande så att detta sker med tre års intervall inverkar inte på de uppgifter som den kärnavfallshanteringsskyldige skall presentera i sitt avfallshanteringsschema.

3.2.5 Delegationer

I anslutning till handels- och industriministeriet har det ända sedan atomenergilagen trädde i kraft funnits en delegation (kärnenergidelegationen) som har till uppgift att biträda ministeriet vid beredningen av ärenden som har att göra med användningen av kärnenergi. Delegationen har haft en betydande roll särskilt vid bedömningen av hur forskningen och forskningsfinansieringen på kärnenergiområdet bör inriktas. Systemet för finansiering av forskningsverksamheten på kärnenergiområdet förnyades genom en ändring av kärnenergilagen vid ingången av 2004, vilket för sin del har bidragit till att mängden arbetsuppgifter som ankommer på delegationen har minskat till den grad att det inte längre är motiverat att ha kvar ett permanent sakkunnigorgan av denna typ.

Användningen av kärnenergi skall skyddas mot lagstridig verksamhet. För att detta skall kunna säkerställas förutsätts i kärnenergilagen att säkerhetssystemen i anslutning till användningen av kärnenergi skall vara tillräckliga. Skyddsarrangemangen skall basera sig på de hotbilder som riktar sig mot användningen av kärnenergi och på analyser av skyddsbehov. Problemen och hotbilderna på säkerhetsområdet avviker till sitt innehåll väsentligt från säkerhetstekniska frågor vilka handläggs av den delegation som verkar i anslutning till Strålsäkerhetscentralen (kärnenergidelegationen). Därför föreslås att det i anslutning till Strålsäkerhetscentralen inrättas ett särskilt sakkunnigorgan som skulle ha till uppgift att biträda centralen i frågor som rör skyddsarrangemangen i anslutning till användningen av kärnenergi. Organet skall till-

sättas av statsrådet på föredragning av handels- och industriministeriet.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Allmänt

Allt som allt är de materiella konsekvenserna av de ändringar som föreslagits i lagen obetydliga. Detta beror på att det huvudsakliga syftet med propositionen är att få kärnenergilagstiftningen strukturellt och i fråga om bestämmelserna om bemyndigande att motsvara kraven i grundlagen. Till dessa delar är propositionen neutral vad gäller konsekvenser eftersom de normtekniska och andra ändringar av författningsteknisk natur inte inverkar på de skyldigheter, krav eller uppgifter som ansluter sig till användningen av kärnenergi.

Propositionen innehåller också förslag vilkas syfte är att uppdatera lagstiftningen eller att justera vissa innehållsmässiga detaljer i den. Till dessa delar har propositionen vissa ekonomiska konsekvenser samt konsekvenser för myndigheternas verksamhet vilka beskrivs närmare i nästa avsnitt.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Det föreslås att grunderna för den avgift som avses i 53 a § i kärnenergilagen föreslås bli justerade så att den årliga avgiften i stället för nuvarande 220 euro skall vara 240 euro för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har anmälts i tillståndet. Avgiften tas ut av den som har tillstånd att driva en kärnanläggning. Syftet med höjningen av avgiftsgrunden är att kompensera höjningen av den allmänna kostnadsnivån, vilket innebär att förslaget inte i sak medför någon ökning av den ekonomiska bördan för de betalningskyldiga.

4.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Kontrollen av utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter med dubbla användningsområden liksom också tillståndsförfarandet i anslutning till detta sköts av handels- och industriministeriet och Strålsä-

kerhetscentralen. Det föreslås att ansvaret för kontrollen av utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter, anordningar, aggregat och informationsmaterial, med undantag av malmer som innehåller uran eller torium, samt tillståndsförfarandet i anslutning till denna, överförs på utrikesministeriet varvid exportkontrollen i syfte att förebygga spridning av kärnvapen skulle i dess helhet vara koncentrerad till en myndighet. Årligen anhängiggörs endast några få ansökningar om sådana exporttillstånd som numera avgörs med stöd av kärnenergilagen, varför den arbetsmängd som föreslås bli överförd är i praktiken väldigt liten.

Samtidigt föreslås att behandlingen av ansökningar om tillstånd till införsel av nämnda produkter och till utförsel av malmer som innehåller uran eller torium skall koncentreras till Strålsäkerhetscentralen. Handels- och industriministeriet har hittills beviljat tillstånd till införsel av sensitiva ämnen, och årligen har endast några få ansökningar anhängiggjorts hos ministeriet, samt tillstånd till utförsel av malmer och malmanrikningar till de länder utanför gemenskapen som inte finns med i bilaga C till kärnenergiförordningen. Endast några få ansökningar om sistnämnda tillstånd har under de senaste åren anhängiggjorts hos ministeriet. Också i detta fall handlar det inte om överföring av någon större arbetsmängd men handläggningen av ansökningarna skulle förenklas. Enligt gällande procedurregler riktas ansökningarna till Strålsäkerhetscentralen. Om ett ärende har hört till ministeriets behörighet har Strålsäkerhetscentralen vidarebefordrat ansökningen i fråga till ministeriet och samtidigt avgivit ett utlåtande över den.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har utarbetats som tjänstearbete vid handels- och industriministeriet i nära samarbete med Strålsäkerhetscentralen. Beredningen har skett i tre arbetsgrupper vars medlemmar har varit sakkunniga från Strålsäkerhetscentralen och ministeriet. Arbetsgrupperna har berett förslagen jämte motiver-

ingarna för varje delområde som nämns i avsnitt 3.2 De viktigaste förslagen. Den grupp som styrde beredningen hade som medlem en expert på författningsrätt från justitieministeriet.

I inledningsskedet av beredningen arrangerade handels- och industriministeriet ett möte för aktörerna inom sektorn, där aktörerna fick framföra sina åsikter om hur lagstiftningen fungerar i praktiken. De arbetsgrupper som berett ändringsförslagen har under arbetets gång vidare hört verksamhetsidkare med anledning av utkastet till förslag. De förslag och kommentarer som framförts i samband med remissförfarandet har i mån av möjlighet beaktats vid beredningen av propositionsutkastet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Propositionsutkastet sändes på remiss till utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, Kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet. Utlåtande begärdes också av statens kärnavfallshanteringsfond, kärnenergidelegationen, Strålsäkerhetscentralen, ackrediteringstjänsten FINAS, Geologiska forskningscentralen, Tekes - Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer, Säkerhetsteknikcentralen, Statens tekniska forskningscentral VTT, Helsingfors universitet, Willmanstrands tekniska universitet och Tekniska högskolan. Utlåtande begärdes vidare av de viktigaste tillståndsinnehavarna i kärnenergibranschen dvs. Fortum Power and Heat Oy, Teollisuuden Voima Oy och Posiva Oy. Bland organisationerna begärdes utlåtande av Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf och Finlands Fackförbunds Centralorganisation. Utlåtande erhöles av alla ovan nämnda instanser med undantag av justitieministeriet, Kommunikationsministeriet, Geologiska forskningscentralen och Tekniska högskolan. Också Riks-

åklagarämbetet har gett ett utlåtande över propositionsutkastet. Ett skilt sammandrag har sammanställts över utlåtandena.

Remissinstanserna har ansett att propositionen är generellt sett bra. Förslagen om ändring av kärnenergilagen så att den motsvarar kraven i grundlagen har understötts på bred bas. Förslagen handlar om att vissa principer som numera finns på lägre författningsnivå skall lyftas upp till lagnivå samt om ändring av bestämmelserna om bemyndigande. Vissa remissinstanser har uttryckt sin oro över att de nya bestämmelser som skall fogas till lagen kan leda till en situation där en tillståndshavare som bedriver verksamhet på basis av den nuvarande lagen åläggs att ändra sådana lösningar som uppfyller kraven på acceptabilitet enligt den gällande lagen. De principer och krav som föreslås bli lyfta upp till lagnivå ingår dock redan i de föreskrifter och bestämmelser som utfärdats med stöd av den gällande lagen. Således är de redan nu förpliktande för tillståndshavarna. I fortsättningen krävs riksdagens samtycke till ändring av de principer och krav som nu föreslås bli lyfta upp till lagnivå.

De övriga förslagen, dvs. de som inte har samband med grundlagen, har huvudsakligen ansetts klargöra och precisera bestämmelserna. Bland remissgivarna var det både sådana som tillstyrkte och sådana som motsatte sig förslagen. Detta har varit fallet t.ex. med förslaget att höja den avgift som avses i 53 a § som är avsedd att användas för finansiering av kärnsäkerhetsforskningen. Förslaget att dra in det rådgivande organ som finns i anslutning till handels- och industriministeriet (kärnenergidelegationen) har också ifrågasatts i vissa utlåtanden medan majoriteten av remissinstanserna inte alls har kommenterat saken.

De tekniska anmärkningar som har att göra med formuleringen av förslagen har i mån av möjlighet tagits i beaktande vid den fortsatta beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslaget

2 §. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att lagens tillämpningsområde ändras så att utförseln från Finland eller transiteringen via Finland till en annan stat av kärnämnen och andra i lagen avsedda ämnen, anordningar, aggregat och kärntekniska informationsmaterial, med undantag av kärnavfall samt malmer som innehåller uran eller torium, utesluts från tillämpningsområdet. De ovan nämnda ämnena och andra kärntekniska produkter och förnödenheter är produkter med dubbla användningsområden enligt EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden och tillhör förordningens tillämpningsområde. Utförseln av sådana ämnen och produkter som omfattas av EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden från gemenskapens område samt inom gemenskapen omfattas av tillståndsplikt på det sätt som anges i förordningen. Bestämmelserna i EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden kompletteras av lagen om exportkontroll och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Uteslutning av kontrollen av utförseln av kärntekniska produkter med dubbla användningsområden från kärnenergilagens tillämpningsområde enligt förslaget innebär att bestämmelserna i lagen om exportkontroll i fortsättningen automatiskt tillämpas på utförseln. Detta skulle förenkla och skapa klarhet i kontrollen och tillståndsförfarandena i anslutning till den. I fortsättningen skall utrikesministeriet vara den tillsynsmyndighet som bland annat handlägger ansökningar om exporttillstånd i fråga om alla produkter med dubbla användningsområden.

Uteslutning av kontrollen av utförseln av produkter med dubbla användningsområden från kärnenergilagens tillämpningsområde påverkar strukturen i paragrafen på det sätt som anges ovan. Dessutom föreslås att till paragrafen fogas de bestämmelser om bemyndigande som numera saknas i den så att närmare bestämmelser om tillämpningsom-

rådet skall kunna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras på det sätt som anges ovan så att utförseln av kärnämnen utesluts från kärnenergilagens tillämpningsområde. Enligt 1 § i lagen om exportkontroll skall nämnda lag i fortsättningen tillämpas på utförseln av kärnämnen. Kärnenergilagen skall också fortsättningsvis tillämpas på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt införsel av kärnämnen.

Det föreslås att de bestämmelser om tillämpning av kärnenergilagen på kärnavfall som numera ingår i 1 mom. 3 punkten av tydlighetsskäl skall flyttas till 1 mom. 4 punkten. Inga ändringar föreslås i innehållet i punkten. Kärnenergilagen skall också fortsättningsvis tillämpas på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt utförsel och införsel av kärnavfall. Kontrollen av utförseln av kärnavfall omfattas inte av EG:s förordning om produkter med dubbla användningsområden och inte heller av lagen om exportkontroll, varför kärnenergilagen också i fortsättningen skall tillämpas på utförseln av kärnavfall. Enligt 6 a § 1 mom. skall kärnavfall, som uppkommit i Finland, hanteras, lagras och slutförvaras på ett sätt som är avsett att bli bestående i Finland. Enligt 6 a § 2 mom. kan avvikelser från huvudregeln enligt ovan göras i vissa specialfall som anges i mom. Utförsel av kärnavfall är också fortsättningsvis tillåten endast undantagsvis när de förutsättningar som lagen ställer på den uppfylls.

I 1 mom. 5 punkten finns bestämmelser om tillämpning av kärnenergilagen på vissa andra ämnen än kärnämnen, vissa anordningar och aggregat, vissa specialanordningar och på kärntekniskt informationsmaterial. Bestämmelserna i fråga flyttas till 5 punkten från den nuvarande 2 § 1 mom. 4 punkten, som innehåller bestämmelser om tillämpning av kärnenergilagen på kärnavfall enligt ovan. Lagens tillämpningsområde skall inte längre omfatta utförseln av kärntekniska produkter

och förnödenheter, som enligt förslaget skall överföras till tillämpningsområdet för lagen om exportkontroll. Det föreslås vidare att det nuvarande 2 § 3 mom. sammanförs med bestämmelsen varvid de bestämmelser om bemyndigande som är nödvändiga för att lagens tillämpningsområde skall kunna preciseras kan presenteras tydligare än numera. Det föreslås att närmare bestämmelser om de produkter och förnödenheter som avses i bestämmelsen skall utfärdas genom förordning av statsrådet. De preciserande bestämmelser som avses ovan ingår numera i kärnenergiförordningen.

Det föreslås att bestämmelsen i nuvarande 1 mom. 3 punkten om tillämpningen av kärnenergilagen på malmer som innehåller uran eller torium skall flyttas till 1 mom. 6 punkten. Utförseln och införseln av malmer som innehåller uran eller torium skall också i fortsättningen omfattas av kärnenergilagen. Det föreslås att begreppet ”anrikad malm som innehåller uran eller torium” stryks ur bestämmelsen och att ämnena i fråga i fortsättningen klassificeras som kärnämnen. Det föreslås att till bestämmelsen fogas ett bemyndigande att närmare genom förordning av statsrådet definiera vad som i denna lag avses med malm som innehåller uran eller torium. Detta är ändamålsenligt på grund av definitionens omfattning och tekniska karaktär. I den nuvarande kärnenergiförordningen ingår redan de närmare definitionerna på malmer och anrikade malmer av detta slag. Definitionen på anrikad malm föreslås bli struken ur förordningen enligt ovan.

Det föreslås att de nuvarande 1 mom. 5 och 6 punkten, som båda innehåller en bestämmelse om bemyndigande att genom förordning precisera lagens tillämpningsområde, flyttas till 2 mom. och utgör 1 och 2 punkten. De närmare bestämmelserna om tillämpningsområdet ingår till denna del i kärnenergiförordningen. Inga ändringar föreslås i sakinnehållet.

Bestämmelsen om bemyndigande som numera ingår i 2 mom. föreslås bli flyttad till 3 mom. Enligt momentet kan statsrådet genom förordning föreskriva att bestämmelserna i denna lag till vissa delar inte skall tillämpas på sådan verksamhet som har ringa betydelse med tanke på syftet med denna lag. Bemyn-

digandet omfattar 1 mom. 1—4 och 6 punkten samt 2 mom. 1 punkten. Inga ändringar föreslås i sakinnehållet i bestämmelsen om bemyndigande. De preciserande bestämmelserna om de verksamheter som utesluts från lagens tillämpningsområde skall på grund av deras omfattning och tekniska karaktär ingå i kärnenergiförordningen.

Det föreslås att i det nya 4 mom. av tydlighetsskäl intas en bestämmelse om vilken lag som skall tillämpas på kontroll av utförseln av de kärnämnen som avses i 1 mom. 3 punkten och de produkter och förnödenheter som avses i 5 punkten efter det att lagändringen trätt i kraft. På kontrollen tillämpas lagen om exportkontroll enligt vad som konstaterats ovan. Dessutom skall i momentet förtydligas att på utförseln av sådana kärnämnen eller andra ämnen som i enlighet med definitionen i kärnenergilagen samtidigt utgör kärnavfall tillämpas dock kärnenergilagen.

3 §. Definitioner. Det föreslås en teknisk ändring i definitionen på användningen av kärnenergi i 1 punkten. Ändringen är nödvändig med tanke på de ändringar som föreslås i 2 § enligt ovan. Inga ändringar föreslås i innehållet i definitionen.

Det föreslås att definitionen på kärnavfall i 4 mom. preciseras så att begreppet kärnavfall skall omfatta även åtgärderna i anslutning till nedläggningen av kärnanläggningar. Det är fråga om ett förtydligande eftersom nedläggning i sak redan ingår i den nuvarande definitionen på kärnavfallshantering.

Det föreslås att termen kärnkraftverk definieras i den nya 5 a punkten. Termen i fråga har definierats i de nuvarande föreskrifter om kärnsäkerhet som statsrådet utfärdat (statsrådets beslut 395—398/1991 om allmänna föreskrifter på området kärnsäkerhet). Eftersom termen kärnkraftverk är ett av de fundamentala begreppen i kärnenergilagstiftningen och den används i det nya 2 a kap. som föreslås bli fogat till lagen, föreslås att en definition på termen intas i lagen.

Det föreslås att begreppet nedläggning definieras i den nya 5 b punkten. Även om begreppet förekommer redan i den gällande kärnenergilagen och kärnenergiförordningen, saknas en definition på det i lagen. Begreppet används också i de ändringar som nu föreslås

i lagen. Det är nödvändigt att definitionen intas i lagen med tanke på säkerställandet av att kraven beträffande nedläggning tolkas entydigt.

Nedläggning innebär nedmontering av en slutgiltigt stängd kärnanläggning så att tillståndshavaren kan befrias från skyldigheten att sörja för avfallshantering enligt 9 §. Detta skulle kunna ske så att användningen av området inte begränsas eller alternativt att vissa begränsningar i användningen av området skall gälla också fortsättningsvis om området t.ex. används till annan verksamhet som omfattas av kärnenergilagen.

Definitionen på beredskapsarrangemang i 7 punkten föreslås bli preciserad så att man tydligare än hittills visar att beredskapsarrangemangen handlar om förhandsberedskap med tanke på eventuella olyckssituationer eller händelser som försämrar säkerheten och om beredskap för vidtagande av sådana åtgärder som situationen kräver. Samtidigt föreslås en teknisk ändring som har samband med de nya 9 och 10 punkter som skall fogas till paragrafen.

Det föreslås en teknisk ändring i 8 punkten på grund av de nya 9 och 10 punkter som skall fogas till paragrafen.

Det föreslås att till paragrafen fogas en ny 9 punkt som skall innehålla en definition på utförsel. En definition med samma innehåll ingår i den nuvarande kärnenergiförordningen. Även om utförseln av kärnämnen och andra kärntekniska produkter och förnödenheter föreslås bli utesluten ur lagens tillämpningsområde på det sätt som anges i motiveringarna till 2 §, skall lagen också fortsättningsvis tillämpas på utförseln av kärnavfall samt utförseln av malmer som innehåller uran eller torium. Av denna anledning och eftersom begreppet utförsel förekommer i lagen är det nödvändigt att definiera det på lagnivå. Med utförsel avses enligt definitionen export från Finland till en annan stat utanför gemenskapen eller förflyttning inom gemenskapens territorium.

Det föreslås att en definition på termen införsel intas i den nya 10 punkten. De nuvarande bestämmelserna i kärnenergilagstiftningen innehåller inte någon definition på införsel även om införseln av kärnämnen, kärnavfall, andra kärntekniska produkter och

förnödenheter samt införsel av malmer som innehåller uran eller torium omfattas av kärnenergilagen. Med införsel avses enligt definitionen både import till Finland från en stat utanför gemenskapen och förflyttningar till Finland från en stat inom gemenskapen.

I det nya 2 mom. föreslås en bestämmelse om bemyndigande med stöd av vilken närmare bestämmelser om vad som avses med kärnämne enligt 1 mom. 2 punkten eller kärnavfall enligt 1 mom. 3 punkten samt om de situationer i vilka verksamheten vid en kärnanläggning anses ske i stor skala på det sätt som avses i 1 mom. 5 punkten kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna ingår redan i 3—6 § i den nuvarande kärnenergiförordningen men i lagen saknas ett tydligt bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser på författningsnivå. Det är inte ändamålsenligt att lyfta definitionerna i fråga upp till lagnivå eftersom de är av teknisk karaktär, relativt omfattande och innehåller många detaljer.

6 a §. *Ombesörjande av kärnavfall som uppkommit i Finland.* I slutet av 1996 trädde i kraft ett krav som fogats till lagen genom 6 a § på att det kärnavfall som uppkommit i Finland skall hanteras, lagras och slutförvaras på ett sätt som är avsett att bli bestående i Finland. I och med lagändringen upphörde utförseln av högradioaktivt kärnavfall från kärnkraftverket i Lovisa till Ryssland som hade pågått i 15 års tid på basis av avtal.

Syftet med den nya 1 a punkten som föreslås bli fogad till 2 mom. är inte att ändra huvudregeln som ingår i 1 mom. Förslaget syftar till en ändamålsenlig behandling av lågaktivt material och föremål som härstammar från kärnanläggningar så att dessa skall kunna återvinnas eller deras volym väsentligt minskas. Ett typiskt exempel på dessa är lågaktivt järnskrot som uppkommer vid kärnkraftverken i Finland. I Finland saknas för närvarande teknik för rengöring av det. Den föreslagna bestämmelsen skulle möjliggöra utförsel av lindigt kontaminerade komponenter, som inte längre används, för behandling t.ex. i Sverige som har teknik som lämpar sig för rengöring av dem.

I samband med smältning minskar i regel mängden radioaktiva ämnen i metallen så att metallen kan antingen helt eller delvis befrias

från kontroll. Resterna av de radioaktiva ämnena förblir i regel kvar i slaggen som betraktas som kärnavfall och transporteras i allmänhet tillbaka till ursprungslandet.

Dessutom föreslås en teknisk ändring i 2 mom. 1 punkten som följer av att en ny 1 a punkt fogats till momentet.

Det föreslås att ett omnämnande om vem som skall utfärda förordning intas i det inledande stycket i 2 mom. i enlighet med kraven i grundlagen. De närmare bestämmelser som avses i mom. skall utfärdas av statsrådet. De närmare bestämmelserna om saken ingår i kärnenergiförordningen.

6 b §. Bestämmelser angående kärnavfall som uppkommit utanför Finland. Det föreslås att till det inledande stycket i 2 mom. fogas ett omnämnande om att det är statsrådet som skall utfärda förordning. Tillägget är ett förtydligande som anger vem som skall utfärda förordningen i enlighet med bestämmelserna i 80 § i grundlagen.

2 a kap. Krav i fråga om säkerhet

Det föreslås att till lagen fogas ett nytt kapitel i vilket intas sådana grundläggande principer för och krav beträffande säkerheten vid användning av kärnenergi som numera ingår i statsrådets beslut om kärnsäkerheten vilka utfärdats med stöd av kärnenergilagen. Grundlagen förutsätter att bestämmelser om individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Kompletterande, mer detaljerade bestämmelser och bestämmelser av teknisk karaktär kan utfärdas på författningsnivå. De grundläggande principerna för och kraven beträffande kärnsäkerheten vilka gäller samtliga verksamhetsutövare, kan på grund av deras art inte betraktas som bestämmelser som kan utfärdas på författningsnivå. Det föreslås vidare att till kap. flyttas bestämmelser om bemyndigande att utfärda säkerhetsföreskrifter på lägre nivå vilka samtidigt föreslås bli reviderade.

Till principerna om säkerhet bör också räknas den grundläggande bestämmelsen om skyddsarrangemang kring användningen av kärnenergi (7 l § i lagförslaget). Förslaget innehåller dessutom bestämmelser om verkställandet av skyddsarrangemang till den del dessa enligt grundlagen skall utfärdas i form

av bestämmelser på lagnivå. Bestämmelserna gäller de regelmässiga säkerhetskontroller som skall verkställas vid anläggningen och beredskap för förebyggande av lagstridig verksamhet samt de rättsliga grunderna för användning av maktmedel i situationer där bekämpningen av sådan lagstridig verksamhet som riktar sig mot användningen av kärnenergi förutsätter tillgripande av maktmedel.

7 a §. Ledande principer. Syftet med den nya 7 a § är att komplettera det principiella kravet enligt 6 § att användning av kärnenergi skall vara säkert. Planeringen av kärnanläggningar och bedömningarna av deras säkerhet grundar sig på den kunskap som förvärvats genom forskning och erfarenheterna av anläggningarnas drift. Genom forskning fås kunskap om de fysikaliska fenomen som verkar i kärnanläggningarnas processer och denna kunskap utnyttjas som hjälpmedel vid utvecklande och validering av de datorprogram som utnyttjas vid planeringen och utvärderingen av säkerheten. Med hjälp av forskningsresultat fastställs också de gränsvärden som utnyttjas vid bedömningen av godtagbarheten hos de tekniska lösningar som utgör slutresultatet av planeringen.

De erfarenheter av driften av kärnanläggningar som görs särskilt när kärnanläggningen blir äldre utgör grunden för de bedömningar av säkerheten i kärnanläggningar som företas vid bestämda tidpunkter. Kunskap av drifterfarenheterna samlas i form av resultat av de regelbundna kontroller och analyser av driftstörningar som görs vid anläggningarna i både hemlandet och utomlands. Denna kunskap skall utnyttjas vid bedömningen av behovet av ytterligare undersökningar samt eventuella förbättringar av anläggningarna till följd av dem i syfte att upprätthålla eller vidareförbättra säkerhetsnivån för kärnanläggningar.

Den vetenskapliga och tekniska utvecklingen resulterar också i behovet att på nytt bedöma säkerheten i kärnanläggningar. Införandet av ny teknik förutsätter alltid att säkerheten i det har påvisats genom undersökningar. Det viktigaste med den vetenskapliga utvecklingen är att man till följd av utvecklingen bättre kan förstå hur kärnanläggningar beter sig i störnings- och olycksituationer

och med hjälp av den kunskap som förvärvats på detta sätt utveckla bättre metoder för planeringen av tekniska lösningar för kärnanläggningar och bedömningen av deras säkerhet och behovet av förbättringar av anläggningarna.

De internationella expertorganen på kärnenergiområdet IAEA och WENRA (Western European Nuclear Regulators' Association) har utarbetat och publicerat allmänna säkerhetsprinciper och -krav beträffande användningen av kärnenergi vilka syftar till att främja utvecklandet och förenhetligandet av de nationella regelverken på området. Ett krav som motsvarar kravet i den föreslagna 7 a § ingår i IAEA:s säkerhetskrav Fundamental Safety Principles, Safety Objectives och i de referenskrav som WENRA har publicerat.

Rättsligt sett betydelsefull är kravet på en fortlöpande förbättring av säkerheten, som ingår i den föreslagna 7 a §, enligt vilket säkerheten måste utvecklas fortlöpande genom åtgärder som kan anses befogade med beaktande av erfarenheterna av anläggningens drift, resultaten av säkerhetsforskningen samt de möjligheter som den tekniska utvecklingen medför. Denna princip har tillämpats i praktiken under de finska kärnkraftverkens ca 30 år långa driftshistoria. Principens betydelse ligger i att de godtagbarhetskriterier som gällt vid tidpunkten för behandling av ansökan om drifttillstånd för en kärnanläggning är nödvändigtvis inte längre giltiga när godtagbarheten av driften av en anläggning bedöms vid en senare tidpunkt. Godtagbarheten skall bedömas enligt de kriterier som gäller vid tidpunkten för behandling av ansökan.

I praktiken görs bedömningarna av säkerheten i kärnanläggningar vid bestämda tidpunkter, med ca 10 års intervall, och alltid i samband med behandlingen av en ansökan om förlängning av drifttillståndet för ett kärnkraftverk.

Godtagbarheten av driften av en kärnanläggning bedöms vid nämnda omprövningar av tillstånd utgående från den s.k. SAHARA-principen som framgår av den föreslagna 7 a §. Detta innebär i praktiken att tillståndshavaren skall kunna påvisa att sådana ändrings- och förbättringsåtgärder som ökar säkerheten och som kan anses befogade med beaktande

av erfarenheterna av anläggningens drift, resultaten av säkerhetsforskningen samt de möjligheter som den tekniska utvecklingen medför har vidtagits. För närvarande finns en bestämmelse som innehåller denna princip i 27 § i de allmänna föreskrifterna om säkerheten vid kärnkraftverk (statsrådets beslut 395/1991), men med tanke på principens betydelse och vikt skall föreskrifter om den utfärdas på lagnivå.

7 b §. Principen om djupförsvar. Med principen om djupförsvar avses det att säkerheten i en kärnanläggning säkerställs med hjälp av flera på varandra följande och av varandra oberoende funktionella och konstruktiva nivåer i syfte att förebygga skador och skadliga effekter av strålningen.

Med funktionella nivåer avses de säkerhetsfunktioner samt system och anordningar i anslutning till dessa vilka behövs för att förebygga uppkomst av störningar och olyckor och att begränsa följderna av dem. De strukturella nivåerna, dvs. nivåer som baserar sig på hindren för spridning av radioaktiva ämnen, består av mekaniska konstruktioner och anordningar.

Det primära målet för planeringen av en kärnanläggning är att förebygga störningar vid normal drift. Därför skall höga kvalitetskrav ställas på planeringen, uppförandet, monteringen och underhållet av anläggningen samt på anläggningens driftfunktioner. Konstruktionerna och anordningarna skall planeras med betryggande säkerhetsmarginaler, deras skick följas upp under driften och de skall användas och underhållas i enlighet med relevanta anvisningar.

Vid sidan av en noggrann planering och drift av en kärnanläggning skall det med tanke på eventuella driftsstörningar och olyckor finnas beredskap i form av säkerhetsfunktioner vars syfte är att upptäcka störningar och olyckor och begränsa följderna av dem, dvs. att säkerställa hållbarheten hos de hinder som skall förhindra spridningen av radioaktiva ämnen. Sådana hinder vid ett kärnkraftverk är t.ex. bränslet och dess inkapsling, primärkretsen och reaktorinneslutningen. Först sedan alla dessa på varandra följande hinder skadas blir resultatet att radioaktiva ämnen sprids till omgivningen.

Den sista nivån av djupförsvaret utgörs av beredskap i form av olika metoder för olyckshantering samt beredskapsplanering för att lindra följderna av eventuella olyckor i en situation där stora mängder radioaktiva ämnen har släppts ut i omgivningen.

Ett krav som motsvarar den föreslagna 7 b § ingår i de säkerhetskrav och referenskrav som publicerats av IAEA och WENRA.

7 c §. Maximivärdena för strålexponering. Den riskfaktor som är förenad med användningen av kärnenergi har att göra med strålningen från radioaktiva ämnen. Vid driften av en kärnanläggning uppstår radioaktiva ämnen som i huvudsak blir kvar i kärnbränslet, kärnreaktorns kylkrets, i anläggningens system för behandling av vatten och gaser samt avfallssystemen. En ytterst liten mängd radioaktiva ämnen frigörs i form av utsläpp i omgivningen. Enligt optimeringsprincipen i 2 § 2 punkten i strålskyddslagen skall verksamheten ordnas så att hälsovådlig exponering för strålning som den medför hålls på en så låg nivå som är praktiskt möjlig. Dessutom skall en kärnanläggning, driften av en kärnanläggning och nedläggningen av en kärnanläggning planeras så att de maximivärden för strålexponering som en individ i befolkningen utsätts för, vilka fastställts genom förordning av statsrådet, inte överskrids. Enligt nämnda principer räcker det inte med att verksamheten planeras endast utgående från fastställa gränsvärden utan åtgärder för att hålla den strålexponering som befolkningen utsätts för på en så låg nivå som möjligt skall utredas vid planeringen, driften och nedläggningen av en kärnanläggning, och åtgärderna skall genomföras enligt prövning med hänsyn tagen till de metoder som vetenskapen och tekniken erbjuder.

De radioaktiva utsläppen i omgivningen består av utsläpp av gas- och partikelformiga föroreningar i atmosfären samt utsläpp av vatten i havet. Vid kärnanläggningarna planeras system och anordningar som innehåller radioaktiva ämnen samt system för rening av vätskor och gaser som innehåller radioaktiva ämnen så att utsläpp av radioaktiva ämnen och den strålexponering som befolkningen i omgivningen utsätts för kan hållas på en så låg nivå som möjligt. För övervakning av utsläppsrutterna för samtliga radioaktiva äm-

nen finns det system som mäter och lagrar uppgifterna om mängden radioaktiva ämnen som släpps ut i omgivningen under den normala driften och vid olyckor. Gränsvärden har fastställts för de olika utsläppsrutterna, och om värdena överskrids börjar nödvändiga åtgärder för begränsning av utsläppen vidtas. Gränsvärdena fastställs av Strålsäkerhetscentralen.

Uppföljning av mängderna radioaktiva ämnen i kärnanläggningens omgivning kallas strålningsövervakning i kärnanläggningens omgivning. Enligt 36 § 10 punkten i kärnenergiförordningen skall sökanden vid ansökan om drifttillstånd till Strålsäkerhetscentralen lämna in ett program för strålbevakning i kärnanläggningens omgivning. Syftet med strålbevakningen i kärnanläggningens omgivning är att för sin del säkerställa att den exponering för strålning från kärnanläggningen som befolkningen utsätts för skall hållas på en så låg nivå som det praktiskt är möjligt och att de gränsvärden som anges i föreskrifterna inte överskrids. Med hjälp av bevakningen upptäcks dessutom eventuella ändringar i omgivningens normala strålningssituation på kort och på lång sikt. Genom bevakningen verifieras också resultaten av mätningar av radioaktiva utsläpp från kärnkraftverk och de modeller som används vid beräkningen av spridningen av utsläpp.

I publikation nr 60 av Internationella strålskyddskommissionen (International Commission on Radiation Protection, ICRP) "1990 Recommendations of the International Commission on Radiological Protection" behandlas frågan om begränsning av den stråldos som befolkningen utsätts för på samma sätt som ovan med hjälp av optimering och fastställda maximivärden. En motsvarande princip ingår i rådets direktiv 96/29/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd av arbetstagarna och allmänhetens hälsa mot de faror som uppstår till följd av joniserande strålning samt i den anvisning om strålskydd som IEAE har publicerat (Safety Series No. 115).

7 d §. Beredskap inför driftstörningar och olyckor. Vid planering, uppförande och drift av kärnanläggningar tillämpas högsta möjliga kvalitetskriterier. Det främsta syftet med

principen om djupförsvar är att förebygga driftsstörningar och olyckor. Vid sidan av åtgärder i syfte att säkerställa kärnsäkerheten görs förebereelser för den händelse att det inträffar en driftsstörning eller en olycka, vilket är det andra syftet med principen om djupförsvar.

Beredskap för olyckshantering och lindring av följderna av olyckor upprätthålls å ena sidan med hjälp av tekniska system som skapats med tanke på dylika situationer och å andra sidan genom träning och instruering av personalen. Vid en olycka skall man med hjälp av tekniska system ombesörja kontrollen av reaktoreffekt och/eller kriticitet, dvs. kontroll av den kedjereaktion som uppstår i uranbränslet, nedkylning av bränslet och förebyggande av spridningen av radioaktiva ämnen i omgivningen. Olyckshanteringen omfattar också instruktionerna med tanke på nöd- och störningssituationer samt kontrollrummet med hjälp av vilka driftspersonalen vid en kärnanläggning på ett ändamålsenligt sätt kan kontrollera olycksförloppet.

Den princip som uttalas i det föreslagna 7 d § 1 mom. innebär i praktiken att s.k. driftsstörningar, vilka kan inträffa ca en gång per hundra år av reaktorns drifttid dvs. reaktorår, inte får medföra praktiskt tagen ingen som helst skada på människor, miljö eller egendom. Däremot i fråga om olyckor, som är mer sällsynta än driftsstörningar, skall beredskap finnas för att begränsa följderna. Vid olyckor är kravet att följderna av olyckan skall kunna begränsas till minsta möjliga och i samtliga fall på ett sådant sätt att de maximivärden för strålexponering som fastställts genom förordning av statsrådet och de gränsvärden som satts för andra skadliga effekter av strålningen inte överskrids.

Syftet med den föreslagna 7 d § är för det första att uppställa ett uttryckligt krav på att vid planeringen av en kärnanläggning skall hänsyn tas till att beredskap skall finnas för driftsstörningar av olika grad och också för olyckor. Den primära utgångspunkten skall vara att ju allvarigare följder en olycka skulle kunna ha för människor, miljö eller egendom, desto mindre skall sannolikheten för att en olycka inträffar vara. Förslaget innehåller också de grunder på vilka det konkreta innehållet i och tillräckligheten av planerna skall

analyseras. De maximivärden för strålexponering som fastställs genom förordning av statsrådet för den händelse att en driftsstörning eller en olycka inträffar skall vara de centrala kriterierna vid analysen.

Motiveringarna till kraven på beredskap med tanke på eventuella driftsstörningar och olyckor som skall beaktas vid planeringen av kärnanläggningar enligt den föreslagna 7 d § baserar sig på de bästa befintliga internationella rekommendationerna. Motsvarande krav ingår i de säkerhetskrav och referenskrav som IAEA och WENRA har publicerat.

Beredskapsarrangemang inför eventuella olyckor behandlas närmare i 7 p §.

7 e §. Verifiering och bedömning av säkerheten. En kärnanläggnings säkerhet och de tekniska lösningarna i dess säkerhetssystem skall motiveras med experimentella och kalkylmässiga metoder. De kalkylmässiga metoderna omfattar bland annat störnings- och olycksfallsanalyser, hållfasthetsanalyser, fel-, metod- och effektanalyser samt sannolikhetsbaserade riskanalyser. Analyserna skall hållas à jour och vid behov justeras med beaktande av drifterfarenheter, experimentella forskningsresultat och den utveckling som sker av beräkningsmetoderna.

Planeringen av kärnanläggningar grundar sig på användning av s.k. deterministiska analyser (kalkylmässiga metoder). Med hjälp av nämnda analyser skall påvisas att en kärnanläggning uppfyller de krav som ställs på dess säkerhet. I samband med analysen sker en genomgång av alla tänkbara händelser och dessa indelas i olika händelseklasser utgående från deras uppskattade frekvens. I fråga om de olika händelseklasserna tillämpas olika kriterier för godkännande i enlighet med den princip som anges i 7 d § 1 mom.

Resultaten av de deterministiska analyser som gäller särskilt kärnkraftverk verifieras genom sannolikhetsbaserade riskanalyser. Med hjälp av sannolikhetsbaserade metoder bedöms hur de numeriska säkerhetsmålen har uppnåtts och säkerställs balansen i planeringen av en kärnanläggning. Detta innebär en helhetsmässig bedömning av säkerheten i fråga om anläggningsplaner inklusive system som inte har en direkt betydelse för genomförandet av säkerhetsfunktionerna; syftet är att också på detta sätt avslöja sådana faktorer

som eventuellt hotar säkerheten. Sannolikhetsbaserade riskanalyser används också vid bedömningen av säkerheten hos olika alternativa planer.

Säkerhetsanalyserna görs med hjälp av beräkningsmetoder vilkas tillförlitlighet har påvisats på ett tillräckligt sätt.

I första skedet bedöms säkerheten i en kärnanläggning i samband med de tillståndprocesser som ansluter sig till uppförande och idrifttagning av anläggningen. Under driften åldras de konstruktioner och anordningar som används vid anläggningen. Dessutom görs ändringar på och förbättringar av kärnanläggningarna på basis av driftserfarenheterna och resultaten av säkerhetsanalyserna samt i takt med att vetenskapen och tekniken utvecklas. Redan på grundval av dessa faktorer är det motiverat att skriva in i lagen ett krav att säkerheten i kärnanläggningar skall bedömas regelbundet för säkerställande av en säker funktion av anläggningen. Kravet motsvarar den nuvarande praxisen, som har baserats på de villkor som ställts i drifttillstånden för anläggningarna och på de krav som Strålsäkerhetscentralen uppställt i egenskap av säkerhetsmyndighet.

Enligt rådande praxis förutsätts att en övergripande bedömning av säkerheten i en kärnanläggning görs med ca tio års intervall. Beror på anläggningens ålder, driftshistoria, enskilda driftshändelser eller andra anläggningsspecifika faktorer kan bedömningarna göras också med kortare intervall. I praktiken tas ställning till behovet av bedömningar i samband med beviljande och förnyelse av drifttillstånd för en anläggning, och villkoren för anläggningsspecifika bedömningar inkluderas vid behov i det aktuella drifttillståndet.

Kraven enligt den föreslagna 7 e § överensstämmer med de internationella rekommendationerna inom branschen. Motsvarande principer har skrivits in i de säkerhetskrav och referenskrav som publicerats av IEAE och WENRA.

7 f §. Uppförande och drift. Grunden för en kärnanläggnings säkerhet läggs i uppförandeskedet eftersom de fel som eventuellt begås under uppförandeskedet kan försvåra den säkra driften av anläggningen och medföra extra problem i störnings- och olyckssitua-

tioner. Under en anläggnings drift är det därför väsentligt att säkerheten upprätthålls och utvecklas i fråga om både konstruktioner och organisation. Av denna anledning ankommer det särskilt på innehavaren av ett tillstånd att uppföra och driva kärnanläggning att se till att säkerhetsaspekterna beaktas på behörigt sätt under uppförandet och driften av en kärnanläggning.

Innehavaren av ett tillstånd att uppföra och driva kärnanläggning skall se till att kärnanläggningen uppförs och drivs i enlighet med säkerhetskraven. Personalen på de olika nivåerna av organisationen hos innehavaren av tillstånd att uppföra och driva en kärnanläggning skall känna till kärnsäkerhetskraven beträffande anläggningen i fråga samt vara medvetna om vilken betydelse deras egna uppgifter har med tanke på säkerheten. Tillståndshavaren skall särskilt se till att de övriga organisationer som deltar i uppförandet och driften av kärnanläggningen iakttar kraven beträffande kärnsäkerheten och förstår deras betydelse.

Ansvar för att säkerheten upprätthålls och utvecklas på de olika nivåerna av tillståndshavarens organisation skall vara klart definierade. Arbetena skall utföras i enlighet med skriftliga instruktioner och beskrivningar där säkerheten har beaktats på behörigt sätt. Utförda arbeten skall dessutom dokumenteras så att kvaliteten på de utförda arbetena kan verifieras på ett tillförlitligt sätt i efterhand.

Anordningarna och konstruktionerna i en kärnanläggning föråldras under driften. Utgångspunkten för övervakningen av driften hos en kärnanläggning är att säkerställa att anläggningen bibehålls i ett skick som motsvarar planeringsgrunderna och att drifterfarenheterna samt den vetenskapliga och tekniska utvecklingen beaktas vid en vidare förbättring av säkerheten i en kärnanläggning. Uppföljningen av driftserfarenheterna kan också ge värdefull information om oväntade händelser som inte har kunnat beaktas vid planeringen. Säkerheten i en kärnanläggning kan säkerställas genom en fortlöpande uppföljning av anläggningens skick och av driftserfarenheterna och genom en noggrann planering av underhålls- och ändringsarbetena.

Kraven enligt den föreslagna 7 f § motsvarar de internationella rekommendationerna inom branschen. Motsvarande principer ingår i de säkerhetskrav och referenskrav som både IAEA och WENRA har publicerat. Syftet med 2 och 3 mom. är att samtidigt betona tillståndshavarens skyldigheter enligt 3 kap. i kärnenergilagen vilka har ytterligare ökat i betydelse i takt med att företagsverksamheterna specialiserat sig och i samband med stora projekt som karakteriseras av långa underleverantörskedjor ofta till och med på olika nivåer.

7 g §. Nedläggning. Den första meningen i det föreslagna 7 g § 1 mom. förutsätter att kravet beträffande beredskap för en nedläggning av anläggningen beaktas redan i det skede då anläggningen planeras. Närmare bestämmelser om beredskapen i detta hänseende och de utredningar som skall företes i anslutning till ansökan om tillstånd till uppförande och drift finns i 19 och 20 § i kärnenergilagen. Den andra meningen i mom. förutsätter rapportering om nedläggningsplaner på det sätt som anges i den föreslagna 28 §. Behovet att uppdatera den detaljerade nedläggningsplanen skall fastslås i ett beslut som fattas med stöd av 28 §. Med hänsyn till internationella rekommendationer skall den detaljerade nedläggningsplanen i regel uppdateras vart sjätte år.

Bestämmelsen i 2 mom. förutsätter att nedläggningen av en kärnanläggning verkställs i enlighet med en godkänd plan efter att driften av kärnanläggningen har upphört. Tillståndshavaren skall tillställa Strålsäkerhetscentralen en tillräckligt detaljerad plan för nedläggning av anläggningen. De mer detaljerade kraven beträffande innehållet i nedläggningsplanen skall uppställas av Strålsäkerhetscentralen med stöd av 7 r §. En viktig princip vid planeringen och verkställandet av nedläggningen är att nedmonteringsåtgärderna inte omotiverat skjuts upp på framtiden. Den optimala förläggningen av åtgärder i anslutning till nedläggningen är beroende av flera faktorer såsom teknisk beredskap, de stråldoser som uppstår vid nedmonteringen, existensen av slutförvarsutrymmen, tillgången på yrkeskunnig arbetskraft, nedläggningen av de övriga anläggningarna på anläggningsområdet och eventuella behov av att använda

anläggningsområdet till verksamhet av något slag.

Den föreslagna bestämmelsen utesluter inte möjligheten att planen för nedläggning av kärnanläggningen inbegriper långsiktig övervakad förvaring, som t.ex. sträcker sig över några tiotals år, före nedmontering av anläggningen. Om planen är uppbyggd på detta sätt skall den motiveras med hjälp av påvisbara sakliga argument såsom minimering av den totala strålexponering som följer av nedmonteringen.

7 h §. Kärnämnen och kärnavfall. Det föreslagna 7 h § 1 mom. förutsätter att kärnanläggningen har teknisk beredskap för att sörja för hanteringen och lagringen av de kärnämnen som är nödvändiga med tanke på driften, bl.a. kärnbränslet, samt av kärnavfallet. De nödvändiga utrymmena och systemen skall ingå i anläggningsplanen och dessa i likhet med de övriga delarna av anläggningen skall vara föremål för myndighetstillsyn.

I 2 mom. ingår den ledande principen i fråga om slutförvaring av kärnavfall: Ingen sådan exponering för strålning som överskrider den nivå som godkänns vid tidpunkten för genomförande av slutförvaringen får uppstå i framtiden heller. Denna princip som också ingår i de internationella rekommendationerna för branschen, bland annat i IAEA:s kärnavfallskonvention, utgår från principen om jämlikhet mellan generationerna.

I 3 mom. betonas att säkerheten skall ha företräde vid planeringen av slutförvaringen av kärnavfall. Detta förutsätter optimering av lösningen i fråga om slutförvaring med hänsyn tagen till bland annat minskning av radioaktiviteten i avfallet, metodernas tekniska mognad, tillräckligheten av forskningsdata och andra väsentliga omständigheter. I mom. ställs vidare som utgångspunkt en lösning där säkerheten på lång sikt inte förutsätter övervakning av slutförvaringsplatsen. Denna princip ingår i flera internationella rekommendationer och överensstämmer med de principer om ansvaret för kärnavfallshantering som anges i 6 kap.

Bestämmelser om beredskap för kärnavfallshantering och de utredningar som skall företes i anslutning till ansökan om tillstånd att få uppföra och driva kärnanläggning finns i 19 och 20 § i kärnenergilagen. Det före-

slagna 4 mom. innehåller ett krav angående en regelbunden uppdatering av kärnavfalls-hanteringsplanen på det sätt som närmare anges i den föreslagna 28 §.

7 i §. Personal. De krav beträffande personalen som deltar i användningen av kärnenergi vilka samlats i denna paragraf ingår numera i kärnenergiförordningen. Det är förenligt med principerna i grundlagen att bestämmelser om de mest centrala krav som påverkar säkerheten utfärdas på lagnivå. Målet för förslaget är således att de viktigaste krav som gäller den personal som deltar i användningen av kärnenergin flyttas över till kärnenergilagen.

Innehavaren av ett tillstånd att driva kärnanläggning skall ha tillräckligt med personal som har en sådan utbildning och kompetens som arbetsuppgifterna förutsätter samt tillräcklig kännedom om de säkerhetskrav som gäller anläggningen i fråga. Det är tillika väsentligt att se till att personer som arbetar med olika uppgifter är medvetna om betydelsen av sitt arbete med tanke på säkerheten.

De reaktoroperatörer som arbetar i kontrollrummet har en central roll med tanke på en säker drift av anläggningen. Kärnkraftverken har dessutom ett reservkontrollrum eller motsvarande parallellt system med tanke på sådana olycks- eller risksituationer där det s.k. huvudkontrollrummet sätts ur spel. Reaktoroperatörernas uppgifter är så viktiga med tanke på säkerheten att kravet i den nuvarande kärnenergiförordningen enligt vilket anläggningssystemen som finns i kärnanläggningens huvudkontrollrum får styras endast av den som Strålsäkerhetscentralen godkänt för denna uppgift, föreslås bli flyttat till kärnenergilagen. En reaktoroperatör skall ha en lämplig grundutbildning och han eller hon skall ha fått en grundlig skolning i kärnanläggningens drift samt i hanteringen av störningar och olyckor. Reaktoroperatören skall visa att han eller hon behärskar sina arbetsuppgifter samt klara ett skriftlig och muntligt prov som ingår i förfarandet för godkännande. Tillståndet att arbeta med styrudduppgifter i kontrollrummet beviljas för bestämd tid och det måste förnyas när det gamla tillståndet upphör att gälla.

Vissa av kärnanläggningarnas uppgiftsområden är så viktiga med tanke på säkerheten

att särskilda ansvarspersoner skall godkännas för uppgiften av Strålsäkerhetscentralen. Dyliga uppgiftsområden är beredskapsarrangemang, skyddsarrangemang och kärnmaterialtillsyn. Personer som arbetar med dessa uppgifter skall ha tillräckliga befogenheter och faktiska förutsättningar att bära det ansvar som ålagts dem.

Det föreslås att bestämmelser om den s.k. ansvarige föreståndaren, som har ett övergripande ansvar för säkerheten i användningen av kärnenergi vid anläggningen i fråga, skall ingå i 7 k § i lagförslaget.

7 j §. Säkerhetskultur och kvalitetsledning. Ledningssystemet inbegriper processer och förfaranden genom vilka organisationen definierar sin säkerhets- och kvalitetspolitik, målen för sin verksamhet och de förfaranden genom vilka målen uppnås. Ett av målen för ledningssystemet för en kärnanläggning skall vara att utveckla och upprätthålla en säkerhetskultur på hög nivå vilken samtidigt inbegriper förutsättningar för en avancerad kvalitetsledning.

De organisationer som deltar i planeringen, uppförandet, idrifttagningen, driften och nedläggningen av samt i kärnavfallshanteringen vid ett kärnkraftverk skall ha ett ledningssystem som skall vara föremål för en ständig utvärdering och förbättring. I ledningssystemet skall alla krav på ledningen samlas ihop och det skall beskriva de planerade systematiska åtgärderna för att säkerställa att kraven uppfylls. Det skall överensstämja med organisationens mål och medverka till att målen uppnås. Det viktigaste målet för ledningssystemet är säkerställande av säkerheten.

Ledningssystemet skall omfatta anläggningens hela livscykel från valet av förläggningsplats till nedläggning av anläggningen. Det skall förplikta hela personalen samt de underleverantörer, leverantörer och andra samarbetsparter som är verksamma vid kärnkraftverket.

Vid planeringen, uppförandet och driften av en kärnanläggning skall en god säkerhetskultur iakttas. Tillståndshavaren och den högsta ledningen skall på ett synligt och konsekvent sätt förbinda sig till lösningar som främjar säkerheten samt agera så att säkerheten

ten i anläggningen säkerställs på varje nivå och i samband med varje åtgärd.

Med tanke på organisationens funktion är det sätt på vilket organisationen leds en av de viktigaste faktorerna. De prioriteringar som ledningen gör och de värden och förväntningar som ledningens agerande återspeglar styr personalens verksamhet. Organisationsstrukturen, personalresursernas tillräcklighet och en väl planerad arbetsfördelning utgör grunden för meningsfulla och sporrande uppgifter. Ledningens eget exempel har en central betydelse när det gäller att upprätthålla en säkerhetskultur av hög nivå. De som arbetar i en kärnanläggning skall ha goda förutsättningar för att kontinuerligt utveckla säkerheten.

Det är nödvändigt att arbetet utförs noggrant under driften av samt underhålls- och reparationsarbeten i kärnanläggningen. Målet är att skydda anordningarna mot störande faktorer och strålning. Alla arbeten måste planeras i förväg och utföras noggrant. Personalen skall agera ansvarsfullt och förstå de olika arbetsuppgifternas betydelse för säkerheten. Särskilt i personalutbildningen bör man framhålla att omedelbara åtgärder skall vidtas för att avhjälpa alla brister och felaktigheter som upptäckts. Risken för ekonomiska förluster får aldrig utgöra ett hinder för genomförande av åtgärder som är nödvändiga med tanke på säkerheten.

Kärnanläggningarnas säkerhetskultur kan inte enbart byggas på iakttagandet av regler. I utbildningen och det praktiska arbetet skall man betona vikten av att alla behärskar sitt uppgiftsområde och förstår betydelsen av sina arbetsuppgifter med tanke på säkerheten i en kärnanläggning.

Instruktionernas aktualitet och klarhet utgör en solid grund för säkerheten. Personalens agerande i instruktionerna reglerar skall känna till och förstå innehållet i dem och förbinda sig att iaktta dem. För att nämnda mål skall nås är det nödvändigt att användarna själva deltar i upprätthållandet och utvecklandet av instruktionerna.

En av de viktigaste uppgifterna för ledningssystemet är att skapa förutsättningar för kvalitetsledning av en hög nivå. Till denna del och under en kärnanläggnings hela livslängd, från planeringen och uppförandet till

driften och nedläggningen av en anläggning, är innehavaren av en kärnanläggning skyldig att utveckla och upprätthålla ett dokumenterat ledningssystem som fastslår de kvalitetskrav och säkerhetsmål som skall uppställas på de anordningar, uppgifter och arbeten som är viktiga med tanke på säkerheten. De kvalitetskrav som uppställs av ledningssystemet skall täcka alla de organisationer, som deltar i planeringen, uppförandet, driften och nedläggningen av kärnanläggningen.

De särskilda krav enligt 7 j § som ställs på ledningssystemet motsvarar de bästa internationella referenser på kärnenergiområdet som finns att tillgå. Principerna för ledningssystemet ingår i de säkerhets- och referenskrav som både IEAE och WENRA har publicerat.

7 k §. Ansvarig föreståndare. Bestämmelserna om ansvarig föreståndare ingår numera i kärnenergiförordningen. De krav på den ansvariga föreståndarens uppgifter och ställning som förpliktar tillståndshavaren är dock av sådan art att bestämmelser om dem skall utfärdas genom lag i enlighet med principerna i grundlagen. Syftet med förslaget är alltså att flytta de väsentligaste kraven beträffande den ansvarige föreståndaren från kärnenergiförordningen till kärnenergilagen. Kvar i kärnenergiförordningen föreslås bli en bestämmelse om förordnandet av ansvarig föreståndare och dennes ställföreträdare (122 §) samt en bestämmelse om behörighetsvillkoren för den ansvarige föreståndaren (125 §).

I det föreslagna 7 k § 1 mom. definieras de områden av kärnenergianvändning för vilka en ansvarig föreståndare och en ställföreträdare för denne skall förordnas. Uppförandet av en kärnanläggning och övervakningen av byggandet är ett område av ytterst stor betydelse med tanke på en säker drift av anläggningen. Således är kravet att en ansvarig föreståndare skall utses redan för det skede då anläggningen uppförs välgrundat. En ansvarig föreståndare skall vidare utses också för driften av kärnanläggningen, för tillståndspliktig gruvdrift som omfattas av kärnenergilagen samt för sådan användning och transport av kärnämnen och kärnavfall som kräver särskilt tillstånd.

Den ansvarige föreståndarens yrkeskompetens och lämplighet för sina uppgifter är en väsentlig förutsättning för en säker använd-

ning av kärnenergi. Enligt 2 mom. kan till ansvarig föreståndare, liksom också numera, endast väljas en person som Strålsäkerhetscentralen godkänt för uppgiften. Strålsäkerhetscentralen kan i enlighet med vad som föreslås i 5 mom. återkalla godkännandet av en ansvarig föreståndare efter att innan beslut fattas ha hört både den ansvarige föreståndaren och tillståndshavaren. Denna bestämmelse ingår numera i 126 § i kärnenergiförordningen. Även om ett återkallande av godkännandet av en ansvarig föreståndare genom tillsynsmyndighetens försorg måste betraktas som ett mycket exceptionellt förfarande som aldrig ens behövs överväga vid den praktiska säkerhetsövervakningen är det fortfarande motiverat att ha en sådan bestämmelse i lagstiftningen för den händelse att något helt oförsebart skulle inträffa.

7 1 §. Skyddsarrangemang. Skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi är enligt definitionen i 3 § i kärnenergilagen åtgärder som behövs för att skydda användningen av kärnenergi mot lagstridig verksamhet. Planeringen av skyddsarrangemangen för ett kärnkraftverk och annan kärnanläggning börjar i och med att man vid förläggningen och skyddandet av verksamheterna beaktar också möjligheten av lagstridig verksamhet och förhindrandet av den. Säkerhetsåtgärderna under driften skall planeras i förväg och skall framläggas för godkännande när drifttillstånd söks.

En viktig del av skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi är åtgärder för trygghet av transporter av färskt kärnbränsle och annat kärnmaterial, liksom även transporter av kärnavfall, om dessa transporteras utanför anläggningsområdet. När transporter inbegriper tillfällig lagring av kärnmaterial eller kärnavfall utanför anläggningsområdet, omfattar kraven på skyddsarrangemang även lagringen. Beaktansvärda i praktiken är numera transporter av det s.k. färska kärnbränslet som företas regelbundet för att tillgodose behovet av kärnbränsle vid våra kärnkraftverk. Transporterna av kärnavfall kommer ännu en lång tid framöver att ske enbart inom anläggningsområdena och de omfattas således av anläggningarnas skyddsarrangemang. Utanför anläggningarna transporteras högst un-

dersökningsprover eller motsvarande avfallsförsändelser som innehåller så små mängder avfall att skilda skyddsarrangemang i allmänhet inte behövs.

Skyddsarrangemang har vidtagits under de finska kärnanläggningarnas hela driftshistoria. Syftet med den föreslagna lagändringen är inte att förnya innehållet i skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi utan uppdatera författningsgrunden. Genomförandet av skyddsarrangemang förutsätter kontroll- och beredskapsarrangemang av sådan art, och vid behov även tillgripande av maktmedel i syfte att avvärja hot, att bestämmelserna om deras grunder skall enligt grundlagen utfärdas på lagnivå. I enlighet med vad som ovan sagts är syftet att i kärnenergilagen ange grunder för planeringen av skyddsarrangemang, en regelbunden säkerhetskontroll, beredskap för bekämpning av lagstridig verksamhet samt användning av maktmedel i hotande situationer där det nödvändigt att tillgripa sådana (7 1—7 0 § i lagförslaget).

I enlighet med det föreslagna 7 1 § 1 mom. skall skyddsarrangemangen kring användningen av kärnkraft basera sig på de hotbilder som riktar sig mot användningen av kärnenergi och analyser av skyddsbehov. I praktiken är analyseringen av hotbilder och skyddsbehov ett fortlöpande arbete där experterna i säkerhetsbranschen samarbetar kring observationen av förändringar i omgivningen och vid behov utvecklar skyddsarrangemang så att de så långt som möjligt motsvarar de aktuella analyserna av hotbilder och skyddsbehov.

Skyddsarrangemangen vid kärnkraftverk och andra kärnanläggningar omfattar för det första åtgärder som hör till den regelbundna säkerhetsövervakningen, vilka omfattar bl.a. säkerhetskontroller av personalen och kontroller av fordon och varor som är på väg in på området. Å andra sidan skall det finnas beredskap för bekämpning av sådan lagstridig verksamhet som riktar sig mot anläggningen och som i den lindrigaste formen kan bestå av t.ex. obehörigt tillträde till ett område som genom bestämmelser som baserar sig på lag belagts med begränsningar avseende tillträde. Det är fråga om allvarlig lagstridig verksamhet om man på ett systematiskt sätt

försöker skada kärnanläggningen och funktionerna i den.

Den operativa grunden för skyddsarrangemangen vid en kärnanläggning utgörs av en säkerhetsorganisation som består av säkerhetspersonal som utbildats i planering och genomförande av skyddsarrangemang. Säkerhetsorganisationen kan även omfatta annan än sådan säkerhetspersonal som arbetar för tillståndshavaren och som arbetar på basis av ett uppdragsavtal mellan tillståndshavaren och ett vaktbolag som innehar ett relevant tillstånd. Vid kärnkraftverken skall dock de personer som ansvarar för planering av skyddsarrangemangen och säkerhetsorganisationens funktion alltid vara anställda hos tillståndshavaren. Dessa ansvariga personer skall utses till sina uppdrag och förslagen på personer skall uppges till Strålsäkerhetscentralen för godkännande på det sätt som föreslås i 7 i § 3 mom. i lagförslaget.

Transporter och eventuell tillfällig lagring av kärnmaterial eller kärnavfall förutsätter inte vanligtvis att någon egentlig säkerhetsorganisation bildas. I praktiken skall hotbilderna och skyddsbehovet bedömas skilt för varje transport samtidigt med uppgörandet av en transportplan som förutsätts i kärnenergilagen. I transportplanen ingår en skyddsplan som innehåller en beskrivning av skyddsarrangemangen och ges förslag på nödvändig säkerhetspersonal (7 i § 2 mom. i lagförslaget).

Säkerhetsorganisationens och säkerhetspersonalens uppgifter och ansvar samt de utbildningskrav som gäller för dem skall definieras. Kravet gäller både den säkerhetspersonal som arbetar med skyddsuppgifter inom kärnanläggningarna och den som arbetar utanför anläggningarna. Med tanke på det praktiska arbetet skall de personer som arbetar med skyddsuppgifter ha sådana verksamhetsbetingelser som krävs för utförandet av uppgifterna: De skall ha sådana befogenheter som uppgifterna förutsätter samt sådana anordningar för övervakning och kommunikation samt skydds- och maktmedelsredskap som lämpar sig för sitt ändamål.

Det föreslås att i lagen intas en princip enligt vilken maktmedelsredskapen skall ställas i relation till hotbilderna och skyddsbehoven. Dimensioneringen av de maktmedelsredskap

som används av säkerhetsorganisationen i en kärnanläggning skall enligt lagförslaget bedömas av fackmyndigheter inom säkerhetsbranschen när det i 7 n § föreslagna säkerhetsreglementet läggs fram för godkännande. Frågan om behovet av styrka och utrustning bedöms och avgörs således i sista hand under tjänsteansvar. Detta syftar till att skapa garantier för att de maktmedelsredskap som finns i en kärnanläggning är dimensionerade, både kvalitetsmässigt och kvantitetsmässigt, så att de står i ett adekvat förhållande till de hotbilder och skyddsbehov som bedömts som realistiska.

Ett viktigt led i genomförandet av skyddsarrangemangen är informationen om de åtgärder som hör till den sedvanliga säkerhetstillsynen vid kärnanläggningen till den personal som arbetar vid anläggningen och till dem som har ärenden till anläggningsområdet t.ex. sakkunniga, varuleverantörer, besökare eller personer som rör sig där i särskilda tjänsteärenden. Det hör till saken att de personer som anställs vid en kärnanläggning redan i anställningsskedet blir informerade om de system för säkerhetskontroll som tillämpas. När systemet för säkerhetskontroll ändras hör det till saken att personalen vid en kärnanläggning får information om ändringarna i god tid innan de sker och att grunderna för ändringarna vid behov granskas i ett samarbetsförfarande enligt samarbetslagen. De utomstående som har ärenden till anläggningsområdet skall på ett lämpligt sätt informeras om förfarandena för säkerhetsövervakning vilket i regel sker på ett naturligt sätt i samband med att man kommer överens om besöket och frågar efter besökarens personuppgifter. När man har ärenden till kärnkraftverksområdet kontrolleras personuppgifterna på förhand vilket är ett helt normalt och välmotiverat förfarande.

När grunderna för skyddsarrangemangen diskuteras måste man ändå framhäva att säkerställande av ordningen och säkerheten är en av polisens grundläggande uppgifter. Ett tillräckligt samarbete mellan tillståndshavaren och polisen är ett nödvändigt villkor för att skydds- och säkerhetsarrangemangen kring användningen av kärnkraft skall vara lyckade. De rutinmässiga säkerhetsövervakningsuppgifterna ankommer på tillståndsha-

varen liksom också i hotande situationer avväjandet av ett hot fram till dess att polisen hinner till platsen. Det som är väsentlig är att polis tillkallas omedelbart efter det att ett hot har konstaterats föreligga. Om situationen, efter det att polisen anlät, kräver specialåtgärder för att lagstridig verksamhet skall kunna hindras, skall polismannen i fråga åta sig ansvaret för ledningen av åtgärderna för avvärjande av hotet och i varje fall vidta sedvanliga polisåtgärder för att återställa normalläget och för att undersöka de händelser som har samband med uppkomsten av den hotande situationen.

7 m §. Säkerhetskontroll. I paragrafen föreslås att bestämmelser om grunderna för de viktigaste säkerhetskontrollåtgärderna vid kärnanläggningar skall utfärdas på lagnivå. Vid kärnkraftverken är säkerhetskontrollen en del av den regelmässiga verksamheten vid anläggningen och den gäller både de personer som arbetar i kärnkraftverket och de besökare, varuleverantörer, underleverantörer, myndigheter och andra utomstående som har ärenden till anläggningsområdet. Det bör framhåvas att bestämmelsens syfte är att klargöra den praxis som är motiverad med tanke på kärnsäkerheten och som tillämpas av gammal hävd och som är en del av en rutin för att säkerställa anläggningens säkerhet som är välkänd för dem som arbetar där eller har ärenden till området.

En sådan säkerhetsövervakning i full skala som baserar sig på de förfaranden som tillämpas vid kärnkraftverken är inte nödvändig i fråga om små kärnanläggningar såsom VTT:s forskningsreaktor FiR 1. Eftersom den föreslagna bestämmelsen inte är tvingande kan säkerhetsövervakningen av forskningsreaktorn ordnas på ett sätt som möter behovet så att skyddsarrangemangen är relevanta och tillräckliga.

Den i 1 mom. avsedda säkerhetskontrollen kan göras vid ankomsten till anläggningsområdet eller vid passagekontrollpunkterna mellan de interna säkerhetszonerna. Vid behov kan säkerhetskontroll göras också i något annat sammanhang inom anläggningsområdet om det finns behov därtill. Den säkerhetskontroll som säkerhetspersonalen vid en kärnanläggning gör inbegriper inte någon annan form av personkontroll är den som

görs med hjälp av en metalldetektor, någon annan teknisk anordning eller som består av ytlig undersökning av kläderna i syfte att finna farliga eller otillåtna föremål eller ämnen. Kontrollen motsvarar sådan säkerhetskontroll som görs på flygplatsen. Om något olovligt hittas vid kontrollen överlämnas ärendet till polisen eller om lagen tillåter det återlämnas de föremål eller ämnen som säkerhetspersonalen lagt beslag på till dem som undersökts när dessa lämnar anläggningsområdet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om grunderna för de kontroller som görs för konstaterande av eventuellt intag av alkohol eller något annat rusmedel i syfte att säkerställa kärnanläggningens säkerhet. Enligt förslaget är de personer som arbetar vid en kärnanläggning eller personer som har ärenden till anläggningsområdet skyldiga att på begäran av dem som hör till säkerhetsorganisationen genomgå prov för att konstatera om de möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel. Kontrollen är av samma typ som polisen använder sig av vid trafikövervakningen för att konstatera eventuellt intag av alkohol eller rusmedel. I praktiken ingår dessa kontroller redan nu i de skyddsarrangemang som vidtas vid finska kärnkraftverk och de personer som arbetar vid kraftverken eller brukar besöka anläggningsområdet känner väl till dem. När det gäller alkohol är det frågan om ett utandningsprov som tas med hjälp av alkometer och i fråga om narkotika ett salivprov.

Bestämmelser om de tester och prover som används vid vägtrafikövervakningen och övervakningen av trafiksäkerheten finns i 6 kap. 3 § i tvångsmedelslagen (450/1987) som anger att provet skall göras på ett sådant sätt och med en sådan metod att det inte medför onödig eller oskälig olägenhet för den som undersöks. Enligt nämnda lagrum utfärdar inrikesministeriet närmare anvisningar om hur prov skall utföras. Inrikesministeriet har i enlighet med detta standardiserat de tester och prov för kontroll av eventuell alkohol- och narkotikapåverkan som används vid trafikövervakningen och de hjälpmedel som skall användas för dessa så att testerna kan genomföras på ett effektivt sätt som vägkontroller utan att oskälig olägenhet medförs för den som skall testas. Anvisningarna innehåller också kalibrerings-, skötsel- och underhålls-

instruktioner som är nödvändiga för säkerställande av att apparaterna fungerar.

Lagförslaget utgår från att på de tester för konstaterande av eventuell alkohol- eller narkotikapåverkan som genomförs vid kärnanläggningar tillämpas samma principer och förfaranden som anges i bestämmelserna om och anvisningarna för den trafikövervakning som poliserna företar. Säkerhetsorganisationen för en kärnanläggning, som också i övrigt skall samarbeta med polisen, skall i praktiken till sitt förfogande ha inrikesministeriets aktuella anvisningar om utförande av tester och prov för kontroll av drogpåverkan och kontrollerna och testerna skall genomföras med hjälp av de metoder och med iakttagande av de förfaranden som anges i anvisningarna.

Det bör framhåvas att enligt lagförslaget skall ingen tvingas att lämna ett utandningsprov eller salivprov. När en person inte går med på ett prov eller en test eller när han eller hon är tydligt påverkad av rusmedel, får personen i fråga avlägsnas från anläggningsområdet. Det bör dessutom framhåvas att det med stöd av kärnenergilagen inte skall vara möjligt att ta andra slags några prover eller genomföra andra lags tester för konstaterande av eventuell alkohol- eller narkotikapåverkan än de grundtester enligt ovan som polisen använder vid rutinkontroller. Om t.ex. ett salivprov som en anställd lämnat antyder att personen i fråga använt narkotika kräver redan den anställdas eget rättsskydd att riktigheten av testresultatet utreds, t.ex. att verkningarna av ett läkemedel som en läkare ordinerat utreds med hjälp av en relevant laboratorieundersökning. I ett förtydligande syfte har i slutet av 2 mom. intagits ett uttryckligt konstaterande om att bestämmelser om de narkotikatester för personalen som utförs på något sätt finns i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

Säkerhetspersonalen skall i intet fall ha rätt att beordra en anställd vars testresultat varit positivt att genomgå kontrollundersökning eller någon ytterligare åtgärd. Säkerhetspersonalens roll skall begränsas till att den endast kan rekommendera att personen i fråga i sitt eget intresse söker sig till en kontrollundersökning och att man delger den ifrågasvarande chefen i tillståndshavarens organisation

testresultatet. Det ankommer på chefen att bestämma om testresultatet ger en sådan grundad anledning att misstänka att arbetstagen är narkotikapåverkad i arbetet som avses i 8 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet och huruvida han eller hon skall förpliktas att genomgå en laboratorieundersökning i syfte att skaffa ett intyg över narkotikatest för att visas upp för arbetsgivaren.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall en grund för att en person skall kunna avlägsnas från anläggningsområdet vara, förutom att personen vägrar att lämna ett utandningsprov eller ett salivprov, att personen dessutom vägrar genomgå säkerhetskontroll enligt 1 mom.

7 n §. Beredskap för bekämpning av lagstridig verksamhet. I paragrafen föreslås närmare bestämmelser om den säkerhetsorganisation som kärnanläggningar skall ha och grunderna för dess verksamhet. Utgångspunkten är att innehavaren av ett tillstånd att driva kärnanläggning är skyldig att dokumentera de operativa huvudpunkterna i bekämpningen av lagstridig verksamhet i ett säkerhetsreglemente som skall framläggas Strålsäkerhetscentralen för godkännande. I praktiken skall Strålsäkerhetscentralen i egenskap av tillsynsmyndighet som övervakar kärnsäkerheten fastställa sådana mer detaljerade krav som säkerhetsreglementet skall svara mot. Tillståndshavaren skulle alltså som sitt rättesnöre vid beredningen av ett säkerhetsreglemente ha kärnenergilagstiftningen och de mer detaljerade krav som ingår i den.

Det är viktigt att skyddsarrangemangen för kärnanläggningar och särskilt kärnkraftverk hålls à jour och genomförs effektivt. I skyddsarrangemangen skall man också räkna med hotbilder som innebär våldsamma attacker mot anläggningen bekämpningen av vilka kräver en välutbildad säkerhetsorganisation och nödvändiga maktmedelsredskap. Med tanke på dessa aspekter är det motiverat att säkerhetsreglementet föreläggs experter vid fackmyndigheterna i säkerhetsbranschen för bedömning innan det införs. Detta är nödvändigt med tanke på undvikande av överrespektive underdimensionering vid planeringen och genomförandet av skyddsarrangemang vid kärnanläggningar.

Enligt lagförslaget skall det säkerhetsreglemente som fastställs av Strålsäkerhetscentralen utgöra ett regeldokument som är förpliktande för tillståndshavaren och ifrågavarande ansvariga personer som är anställda av tillståndshavaren. Innan säkerhetsreglementet fastställs skall Strålsäkerhetscentralen höra inrikesministeriet och den delegation bestående av experter i säkerhetsbranschen som avses i det föreslagna 56 § 3 mom. och som skall fungera som ett nationellt sakkunnigorgan i säkerhetsfrågor på kärnenergiområdet. Beroende på arten av ärende skall hörandet ske antingen genom ett sedvanligt remissförfarande eller på något annat ändamålsenligt sätt såsom ett möte som ordnats i detta syfte. Det som är väsentligt är att hörandet och innehållet i det dokumenteras på tillbörligt sätt.

På säkerhetsreglementet inklusive alla handlingar som ingår i det liksom också på alla andra säkerhetshandlingar som behandlas av myndigheter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I 24 § 7 punkten i nämnda lag finns bestämmelser om sekretessen för handlingar som gäller skyddsarrangemang för personer, byggnader, inrättningar, konstruktioner samt data- och kommunikationssystem och genomförandet av arrangemangen. Principen är att handlingarna är sekretessbelagda "om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen". Även om behovet av sekretess i sista hand måste bedömas och avgöras från fall till fall, kan man, när frågan blir aktuell i samband med någon konkret handling, betrakta det som så gott som säkert att ett säkerhetsreglemente enligt den föreslagna 7 n § och de handlingar som har samband med det kommer att behandlas som konfidentiella. Detta för att om handlingarna i fråga råkade i händerna på någon som planerar lagstridig verksamhet skulle detta utan tvekan äventyra genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen.

De detaljer som skall ingå i säkerhetsreglementet omfattar bl.a. uppgift om säkerhetsorganisationens ledning och om hur säkerhetsorganisationens verksamhet har ordnats, vilket i praktiken skulle innebära bl.a. att man fastställer vilka som skall ingå i säker-

hetsorganisationens ledning, ledningsförhållanden, personalstyrka, jourstyrka, arrangemang för reservpersonal, övervaknings- och kontrolluppgifter, handlingstaktik och motsvarande grundläggande funktioner. För det andra skall säkerhetsreglementet innehålla en beskrivning av den utrustning som säkerhetsorganisationen har till sitt förfogande - kontrollutrustning och teknik, kommunikationsmedel, annat redskap och annan utrustning som inbegriper även arbetskläderna för dem som ingår i säkerhetsorganisationen - samt skyddsutrustning och maktmedelsredskap. Den kvalitativa och kvantitativa dimensioneringen av maktmedelsredskap skall göras utgående från den princip som beskrivs ovan i 7 l § så att de maktmedelsredskap som skall finnas till förfogande för säkerhetspersonalen står i relation till realistiska hotbilder och skyddsbehov. Säkerhetsreglementet skall också innehålla en beskrivning av förfarandet i förhållande till polisens åtgärder i hotande situationer: Det skall innehålla anvisningar om hur polis skall tillkallas och det sätt på vilket ansvaret för ledningen av bekämpningsåtgärderna överförs till polisen när den väl anlåtit till platsen.

Utbildning av den personal som har skyddsuppgifter utgör en viktig del av skyddsarrangemangen. Enligt lagförslaget skall bestämmelser om de grundläggande krav som ställs på säkerhetspersonalens utbildning, vilka skall uppfyllas av var och en som tillhör säkerhetsorganisationen, kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att de personer som tillhör säkerhetsorganisationen skall ha sådan utbildning som väktare som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002) och sådan specialutbildning i att använda maktmedel, dvs. skjutvapen, gasspray och teleskopbatong, som föreskrivs i 29 § i nämnda lag samt sådan kännedom om den kärnanläggning och dess verksamheter som uppgiften förutsätter.

I 3 mom. förutsätts dessutom att det i säkerhetsreglementet föreskrivs om nödvändig specialutbildning och om uppvisande av viss nivå av skicklighet i hanteringen av maktmedelsredskap. Avsikten är att de speciella kraven skall gälla för all den säkerhetspersonal som har rätt att använda andra maktmedelsredskap än de som avses i 29 § i lagen om

privata säkerhetstjänster. Avsikten är vid specialutbildningen av säkerhetspersonal och i fråga om de krav som ställs på skicklighetsnivå tillämpas de utbildningsgrunder, nivå-tester och förfaranden för uppvisande av skicklighetsnivå som tillämpas vid specialutbildningen av poliser.

De ovan angivna detaljerna beskriver i första hand de krav som skall ställas på ett kärnkraftverks säkerhetsreglemente, säkerhetsorganisation och säkerhetspersonal. I fråga om mindre kärnanläggningar, såsom VTT:s forskningsreaktor skall kraven tillämpas utgående från bedömda hotbilder och skyddsbehov, vilket i praktiken betyder att säkerhetsreglementet och säkerhetsorganisationen kan vara enklare än vid kärnkraftverken.

7 o §. Användning av maktmedel. Lagförslaget syfte är att skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi och de befogenheter som har samband med dessa begränsas till att gälla säkerställande av användningen av kärnenergi och inte något annat. Arbetet som utförs av den säkerhetspersonal som arbetar med skyddsuppgifter enligt kärnenergilagen skall alltså inte ha några syften som gäller t.ex. upprätthållande av den allmänna säkerheten eller förebyggande av sedvanlig brottslighet. Detta skall tas som utgångspunkt för bedömningen av de uppgifter och rättigheter som säkerhetspersonalen vid kärnanläggningar skall ha.

Denna utgångspunkt innebär inte något uteslutande av s.k. medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Den säkerhetspersonal som arbetar med skyddsuppgifter enligt kärnenergilagen kan t.ex. under de förutsättningar som föreskrivs i tvångsmedelslagen (450/1987) gripa en gärningsman på bar gärning eller på flykt och använda maktmedel på det sätt som föreskrivs i tvångsmedelslagen. En förutsättning skall naturligtvis vara att utövande av den allmänna rätten att gripa en person inte äventyrar uppdraget att säkerställa en säker användning av kärnenergi. Säkerhetspersonalen får och skall också bringa till polisens kännedom sådana observationer under arbetets gång vilka omfattas av den allmänna skyldigheten att underrätta polisen.

Det är nödvändigt att skilt uppge utgångspunkten här eftersom de uppgifter som enligt annan lagstiftning på säkerhetsområdet (t.ex. den ovan nämnda lagen om privata säkerhetstjänster liksom också lagen om ordningsvakter, 533/1999) ankommer på de yrkeskunniga på säkerhetsområdet ofta stöder målen med att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Det arbete som dessa yrkespersoner utför anses vara ”allmänt skyddande”. Skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi är specialarrangemang som inte skall förenas med andra säkerhetsmål, inte ens på en principiell nivå och ännu mindre på författningsnivå.

De befogenheter och rättigheter att använda maktmedel om vilka det föreskrivs i den föreslagna 7 o § skall bedömas utgående från detta. Utövandet av befogenheterna är berättigat när det baserar sig på det behov att säkerställa användningen av kärnenergi som avses i kärnenergilagen och genomförs under de förutsättningar som anges i kärnenergilagen.

Befogenheterna enligt 1 mom. och förpliktelsen att omedelbart överlämna en person som gripits till polisen motsvarar de allmänna principerna i de bestämmelser om säkerhetsbranschen som utfärdats efter att grundlagen stiftats och på basis av vilka bestämmelsen har utformats med beaktande av förhållandena vid skyddandet av en kärnanläggning. De grunder för bedömning av försvarligheten i fråga om användning av maktmedel som anges i det föreslagna 2 mom. grundar sig också på principerna i grundlagen.

Eftersom de som tillhör säkerhetsorganisationen enligt lagförslaget skall ha betydande rättigheter att använda maktmedel skall den föreslagna 7 o § granskas i ljuset av 124 § i grundlagen som innehåller bestämmelser om överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. I 124 § i grundlagen föreskrivs att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtröas andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Utövande av de rättigheter som föreslås för säkerhetsorganisationen innebär utövning av offentlig makt eftersom man på det sättet kan ingripa i enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter. De grunder för användning av maktmedel som föreskrivs i 7 o § kan anses motiverade med tanke på arten av verksamhet som bedrivs i en kärnanläggning. Eftersom en kärnanläggning innehåller ämnen som är ytterst skadliga för människor och miljö kan sådan lagstridig verksamhet som riktas mot den, när den är som allvarligast, hota de omkringliggande områdenas och hela samhällets säkerhet. Således ligger skyddandet av en kärnanläggning mot dylika angrepp i det allmänna intresset.

Riksdagens grundlagsutskott har i sina utlåtanden tagit ställning till användande av maktmedel när det gäller 124 § i grundlagen. På självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel har i grundlagsutskottets praxis betraktats som sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen (GrUU 19/2005 rd, s. 8/I, GrUU 2/2002 rd, s. 3). Användningen av maktmedel har ansetts vara motiverad om den sker bara i noggrant avgränsade situationer (GrUU 55/2005 rd, s. 3/I, GrUU 48/2005 rd, s. 4/I). Skyddandet av en kärnanläggning kan anses ske i en noggrant avgränsad situation. Den föreslagna 7 o § kan med beaktande av skyddsåtgärdernas art och grundlagsutskottets tidigare praxis inte betraktas som problematisk med tanke på 124 § i grundlagen.

Utgångspunkten i lagförslaget är att den säkerhetspersonal som arbetar med säkerställandet av användningen av kärnenergi skall ha en sådan utbildning i användning av maktmedel som deras arbetsuppgifter förutsätter, inklusive de rättsliga grunderna för användning av maktmedel och deras tillämpning i praktiken så att användningen av maktmedel begränsas till situationer där denna är absolut nödvändig med tanke på skyddsbehovet. Å andra sidan skall maktmedel vid behov användas på ett effektivt sätt så att ändamålet med skyddsåtgärderna kan nå också i mer komplicerade hotande situationer. Bestämmelsen i 3 mom. avser att komplettera det som föreskrivs i 7 l och 7 n § om utbildning av säkerhetspersonal och att

framhäva betydelsen av utbildning i användningen av maktmedel.

I 4 mom. föreskrivs om en situation där polismyndigheten leder skyddsåtgärderna. I momentet anges den princip som ingår i 27 § i polislagen (493/1995).

I 5 mom. ingår en konstaterande hänvisning, som motsvarar den som ingår i 27 § i polislagen, till strafflagen som innehåller bestämmelser om excess i samband med användningen av maktmedel.

7 p §. Beredskapsarrangemang. Paragrafen innehåller de viktigaste kraven på beredskapsarrangemang vid ett kärnkraftverk vilka består av planering av verksamheter och reservering av personalresurser med tanke på beredskapssituationer samt personalens verksamhetsbetingelser när det gäller agerande i beredskapssituationer och planering av det.

Utgående från analyser av möjliga störnings- och olyckssituationer planeras verksamheten och inledandet av den, verksamhetens omfattning samt utarbetas handlingsinstruktioner för beredskapssituationer av olika slag.

Vid planeringen skall också eventuella utsläpp av radioaktiva ämnen i omgivningen beaktas. Detta förutsätter beredskap att bedöma konsekvenserna av utsläppet och strålningssituationen och på mättningsverksamhet i anslutning därtill också i kärnkraftverkets omgivning samt givande av instruktioner. Situationen kräver också koordinering av verksamheten och instruktioner samt utbildning och övningar tillsammans med myndigheterna. Enligt 9 § i räddningslagen (468/2003) skall räddningsväsendet i samråd med anläggningen i fråga göra upp en räddningsplan för en eventuell olycka i anläggningen.

Planering av verksamheten och realisering av planerna i beredskapssituationerna förutsätter att det finns utbildad personal, fastställda befogenheter och uppgifter samt handlingsinstruktioner. I de utrymmen som är reserverade för beredskapssituationer skall man kunna arbeta i också i själva olyckssituationen och utrymmena skall ha ändamålsenlig utrustning samt pålitliga kommunikationssystem för alarmering, kontakthållning och informationsförmedling mellan myndigheterna och kraftverkets beredskapsorganisation.

I fråga om beredskapsarrangemang beaktas också kraven i gemenskapslagstiftningen och i IAEA:s konvention om kärnsäkerhet samt de säkerhetskrav som IAEA har publicerat.

7 q §. Allmänna säkerhetsföreskrifter. Paragrafen föreslås ersätta 81 § i den nuvarande kärnenergilagen genom vilken statsrådet bemyndigas att för användningen av kärnenergi utfärda allmänna bestämmelser om säkerheten, skydds- och beredskapsarrangemangen eller arrangemangen för räddningstjänsten. Avsikten är att statsrådet också fortsättningsvis skall utfärda allmänna föreskrifter om säkerheten. Dessa utfärdades tidigare genom statsrådets beslut men numera skall de utfärdas genom statsrådets förordningar.

Allmänna föreskrifter om säkerheten vid användning av kärnenergi har utfärdats genom fem beslut av statsrådet vilka alla är i kraft oförändrade. År 1991 utfärdades allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk, allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid kärnkraftverk, allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk och allmänna säkerhetsföreskrifter för en anläggning för slutförvar av driftavfall från kärnkraftverk. Det femte beslutet, som gäller säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle, utfärdades år 1999.

Det föreslås att sakinnehållet i paragrafen revideras så att innehållet i bemyndigandebestämmelsen motsvarar den situation och det behov som utformats i takt med den faktiska utvecklingen. Avsikten är att de nuvarande besluten av statsrådet ersätts genom fyra förordningar av statsrådet vilkas innehåll skall omfatta säkerheten vid kärnanläggningar, skydds- och säkerhetsarrangemangen kring användningen av kärnenergi, beredskapsarrangemangen vid kärnkraftverk och säkerheten vid slutförvaring av kärnavfall. Det bör konstateras att ett av de viktigaste skälen till den aktuella revideringen av kärnenergilagen är att uppdatera säkerhetsföreskrifterna på kärnenergiområdet till alla delar.

En kärnanläggning enligt kärnenergilagen kan också vara något annat än ett kärnkraftverk även om kraftverken i praktiken är det viktigaste föremålet för övervakning inom kärnenergiområdet. Syftet är att de allmänna bestämmelserna om anläggningens säkerhet

och beredskapsarrangemang kommer att utfärdas i första hand med tanke på produktionsella reaktoranläggningar, dvs. kärnkraftverk, även om en del av bestämmelserna äger tillämpning även på andra kärnanläggningar med kärnreaktor. Tack vare att bestämmelserna inriktas på kärnkraftverk kan alla centrala säkerhetsnormer utfärdas på ett tydligt och exakt sätt. Å andra sidan har Finland i dagens läge endast en reaktoranläggning av annan typ, nämligen VTT:s forskningsreaktor FiR 1 om vilken det inte är nödvändigt och inte heller ändamålsenligt att föreskriva skilt på författningsnivå. Således föreslås att övervakningen av säkerheten hos FiR 1-reaktorn verkställs, liksom också hittills, med stöd av kärnenergilagen och de allmänna föreskrifterna om säkerheten vid kärnkraftverk. I enlighet med vad som ovan anförts föreslås att i 7 q § 1 och 2 mom. intas bestämmelser om att de allmänna föreskrifterna om anläggningars säkerhet och beredskapsarrangemang skall utfärdas med tanke på kärnkraftverk men i de förordningar av statsrådet som skall utfärdas samtidigt kan intas bestämmelser om att deras tillämpningsområde vid behov i tillämpliga delar skall utsträckas till att omfatta även andra kärnanläggningar med kärnreaktor.

Paragrafen föreslås bli kompletterad genom bestämmelsen i 3 mom. som gäller överföring av ledningsansvaret i en situation där det föreligger hot om lagstridig verksamhet eller i olyckssituationer. Även om närmare bestämmelser om dylika situationer också fortsättningsvis skall utfärdas genom förordning av statsrådet, är överföring av ledningsansvaret från kärnanläggningens innehavare till myndigheten en så viktig åtgärd att grunden för den och bemyndigandet att utfärda bestämmelser därom skall visas genom en bestämmelse på lagnivå. Avsikten är att när det föreligger hot om lagstridig verksamhet mot ett kärnkraftverk eller när lagstridig verksamhet riktas mot ett kärnkraftverk, skall den behöriga polismyndigheten överta ansvaret för ledningen av bekämpningsåtgärderna om hotet kvarstår ännu när polisen anländer till platsen. På motsvarande sätt är avsikten att den behöriga räddningsmyndigheten övertar ansvaret för ledningen av räddningsåtgärder i en olyckssituation som har utvecklats el-

ler hotar att utvecklas till en så allvarlig situation att räddningsmyndigheternas åtgärder behövs inom kärnkraftverksområdet.

Enligt 4 mom. skall Strålsäkerhetscentralen utarbeta förslag på allmänna säkerhetsföreskrifter. Innan förslagen tillställs handels- och industriministeriet skall Strålsäkerhetscentralen om dem höra de parter som anges närmare genom förordning av statsrådet. Momentet har samma innehåll som det nuvarande 81 § 2 mom.

Det föreslås att paragrafen flyttas från sin nuvarande plats i 12 kap. (Särskilda bestämmelser) till det nya 2 a kap. som föreslås bli fogat till lagen och som enligt rubriken handlar om kraven angående säkerhet. Flyttningen kan motiveras med att de viktigaste materiella normerna om säkerheten vid användning av kärnenergi, vilka tidigare har ingått i de statsrådsbeslut som utfärdats med stöd av kärnenergilagen, har samlats i det nya 2 a kap. Det är logiskt att de bestämmelser som omfattar de materiella säkerhetsnormerna kring användningen av kärnenergi och grunderna för bemyndigande presenteras tillsammans. På detta sätt skall de säkerhetsnormer som gäller användningen av kärnenergi utgöra en helhet. På samma grund föreslås att bestämmelser om de detaljerade säkerhetskrav som uppställs genom Strålsäkerhetscentralens KKV-direktiv skall intas i den föreslagna 7 r § nedan.

7 r §. Detaljerade säkerhetskrav. Paragrafens syfte är att bekräfta de av Strålsäkerhetscentralen utfärdade detaljerade säkerhetskravens, dvs. KKV-direktivens, status bland de säkerhetsnormer som gäller kärnenergiområdet samt att tydligare än numera fastställa Strålsäkerhetscentralens bemyndigande att utfärda KKV-direktiv.

Enligt 55 § i kärnenergilagen ankommer övervakningen av säkerheten vid användning av kärnenergi på Strålsäkerhetscentralen. I sin uppgift som tillsynsmyndighet övervakar och kontrollerar Strålsäkerhetscentralen verksamheten hos de tillståndshavare som har tillstånd att använda kärnenergi. De objekt som ur samhällets synvinkel är absolut mest betydelsefulla och som kräver de största övervakningsinsatserna är kärnkraftverken. I praktiken är det Strålsäkerhetscentralen som uppställer kraven på verksamheten och pla-

neringen av den och som också övervakar att kraven uppfylls genom att först granska verksamhetsplanerna och därefter utöva tillsyn över verkställandet av planerna.

Strålsäkerhetscentralens praktiska arbete som en myndighet som utövar tillsyn över säkerheten vid användning av kärnenergi består i bedömning av konkreta planer och tillsyn över verkställandet av planerna. Föremålet för detta arbete är alltid en konkret sak eller lösning, såsom konstruktion, anläggningsdel, material, funktion eller någon annan omständighet som utgör ett viktigt led i användningen av kärnenergi. De praktiska erfarenheterna har dock visat redan i ett tidigt skede av användningen av kärnenergi att de bästa resultaten kan nås genom att samla ihop och utveckla de grundläggande frågorna kring användningen av kärnenergi till allmänna säkerhetsnormer som kan vara t.ex. tekniska standarder, bästa praxis och andra normer för hög kvalitet som krävs vid användningen av kärnenergi. Av denna anledning har Strålsäkerhetscentralen ända sedan 1970-talet samlat detaljerade krav beträffande säkerheten vid användning av kärnenergi och sammanställt dessa i de s.k. KKV-direktiven.

När Strålsäkerhetscentralen bereder ett KKV-direktiv hör den tillståndshavare och andra sakkunniga. Varje KKV-direktiv behandlas också i den kärnenergidelegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen. KKV-direktiven utarbetas enligt den bästa vetenskap och med beaktande av det modernaste säkerhetstänkande och den mest avancerade säkerhetsteknik som finns att tillgå vid tidpunkten för utarbetningen av dem. Efter att direktivet färdigställts fattar Strålsäkerhetscentralen ett skilt beslut om tillämpning av direktivet på de kärnkraftverk som finns i drift. Detta är nödvändigt eftersom ett kärnkraftverk som uppförts på 1970-talet nödvändigtvis inte uppfyller, och kan inte förväntas till alla delar uppfylla, alla de krav som på goda grunder kan uppställas på ett nytt kärnkraftverk.

För närvarandet finns det 72 gällande KKV-direktiv. Varje direktiv är en systematisk beskrivning av det delområde inom säkerheten vid användning av kärnenergi som rubriken anger. Varje direktiv innehåller de-

taljerade krav i syfte att uppnå den nivå av säkerhet som förutsätts enligt kärnenergilagarna på det delområde som direktivet täcker samt de förfaranden som Strålsäkerhetscentralen tillämpar och förväntar sig att tillståndshavaren skall tillämpa vid tillsynen över efterlevnaden av krav. KKV-direktiven indelas för närvarande i följande huvudgrupper: Allmänna direktiv, System, Tryckapparater, Byggnadsteknik, Andra konstruktioner och apparater, Kärnmaterial, Strålskydd, Kärnavfallsunderhåll. Strålsäkerhetscentralen har gjort upp en plan i syfte att revidera strukturen hos KKV-direktiven. Revideringsarbetet skall inledas efter det att den aktuella lagändringen blivit godkänd.

Strålsäkerhetscentralens KKV-direktiv har fått erkännande från såväl tillståndshavare som de internationella kretsarna av sakkunniga i kärnenergibranschen. Ur tillståndshavarnas synvinkel ökar direktiven förutsebarheten, genomsynligheten och klarheten i den offentliga maktutövningen. I de internationella kretsarna har bl.a. KKV-direktivens flexibilitet väckt uppmärksamhet. Strålsäkerhetscentralen kräver inte att KKV-direktiven absolut skall följas, men om tillståndshavaren väljer ett annat förfarande eller en annan lösning åläggs tillståndshavaren en särskild bevisningsbörda. Om tillståndshavaren vill tillämpa ett annat förfarande eller en annan sorts lösning än den som beskrivs i KKV-direktivet skall tillståndshavaren på ett övertygande sätt bevisa att den nivå av säkerhet som KKV-direktivet utgår från - och som alltså krävs enligt kärnenergilagarna - kan uppnås genom lösningen eller förfarandet i fråga.

Från och med år 2001 har Strålsäkerhetscentralen publicerat sina KKV-direktiv i sin egen föreskriftssamling i enlighet med lagen om ministeriernas och andra statliga myndigheters föreskriftssamlingar. KKV-direktiven har utfärdats med stöd av 55 § 2 mom. 3 punkten i kärnenergilagarna som anger att Strålsäkerhetscentralens uppgift är att utfärda detaljerade bestämmelser samt göra förslag till de allmänna bestämmelser som avses i 81 § 2 mom. Detta lagrum har tolkats enligt hävd så att det täcker utfärdandet av detaljerade säkerhetskrav i form av KKV-direktiv.

Som rättsliga normer har KKV-direktiven inte klassificerats som föreskrifter i den bemärkelse som avses i 3 § 1 mom. i lagen om ministeriernas och andra statliga myndigheters föreskriftssamlingar även om deras betydelse som instrument som styr tillståndshavarnas verksamhet är mycket stor.

Det finns två principiellt viktiga skäl därtill av vilka båda har att göra med den ledande principen om kärnsäkerhet, som presenteras i den föreslagna 7 a §: ”Säkerheten vid användning av kärnenergi skall hållas på en så hög nivå som är praktiskt möjligt. För att ytterligare förbättra säkerheten skall de åtgärder vidtas som kan anses befogade med beaktande av erfarenheterna av anläggningens drift, resultaten av säkerhetsforskningen samt de möjligheter som den tekniska utvecklingen medför”. Detta innebär att man i fråga om kärnsäkerhet inte nöjer sig med att säkerställa en säkerhetsnivå som en gång har godkänts utan man strävar efter en så hög nivå som det praktiskt är möjligt vid tidpunkten i fråga. Således är t.ex. säkerhetstekniken vid kärnkraftverken i Lovisa och Olkiluoto, tack vare de förbättringsarbeten som gjorts, i dag på en mycket högre nivå än vid tidpunkten då anläggningarna uppfördes. KKV-direktivens natur som flexibla normer möjliggör en förnuftig tillämpning av SAHARA-principen enligt 7 a § vid säkerhetsövervakningen. En annan viktig utgångspunkt har att göra med tillståndshavarens ansvar för säkerheten vid användning av kärnenergi. I och med att KKV-direktiven har karaktären av anvisningar står de i rätt förhållande till tillståndshavarens ansvar.

Tillståndshavarens skyldighet är att sörja för säkerheten, och inte enbart genom att stödja sig till det som sägs i KKV-direktiven utan genom att alltid sträva efter att hitta den bästa lösningen. Det faktum att KKV-direktiven uppfattas som föreskrifter kan göra tillståndshavarens ansvar mer oklart och därigenom försvaga SAHARA-principens betydelse som rättesnöre för det praktiska säkerhetsarbetet.

Av det faktum att KKV-direktiven ut rättslig synvinkel klassificeras som något annat än föreskrifter följer att brott mot direktiven inte medför sanktioner (eftersom man brutit mot anvisningar). När Strålsäkerhetscentra-

len stöter på ett dylikt fall utövar den de befogenheter som enligt kärnenergilagen tillkommer en tillsynsmyndighet. Centralen undersöker fallet och fattar ett särskilt beslut med ett åläggande som vid behov förenas med vite. I praktiken är dylika situationer sällsynta eftersom de som är föremål för övervakningen känner till mekanismen och strävar efter att agera så att de inte hotas av sanktioner.

Det föreslagna 1 mom. innehåller bemyndigandet för Strålsäkerhetscentralen att uppställa detaljerade säkerhetskrav och utfärda KKV-direktiv. Samtidigt definieras direktivens status som den lägsta nivån av säkerhetsnormer på kärnenergiområdet på ett naturligt sätt (1 och 2 mom.). Det föreslås dessutom att i lagen intas bestämmelser om det nuvarande sakförhållandet, dvs. att Strålsäkerhetscentralen (STUK) publicerar direktiven i sin föreskriftssamling. På detta sätt klarläggs och förstärks KKV-direktivens status vilket är motiverat med tanke på att KKV-direktiv har varit och kommer också i fortsättningen att vara ett viktigt instrument i upprätthållandet av den säkerhetsnivå som uppnåtts vid användning av kärnenergi i Finland.

Den rättsliga status som KKV-direktiven utvecklats kring föreslås kvarstå oförändrad enligt vad som föreslås i 3 mom. I den bemärkelse som avses i lagen om ministeriernas och andra statliga myndigheters föreskriftssamlingar skall KKV-direktiven inte i fortsättningen heller formellt sett vara föreskrifter. De krav på säkerhet som uppställs i KKV-direktiven är principiellt förpliktande för tillståndshavaren, men förpliktelsen är inte ovillkorlig. Tillståndshavaren skall ha rätt att föreslå ett annat förfarande eller en annan lösning. I detta fall är tillståndshavaren dock skyldig att på ett övertygande sätt påvisa att det genom förfarandet eller lösningen i fråga är möjligt att uppnå den säkerhetsnivå som förutsätts i kärnenergilagen. Strålsäkerhetscentralen undersöker och avgör om tillståndshavarens förslag kan godkännas eller inte.

8 §. Skyldighet att ansöka om tillstånd. Till 2 mom. fogas ett omnämnande om att det är statsrådet som utfärdar förordning. Tillägget är ett förtydligande i enlighet med 80 § i

grundlagen som anger vem som skall utfärda förordningen i fråga. Hänvisningen till 2 § i den nuvarande lagen ändras så att den motsvarar den föreslagna 2 §.

11 §. Principbeslut. Till 2 mom. 3 punkten fogas ett omnämnande om att det är statsrådet som utfärdar förordning. Tillägget är ett förtydligande i enlighet med 80 § i grundlagen som anger vem som skall utfärda förordningen i fråga.

15 §. Meddelande till riksdagen och riksdagens beslut. Till 2 mom. fogas ett omnämnande om att det är statsrådet som utfärdar förordning. Tillägget är ett förtydligande i enlighet med 80 § i grundlagen som anger vem som skall utfärda förordningen i fråga.

16 §. Tillståndsmyndigheter. I paragrafen föreskrivs om hur beslutanderätten mellan myndigheter i tillståndsärenden enligt kärnenergilagen skall fördelas. I 2 mom. som föreslås bli ändrat finns bestämmelser om fördelningen av beslutanderätt mellan handels- och industriministeriet och Strålsäkerhetscentralen. Den nuvarande bestämmelsen innehåller ett bemyndigande att genom förordning överföra beslutanderätten till Strålsäkerhetscentralen i sådana tillståndsärenden där beviljande av tillstånd på ministerienivå inte anses nödvändigt. En bestämmelse om bemyndigande som berättigar till att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om behörigheten mellan myndigheter kan inte anses vara oproblematisk ur grundlagens synvinkel.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att där klart å ena sidan konstateras de verksamheter för vilkas del tillståndsprövningen ankommer på handels- och industriministeriet och å andra sidan de verksamheter för vilkas del tillståndsprövningen ankommer på Strålsäkerhetscentralen. Samtidigt flyttas tillståndsprövningen i fråga om utförsel och införsel av de ämnen och produkter som avses i 2 § till Strålsäkerhetscentralen till den delen den inte ännu ankommer på Strålsäkerhetscentralen. Tillståndsärendena handläggs i huvudsak av Strålsäkerhetscentralen och endast i sällsynta fall gäller en ansökan sådan verksamhet för vilken tillstånd beviljas av handels- och industriministeriet. Strålsäkerhetscentralen har ett nära samarbete med utrikeministeriet i frågor som rör exporttillstånd och fun-

gerar också i övrigt som sakkunnigmyndighet i frågor som rör tillstånd. På ovan anförda grunder och med tanke på en effektiv användning av förvaltningens resurser föreslås att de tillståndsärenden där prövningsrätten numera ankommer på handels- och industriministeriet överförs till Strålsäkerhetscentralen, med undantag av ingående av ett sådant privaträttsligt avtal som avses i 2 § och den beslutanderätt som enligt 22 § 2 mom. tillkommer ministeriet. Det är motiverat att de specialfall som nämnts ovan också fortsättningsvis skall ingå i handels- och industriministeriets behörighet.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. som innehåller ett bemyndigande för statsrådet att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om tillståndsförfarandena. Bestämmelserna ingår numera i 5—11 kap. i kärnenergiförordningen.

17 §. Tillståndshavare. I paragrafen anges vem som kan få tillstånd till att använda kärnenergi. I 2 mom. föreskrivs att andra än en medborgare, ett samfund eller en myndighet i Europeiska unionen kan av särskilda skäl beviljas tillstånd att använda kärnenergi. Det föreslås att hänvisningen i 2 punkten till transitering av kärnämne och anrikningsprodukter slopas eftersom utförsel och transitering av kärnämnen och anrikningsprodukter i fortsättningen föreslås omfattas av bestämmelserna i EG:s direktiv om produkter med dubbla användningsområden och lagen om exportkontroll på det sätt som anges ovan i den föreslagna 2 §. EG:s direktiv om produkter med dubbla användningsområden och lagen om exportkontroll innehåller inga begränsningar beträffande tillståndshavarens medborgarskap.

Av de skäl som anförts ovan föreslås hänvisningen till utförsel av kärnämnen i 3 mom. också bli slopad.

19 §. Uppförande av annan kärnanläggning. De kärnanläggningar som avses i kärnenergilagen har indelats i kärnanläggningar med stor allmän betydelse (uppförandet av en sådan kärnanläggning förutsätter förfarande med statsrådets principbeslut enligt 4 kap. i kärnenergilagen) och andra kärntekniska anläggningar. När det gäller kärnanläggningar med stor allmän betydelse finns förutsättningarna för beviljande av tillstånd att uppfö-

ra kärnanläggning uppräknade i 18 § i kärnenergilagen. Uppförandet av kärnanläggning skall för det första vara förenligt med samhällets helhetsintresse i enlighet med det principbeslut som statsrådet antagit. Utöver detta skall uppförandet av kärnanläggning uppfylla de förutsättningar för beviljande av tillstånd till uppförande som anges i 19 §.

De förutsättningar för beviljande av tillstånd att uppföra kärnanläggning som anges i 19 § gäller alltså både kärnanläggningar med stor allmän betydelse och andra kärntekniska anläggningar. Paragrafen innehåller allt som allt tio punkter med villkor av vilka det första gäller säkerheten i en kärnanläggning. Det föreslås att denna punkt revideras så att innehållet och uttryckssättet motsvarar den utveckling som skett i fråga om säkerhetsföreskrifter och annan lagstiftning efter det att kärnenergilagen stiftades.

Normverket bestående av säkerhetsföreskrifter på kärnenergiområdet är uppbyggt så att det grundläggande kravet på säkerhet vid användning av kärnenergi finns angivet i 6 § i kärnenergilagen: ”Användningen av kärnenergi skall vara säker och får ej orsaka skada på människor, miljö eller egendom”. Bestämmelsen har karaktären av ett grundläggande uttryck för samhällelig vilja där inga redskap föreslås för bedömning av hur kravet på säkerhet uppfylls och hur uppfyllandet påvisas. Dessa redskap, materiella säkerhetsnormer, finns annanstans i lagen och i de säkerhetsnormer som utfärdats med stöd av lagen. Den första punkten i 19 § med villkor som gäller bedömning av säkerheten vid handläggningen av ansökan om tillstånd att uppföra en kärnanläggning har karaktären av en allmän grundläggande bestämmelse. Det egentliga innehållet har säkerhetsbedömningen fått från de statsrådsbeslut som utfärdats med stöd av 81 § i kärnenergilagen efter det att dessa utfärdats 1991. Dessförinnan söktes grunden för säkerhetsbedömning i lagen och innehållet från de internationella referenserna på området och de detaljerade krav som Strålsäkerhetscentralen hade fastställt.

Alla väsentliga säkerhetskrav finns numera i kärnenergilagstiftningen. Syftet med detta lagförslag är att lyfta de viktigaste materiella säkerhetskraven upp till lagnivå, till det före-

slagna nya 2 a kap. Således är det motiverat att ersätta det materiella elementet i 19 § 1 punkten, kravet på att ” de planer som gäller kärnanläggningen samt dess centrala funktionssystem och komponenter är tillräckliga med tanke på säkerheten ” med en hänvisning till uppfyllande av kraven beträffande säkerhet enligt kärnenergilagen. Vid handläggningen av ansökan om tillstånd att uppföra kärnanläggning granskas och bedöms alltså i fråga om 19 § 1 punkten att de planer som gäller kärnanläggningen uppfyller säkerhetskraven enligt kärnenergilagen (2 a kap.) och de mer detaljerade säkerhetskrav som ingår i de bestämmelser på lägre nivå som reglerar kärnenergiområdet.

Det föreslås att 19 § 1 punkten revideras i enlighet med vad som anförts ovan. Omnämningarna om kärnanläggningens centrala funktionssystem och komponenter föreslås bli slopade eftersom dessa frågor hör till och ingår i kraven beträffande säkerhet.

Hänvisningen till byggnadslagstiftningen och terminologin i byggnadslagstiftningen i 4 punkten föreslås bli uppdaterad.

20 §. Driften av kärnanläggning. I paragrafen anges förutsättningarna för beviljande av tillstånd att driva kärnanläggning. Det föreslås att 1 punkten revideras så att den motsvarar den utveckling som skett i fråga om säkerhetsföreskrifterna efter det att kärnenergilagen stiftades. Till denna del motsvarar motiveringarna de motiveringar som framförs ovan i anslutning till 19 § 1 punkten. Det föreslås vidare att 1 punkten samtidigt skall kompletteras genom ett konstaterande att kärnanläggningen skall uppfylla säkerhetskraven. Genom denna formulering motsvarar 1 punkten den faktiska handläggningen av en ansökan om tillstånd att driva kärnanläggning som omfattar både själva kärnanläggningen och dess planerade drift. På det konkreta planet tar sig detta uttryck i Strålsäkerhetscentralens säkerhetsbedömning i samband med handläggning av ansökan om drifttillstånd och det utlåtande som bedömningen resulterar i där centralen behandlar både säkerheten i själva kärnanläggningen och säkerheten vid den planerade driften av anläggningen.

21 §. Annan användning av kärnenergi. I paragrafen framläggs förutsättningarna för

beviljande av tillstånd till annan användning av kärnenergi. Det föreslås att 1 mom. 1 punkten, som handlar om säkerhet, preciseras så att den motsvarar den utveckling som skett i fråga om säkerhetsföreskrifterna efter det att kärnenergilagen stiftades. Motiveringarna motsvarar motiveringarna till den föreslagna 19 § 1 punkten ovan.

Samtidigt föreslås att hänvisningen till 2 § i det inledande stycket ändras så att den motsvarar den föreslagna 2 § och att hänvisningen till gemenskapslagstiftningen i 1 mom. 7 punkten uppdateras.

22 §. Kärnanläggning i transportmedel. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av tillstånd att bygga eller använda kärnanläggning i ett transportmedel. Hänvisningen till 2 § i 2 mom. föreslås bli ändrad så att den motsvarar den föreslagna ändringen.

23 §. Handläggning av ansökan om tillstånd. I paragrafen ingår bestämmelser om de förfaranden som tillämpas på handläggningen av tillståndsansökningar. På grund av den ändring som föreslås i 2 § i lagen skall den hänvisning till 2 § 1 mom. 5 punkten som ingår i 1 mom. ändras till en hänvisning till 2 § 2 mom. 1 punkten.

25 §. Tillståndsvillkor och ändring av dem. Paragrafen innehåller bestämmelser om de villkor som skall upptas i ett tillstånd att använda kärnenergi samt om förutsättningarna att ändra villkoren och om det förfarande som skall iaktas vid ändring. Det föreslås att till 1 mom. fogas en hänvisning till säkerhetskraven i lagen varför tillståndet skall kunna förenas med villkor för att kraven skall uppfyllas.

26 §. Återkallande av tillstånd. Den hänvisning till atomansvarighetslagen (484/1972) som finns i 1 mom. 2 punkten skall ändras med anledning av en namnändring som gjorts redan tidigare (genom lag 820/1989) till en hänvisning till atomansvarighetslagen (484/1972). Namnändringen och således också ändringen av hänvisningen enligt ovan gäller endast den finska versionen.

28 §. Beslut om fullgörande av ombesörjningsskyldigheten. I paragrafen ingår bestämmelser om myndigheternas befogenhet att besluta om nödvändiga åtgärder i anslutning till kärnavfallshantering. I detta syfte

kan myndigheten enligt paragrafens nuvarande lydelse förplikta den avfallshanterings-skyldige som har tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall att förete en plan för kärnavfallshanteringen. Det föreslås att den sista meningen i paragrafen ändras så att tillståndshavaren skall vara skyldig att automatiskt förete en plan för kärnavfallshanteringen när ett tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall har beviljats.

Det föreslås att 2 mom. skall innehålla en ny bestämmelse om uppdatering av den plan för kärnavfallshanteringen som avses i 1 mom. Om inte annat bestäms i villkoren för tillståndet, skall den avfallshanteringsskyldige uppdatera planen och förelägga den myndigheterna för granskning med tre års intervall. Enligt den nuvarande bestämmelsen skall planen föreläggas myndigheten varje kalenderår. Förslaget baserar sig på det ställningstagande som handels- och industriministeriet gjorde år 2002 om den periodisering av uppdateringarna av planer för kärnavfallshanteringen vilka ingår i det förberedande arbetet med kärnavfallshanteringen (forsknings-, utvecklings- och planeringsarbete; förkortat på finska TKS). Enligt ställningstagandet skall rapporteringen angående uppdateringar av planerna för kärnavfallshanteringen ske med tre års intervall från och med år 2003. Enligt ställningstagandet skall de avfallshanteringsskyldiga uppdatera sina planer på ett täckande sätt med tre års intervall varför den uppdatering och rapportering en gång om året som bestämmelserna föreskriver har förlorat sin betydelse. En täckande uppdatering har gjorts senast 2006 och skall göras nästa gång 2009. Det föreslås således att bestämmelserna om uppdatering av planerna för kärnavfallshanteringen ändras så att de motsvarar godkänd praxis och att uppdateringen av planerna och rapporteringen därom till myndigheterna skall ske med tre års intervall i stället för varje kalenderår.

I det nya 3 mom. föreslås bestämmelser om att närmare bestämmelser om de utredningar och handlingar som skall ingå i den plan för kärnavfallshanteringen som anges i 1 mom. skall utfärdas genom förordning av statsrådet. De nuvarande bestämmelserna om detta finns i 74 § i kärnenergilagen som skall änd-

ras så att den motsvarar de ändringar som föreslås ovan i 1 och 2 mom.

32 §. Ombesörjningsskyldighetens upphörande. Det föreslås att 1 mom. 3 punkten klargörs när det gäller omfattningen av den ombesörjningsskyldighet som föreskrivs i 9 §, dvs. omfattningen av de åtgärder som hör till kärnavfallshanteringen. En nedlagd kärnanläggning omfattas av ombesörjningsskyldigheten. Tillståndsmyndigheten bestämmer att ombesörjningsskyldigheten har upphört när alla åtgärder som hör till kärnavfallshanteringen har vidtagits på ett godkänt sätt. I den nuvarande bestämmelsen har det faktum att kärnavfallet placerats i slutförvar på ett acceptabelt sätt ansetts ensamt utgöra en grund för att ombesörjningsskyldigheten upphör. På grund av ombesörjningsskyldighetens räckvidd är en förutsättning för att skyldigheten skall upphöra utöver det att kärnavfallet placerats i slutförvar på ett acceptabelt sätt dessutom att kärnanläggningen har lagts ned på ett acceptabelt sätt. Detta innebär i praktiken att kärnanläggningen och anläggningsområdet saneras så att de är fria från radioaktiva ämnen i enlighet med uppställda krav.

33 §. Slutförvaring och nedläggning. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som har att göra med förutsättningarna för upphörandet av den ombesörjningsskyldighet som anges i 32 § 1 mom. 3 punkten. Förutsättningarna har kompletterats genom den ändring som föreslagits i 32 § 1 mom. 3 punkten i och med att nedläggning av kärnanläggningen enligt det som anges i 33 § lagts till som en förutsättning utöver placeringen av kärnavfallet i slutförvar. Enligt den nya bestämmelsen anses nedläggningen ha genomförts på ett acceptabelt sätt då Strålsäkerhetscentralen godkänt de åtgärder som vidtagits. Därvid skall de resterande mängderna av radioaktiva ämnen som finns kvar i byggnaderna och jordmånen på anläggningsområdet inte överstiga de maximimängder som fastställs i de detaljerade krav som Strålsäkerhetscentralen har utfärdat. Samtidigt föreslås också paragrafens rubrik bli kompletterad så att den motsvarar innehållet.

38 §. Statens kärnavfallshanteringsfond. Till 3 mom. fogas ett omnämnande om att det är statsrådet som utfärdar förordning.

Tillägget är ett förtydligande i enlighet med 80 § i grundlagen som anger vem som skall utfärda förordningen i fråga.

40 §. Fonderingsmålet. I paragrafen ingår bestämmelser om grunderna för bestämmande av fonderingsmålet. I 2 och 3 mom. anges grunder för hur fonderingsmålet uppnås i exceptionella situationer. Syftet med en tillfällig sänkning av fonderingsmålet enligt 3 mom. är att genom priset på den elektricitet som producerats med kärnkraft säkerställa att avgifterna för kärnavfallshanteringen inflyter jämnt. Detta syftar till att betydande ändringar som sker i ansvarsbeloppet kan förutses och tas i beaktande i planerna.

Vad som menas med betydande ändringar anges i 9 a § i statsrådets beslut om reservering av medel för kostnader för kärnavfallshandling (165/1988). Fastställande av fonderingsmålet baserar sig på skillnaden mellan ansvarsbeloppet och uppskattningen av ansvarsbeloppet.

I propositionen föreslås att begreppet uppskattning av ansvarsbeloppet skall slopas. Med uppskattning av ansvarsbeloppet avses ansvarsbeloppet i slutet av följande år enligt penningvärdet för uppskattningstidpunkten. I fortsättningen skall endast ett begrepp, ansvarsbelopp, användas. Det är onödigt och komplicerat att använda två begrepp eftersom skillnaden mellan ansvarsbeloppen i praktiken varit mycket liten. Det uppskattade ansvarsbeloppet har å andra sidan varit lägre än ansvarsbeloppet under föregående år eftersom de avfallshanteringssåtgärder som vidtagits under året har minskat de kalkylerade kostnaderna för de återstående åtgärderna mer än vad kostnaderna för det avfall som uppkommit under året har ökat dem.

Sänkningen av fonderingsmålet kan bestämmas utgående från en jämförelse mellan de fastställda ansvarsbeloppen för på varandra följande år.

43 §. Fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål. I paragrafen finns bestämmelser om fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål. I 2 mom. föreskrivs om den beslutsordning som handels- och industriministeriet tillämpar i fallet. De föreslagna ändringarna syftar för det första till en tidigareläggning av besluten så att ministeriet skall fatta beslutet i december i stället för januari

följande år. De uppgifter som ingår i besluten om ansvarsbelopp och fonderingsmål har konsekvenser med tanke på den avfallshanteringsskyldiges bokslutsuppgifter. Genom en ändring av tidpunkten för ministeriets beslutsfattande säkerställs att de uppgifter om reservering av medel för kostnader för avfallshantering som ministeriet fastställer finns tillgängliga för de avfallshanteringsskyldiga när dessa gör upp sitt bokslut.

För det andra föreslås intervallen mellan besluten bli förlängd från den nuvarande ettårsintervallen till tre år. Besluten om ansvarsbelopp och fonderingsmål fattas för tre år åt gången. Tre års intervall tillämpas för närvarande på rapporteringen om kärnavfallshandling efter ministeriets ställningstagande till rapporteringsförfarandet (14/815/2002, 15/815/2002 och 17/815/2002, 3.12.2002, som gäller rapporteringsskyldigheten enligt kärnenergiförordningen om kärnkraftverks planer och åtgärder för kärnavfallshandling). Enligt ställningstagandet är det ändamålsenligt, särskilt med tanke på den övergripande ledningen av projekt för placering av använt kärnbränsle i slutförvar och övervakningen av planeringen, att tyngdpunkten i kontrollerna flyttas över på treåriga forsknings-, utvecklings- och planeringsprogram. Programmen beskriver den avfallshanteringsskyldiges forsknings- och utvecklingsarbete samt planeringsarbete under de kommande tre åren. Avfallshanteringsscheman, som utgör grunden för beredskapen, ingår i programmen.

Beslutsfattande som sker med tre års intervall ligger i linje med de grundläggande principerna för beredskapen. Ansvarsbelopp och fonderingsmål fastställs på basis av den avfallshanteringsskyldiges rapportering och utredningar som omfattar de uppgifter som behövs för en bedömning av behovet av kärnavfallshandling och planerade åtgärder för kärnavfallshandling.

Efter att det nya förfarandet införts skall de avfallshanteringsskyldiga lämna in sina avfallshanteringsscheman till ministeriet första gången enligt den nya praxisen före den 30 juni 2010. Avfallshanteringsschemat skall innehålla samma information som numera. När det gäller kostnaderna för avfallshandling under de kommande åren görs en in-

dexjustering så att den höjda kostnadsnivån kan beaktas.

Ministeriet skall före den 31 december 2010 fastställa ansvarsbeloppet för åren 2010, 2011 och 2012 samt fonderingsmålet för åren 2011, 2012 och 2013.

En tidigareläggning av tidpunkten för beslutsfattandet inverkar också på tidpunkten för remissförfarandet. Numera är remisstiden en kalendermånad under september—oktober. I och med ändringen skall remissförfarandet infalla under juli—augusti—september vilket möjliggör en mer grundlig bedömning när det gäller både omständigheter som har att göra med säkerheten hos åtgärderna och riktigheten i de uppskattade kostnaderna. I enlighet med kärnenergiförordningen är det Strålsäkerhetscentralen som avger ett utlåtande över säkerheten. När det gäller riktigheten i kostnadskalkylerna begärs ett utlåtande av en sakkunnig eller organisation som specialiserat sig på bedömning av teknisk-ekonomiska kalkyler.

Ändringen ligger i linje med den nuvarande rapporteringspraxisen som utgör en del av grunderna för beredskapen. För att konsekvenser av eventuella betydande och oväntade ändringar skulle kunna beaktas skall dock avfallshanteringsscheman på den avfallshanteringsskyldiges initiativ eller på myndighetens begäran kunna inlämnas även vid andra tidpunkter än med tre års intervall, om det med tanke på beredskapen finns grundad anledning därtill.

44 §. Ställande av säkerhet. Paragrafen innehåller bestämmelser om de säkerheter som den avfallshanteringsskyldige skall överlämna till staten. Den föreslagna ändringen av 1 mom. är sakmässigt av samma slag som den ändring som föreslås i 40 §. Förslaget har samband med att begreppet uppskattning av ansvarsbeloppet föreslås bli slopat.

Vid fastställande av ansvarsbeloppet föreslås det ansvarsbelopp och fonderingsmål som fastställts för det löpande kalenderåret bli använda. Skillnaden mellan dessa belopp används vid ställande av säkerhet.

Som följd av att det fastställda ansvarsbeloppet används i stället för det uppskattade ansvarsbeloppet höjs beloppet av säkerheter i genomsnitt med knappa en procent per år.

48 §. Täckning av statens fordran samt täckningsandelen. Hänvisningen till 52 § 3 mom. i 2 mom. skall ersättas med en hänvisning till 52 § 4 mom. På detta sätt korrigeras det tekniska fel som uppstått i samband med en tidigare ändring av lagen.

53 a §. Avgift som skall samlas in hos innehavaren av kärnanläggning. Innehavaren av en kärnanläggning är på basis av 53 a § i kärnenergilagen skyldig att delta i finansieringen av forskningsverksamheten på området kärnsäkerhet. I samband med en lagändring som genomfördes 2003 (19.12.2003/1131) fastställdes avgiftsbeloppet till 220 euro för varje megawatt av den nominella värmeeffekt som har anmälts i tillståndet eller för varje megawatt av den största värmeeffekt som har anmälts i principbeslutet. Denna avgift har samlats in sedan ingången av 2004. Kostnaderna för forskningen kring säkerheten i kärnanläggningar är till största delen arbetskostnader varför särskilt inkomstnivåindexet skall beaktas vid bedömningen av kostnadsändringar. Enligt Statistikcentralen har kostnadsnivåindexet höjts från 116,8 år 2004 till 125,0 år 2006 (år 2000 = 100) dvs. med 7,02 procent. Den avgift som samlas in hos innehavarna av kärnanläggningar föreslås således bli höjd från 220 euro till 240 euro för att volymen av forskningsarbete som finansieras med stöd av kärnenergilagen inte skall minska på grund av höjda arbetskostnader.

Den forskningsverksamhet som avses i denna paragraf är en nödvändig förutsättning för att säkerheten skall kunna säkerställas. Säkerhetsforskningen stöder samtidigt utvecklandet av kunnandet och fortbildningen i branschen.

53 c §. Särskilda förmögenheter. I paragrafen finns bestämmelser om två särskilda förmögenheter som förvaltas av statens kärnavfallshanteringsfond och om ändringarna i deras tillgångar. Medlen i fråga delas i regel ut årligen för finansiering av forskningsprojekt enligt vad som bestäms i lagen. I praktiken kan det hända att medel som genom finansieringsbeslut bundits vid ett forskningsprojekt inte kan utbetalas till projektet eftersom forskningen till en viss del inte uppfyller villkoren i finansieringsbeslutet. Av detta och andra motsvarande skäl kan mindre summor

av forskningsmedel bli oanvända. Det är ändamålsenligt att sådana överblivna medel kan användas för finansiering av forskningsverksamhet året därpå. Så har också skett i praktiken. Bestämmelsen föreslås därför bli preciserad till denna del genom att 3 mom. kompletteras enligt ovan.

53 d §. Finansiering av forskningsverksamhet. I paragrafen föreskrivs om de förutsättningar som de forskningsprojekt som föreslås få finansiering skall uppfylla. Villkoret i 2 mom. om att resultatens användbarhet inte får begränsas enbart till en tillståndshavares kärnanläggningar har i praktiken orsakat oklarhet om vilka forskningsprojekt som kan få finansiering. Enligt motiveringarna till nuvarande bestämmelser utesluts från finansiering sådana projekt som skall finansieras av tillståndshavaren själv, såsom projekt som enbart tjänar tillståndshavarens egna syften. Likaså skall verksamhetsutövaren, dvs. den som ansöker om tillstånd eller tillståndshavaren, också finansiera sådana forskningsprojekt som har direkt samband med ett konkret anläggningsprojekt och som är nödvändiga med tanke på handläggningen av tillståndsansökan och övervakningen av verksamheten. Det faktum huruvida ett forskningsprojekt inleds på verksamhetsutövarens eget initiativ eller på initiativ från myndigheten spelar ingen roll i sammanhanget. Det som är väsentligt med tanke på gränsdragningen är forskningsprojektets förhållande till de förpliktelser som på basis av denna lag tillkommer verksamhetsutövaren, dvs. sådana forskningsprojekt som verksamhetsutövaren också annars är skyldig att genomföra eller låta genomföras får ingen finansiering.

För att klarlägga finansieringsgrunderna föreslås att 2 mom. ändras så att sista meningen stryks och att en ny mening enligt förslaget läggs till i slutet av mom.

53 e §. Ansökan, beviljande och återkrav av forskningsfinansiering. Det föreslås att den delegation som avses i 56 § 1 mom. ändras och att lagrummet i fråga upphävs. Av denna anledning skall den hänvisning till lagrummet i fråga som ingår i 1 mom. strykas.

55 §. Tillsynsmyndighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om Strålsäkerhetscentralens uppgifter. Det föreslås att 2 mom. 3 punkten ändras så att de bestämmelser om

bemyndigande som för närvarande ingår i den flyttas över till 7 q och 7 r § där de skall presenteras på det sätt som grundlagen förutsätter. Punkten i fråga skall således alltså inte längre innebära ett bemyndigande att utfärda förordning.

I 2 mom. 4 punkten konstateras den befogenhet som Strålsäkerhetscentralen också numera har enligt 3 punkten, dvs. att utfärda detaljerade säkerhetsföreskrifter. Enligt punkten i fråga skall centralen också fortsättningsvis ha behörighet att övervaka att föreskrifterna följs.

56 §. Delegationer. I paragrafen ingår bestämmelser om de organ som biträder myndigheterna i deras lagenliga uppgifter och vilkas medlemmar utnämns av statsrådet. I anslutning till handels- och industriministeriet har det funnits en kärnenergidelegation som grundades redan på den tiden då atomenergilagen, som var en föregångare till kärnenergilagen, var i kraft. Delegationen har haft till uppgift att följa utvecklingen på kärnenergiområdet samt ta initiativ och framlägga förslag till åtgärder, som bör vidtas på kärnenergiområdet liksom också att ge utlåtanden om frågor som ansluter sig till användningen av kärnenergi och om ansökningar om tillstånd att använda kärnenergi. Delegationens roll t.ex. i inriktningen av forskningen och forskningsfinansieringen på kärnenergiområdet har varit betydelsefull ända till de allra senaste åren.

Finansieringsmekanismen för forskningsverksamheten på kärnenergiområdet reformerades genom en ändring av kärnenergilagen som trädde i kraft vid ingången av år 2004. Statens finansieringsandel slopades och finansieringsansvaret flyttades klarare över på kraftbolagen i enlighet med orsaksprincipen. De medel som i form av lagenliga avgifter insamlas för finansiering av forskningen fonderas i två särskilda fonder i statens kärnavfallshanteringsfond som också sörjer för utdelningen av medel. Vid utdelningen av medlen biträds fonden av de ledningsgrupper för nationella forskningsprogram som inrättats för förvaltning av forskningsverksamheten samt handels- och industriministeriet där det praktiska beredningsarbetet i anslutning till detta äger rum.

Reformen av finansieringssystemet för forskningen och de nya sakkunniggrupper som tillkommit har på ett väsentligt sätt minskat delegationens betydelse för utvecklandet och utvärderingen av forskningsverksamheten. Delegationens roll som remissinstans i fråga om tillståndsärenden har också minskat eftersom ministeriet vid beredningen av beslut genomför ett hörande på bred basis av de olika aktörerna i branschen samt andra myndigheter. Som helhet bedömt har delegationens betydelse vid beredningen av ärenden minskat väsentligt i den nuvarande verksamhetsmiljön jämfört med läget ännu för några år sedan.

Med beaktande av att handels- och industriministeriet vid behov kan tillsätta en arbetsgrupp eller något annat interimistiskt organ för beredning av kärnenergipolitiska frågor är en permanent organisation av den typ som kärnenergidelegationen inte längre särskild motiverad om man beaktar de krav på eliminering av överlappande verksamheter samt kraven på ytterligare effektivisering av verksamheten, vilka riktas mot förvaltningen. Det föreslås således att 1 mom. upphävs och att kärnenergidelegationen indras vid tidpunkten för den nya lagens ikraftträdande.

På grund av den stora betydelse som säkerhetsaspekterna har för en säker användning av kärnenergi är det nödvändigt att den delegation för förberedande handläggning av ärenden som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi som avses i 2 mom. och som finns i anslutning till Strålsäkerhetscentralen (kärnsäkerhetsdelegationen) fortsätter sin verksamhet som förut.

I det nya 3 mom. föreslås bestämmelser om en delegation för handläggning av ärenden som gäller skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi. Delegationen skall vara ett sakkunnigorgan som består av sakkunniga företrädare för polisförvaltningen, gränsbevakningen, tullkontrollen, försvarsförvaltningen, Strålsäkerhetscentralen och andra företrädare för sakkunskap inom säkerhetsbranschen. Avsikten är att också de centrala tillståndshavarna på kärnenergiområdet skall vara representerade i delegationen. Enligt förslaget skall delegationen tillsättas av statsrådet på framställning handels- och industriministeriet.

Inrättandet av en skild delegation för handläggning av ärenden som gäller skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet kan för det första motiveras med att problemen och hotbilderna på säkerhetsområdet till sitt innehåll skiljer sig väsentligt från de säkerhetstekniska frågor som den kärnsäkerhetsdelegation som avses i 2 mom. behandlar. Å andra sidan visar den aktuella internationella utvecklingen att hotet om lagstridig verksamhet skall tas på allvar och att kärnanläggningar är potentiella mål för sådan verksamhet. Det är viktigt att sakkunniga som är förtrodda med säkerhetsåtgärder och som i sitt arbete observerar faktorer som hotar säkerheten kan träffas regelbundet för att bedöma ändamålsenligheten hos och tillräckligheten av befintliga skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi.

Enligt 7 n § i den föreslagna lagen skall delegationen höras också innan ett säkerhetsreglemente för en kärnanläggning fastställs.

Närmare bestämmelser om delegationerna skall enligt den bestämmelse om bemyndigande som skall utgöra det nya 4 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §. Byggande samt planering av markanvändningen. I paragrafen finns bestämmelser om de krav i annan lagstiftning som riktar sig mot markanvändningen på det område som planeras bli förlägningsplats för en kärnanläggning och på uppförandet av en kärnanläggning. Hänvisningen till terminologin i byggnadslagstiftningen i 1 mom. skall uppdateras.

I 2 mom. föreskrivs att de bestämmelser om krav beträffande uppförandet av en kärnanläggning som finns i annan lag förblir i kraft när denna lag träder i kraft. Om vid uppförandet dock skall beaktas de särskilda krav, som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi, skydds- eller beredskapsarrangemangen eller den övervakning som behövs för att förhindra spridning av kärnvapen, utfärdas bestämmelserna med stöd av kärnenergilagen. Det konstateras vidare att tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna ankommer på Strålsäkerhetscentralen. I bestämmelsen ingår dessutom ett bemyndigande enligt vilket bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan myndigheterna i

de fall som avses momentet kan vid behov utfärdas genom förordning.

Enligt motiveringarna till bestämmelsen är det inte helt omöjligt att det inte uppstår meningsskiljaktigheter om vilka åtgärder som hör till Strålsäkerhetscentralens eller till någon annan myndighets behörighet. En eventuell behörighetskonflikt skall lösas senare genom att bestämmelser om saken utfärdas genom förordning. Efter att lagen nu varit i kraft i nästan 20 år har ingen sådan konflikt-situation uppstått där behörigheten mellan olika myndigheter skulle ha behövt klarläggas genom en förordning. Därför föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning slopas i lagen som onödigt.

59 §. Skydd i arbetet. I paragrafen ingår bestämmelser om de krav som ställs på arbetarskydd vid användning av kärnenergi. I 2 mom. föreskrivs om situationer där säkerställande av skyddet i arbetet förutsätter att särskilda krav på säkerhet vid användning av kärnenergi beaktas. Det föreslås att de bestämmelser som föranleds av detta utfärdas och tillsynen över att de iakttas utövas av Strålsäkerhetscentralen. Med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i bestämmelsen skall bestämmelser om behörighetsfördelningen mellan myndigheterna i de fall som avses i momentet vid behov utfärdas genom förordning.

Efter att lagen nu varit i kraft i nästan 20 år har det inte uppstått några konflikter om vilken myndighet som är behörig att agera i en sådan situation som avses i bestämmelsen. Därför föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning slopas i lagen som onödigt.

60 a §. Tillsyn över tryckbärande anordningar. Paragrafens 1 mom. förutsätter enligt sin ordalydelse att tillverkare av s.k. kärntekniska tryckbärande anordningar som installeras i en kärnanläggning behöver ett skilt godkännande för uppgiften. I nämnda lagrum föreskrivs dessutom att kravet på godkännande också gäller provningsorgan som utför tekniska provningar av anordningar i samband med kvalitetssäkring och övervakning av anordningarnas skick. Strålsäkerhetscentralen är den myndighet som skall godkänna organen och godkännande måste anhållas på förhand.

I fråga om sådana tryckbärande anordningar som är mer känsliga ur säkerhetssynpunkt är kravet på särskilt godkännande fortfarande motiverat, men när det gäller sådana kärntekniska tryckbärande anordningar som är av mindre betydelse med tanke på säkerheten har systemet visat sig vara oändamålsenligt och stelt. Utvecklingen av klassificeringssystemet för kärntekniska anordningar samt kvalitetsstandarderna för tillverkning och provning av kärntekniska anordningar har för sin del medverkat till detta.

Vid den praktiska säkerhetsövervakningen indelas de tryckbärande anordningarna i fyra säkerhetsklasser utgående från vilken betydelse de har ur säkerhetssynpunkt: Klass 1 är den som har den största och klass 4 den som har den minsta betydelsen med tanke på säkerheten. De metoder för kvalitetssäkring som används vid tillverkning, provning och dokumentering har utvecklats så att säkerställande av säkerheten hos sådana kärntekniska anordningar som är av mindre betydelse med tanke på säkerhet inte kräver särskilt godkännande av tillverkare eller provningsorgan. Till dessa skall höra sådana tryckbärande anordningar av klass 3 eller 4 som Strålsäkerhetscentralen skilt definierar. För deras del skall det räcka med ett konstaterande att tillverkaren eller provningsorganet har ett gott rykte och att dess resurser, metoder och system för kvalitetssäkring uppfyller kompetenskraven enligt kärnenergilagen.

Kompetenskraven skall uppställas av Strålsäkerhetscentralen i egenskap av en myndighet som övervakar säkerheten vid användning av kärnenergi. Den tillståndshavare som avses i kärnenergilagen, dvs. innehavare en kärnanläggning, skall ha skyldighet att säkerställa att tillverkaren av tryckbärande anordningar har nödvändig kompetens innan en anordning skaffas liksom också provningsorganets kompetens innan provning beställs. Tillståndshavaren skall vidare på begäran av Strålsäkerhetscentralen kunna påvisa att tillverkaren av en tryckbärande anordning eller det provningsorgan som utfört provningen uppfyller de krav som Strålsäkerhetscentralen uppställt. I praktiken skulle detta kunna ske genom att man företer tillbörliga intyg över kompetens och andra handlingar som påvisar överensstämmelse med kraven.

I enlighet med vad som anförts ovan föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. genom vilket Strålsäkerhetscentralen bemyndigas att definiera sådana kärntekniska tryckbärande anordningar som är av mindre betydelse med tanke på säkerheten och vars tillverkare och provningsorgan inte behöver särskilt godkännande för uppgiften utan deras kompetens kan konstateras på det sätt som beskrivs ovan. Samtidigt som ändringen förenklar förfarandet för godkännande för de tryckbärande anordningars del som tillhör säkerhetsklass 3 eller 4, ger det bättre möjligheter för Strålsäkerhetscentralen att inrikta sin kontrollverksamhet på ett mer effektivt sätt på kontrollen av de ur säkerhetssynpunkt mest känsliga tryckbärande anordningar som tillhör säkerhetsklass 1 eller 2.

63 §. Tillsynsbefogenheter. De hänvisningar till 2 § som finns i 1 mom. 1, 2, 4, 5, 7 och 8 punkten skall ändras så att de motsvarar de strukturella ändringar som föreslagits i 2 §. Ändringarna har ingen verkan på innehållet i paragrafen. Dessutom föreslås att termen "anrikade malmer" stryks i 7 punkten eftersom anrikade malmer inte skall definieras skilt i fortsättningen utan de skall klassificeras som kärnämnen.

65 §. Avhjälpande av brister och missförhållanden. Bemyndigandet att utfärda förordning i 2 mom. skall preciseras så att ett omnämnande om vem som skall utfärda förordning läggs till i enlighet med bestämmelserna i grundlagen.

67 §. Avbrytande eller begränsande av verksamhet. I paragrafen föreslås Strålsäkerhetscentralens rätt att avbryta eller begränsa tillståndshavarens verksamhet i vissa situationer bli preciserad. Om man vid användning av kärnenergi inte har iakttagit de bestämmelser, föreskrifter eller tillståndsvillkor som föreskrivs i kärnenergilagen eller med stöd av den, skall Strålsäkerhetscentralen med stöd av 65 § i kärnenergilagen ge tillståndshavaren anvisningar om hur bristerna eller missförhållandena skall avhjälpas. Strålsäkerhetscentralen kan med stöd av 66 § i kärnenergilagen förena åläggandet med vite, hot om avbrytande eller begränsande verksamheten eller om tvångsutförande. Syftet med tillägget till 67 § är att möjliggöra ett omedelbart avbrytande eller begränsande av

verksamheten i situationer där det inte föreligger något hot om omedelbar fara och övervakning enligt kärnenergilagen är möjlig.

Samtidigt föreslås paragrafens ordalydelse bli preciserad så att kravet på att den som berörs skall höras innan något beslut fattas klart skall framgå av innehållet. Enligt 34 § i förvaltningslagen får ett ärende avgöras utan att en part hörs t.ex. om det dröjsmål som hörandet medför i behandlingen av ärendet orsakar betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön.

68 §. Handräckning och beslag. Det föreslås att termen "anrikad malm" stryks i 2 mom. 2 punkten och i det sista stycket. I fortsättningen skall produkterna i fråga klassificeras som kärnämnen.

68 a §. Handräckning då det gäller iakttagande av Euratomfördraget. Det föreslås att termen "malmanrikningar" stryks ur paragrafen. I fortsättningen skall produkterna i fråga klassificeras som kärnämnen.

73 §. Förverkandepåföljd. Det föreslås att termen "anrikad malm" stryks i 2 mom. 3 punkten. I fortsättningen skall produkterna i fråga klassificeras som kärnämnen.

74 §. Väckande av åtal. I paragrafen föreskrivs om väckande av åtal vid brott mot denna lag. I paragrafen hänvisas till 72 § som upphävdes genom lagen om ändring av kärnenergilagen (24.5.2002/415). Den upphävda 72 § innehöll en straffbestämmelse som flyttades över till 44 kap. 10 § i strafflagen genom lagen om ändring av strafflagen (24.5.2002/400). Den hänvisningsbestämmelse som gällde straffet för de brott som avsågs i 72 § intogs i 69 § 4 mom. i kärnenergilagen. Således föreslås att den hänvisning till 72 § som ingår i första meningen stryks eftersom hänvisningen till de brott som avses i 72 § ingår i den ovan nämnda 69 §. Den hänvisning till 72 § som ingår i andra meningen skall samtidigt ändras till en hänvisning till 44 kap. 10 § i strafflagen.

75 §. Sökande av ändring och verkställighet av beslut. Den hänvisning till den upphävda lagen om sökande av ändring i förvaltningsärenden som ingår i 2 mom. skall ersättas med en hänvisning till förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I 3 mom. föreslås en ändring som gäller förfarandet för sökande av ändring i beslut om finansiering av forskningsprojekt som meddelats med stöd av lagen. Numera kan ändring sökas i besluten i enlighet med förvaltningsprocesslagen. På förfaranden för ansökan och beviljande av forskningsfinansiering samt på eventuellt återkrävande av finansieringen tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) i enlighet med 53 e § i kärnenergilagen. I 34 § i statsunderstödslagen finns bestämmelser om sökande av ändring i statsbidragsmyndighetens beslut och i 35 § bestämmelser om verkställighet av statsbidragsmyndighetens beslut. Enligt bestämmelserna är förfarandet med rättelseyrkande det primära rättsskyddsmedlet i fråga om statsbidragsbeslut. I beslut som fattats med anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Statsbidragsmyndighetens beslut får dock verkställas trots att ändring har sökts.

Det är ändamålsenligt att inkludera förfarandet med rättelseyrkande i förfarandena för ändringssökande i fråga om beslut om forskningsfinansiering eftersom det således är möjligt att vid behov göra en rättelse av teknisk karaktär av beslutet utan rättegång i en allmän förvaltningsdomstol. Eftersom statsunderstödslagen redan tillämpas i fråga om ansökan och beviljande samt återkrav av forskningsfinansiering, är det logiskt att statsunderstödslagens bestämmelser för sökande av ändring och verkställighet av beslut tillämpas också vid sökande av ändring i beslut som gäller forskningsfinansiering.

Med hänsyn till handels- och industriministeriets roll i fråga om forskningsfinansiering enligt 53 e § är det dessutom motiverat att förutsätta att fonden skall begära utlåtande av ministeriet innan ett ärende med rättelseyrkande avgörs och bemötande avges i ett besvärärende.

Samtidigt föreslås att hänvisningen till beslut om finansiering av forskningsprojekt ändras till en hänvisning till 53 d §. Innehållet i bestämmelsen avses inte bli ändrat genom denna lagtekniska korrigering.

De kompletteringar som föreslås i 4 mom. och som gäller beslut som skall kunna verkställas trots att ändring har sökts, har sam-

band med den lagändring som trädde i kraft 2004. Enligt ändringen skulle uppgifterna för statens avfallshanteringsfond utöver de uppgifter som den redan hade även omfatta insamling och utdelning av de medel som behövs för finansiering av forskningsverksamhet på kärnenergiområdet. Medlen insamlas i form av avgifter, som tas ut av innehavare av kärnanläggningar och de avfallshanteringskyldiga, i enlighet med 7 a kap. som fogats till lagen. De betalningsskyldiga och grunderna för avgiften framgår entydigt av lagen. Fonden fastställer årligen avgiftsbeloppet för varje betalningsskyldig samt fattar beslut om finansiering av forskningsprojekt. Finansieringsbesluten baserar sig på de förslag på utdelning av medel som handels- och industriministeriet berett tillsammans med de ledningsgrupper för forskningsprogram som förvaltar forskningsprojekt. Med tanke på smidigheten i forskningsverksamheten och dess finansiering är det viktigt att fondens avgiftsbeslut kan verkställas utan dröjsmål. Av denna anledning föreslås att de beslut om avgifter som avses i 53 a § 2 mom. och 53 b § 2 mom. fogas till den i 4 mom. ingående förteckningen över sådana beslut som meddelats med stöd av lagen och som kan verkställas trots att ändring sökts.

Med tanke på en oavbruten funktion av reserveringssystemet är det ändamålsenligt att de beslut av fonden om fastställande av kärnavfallshanteringsavgift och återbäring av överskott som avses i 42 § samt de beslut av fonden som gäller överföring till staten, utlåning till staten eller placering av fondens tillgångar som avses i 52 § 2, 3 och 5 mom. fogas till de beslut som enligt 4 mom. kan verkställas trots att ändring har sökts.

76 §. Avgiftsskyldighet för den som befriats från tillståndsplikt samt användning av kärnenergi utan tillstånd. I 1 mom. föreslås ett tillägg om att det är statsrådet som skall utfärda förordning. Tillägget är ett förtydligande i enlighet med 80 § i grundlagen som anger vem som skall utfärda förordningen i fråga. Hänvisningarna till 2 § i de båda mom. skall ändras så att de motsvarar den ordning för bestämmelser som föreslås i 2 §.

77 §. Avgifter. I den nuvarande paragrafen uppräknas de myndighetsprestationer för vilka avgift kan tas ut. Sådana prestationer är

statsrådets principbeslut, myndighets beslut med anledning av ansökan om tillstånd, andra därmed jämförbara beslut av myndighet, myndighets beslut om fullgörande av reserveringsskyldighet och prestationer som gäller tillsynen över användningen av kärnenergi samt för åtgärder, som beredningen av dessa beslut och förberedandet av dessa prestationer förutsätter. Inga ändringar föreslås i fråga om omfattningen av de avgiftsbelagda beslut eller andra prestationer som produceras med stöd av lagen. Förslaget syftar till att i lagen slopa det onödiga bemyndigandet att utfärda förordning eftersom ett tillräckligt bemyndigande ingår i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Bestämmelser om avgiftsbelopp skall också fortsättningsvis utfärdas genom förordning. Bestämmelser om avgifter som skall tas ut för de prestationer som produceras av statsrådets allmänna sammanträde utfärdas genom förordning av statsrådet och bestämmelser om avgifter för de prestationer som produceras av handels- och industriministeriet utfärdas genom förordning av ministeriet.

När lagen om grunderna för avgifter till staten reviderades ersattes den gamla lagen (980/1973) med en ny lag med samma namn (150/1992). Det föreslås att lagens nummer i paragrafen uppdateras. Dessutom föreslås att hänvisningen till lagen angående stämpelskatt, som upphävts genom lag 1388/2001 som trätt i kraft 2002, skall strykas. Bestämmelserna om expeditioner i lagen angående stämpelskatt upphävdes i 1994, när statsrådets kansli och ministerierna samt de verk som lyder under dessa började uppbära avgifter för sina expeditioner med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten.

78 §. Tystnadsplikt. Den hänvisning till 2 § som ingår i 1 mom. skall ändras så att den motsvarar den ordning för bestämmelser som föreslås i 2 §.

79 §. Säkerställande av personalens behörighet. Bestämmelserna om säkerställande av personalens behörighet föreslås bli flyttade till det nya 2 a kap. som innehåller bestämmelser om kraven angående säkerhet vid användning av kärnenergi. Sakinnehållet i denna paragraf som föreslås bli upphävd motsvaras av 7 i och 7 j § i den föreslagna lagen.

80 §. Ämne, föremål eller informationsmaterial som omhändertagits av myndighet. Den hänvisning till 2 § som ingår i 1 mom. skall ändras så att den motsvarar den ordning för bestämmelser som föreslås i 2 §.

81 §. Bemyndigande att utfärda bestämmelser. Det föreslås att bestämmelserna om bemyndigande att utfärda bestämmelser flyttas till det nya 2 a kap. som innehåller bestämmelser om kraven angående säkerhet vid användning av kärnenergi. Sakinnehållet i denna paragraf, som föreslås bli upphävd, motsvaras av bestämmelserna i 7 q § och 7 r §, med undantag av bemyndigandet att utfärda bestämmelser om arrangemang för räddningstjänsten i 1 mom. 3 punkten och den bestämmelse om hörande som ingår i 3 mom. Bemyndigandet att utfärda bestämmelser om arrangemang för räddningstjänsten samt den bestämmelse om hörande som har samband med det föreslås bli strukna. Under den tid kärnenergilagen varit i kraft har inga bestämmelser om arrangemang för räddningstjänsten utfärdats med stöd av bemyndigandet i fråga. Bestämmelserna om räddningsverksamhet och -tjänster utfärdas med stöd av räddningslagen (468/2003). Innan räddningslagen stiftades har bestämmelserna i fråga utfärdats med stöd av de föreskrifter som varit i kraft då. Således kan de bestämmelser om arrangemang för räddningstjänsten som ingår i kärnenergilagen slopas som onödiga.

82 §. Bemyndigande att utfärda förordning. Det bemyndigande om verkställighet som ingår i paragrafen föreslås bli ändrat så att bemyndigandet skall vara tillräckligt avgränsat på det sätt som förutsätts i grundlagen. Bemyndigandet i den nuvarande formen anses endast berättiga till att utfärda sådana bestämmelser som är nödvändiga med tanke på ett ändamålsenligt verkställande av lagen, eftersom ett dylikt bemyndigande i enlighet med grundlagen skall tolkas och tillämpas restriktivt. Det föreslås att i paragrafen intas tillräckligt noggranna bestämmelser om bemyndigande angående sådana omständigheter om vilka närmare bestämmelser utfärdats i den gällande kärnenergiförordningen men om vilka kärnenergilagen inte innehåller sådana bemyndigandebestämmelser som skulle uppfylla kraven enligt grundlagen.

Den föreslagna sammanfattande bestämmelsen om bemyndigande är ett klarare alternativ med tanke på helheten än enstaka bestämmelser om bemyndigande som spritts ut på de olika paragraferna i lagen.

I 1 punkten föreslås bestämmelser om ett bemyndigande med stöd av vilket det skulle vara möjligt att utfärda närmare bestämmelser om förfarandet för ansökan om ett sådant förhandsbesked som avses i 3 kap. 8 § 3 mom. De preciserande bestämmelserna i fråga finns numera i 142 § i den gällande kärnenergiförordningen.

I 2 punkten föreslås bestämmelser om ett bemyndigande med stöd av vilket förfarandet för ansökan om statsrådets principbeslut och för handläggning av ansökan skall preciseras. De viktigaste förfarandena består av skaffande av en preliminär säkerhetsbedömning av Strålsäkerhetscentralen, förfarandet för hörande av allmänheten, begäran om utlåtande av miljöministeriet, av den kommun där anläggningen skall förläggas och av grannkommunerna, samt behandling av principbeslutet i statsrådet och i riksdagen. Bestämmelserna om detta ingår i 12–15 § i kärnenergilagen. Bestämmelserna i lagen kompletteras av förfarandenormer på förordningsnivå vilka specificerar närmare de handlingar, uppgifter och utredningar som sökanden skall bifoga sin ansökan om principbeslut.

I 3 och 4 punkten ingår klausuler om bemyndigande i fråga om förfaranden för planering och verkställande av avfallshanteringen samt för precisering av de administrativa bestämmelser som gäller reservering av medel för kostnader för kärnavfallshantering. Lagen innehåller de materiella och administrativa grunderna liksom även de förpliktelser som gäller tillståndshavare eller andra ansvariga parter för båda områdenas del. Bestämmelserna på förordningsnivå finns i 12 och 13 kap. i kärnenergiförordningen.

I 5 punkten nämns förfaranden för utlåning av medel i statens kärnavfallshanteringsfond och överföring av medel. Genom bestämmelserna i 52 § garanteras de avfallshanteringskyldiga (tillståndshavare som bedriver verksamhet som ger upphov till kärnavfall och som är skyldiga att förbereda sig på kostnaderna för kärnavfallshanteringen genom att

sätta in medel i statens kärnavfallshanteringsfond) rätt att mot betryggande säkerheter erhålla lån ur statens kärnavfallshanteringsfond och anges villkoren för lånet. De bestämmelser som preciserar de administrativa förfarandena och som utfärdas genom förordning finns i 14 kap. i kärnenergiförordningen.

I 6 punkten finns bestämmelser om förfaranden för utövande av tillsyn över säkerheten vid användning av kärnenergi som ankommer på Strålsäkerhetscentralen. Bland de bestämmelser i kärnenergilagen som gäller grunderna för tillsynen, rätten att utöva tillsyn och myndigheternas tillsynsmetoder kan nämnas 55 § samt 9 och 10 kap. i deras helhet. Bedömda som helhet är de tillsynsmekanismer som föreskrivs i lagen effektiva och välfungerande. Även i den gällande kärnenergiförordningen, närmast i 15 kap., ingår enskilda bestämmelser som klarlägger de uppgifter och förfaranden som anges i lagen, vilka gäller bl.a. detaljerna kring uppförande, idrifttagning och drift av en kärnanläggning, överlämnande, överföring och transport av kärnmaterial och kärnavfall samt kärnmaterielltillsyn för att hindra spridning av kärnvapen.

Den bestämmelse om bemyndigande som ingår i 7 punkten har samband med 16 kap. i kärnenergiförordningen som innehåller bestämmelser om bl.a. den ansvarige föreståndaren för en kärnanläggning, dennes ställföreträdare samt om att föreskrifter om uppgifterna, befogenheterna och ansvaret för den personal som behövs för att anläggningen skall kunna drivas skall utfärdas i en instruktion som fastställs av Strålsäkerhetscentralen. En del av bestämmelserna i 16 kap. i kärnenergiförordningen gäller personligt ansvar av sådan art och godkännande av personer som utnämns till de mest ansvarsfulla uppgifterna att ifrågavarande bestämmelser skall utfärdas på lagnivå. Förslag i detta syfte ingår i 7 i och 7 k § i den föreslagna lagen. Det föreslås samtidigt att motsvarande bestämmelser i kärnenergiförordningen upphävs. Det bemyndigande som föreslås är avsett att täcka bestämmelserna om den ansvarige föreståndarens behörighet, vilka också fortsättningsvis skall utfärdas på förordningsnivå, och de närmare bestämmelserna om kärnanläggningens driftorganisation. För den sist-

nämndas del finns de grundläggande bestämmelserna i 20 § 1 mom. 3 punkten i kärnenergilagen.

Syftet med det bemyndigande som ingår i 8 punkten är att på lagnivå klarlägga grunden för lämnande av uppgifter om sådan verksamhet som omfattas av kärnenergilagen i de fall där inget tillstånd behövs för verksamheten men där uppgifterna behövs för tillsynen. Å andra sidan är skyldigheten att lämna myndigheten uppgifter en tillsynsmetod i situationer där man gör en sådan åtgärd eller ändring i en tillståndspliktig verksamhet som inte kräver ett skilt tillstånd men om vilken myndigheten behöver uppgifter. Bestämmelserna om anmälningsförfarandet finns numera i 17 kap. i kärnenergiförordningen. I de flesta fallen gäller anmäningsskyldigheten förflyttningar av kärnämnen, kärntekniska anordningar eller informationsmaterial mellan länderna.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I lagförslaget ingår flera bestämmelser där statsrådet ges bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning. Räckvidden av de närmare bestämmelser som föreslås bli utfärdade med stöd av de föreslagna bestämmelserna om bemyndigande skall dock inte utvidgas sakligt sett jämfört med de nuvarande bestämmelserna på förordningsnivå. Detta beror på att de föreslagna bestämmelserna om bemyndigande antingen redan materiellt sett ingår i den nuvarande lagen men uppfyller inte de krav på bemyndigandebestämmelser som uppställs i grundlagen eller anknyter till sådana bestämmelser som numera finns på förordnings- eller statsrådsbeslutsnivå utan tillbörligt bemyndigande i lag. Genom de förslag till bestämmelser om bemyndigande eller till ändring av de nuvarande bestämmelserna om bemyndigande vilka presenterats i propositionen skall den nuvarande lagens reglering i fråga om bemyndigande bringas i överensstämmelse med de krav som ställs i grundlagen.

Den nuvarande bestämmelsen om bemyndigande i 81 § föreslås bli flyttad till 7 q § 1 mom. i det nya 2 a kap. Bestämmelsen föreslås samtidigt bli ändrad så att grundlagens

krav på att bestämmelserna om bemyndigande skall vara exakta och väl avgränsade blir uppfyllda.

Den nuvarande kärnenergiförordningen samt de nuvarande statsrådsbesluten om säkerheten vid användning av kärnenergi innehåller bestämmelser som inte har utfärdats med stöd av sådana bestämmelser om bemyndigande som skulle uppfylla kraven i grundlagen eftersom sådana saknas i kärnenergilagen. Det föreslås att bemyndigandebestämmelser som uppfyller kraven i grundlagen skall fogas till 3 § 2 mom., 7 c § 1 mom., 16 § 3 mom., 28 § 3 mom. och 82 § i den föreslagna lagen.

Några av de bemyndigandebestämmelser som ingår i den nuvarande lagen föreslås dessutom bli kompletterade så att den instans som utfärdar förordning nämns i bestämmelsen. En sådan ändring föreslås i 2 § 2 och 3 mom., 6 a § 2 mom., 6 b § 2 mom., 8 § 2 mom., 11 § 2 mom. 3 punkten, 15 § 2 mom., 38 § 3 mom., 56 § 3 mom., 76 § 1 mom. och 77 §.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008. Det föreslagna 43 § 2 mom. föreslås dock träda i kraft först den 1 februari 2010. Genom bestämmelsen i fråga föreslås tidtabellen för ministeriets beslutsfattande i fråga om reservering av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen bli ändrad. År 2010 skall de avfallshanteringsskyldiga tillställa myndigheterna sitt forsknings-, utvecklings- och planeringsprogram för de följande tre åren som även utgör grunden för de avfallshanteringsscheman som reserveringssystemet baserar sig på. Ministeriets förfaranden för bedömning och granskning av avfallshanteringsscheman skall också i fortsättningen anpassas efter denna periodisering med tre års intervall. Före utgången av januari 2010 kommer ministeriet att på basis av de nuvarande bestämmelserna fastställa de avfallshanteringsskyldigas ansvarsbelopp för år 2009 samt fonderingsmålet för 2010. Efter detta kommer tidtabellen för ministeriets beslutsfattande jämte beredning att ändras på det sätt som förklaras i motiveringarna till 43 §.

Eftersom 56 § 1 mom., som gäller kärnenergidelegationen som föreslås bli indragen, skall upphävas, skall också den förordning som gäller delegationen upphävas genom ikraftträdelsebestämmelsen.

I övergångsbestämmelsen konstateras att den föreslagna lagen, när den trätt i kraft, även skall tillämpas på sådana tillståndsansökningar som har anhängiggjorts innan den föreslagna lagen trätt i kraft. Det är möjligt att det vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, dvs. årsskiftet 2007—2008, finns några anhängiga ansökningar om tillstånd som gäller kärnämnen eller kärnavfall. Eftersom syftet med lagändringen inte är att ändra förutsättningarna för beviljande av tillstånd har det inte ansetts nödvändigt att utfärda särskilda tillämpningsbestämmelser med tanke på sådana ansökningar som har anhängiggjorts under den tid som den nuvarande lagen varit i kraft. Den myndighet som håller på att handlägga en tillståndsansökan skall vid behov kunna vidarebefordra den anhängiga ansökningen till den behöriga myndigheten.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Kärnenergilagen har stiftats i grundlagsordning i enlighet med 67 § i riksdagsordningen, vilket innebär att den gäller som undantagslag. Detta diskuteras närmare i den allmänna motiveringen i avsnitt 2.3.4 Lagens natur av undantagslag. I denna proposition föreslås inte några sådana ändringar som skulle ha samband med de bestämmelser i 15 eller 63 § som i samband med behandlingen av den ursprungliga lagen har ansetts vara problematiska ur konstitutionell synvinkel.

Propositionens huvudsakliga syfte är att bringa bestämmelserna i kärnenergilagen i

överensstämmelse med kraven i 80 § i grundlagen. De bestämmelser angående individens grundläggande fri- och rättigheter och skyldigheter som angivits i författningar på lägre nivå föreslås bli fogade till lagen genom den aktuella propositionen. Samtidigt föreslås att de bestämmelser om bemyndigande som ingår i lagen ändras på det sätt som förutsätts i grundlagen. Det föreslås dessutom att till lagen fogas sådana bestämmelser om bemyndigande som för vissa preciserande bestämmelser del numera saknas i lagen.

Enligt 7 o § skall de personer som hör till säkerhetsorganisationen ha betydande rättigheter att använda maktmedel vid trygghand av användningen av kärnenergi. Förslaget bör bedömas i ljuset av 124 § i grundlagen, som innehåller bestämmelser om överförande av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter. Utövande av de rättigheter som tillkommer säkerhetsorganisationen innebär utövande av offentlig makt eftersom det därigenom är möjligt att ingripa i individernas grundläggande fri- och rättigheter. De föreslagna befogenheterna att använda maktmedel kan betraktas som motiverade eftersom skyddandet av användningen av kärnenergi mot lagstridig verksamhet är förenligt med det allmänna intresset. Den föreslagna 7 o § kan med hänsyn till grundlagsutskottets tidigare tolkningspraxis (se t.ex. GrUU 55/2005 rd, GrUU 48/2005 rd) inte betraktas som problematisk med tanke på 124 § i grundlagen.

Med de motiveringar som anförs ovan torde den föreslagna lagen kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning enligt 72 § i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 56 § 1 mom. och 79 samt 81 §,

ändras 2 § 1 mom. 3—6 punkten samt 2 och 3 mom. 3 § 1, 4, 7 och 8 punkten, i 6 a § 2 mom. det inledande stycket och 1 punkten, i 6 b § 2 mom. det inledande stycket, 8 § 2 mom., 11 § 2 mom. 3 punkten, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 17 § 2 mom. 2 punkten och 3 mom., 19 § 1 och 4 punkten, 20 § 1 mom. 1 punkten, i 21 § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 7 punkten, 22 § 2 mom., 23 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26 § 1 mom. 2 punkten, 28 §, 32 § 1 mom. 3 punkten, rubriken för 33 §, 38 § 3 mom., 40 § 3 mom., 43 § 2 mom., 44 § 1 mom., 48 § 2 mom., 53 a § 2 mom., 53 c § 3 mom., 53 d § 2 mom., 53 e § 1 mom., 55 § 2 mom. 3 och 4 punkten, 56 § 3 mom., 58 §, 59 § 2 mom., 63 § 1 mom. 1, 2, 4, 5, 7 och 8 punkten, 65 § 2 mom., 67 §, 68 § 2 mom. 2 punkten och sista stycket, 68 a § 1 mom., 73 § 2 mom. 2 och 3 punkten, 74 §, 75 § 2—4 mom., 76 och 77 §, 78 § 1 mom., 80 § 1 mom. och 82 §,

av dessa lagrum 2 § 1 mom. 4—6 punkten, 8 § 2 mom. samt 63 § 1 mom. 1, 5, 7 och 8 punkten sådana de lyder i lag 738/2000, 3 § 7 och 8 punkten, det inledande stycket och 1 punkten i 6 a § 2 mom., det inledande stycket i 6 b §, 17 § 2 mom. 2 punkten, 68 a § 1 mom. och 75 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1420/1994, 21 § 1 mom. sådan den lyder delvis ändrad i sistnämnda lag, 38 § 3 mom., 53 a § 2 mom., 53 c § 3 mom., 53 d § 2 mom., 53 e § 1 mom. samt 75 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1131/2003, 40 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1078/1996, 68 § 2 mom. 2 punkten och sista stycket sådana de lyder i lag 1271/1998, 74 § sådan den lyder i lag 593/1995 samt 78 § 1 mom. sådant det lyder i lag 635/1999, samt

fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 738/2000, ett nytt 4 mom., till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1420/1994, nya 5 a-, 5 b-, 9 och 10 punkter samt ett nytt 2 mom., till 6 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, en ny 1 a-punkt, till lagen ett nytt 2 a kap., till 28 § nya 2 och 3 mom., till 33 § ett nytt 2 mom., till 56 § ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. blir 4 mom. samt till 60 a §, sådan den lyder i lag 870/1999, ett nytt 4 mom., som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag skall tillämpas

3) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt införsel av kärnämnen,

4) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt utförsel och införsel av kärnavfall,

5) i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet på innehav, tillverkning, sammanställning, överlåtelse och införsel av följande ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial när de är av betydelse med avseende på spridningen av

kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland har ingått:

a) andra ämnen än kärnämnen, om de på grund av sina egenskaper särskilt lämpar sig för utvinning av kärnenergi,

b) anordningar och aggregat som är avsedda för eller annars särskilt lämpar sig för användning i kärnanläggningar,

c) anordningar och aggregat som är avsedda för eller annars särskilt lämpar sig för framställning av kärnämnen eller ämnen som avses i underpunkt a,

d) sådana anordningar som är nödvändiga för tillverkning av anordningar eller aggregat som avses i underpunkterna a och b, samt

e) sådant informationsmaterial på kärnenergiområdet som föreligger i skriftlig eller annan materiell form och som inte är allmänt tillgängligt, samt

6) på införsel och utförsel av malmer som innehåller uran eller torium och som specificeras närmare genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet bestäms om tillämpningen av denna lag

1) på ingående och fullgörande av ett sådant privaträttsligt avtal med en främmande stat, en utlänning eller ett utländskt samfund som gäller i denna paragraf nämnd verksamhet utanför Finlands gränser, om avtalet är av betydelse med avseende på spridningen av kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland har ingått, samt

2) på forsknings- och utvecklingsverksamhet relaterad till kärnbränslecykeln enligt artikel 18 punkt a i tilläggsprotokollet (FördrS 53/2004) till avtalet mellan Belgien, Danmark, Finland, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland, Österrike, Europeiska atomenergigemenskapen och IAEA rörande tillämpningen av artiklarna III.1 och III.4 i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

Statsrådet kan genom förordning föreskriva att bestämmelserna i denna lag till vissa delar inte skall tillämpas på sådan i 1 mom. 1—4 och 6 punkten eller 2 mom. 1 punkten nämnd verksamhet som har ringa betydelse med tanke på syftet med denna lag.

Bestämmelser om utförsel av kärnämnen samt av sådana ämnen, anordningar, aggregat och informationsmaterial som avses i 1 mom. 5 punkten finns i rådets förordning (EG) nr 1334/2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden samt i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Om ett kärnämne eller annat ämne som avses ovan samtidigt utgör kärnavfall enligt 3 §, tillämpas bestämmelserna i denna lag på utförseln av ämnet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *användning av kärnenergi* sådan verksamhet som åsyftas i 2 § 1 och 2 mom.,

4) *kärnavfallshantering* samtliga åtgärder som behövs för att omhänderta, förvara och behandla kärnavfall samt för att förvara avfallet på ett sätt som avses bli bestående (*slutförvaring*), inklusive åtgärder i anslutning till nedläggning av kärnanläggningen,

5 a) *kärnkraftverk* en kärnanläggning som är avsedd för produktion av el eller värme och är försedd med en kärnreaktor eller en anläggningshelhet som utgörs av flera kärnkraftverksenheter och i anslutning till dem andra kärnanläggningar vilka är förlagda till samma anläggningsplats;

5 b) *nedläggning* nedmontering av en slutgiltigt stängd kärnanläggning så att de radioaktiva ämnen som härstammar från den stängda anläggningen inte kräver några särskilda åtgärder på anläggningsplatsen,

7) *beredskapsarrangemang* förhållanden inför eventuella olyckor eller händelser som försämrar säkerheten i kärnanläggningen eller på dess område, på någon annan plats eller i transportmedel där kärnenergi används,

8) *Euratomfördraget* det fördrag om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen som ingicks i Rom den 25 mars 1957, sådant som det med stöd av fördraget om

Finlands anslutning till Europeiska unionen binder Finland,

9) *utförsel* export till en annan stat från Finland eller via finskt territorium, samt

10) *införsel* import till Finland från en annan stat.

Närmare bestämmelser om vad som avses med kärnämne enligt 1 mom. 2 punkten och kärnavfall enligt 1 mom. 3 punkten samt om de situationer i vilka verksamheten vid en kärnanläggning anses bli bedriven i stor skala så som avses i 1 mom. 5 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 a §

Ombesörjande av kärnavfall som uppkommit i Finland

I sådana fall som anges i förordning av statsrådet gäller vad som föreskrivs ovan inte

1) små mängder kärnavfall som levereras eller som har levererats till ett annat land för forskningsändamål,

1 a) kärnavfall i vilket mängderna av radioaktiva ämnen är små och vilket transporteras till ett annat land för ändamålsenlig behandling, inte heller,

6 b §

Bestämmelser angående kärnavfall som uppkommit utanför Finland

I sådana fall som anges i förordning av statsrådet gäller vad som föreskrivs ovan inte

2 a kap.

Krav i fråga om säkerhet

7 a §

Ledande principer

Säkerheten vid användning av kärnenergi skall hållas på en så hög nivå som det praktiskt är möjligt. Främjandet av säkerheten

skall ske med beaktande av erfarenheterna av anläggningens drift, resultaten av säkerhetsforskningen samt den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

7 b

Principen om djupförsvar

Säkerheten i en kärnanläggning skall säkerställas genom flera på varandra följande skyddsmekanismer som är oberoende av varandra (*principen om djupförsvar*). Denna princip skall utsträckas till att omfatta både den funktionella och den strukturella säkerheten i anläggningen.

7 c §

Maximivärden för strålexponering

Utsläpp av radioaktiva ämnen som härrör från användningen av kärnenergi skall begränsas i enlighet med vad som föreskrivs i 2 § 2 punkten i strålskyddslagen (592/1991). Bestämmelser om maximivärdena för den strålexponering som härstammar från en kärnanläggning eller användningen av kärnenergi och som en enskild individ i befolkningen utsätts för utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gränsvärdena för utsläppen av radioaktiva ämnen från en kärnanläggning så att de maximivärden som anges i förordning av statsrådet inte överskrids, fastställs av Strålsäkerhetscentralen. Övervakningen av utsläppen av radioaktiva ämnen skall ordnas så att det på ett tillförlitligt sätt går att konstatera att de gränsvärden som avses i denna paragraf har iakttagits.

7 d §

Beredskap inför driftstörningar och olyckor

Vid planeringen av en kärnanläggning skall hänsyn tas till att det finns beredskap för eventuella driftstörningar och olyckor. Ju allvarligare följer en olycka skulle kunna ha för människor, miljö eller egendom, desto mindre skall sannolikheten vara för att en olycka inträffar.

Det primära målet är att förebygga olyckor. Nödvändiga åtgärder på det praktiska planet skall vidtas för olyckshantering och lindring av följderna av olyckor.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om maximivärdena för strål-exponeringen vilka skall utgöra grunden för säkerhetsplaneringen med tanke på eventuella driftsstörningar och olyckor.

7 e §

Verifiering och bedömning av säkerheten

Det skall visas på ett tillförlitligt sätt att de krav som gäller säkerheten i en kärnanläggning blir uppfyllda.

En anläggnings säkerhet skall bedömas som helhet med regelbundna intervall.

7 f §

Uppförande och drift

Säkerheten skall ha företräde när kärnanläggningar uppförs och tas i drift.

Innehavaren av ett sådant tillstånd att uppföra kärnanläggning som avses i 5 kap. svarar för att kärnanläggningen uppförs i enlighet med säkerhetskraven.

Innehavaren av ett sådant tillstånd att driva kärnanläggning som avses i 5 kap. svarar för att kärnanläggningen drivs i enlighet med säkerhetskraven.

En kärnanläggnings skick och erfarenheter av driften skall följas upp och utvärderas systematiskt.

7 g §

Nedläggning

När en kärnanläggning planeras skall beredskap skapas för nedläggning av anläggningen. En nedläggningsplan skall hållas uppdaterad i enlighet med vad som föreskrivs om planen för kärnavfallshanteringen i 28 §.

När driften av en kärnanläggning har upphört, skall anläggningen läggas ner i enlighet med en plan som godkänts av Strålsäkerhetscentralen. Nedmonteringen av anläggningen

och andra åtgärder som syftar till nedläggning av anläggningen får inte skjutas upp utan grund.

7 h §

Kärnämnen och kärnavfall

Kärnanläggningen skall ha utrymmen, aggregerat och andra arrangemang för en säker hantering och upplagring av de kärnämnen som behövs vid anläggningen och det kärnavfall som uppstår där.

Kärnavfallet skall hanteras på ett sådant sätt att ingen sådan exponering för strålning uppstår som överskrider den nivå som godkänns vid tidpunkten för genomförande av slutförvaringen.

Placeringen av kärnavfall i slutförvar på ett sätt som är avsett att bli bestående skall planeras på ett sätt som främjar säkerheten och så att säkerställandet av långtidssäkerheten inte kräver övervakning av slutförvaret.

Planerna för kärnavfallshantering skall uppdateras så som föreskrivs i 28 §.

7 i §

Personal

Innehavaren av ett tillstånd att använda kärnenergi (*tillståndshavaren*) skall ha tillräckligt med yrkeskunnig personal som är lämpad för sina uppgifter.

Endast en person som Strålsäkerhetscentralen godkänt för uppgiften får arbeta som reaktoroperatör i en kärnanläggnings kontrollrum.

Tillståndshavaren skall utse de personer som skall ansvara för beredskapsarrangemangen, skyddsarrangemangen och kärnmaterielltillsynen vid anläggningen. Till nämnda uppgifter kan utses endast den som Strålsäkerhetscentralen särskilt godkänt för respektive uppgift.

Tillståndshavaren skall se till att de personer som avses ovan vid utövandet av sina uppgifter är i en sådan ställning att de har tillräckliga befogenheter och faktiska möjligheter att bära det ansvar som ålagts dem.

7 j §

Säkerhetskultur och kvalitetsledning

I ledningssystemet för en kärnanläggning skall särskild hänsyn tas till

1) inverkan av ledningens och personalens uppfattningar om och inställning till säkerhet på upprätthållandet och utvecklandet av säkerheten (*säkerhetskultur*) samt

2) systematiska förfaringssätt och en regelbunden utvärdering av dessa samt systematiska förfaranden för identifiering och korrigering av sådana avvikelser som är av betydelse med tanke på säkerheten (*kvalitetsledning*).

7 k §

Ansvarig föreståndare

Tillståndshavaren skall utse en ansvarig föreståndare och en ställföreträdare för honom eller henne

- 1) för uppförandet av kärnanläggningen,
- 2) för driften av kärnanläggningen,
- 3) för gruvdrift eller anrikningsverksamhet som syftar till produktion av uran eller torium, samt
- 4) för innehav, tillverkning, produktion, hantering, användning, lagring och transport av kärnämnen och kärnavfall, om särskilt tillstånd skall sökas för dessa verksamheter.

Till ansvarig föreståndare kan utses en person som gett sitt samtycke till uppgiften och som Strålsäkerhetscentralen har godkänt för den. Den person som föreslagits som ansvarig föreståndare skall uppges för godkännande vid ansökan om tillstånd enligt 5 kap.

Den ansvarige föreståndaren har till uppgift att se till att bestämmelserna, tillståndsvillkoren och de föreskrifter som Strålsäkerhetscentralen meddelat i fråga om säkerheten vid användning av kärnenergi, skydds- och beredskapsarrangemang och tillsynen över kärnämnen iakttas.

Tillståndshavaren skall se till att den ansvarige föreståndaren vid utförandet av sina uppgifter är i en sådan ställning att han eller hon har tillräckliga befogenheter och faktiska möjligheter att bära det ansvar som ålagts honom eller henne.

Strålsäkerhetscentralen kan återkalla godkännandet av en ansvarig föreståndare, om föreståndaren försummar de uppgifter som avses i 3 mom. och tillståndshavaren inte lägger fram förslag om byte av ansvarig föreståndare. Innan ett beslut fattas skall Strålsäkerhetscentralen höra både den ansvarige föreståndaren och tillståndshavaren.

De bestämmelser som gäller en ansvarig föreståndare tillämpas även på dennes ställföreträdare.

7 l §

Skyddsarrangemang

Skyddsarrangemangen kring användningen av kärnenergi skall basera sig på hotbilder som riktar sig mot användningen av kärnenergi och på analyser av skyddsbehovet.

En kärnanläggning skall ha säkerhetspersonal som utbildats för planering och verkställande av skyddsarrangemang (*säkerhetsorganisation*). Det skall finnas säkerhetspersonal för att skydda transporter och lagring av kärnämnen och kärnavfall.

Uppgifterna, ansvaret och utbildningskraven för säkerhetsorganisationen och säkerhetspersonalen skall fastställas. Säkerhetsorganisationen och säkerhetspersonalen skall ges de befogenheter som uppgifterna förutsätter samt sådana redskap och anordningar för övervakning och kommunikation, sådan skyddsutrustning och sådana maktmedelsredskap som lämpar sig för sitt ändamål.

Maktmedelredskapen skall ställas i relation till hotbilderna och skyddsbehoven så att de lämpar sig för sitt ändamål.

Den personal som arbetar i en kärnanläggning samt andra som rör sig inom området bör på tillbörligt sätt underrättas om åtgärder som hör till den regelbundna säkerhetskontrollen vid kärnanläggningen.

7 m §

Säkerhetskontroll

Den som hör till säkerhetsorganisationen för en kärnanläggning får utföra säkerhetskontroller av de personer som arbetar vid

kärnanläggningen och andra personer som har ärende till anläggningsområdet genom att med hjälp av en metalldetektor eller annan liknande teknisk anordning kontrollera att personerna i fråga inte bär på sig ett föremål eller ämne genom vilket säkerheten eller ordningen kan äventyras eller som kan användas för att skada egendom. En person och de saker som han eller hon medför får vid behov granskas även på annat lämpligt sätt. De föremål och ämnen som fråntagits någon skall utan dröjsmål överlämnas till polisen eller, om inga hinder enligt lag finns, återlämnas till ägaren eller innehavaren när han eller hon avlägsnar sig från området.

För att säkerställa säkerheten i en kärnanläggning är de som arbetar vid kärnanläggningen eller som har ärende till anläggningsområdet skyldiga att på begäran av en person som hör till säkerhetsorganisationen genomgå prov för att konstatera om de intagit alkohol eller något annat rusmedel. Provet utförs på det sätt som föreskrivs i 6 kap. 3 § i tvångsmedelslagen (450/1987). Bestämmelser om arbetstagares skyldighet att lämna intyg över narkotikatest finns i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

Den som vägrar genomgå kontroll enligt 1 mom. eller prov enligt 2 mom. för att konstatera eventuellt intag av alkohol eller annat rusmedel eller är rusmedelspåverkad kan avlägsnas från anläggningsområdet.

7 n §

Beredskap för bekämpning av lagstridig verksamhet

Närmare bestämmelser om säkerhetsorganisationens beredskap för bekämpning av eventuell lagstridig verksamhet finns i kärnanläggningens säkerhetsreglemente som fastställs av Strålsäkerhetscentralen efter det att centralen har hört inrikesministeriet och den delegation som avses i 56 § 3 mom.

I säkerhetsreglementet skall anges åtminstone

1) hur säkerhetsorganisationens ledning och organisationens verksamhet har ordnats,

2) vilket slag av utrusning och maktmedelsredskap säkerhetsorganisationen har samt

3) när polis tillkallas och hur ansvaret från säkerhetsorganisationens ledare överförs till ifrågavarande polismyndighet när denna anlät till platsen.

Bestämmelser om de grundläggande krav som ställs på säkerhetspersonalens utbildning utfärdas genom förordning av statsrådet. I säkerhetsreglementet bestäms om specialutbildning med beaktande särskilt av den skicklighet som krävs i hanteringen av maktmedelsredskap och av hur denna skicklighet påvisas.

7 o §

Användning av maktmedel

I sin uppgift att säkerställa säkerheten i användningen av kärnenergi har säkerhetspersonalen rätt att använda maktmedel i den mån det behövs och kan anses försvarligt i syfte att avvärja ett överhängande brott eller någon annan farlig gärning, att vägra någon tillträde till eller avlägsna någon från platsen, att gripa någon, att visitera en gripen person, att hindra någon som gripits från att fly, att frånta någon ett föremål eller ämne samt att avlägsna ett hinder. Den som gripits och de föremål och ämnen som eventuellt fråntagits honom eller henne skall utan dröjsmål överlämnas till polisen.

Frågan om huruvida maktmedlen är försvarliga skall bedömas med beaktande av hur viktigt och brådskande behovet av skydd är, hur farligt motståndet är, vilka resurser som står till förfogande samt övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

Säkerhetspersonalen skall ha fått utbildning i grunderna för legitimiteten i att använda maktmedel och iakttagandet av dessa grunder i praktiska situationer.

I 27 § i polislagen (493/1995) finns bestämmelser om rätten att använda maktmedel för en person som bistår en polisman.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

7 p §

Beredskapsarrangemang

Planeringen av beredskapsarrangemangen vid användning av kärnenergi skall basera sig på analyser av eventuella störnings- och olyckssituationer samt de följder som på basis av dessa bedömts vara realistiska.

Vid planeringen av beredskapsarrangemangen vid en kärnanläggning skall skapas beredskap inför eventuella utsläpp av betydliga mängder radioaktiva ämnen.

Kärnanläggningen skall ha personal som är utbildad för beredskapssituationer och planeringen av sådana situationer (*beredskapsorganisation*). Beredskapsorganisationens uppgifter och ansvar skall definieras. De som ingår i beredskapsorganisationen skall ges befogenheter som uppgifterna förutsätter samt sådana utrymmen och lokaliteter, sådan utrustning och sådana kommunikationssystem som lämpar sig för ändamålet.

Beredskapsarrangemangen skall anpassas till de räddnings- och beredskapsplaner som uppgjorts av myndigheter.

7 q §

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Genom förordning av statsrådet utfärdas allmänna säkerhetsföreskrifter som är avsedda att precisera bestämmelserna i detta kapitel när det gäller

- 1) säkerheten vid ett kärnkraftverk,
- 2) skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi,
- 3) beredskapsarrangemangen för kärnkraftverk, samt
- 4) säkerheten vid slutförvaring av kärnavfall.

Nämnda säkerhetsföreskrifter som gäller säkerheten och beredskapsarrangemangen vid kärnkraftverk kan i tillämpliga delar genom förordning av statsrådet utsträckas att omfatta även andra kärnanläggningar med kärnreaktor.

När det gäller skyddsarrangemang skall i föreskrifterna särskilt anges när ledningsansvaret vid bekämpningen av lagstridig verk-

samhet som riktar sig mot användningen av kärnenergi övergår från tillståndshavaren till polismyndigheten i fråga. När det gäller beredskapsarrangemang skall i föreskrifterna särskilt anges tidpunkten då ledningsansvaret i räddningssituationer inom anläggningsområdet övergår till räddningsmyndigheten i fråga.

Strålsäkerhetscentralen skall utarbeta förslag till allmänna säkerhetsföreskrifter enligt 1 mom. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om vilka parter Strålsäkerhetscentralen skall höra innan förslaget läggs fram.

7 r §

Detaljerade säkerhetskrav

Strålsäkerhetscentralen skall uppställa detaljerade säkerhetskrav för uppnående av den säkerhetsnivå som avses i denna lag.

Strålsäkerhetscentralen skall arrangera säkerhetskraven efter de olika delområdena i säkerheten vid användning av kärnenergi och publicera dem i Strålsäkerhetscentralens föreskriftssamling.

Strålsäkerhetscentralens säkerhetskrav är förpliktande för tillståndshavaren, dock så att tillståndshavaren har rätt att föreslå ett förfarande eller en lösning av annat slag för att kraven skall uppfyllas. Om tillståndshavaren på ett övertygande sätt kan påvisa att den säkerhetsnivå som avses i denna lag kan uppnås genom det föreslagna förfarandet eller den föreslagna lösningen, kan Strålsäkerhetscentralen godkänna förfarandet eller lösningen.

8 §

Skyldighet att ansöka om tillstånd

Tillstånd behövs dock inte för forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 2 mom. 2 punkten. I stället för ansökan om tillstånd skall verksamhetsidkaren årligen göra en anmälan till Strålsäkerhetscentralen. Närmare bestämmelser om anmälan utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Principbeslut

Kärnanläggningar med stor allmän betydelse är följande i 3 § 5 punkten nämnda kärnanläggningar:

3) anläggningar som används för annat syfte än utvinning av kärnenergi, men som på grund av den mängd kärnämne eller kärnavfall som samtidigt finns i dem eller på grund av dess strålningsfarlighet kan jämföras med en i 1 punkten nämnd kärnanläggning enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

15 §

Meddelande till riksdagen och riksdagens beslut

Förrän riksdagen fattat beslut i ärendet får sökanden inte vidta sådana i förordning av statsrådet angivna åtgärder som på grund av sin ekonomiska betydelse kan försvåra riksdagens och statsrådets möjligheter att avgöra ärendet enligt fri prövning.

16 §

Tillståndsmyndigheter

Tillstånd för sådan verksamhet som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten och i 22 § 2 mom. beviljas av handels- och industriministeriet på ansökan. Tillstånd för sådan verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 3, 4, 5 och 6 punkten beviljas av Strålsäkerhetscentralen på ansökan.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd enligt detta kapitel, om tillståndsförfaranden samt om anmälningar och andra åtgärder som eventuellt krävs efter ett tillståndsbeslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Tillståndshavare

Andra än i 1 mom. avsedda samfund eller myndigheter kan av särskilda skäl beviljas tillstånd att

2) i samband med transitering föra in eller föra ut kärnavfall eller malmer som innehåller uran eller torium; samt

Tillstånd för innehav, användning, transport eller införsel av kärnämne eller kärnavfall samt till utförsel av kärnavfall kan i ett ärende som ansluter sig till en tillsynsuppgift även beviljas en sådan internationell organisation eller utländsk myndighet som har till uppgift att sörja för den tillsyn som förutsätts i internationella avtal på kärnenergiområdet som förpliktar Finland.

19 §

Uppförande av annan kärnanläggning

Tillstånd till uppförande av annan än i 18 § nämnd kärnanläggning kan beviljas, om

1) de planer som gäller kärnanläggningen uppfyller säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säkerhet i övrigt behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten,

4) för uppförande av kärnanläggningen har reserverats ett område i en stadsplan som uppgjorts i enlighet med bygg- och markanvändningslagen (132/1999), och sökanden har den besittningsrätt till området som verksamheten vid anläggningen förutsätter,

20 §

Driften av kärnanläggning

Tillstånd att driva kärnanläggning kan beviljas efter det tillstånd att uppföra anläggningen har beviljats och om

1) kärnanläggningen och driften av den uppfyller säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säkerhet samt miljövården har beaktats på behörigt sätt,

21 §

Annan användning av kärnenergi

Tillstånd för verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2—6 punkten och i 2 § 2 mom. 1 punkten kan, när verksamheten förutsätter det, beviljas om

1) användningen av kärnenergi uppfyller säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säkerhet samt miljövården har beaktats på behörigt sätt,

7) det samtycke som enligt rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle förutsätts av främmande stater har erhållits och bestämmelserna i direktivet också i övrigt kan iakttas,

22 §

Kärnanläggning i transportmedel

Då en kärnanläggning som avses i 1 mom. endast tillfälligt används på finskt territorium är handels- och industriministeriet tillståndsbefviljande myndighet. Denna lag skall också annars tillämpas på samma sätt som på verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2—6 punkten och 2 § 2 mom. 1 punkten.

23 §

Handläggning av ansökan om tillstånd

Över ansökan om tillstånd skall utlåtande begäras av Strålsäkerhetscentralen och miljöministeriet, om inte detta på grund av verksamhetens natur är uppenbart onödigt. Om ansökan gäller sådan utförelse som avses i 2 § eller ingående av avtal som avses i 2 §

2 mom. 1 punkten eller tillfällig användning av en i 22 § nämnd kärnanläggning på finskt territorium, skall dessutom utrikesministeriets utlåtande över ansökan inhämtas, om detta inte är uppenbart onödigt.

25 §

Tillståndsvillkor och ändring av dem

I ett tillstånd skall upptas de tillståndsvillkor som behövs för genomförandet av de allmänna principer som nämns i 2 kap. och för uppfyllandet av säkerhetsvillkoren enligt denna lag.

26 §

Återkallande av tillstånd

Den myndighet som beviljat tillstånd skall återkalla tillståndet helt eller till vissa delar, om de allmänna principerna enligt denna lag för användning av kärnenergi på ett väsentligt sätt äventyras till exempel på grund av att

2) tillståndshavaren försummar den i 7 kap. nämnda reserveringsskyldigheten eller bryter mot atomansvarighetslagen (484/1972) på det sätt som avses i dess 41 §, eller

28 §

Beslut om fullgörande av ombesörjningsskyldighet

Handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen, om denna beviljat tillstånd för verksamhet som medför kärnavfall, skall efter att vid behov ha hört miljöministeriet besluta om de principer enligt vilka den i 9 § 3 mom. nämnda ombesörjningsskyldigheten skall fullgöras. I detta syfte skall den avfallshanteringsskyldige förete en plan för kärnavfallshantering för den som beviljat tillstånd.

Planen skall uppdateras regelbundet så länge den tillståndspliktiga verksamheten pågår. Om inte annat bestäms i villkoren för

tillståndet, skall en uppdaterad plan läggas fram för granskning med tre års intervall.

Närmare bestämmelser om utredningar som skall ingå i planen och om tillståndet av handlingar utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Ombesörjningsskyldighetens upphörande

Handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen, i det fall att denna beviljat tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall, skall bestämma att ombesörjningsskyldigheten upphört, när

3) kärnavfallet har placerats i slutligt förvar och kärnanläggningen har lagts ner i enlighet med 33 § och den avfallshanteringsskyldige har erlagt en engångsavgift till staten för framtida kontroll och övervakning av kärnavfallet.

33 §

Slutligt förvar och nedläggning

En kärnanläggning har lagts ner när Strålsäkerhetscentralen har konstaterat att de resterande mängder av radioaktiva ämnen som finns kvar i byggnaderna och jordmånen inom anläggningsområdet överensstämmer med de krav som ställs med stöd av denna lag.

38 §

Statens kärnavfallshanteringsfond

Fonden har en direktion som utses av statsrådet för tre kalenderår i sänder. Närmare bestämmelser om fondens uppgifter och förvaltning utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Fonderingsmålet

Om ansvarsbeloppet vid slutet av ett kalenderår avviker betydligt från ansvarsbeloppet vid slutet av föregående kalenderår vilket har fastställts enligt 44 § 1 mom., kan en del av denna ändring av ansvarsbeloppet lämnas obeaktad när fonderingsmålet för de två år som följer på kalenderåret i fråga fastställs.

43 §

Fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål

Handels- och industriministeriet fastställer varje avfallshanteringsskyldigs ansvarsbelopp för det löpande kalenderåret i slutet av kalenderåret samt fattar beslut om ansvarsbeloppet för de två följande åren. Ministeriet fastställer samtidigt fonderingsmålet för de tre följande åren. Ministeriet kan avvika från tidtabellen ovan, om det finns grundad anledning till det.

44 §

Ställande av säkerhet

Den avfallshanteringsskyldige skall till staten överlämna säkerheter som uppfyller villkoren enligt 45 § innan verksamhet vid vilken uppkommer avfall inleds och annars alltid före utgången av juni månad så att det sammanlagda beloppet av de säkerheter som staten då innehar motsvarar skillnaden mellan ansvarsbeloppet i slutet av kalenderåret och fonderingsmålet.

48 §

Täckning av statens fordran samt täckningsandelen

Till den del den avfallshanteringsskyldige inte inom utsatt tid till fonden betalt den i 1 mom. nämnda återstående fordringen, skall ett motsvarande belopp av de säkerheter som den avfallshanteringsskyldige med stöd av 44 § överlåtitt till staten förvandlas till pengar och medlen läggas till täckningsandelen. På yrkande av ett försäkringsbolag eller en bank som avses i 45 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och som ställt sådan säkerhet skall fonden låna ut de medel som erhållits för säkerheten till försäkringsbolaget eller banken på viss tid mot en i 52 § 4 mom. nämnd ränta och mot skuldebrev som utfärdats av banken eller försäkringsbolaget samt annars på de villkor som bestäms av fonden, om handels- och industriministeriet anser att en sådan förbindelse säkerställer att medlen fås i bruk.

53 a §

Avgift som skall samlas in hos innehavaren av en kärnanläggning

Skyldigheten enligt 1 mom. uppfylls genom att till statens kärnavfallshanteringsfond årligen betalas en avgift, vars storlek är 240 euro för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har anmälts i tillståndet eller för varje megawatt av den största termiska effekt som har anmälts i principbeslutet eller, om tillstånd att uppföra en anläggning har sökts med stöd av principbeslutet, för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har anmälts i tillståndsansökan. Genom förordning av statsrådet kan detta eurobelopp också sänkas.

53 c §

Särskilda förmögenheter

Vardera av de särskilda förmögenheterna kan delas ut för finansiering av forskning till den del den inte har bundits genom sådana beslut om finansiering av forskningsprojekt som avses i 53 d § 1 mom. och när i den inte ingår fordringar som uppstått för fonden. Om medel som bundits genom beslut om finansi-

ering blir oanvända till följd av ändrade projektkostnader eller av andra motsvarande skäl, kan medlen i fråga användas följande år för finansiering av forskningsverksamhet.

53 d §

Finansiering av forskningsverksamhet

De forskningsprojekt som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten skall vara vetenskapligt högtstående och resultaten av dem skall kunna publiceras. De projekt som finansieras får inte vara sådana forskningsprojekt som har en direkt anknytning till tillsynen över användningen av kärnenergi, behandlingen av tillstånd eller beredningen av material i anslutning till ansökan om tillstånd enligt denna lag.

53 e §

Ansökan om, beviljande och återkrav av forskningsfinansiering

Handels- och industriministeriet gör en framställning till fonden om utdelning av de medel som avses i 53 d § 1 mom. för finansiering av projekt. Ministeriet skall innan det gör sin framställning begära ett utlåtande om framställningen av Strålsäkerhetscentralen.

55 §

Tillsynsmyndighet

För de uppgifter som nämns i 1 mom. skall Strålsäkerhetscentralen särskilt

3) lägga fram förslag till de allmänna säkerhetsföreskrifter som avses i 7 q § samt uppställa detaljerade säkerhetskrav enligt 7 r §,

4) vid behov utfärda detaljerade föreskrifter och övervaka att dessa följs,

56 §

Delegationer

För handläggning av ärenden som gäller skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi finns i anslutning till Strålsäkerhetscentralen en delegation som tillsatts av statsrådet.

Närmare bestämmelser om de delegationer som avses i denna paragraf utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Byggnad samt planering av markanvändningen

I fråga om planeringen av markanvändningen i fråga om ett område som är avsett att utgöra förlägningsplats för en kärnanläggning gäller vad som föreskrivs i annan lag. Innan stadsplan utarbetas för det område som är avsett att utgöra förlägningsplats och före godkännandet av en sådan plan där området har reserverats för uppförande av en kärnanläggning skall Strålsäkerhetscentralens utlåtande inhämtas.

I fråga om uppförande av kärnanläggning gäller vad som föreskrivs i annan lag. Om vid uppförandet likväl skall beaktas de särskilda krav som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi, skydds- eller beredskapsarrangemangen eller den övervakning som behövs för att förhindra spridning av kärnvapen, utfärdas bestämmelserna om detta med stöd av denna lag och det ankommer på Strålsäkerhetscentralen att övervaka att de iakttas.

59 §

Skydd i arbetet

Om skyddet av arbetet förutsätter att de särskilda kraven på säkerhet vid användning av kärnenergi beaktas, ankommer det på Strålsäkerhetscentralen att meddela behövliga föreskrifter och övervaka att de iakttas.

60 a §

Tillsyn över tryckbärande anordningar

Strålsäkerhetscentralen anger vilka kärntekniska tryckbärande anordningar som är av mindre betydelse med tanke på säkerheten och vars tillverkare och provningsorgan inte behöver godkännande för uppgiften enligt 1 mom. För dessa tryckbärande anordningar skall Strålsäkerhetscentralen fastställa krav på tillverkarnas och provningsorgans kompetens. Tillståndhavaren skall kunna påvisa att kraven uppfylls.

63 §

Tillsynsbefogenheter

För övervakningen enligt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt de internationella avtal på kärnenergiområdet som är förpliktande för Finland har Strålsäkerhetscentralen rätt att

1) inspektera och följa den verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 1—6 punkten och 2 mom. 2 punkten och att i detta syfte få tillträde till en plats där sådan verksamhet utövas samt att där utföra de mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter,

2) förplikta den som ansöker om tillstånd att bereda Strålsäkerhetscentralen tillträde till den plats där i 2 § 1 mom. 1—6 punkten nämnd verksamhet enligt ansökan skall utövas för att där utföra inspektioner och mätningar samt ta prov,

4) erhålla de uppgifter som centralen behöver samt att för granskning få sådana planer och avtal samt deras grunder som ansluter sig till framställning, kvalitetskontroll eller hantering av kärnämne, kärnavfall eller kärnanläggning samt dess konstruktioner och anordningar, samt av ämne, anordning och aggregat som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten,

5) förplikta den som bedriver i 2 § 1 och 2 mom. nämnd verksamhet att avge rapporter i enlighet med fastställda formulär och att

lämna andra behövliga upplysningar och anmälningar samt att sköta materialbokföring och driftsbokföring i enlighet med fastställda formulär, och att granska sådan bokföring,

7) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen få tillträde till platser där sådan verksamhet enligt 2 § 1 eller 2 mom. bedrivits där kärnämnen eller malmer använts liksom att där utföra sådana mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter,

8) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen ta omgivningsprov och använda utrustning för detektering och mätning av strålning så att det kan säkerställas att verksamhet enligt 2 § 1 och 2 mom. inte bedrivs utan tillstånd och att de uppgifter som lämnats är riktiga.

65 §

Avhjälpan av brister och missförhållanden

Vad som bestäms ovan skall även tillämpas om bristen eller missförhållandet är en följd av underlåtenhet att iakta andra bestämmelser i denna lag eller bestämmelser, föreskrifter eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den. Bestämmelser om behörig myndighet i här nämnda fall utfärdats genom förordning av statsrådet.

67 §

Avbrytande eller begränsande av verksamheten

Strålsäkerhetscentralen kan, efter att ha hört tillståndshavaren, avbryta verksamheten eller begränsa den, om en brist eller ett missförhållande som avses i 64 eller 65 § medför omedelbar fara eller det annars finns motiverad anledning att misstänka att verksamheten medför sådan fara. Verksamheten kan avbry-

tas eller begränsas till dess att orsaken till förordnandet inte längre finns. Strålsäkerhetscentralen har samma rätt, om tillsynen enligt denna lag annars inte kan genomföras eller om tillståndshavaren låter bli att följa de föreskrifter som Strålsäkerhetscentralen meddelat och som baserar sig på denna lag eller på bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag eller om tillståndshavaren inte har fullgjort sina skyldigheter enligt atomansvarighetslagen.

68 §

Handräckning och beslag

Behörig polismyndighet har befogenhet att på begäran av handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen företa husrannsakan eller kroppsvisitation för att eftersöka

2) i denna lag nämnd malm, innehållande uran eller torium, som någon producerat, infört till landet eller försökt utföra från landet,

om detta har skett i strid med denna lag, samt befogenhet att förordna att kärnanläggning eller transportmedel där den finns och ovan nämnda malmer, kärnämnen, kärnavfall, ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial skall tas i beslag. Beslaget gäller till dess ett med stöd av 73 § väckt ärende om förverkande av det som tagits i beslag har blivit slutligt avgjort eller domstolen eller polismyndigheten på framställning av den myndighet som begärt handräckning förordnar något annat.

68 a §

Handräckning då det gäller iakttagande av Euratomfördraget

Om malmer som innehåller uran eller torium eller kärnämnen som tillståndshavaren

har i sin besittning, med stöd av Euratomfördraget skall frångås tillståndshavaren eller om sanktioner som gäller tillståndshavaren och som har utfärdats med stöd av kapitel VII i nämnda fördrag skall verkställas och tillståndshavaren inte har iakttagit de bestämmelser som getts om verkställighet, skall polismyndigheten på begäran av den behöriga myndigheten i Finland vid behov ge handräckning för att ovan nämnda åtgärder skall kunna vidtas. Vid behov skall husrannsakan eller kroppsvisitation företas på begäran av den behöriga myndigheten för att de ovan nämnda ämnena skall kunna hittas och tas i förvar av myndigheten.

73 §

Förverkandepåföljd

Med anledning av ett i 44 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten strafflagen avsett brott som gäller användning av kärnenergi utan tillstånd skall

2) gruva eller anrikningsverk som inlett sin verksamhet och där producerad malm som innehåller uran eller torium,

3) kärnämne eller kärnavfall som framställt, innehafts, producerats, överlåtits, behandlats, använts, lagrats eller transporterats eller förts till eller från landet och malm, innehållande uran eller torium, som förts till eller från landet, samt

74 §

Väckande av åtal

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för brott som nämns i 69 § förrän han i ärendet har inhämtat Strålsäkerhetscentralens utlåtande. Om ett brott som avses i 44 kap. 10 § och 72 § i strafflagen har begåtts i en sådan verksamhet som övervakas av handels- och industriministeriet, skall utlåtande inhämtas av handels- och industriministeriet.

75 §

Sökande av ändring och verkställighet av beslut

Ändring i annat än i 1 mom. nämnt beslut som fattats av statsrådet, handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen söks i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte annat följer av Euratomfördraget.

Ändring i statens kärnavfallsfonds beslut om fastställande av avgift som fattats med stöd av 53 a § 2 mom. och 53 b § 2 mom. samt beslut om återbetalning av medel som fattats med stöd av 53 e § 4 mom. samt beslut om återkrav av finansiering som fattats med stöd av 53 e § 3 mom. söks i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. På ett beslut om finansiering av projekt som fonden fattat med stöd av 53 d § tillämpas bestämmelserna i 34 och 35 § i statsunderstödslagen. Innan beslut fattas eller bemötande avges i ett ärende som gäller rättelseyrkande skall fonden begära ett utlåtande i ärendet av handels- och industriministeriet.

Beslut som meddelats med stöd av 42 §, 43 § 2 eller 3 mom., 44 eller 47 §, 49 § 1 mom., 52 § 1—3 eller 5 mom., 53 a § 2 mom., 53 b § 2 mom., 63 § 1 mom. 5 punkten och 66 eller 68 § samt beslut som meddelats med stöd av 65 §, om så har bestämts i beslutet, kan verkställas trots att ändring söks.

76 §

Anmälningsskyldighet för den som befriats från tillståndsplikt samt användning av kärnenergi utan tillstånd

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att verksamhet för vilken med stöd av 2 § 3 mom. tillstånd inte krävs skall anmälas skriftligen till handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen.

Vad som i denna lag bestäms om tillståndshavarens skyldigheter och en myndighets övervaknings- och tvångsmedel med av-

seende på tillståndshavaren tillämpas även på den som förfar i strid med förbudet i 8 § 1 mom. eller den som bedriver forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 2 mom. 2 punkten.

77 §

Avgifter

Om de avgiftsbelagda myndighetsprestationer som avses i denna lag föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

78 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten, får inte röja uppgifterna för utomstående. Tystnadsplikten omfattar även uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang och material som uppkommit vid beredningen av dem samt uppgifter om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, om röjande av dessa uppgifter för utomstående kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

—————

80 §

Ämne, föremål eller informationsmaterial som omhändertagits av myndighet

Om ämnen, föremål eller informationsmaterial som nämns i 2 § 1 mom. 3—6 punkten påträffas och ägaren eller innehavaren till dem inte går att finna, tillhör de staten.

—————

82 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

1) förfarandet för ansökan om ett förhandsbesked enligt 3 kap.,

2) ansökan om statsrådets principbeslut enligt 4 kap., de utredningar som skall bifogas ansökan och om handläggningen av ansökan,

3) förfaranden som skall följas vid planeringen och verkställandet av kärnavfallshanteringen enligt 6 kap.,

4) förfaranden för reservering av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen i enlighet med 7 kap.,

5) utlåning av medel i statens kärnavfalls- hanteringsfond och överföring av medel på de grunder som anges i 52 §,

6) förfaranden för övervakning av säkerheten enligt denna lag särskilt vid

a) uppförande, idrifttagning och drift av kärnanläggningar,

b) överlåtelse av kärnmaterial och kärnavfall från en innehavare till en annan,

c) införsel, utförsel och transport av kärnmaterial och kärnavfall inklusive transitering, samt

d) vid verkställande av sådan kontroll av kärnmaterial som är nödvändig för förebyggande av spridning av kärnvapen samt annan tillsyn över användningen av kärnmaterial på det sätt som de internationella fördrag till vilka Finland anslutit sig förutsätter,

7) den kompetens som krävs av den ansvarige föreståndare som avses i 7 k § samt om den driftorganisation för kärnanläggningen som avses i 20 § 1 mom., samt om

8) vilka uppgifter som skall tillställas tillsynsmyndigheten i de fall där användningen av kärnenergi har befriats från tillståndsplikt eller när en sådan åtgärd eller ändring som gäller tillståndspliktig verksamhet vidtas för vilken inget särskilt tillstånd behöver sökas enligt denna lag eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 2007 . Bestämmelserna i 43 § 2 mom. träder dock i kraft först den 2007 .

Genom denna lag upphävs förordningen av den 12 februari 1988 om kärnenergidelegationen (163/1988).

På de ansökningar om tillstånd för användning av kärnenergi som är anhängiga när

denna lag träder i kraft tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 12 oktober 2007

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Mari Kiviniemi

Lag

om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 56 § 1 mom. och 79 samt 81 §,

ändras 2 § 1 mom. 3—6 punkten och 2—3 mom. 3 § 1, 4, 7 och 8 punkten, i 6 a § 2 mom. det inledande stycket och 1 punkten, i 6 b § 2 mom. det inledande stycket, 8 § 2 mom., 11 § 2 mom. 3 punkten, 15 § 2 mom., 16 § 2 mom., 17 § 2 mom. 2 punkten och 3 mom., 19 § 1 ja 4 punkten, 20 § 1 mom. 1 punkten, i 21 § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 7 punkten, 22 § 2 mom. 23 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26 § 1 mom. 2 punkten, 28 § 1 mom. 32 § 1 mom. 3 punkten, 38 § 3 mom., 40 § 3 mom., 43 § 2 mom., 44 § 1 mom., 48 § 2 mom., 53 a § 2 mom., 53 c § 2 mom., 53 d § 2 mom., 53 e § 1 mom., 55 § 2 mom. 3 och 4 punkten, 56 § 3 mom., 58 § 2 mom., 59 § 2 mom., 63 § 1 mom. 1, 2, 4, 5, 7 och 8 punkten, 65 § 2 mom., 67 §, 68 § 2 mom. 2 punkten och sista stycket, 68 a § 1 mom., 73 § 2 mom. 2 och 3 punkten, 74 §, 75 § 2 och 4 mom., 76 och 77 §, 78 § 1 mom., 80 § 1 mom. och 82 §,

av dessa lagrum 2 § 1 mom. 4—6 punkten, 8 § 2 mom., 63 § 1 mom. 1, 5, 6, 7 och 8 punkten, samt 76 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 738/2000, 3 § 7 och 8 punkten, 6 a och 6 b §, 17 § 2 mom. 2 punkten, 21 § 1 mom. 7 punkten och 75 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1420/1994, 40 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1078/1996, 53 a § 2 mom., 53 c § 2 mom., 53 d § 2 mom. och 53 e § 1 mom. sådana de lyder i lag 1131/2003, 74 § sådan den lyder i lag 593/1995 samt 78 § 1 mom. sådant det lyder i lag 635/1999,

fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 738/2000, ett nytt 4 mom., till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1420/1994, nya 5 a, 5 b, 9 och 10 punkter samt ett nytt 2 mom., till 6 a §, sådan den lyder i sistnämnda lag, en ny 1 a punkt, till lagen ett nytt 2 a kap., till 28 § nya 2 och 3 mom., till 33 § ett nytt 2 mom., till 56 § ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 mom. blir 4 mom. samt till 60 a §, sådan den lyder i lag 870/1999, ett nytt 4 mom., som följer:

Gällande lag

Förslag

2 §

2 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

Denna lag skall tillämpas:

Denna lag skall tillämpas:

3) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt utförsel och införsel av kärnämnen och kärnavfall ävensom på utförsel och införsel av malmer och anrikade malmer som innehåller uran eller torium;

4) i de fall som nämns i 3 mom. på

3) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt införsel av kärnämnen,

4) på innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring och transport samt utförsel och införsel av kärnavfall,

a) innehav, tillverkning, överlåtelse, utförelse och införelse av i momentet avsedda ämnen,

b) innehav, tillverkning, montering, överlåtelse, utförelse och införelse av i momentet avsedda anordningar och aggregat, samt

c) innehav, överlåtelse, utförelse och införelse av i momentet avsett informationsmaterial på kärnenergiområdet, (30.6.2000/738)

5) i de fall, om vilka bestäms genom förordning, på ingående och fullgörande av sådant privaträttsligt avtal med främmande stat, utlänning eller utländskt samfund som gäller i 1—4 punkten nämnd verksamhet utanför Finlands gränser, om avtalet är av betydelse med avseende på spridningen av kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland har ingått, samt (30.6.2000/738)

6) i de fall, om vilka bestäms genom förordning av statsrådet, på sådan forsknings- och utvecklingsverksamhet relaterad till kärnbränslecykeln som anges i artikel 18 punkt a i tilläggsprotokollet (FördrS 53/2004) till avtalet rörande tillämpningen av artikel III.1 och III.4 i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen. (30.6.2000/738)

Genom förordning kan stadgas att denna lag till vissa delar inte skall tillämpas på sådan i 1 mom. 1—3 och 5 punkten nämnd verksamhet som har ringa betydelse med tanke på syftet med denna lag.

När nedan nämnda ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial är av betydelse med avseende på spridningen av kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland ingått, kan genom förordning stadgas att denna lag skall tillämpas även på

1) andra ämnen än kärnämnen, då de på grund av sina egenskaper speciellt ägnar sig för utvinning av kärnenergi;

2) anordningar och aggregat som är avsedda eller annars speciellt ägnade att användas i kärnanläggningar;

3) anordningar och aggregat som är avsedda för eller annars speciellt ägnar sig för framställning av kärnämnen eller ämnen som avses i 1 punkten;

4) sådana specialanordningar som är nödvändiga för tillverkning av anordningar eller

5) på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, på innehav, tillverkning, sammanställning, överlåtelse och införelse av följande ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial, i det fall att de är av betydelse med avseende på spridningen av kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland har ingått:

a) andra ämnen än kärnämnen, då de på grund av sina egenskaper speciellt ägnar sig för utvinning av kärnenergi,

b) anordningar och aggregat som är avsedda eller annars speciellt ägnade att användas i kärnanläggningar,

c) anordningar och aggregat som är avsedda för eller annars speciellt ägnar sig för framställning av kärnämnen eller ämnen som avses i punkt a,

d) sådana anordningar som är nödvändiga för tillverkning av anordningar eller aggregat som åsyftas i underpunkterna a och b,

e) sådant informationsmaterial på kärnenergiområdet som föreligger i skriftlig eller annan materiell form och som inte är allmänt tillgängligt, samt

6) på införelse och utförelse av malmer och anrikade malmer som innehåller uran eller torium vilka närmare fastställs genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet bestäms om tillämpningen av denna lag

1) på ingående och fullgörande av sådant privaträttsligt avtal med främmande stat, utlänning eller utländskt samfund som gäller i 2 § nämnd verksamhet utanför Finlands gränser, om avtalet är av betydelse med avseende på spridningen av kärnvapen eller omfattas av förpliktelserna i de internationella avtal på kärnenergiområdet som Finland har ingått, samt

2) på sådan forsknings- och utvecklingsverksamhet relaterad till kärnbränslecykeln som anges i artikel 18 punkt a i tilläggsprotokollet (FördrS 53/2004) till avtalet rörande tillämpningen av artikel III.1 och III.4 i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

Statsrådet kan genom förordning föreskriva att bestämmelserna i denna lag till vissa delar inte skall tillämpas på sådan i 1 mom. 1—4 och 6 punkten eller 2 mom. 1 punkten

aggregat som åsyftas i 2 och 3 punkten; samt på

5) sådant informationsmaterial på kärnenergiområdet som föreligger i skriftlig eller annan materiell form och som inte är allmänt tillgängligt.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med:

1) *användning av kärnenergi* sådan verksamhet som åsyftas i 2 § 1 mom.;

4) *kärnavfallshantering* samtliga åtgärder som behövs för att omhänderta, förvara och behandla kärnavfall samt för att förvara avfallet på ett sätt som avses bli bestående (*slutlig förvaring*);

7) *beredskapsarrangemang* åtgärder som är behövliga för begränsning av kärnsador och som vidtas inom kärnanläggningen, på dess område, på någon annan plats eller i transportmedel där kärnenergi används; samt

8) *Euratomfördraget* det fördrag som ingicks i Rom den 25 mars 1957 om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, sådant som det med stöd av fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen binder Finland

nämnd verksamhet som har ringa betydelse med tanke på syftet med denna lag.

Bestämmelser om utförsel av kärnämnen samt av sådana ämnen, anordningar, aggregat och informationsmaterial som avses i 1 mom. 5 punkten finns i rådets förordning (EG) nr 1334/2000 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export av produkter och teknik med dubbla användningsområden samt i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Om ett kärnämne eller annat ämne som avses ovan samtidigt utgör kärnavfall enligt 3 §, tillämpas bestämmelserna i denna lag på utförseln av ämnet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med:

1) *användning av kärnenergi* sådan verksamhet som åsyftas i 2 § 1 och 2 mom.,

4) *kärnavfallshantering* samtliga åtgärder som behövs för att omhänderta, förvara och behandla kärnavfall samt för att förvara avfallet på ett sätt som avses bli bestående (*slutlig förvaring*), inklusive åtgärder i anslutning till nedläggning av kärnanläggningen;

5 a) *kärnkraftverk* en kärnanläggning som är avsedd för produktion av el eller värme och är försedd med en kärnreaktor eller en anläggningshelhet som utgörs av flera kärnkraftverksenheter och andra kärnanläggningar i anslutning till dem vilka är förlagda till samma anläggningsplats;

5b) *nedläggning* nedmontering av en slutgiltigt stängd kärnanläggning så att de radioaktiva ämnen som härstammar från den stängda anläggningen inte kräver några särskilda åtgärder på anläggningsplatsen;

7) *beredskapsarrangemang* förhandsberedskap inför eventuella olyckor eller händelser som försämrar säkerheten i kärnanläggningen, på dess område, på någon annan plats eller i transportmedel där kärnenergi används;

8) *Euratomfördraget* det fördrag som ingicks i Rom den 25 mars 1957 om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen,

sådant som det med stöd av fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen binder Finland;

9) **utförsel** export till en annan stat från Finland eller via finskt territorium; samt

10) **införsel** import till Finland från en annan stat.

Närmare bestämmelser om vad som avses med kärnämne enligt 1 mom. 2 punkten eller kärnavfall enligt 1 mom. 3 punkten samt om de situationer i vilka verksamheten vid en kärnanläggning anses ske i stor skala på det sätt som avses i 1 mom. 5 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 a §

Ombesörjande av kärnavfall som uppkommit i Finland

Vad som ovan stadgas gäller inte i följande fall, varom skall stadgas genom förordning:

1) små mängder kärnavfall, som levereras eller som har levererats till utlandet för forskningsändamål, *inte heller*,

6 b §

Bestämmelser angående kärnavfall som uppkommit utanför Finland

Vad ovan stadgas gäller inte i följande fall, varom skall stadgas genom förordning:

6 a §

Ombesörjande av kärnavfall som uppkommit i Finland

Vad som bestäms ovan gäller inte i följande fall, varom skall föreskrivas genom förordning av statsrådet:

1) små mängder kärnavfall, som levereras eller som har levererats till utlandet för forskningsändamål;

1 a) kärnavfall i vilket mängderna av radioaktiva ämnen är små och vilket transporteras till utlandet för ändamålsenlig behandling, *inte heller*,

6 b §

Bestämmelser angående kärnavfall som uppkommit utanför Finland

Vad ovan stadgas gäller inte i följande fall, varom skall stadgas genom förordning av statsrådet:

8 §

Skyldighet att ansöka om tillstånd

Tillstånd behövs dock inte för forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 1 mom. 6 punkten. I stället för ansökan om tillstånd skall verksamhetsidkaren årligen göra en anmälan till strålsäkerhetscentralen. Närmare bestämmelser om anmälan utfärdas genom förordning.

8 §

Skyldighet att ansöka om tillstånd

Tillstånd behövs dock inte för forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 2 mom. 2 punkten. I stället för ansökan om tillstånd skall verksamhetsidkaren årligen göra en anmälan till strålsäkerhetscentralen. Närmare bestämmelser om anmälan utfärdas genom förordning *av statsrådet*.

11 §

Principbeslut

Kärnanläggningar med stor allmän betydelse är följande i 3 § 5 punkten nämnda kärnanläggningar:

3) anläggningar som används för annat syfte än utvinning av kärnenergi, men som på grund av den mängd kärnämne eller kärnavfall som samtidigt finns i dem eller på grund av dess strålningsfarlighet kan jämföras med en i 1 punkten nämnd kärnanläggning enligt vad som stadgas genom förordning.

11 §

Principbeslut

Kärnanläggningar med stor allmän betydelse är följande i 3 § 5 punkten nämnda kärnanläggningar:

3) anläggningar som används för annat syfte än utvinning av kärnenergi, men som på grund av den mängd kärnämne eller kärnavfall som samtidigt finns i dem eller på grund av dess strålningsfarlighet kan jämföras med en i 1 punkten nämnd kärnanläggning enligt vad som stadgas genom förordning *av statsrådet*.

15 §

Meddelande till riksdagen och riksdagens beslut

Förrän riksdagen fattat beslut i ärendet får sökanden inte vidta sådana åtgärder, om vilka stadgas genom förordning och vilka på grund av sin ekonomiska betydelse kan försvåra riksdagens och statsrådets möjligheter att avgöra ärendet enligt fri prövning.

15 §

Meddelande till riksdagen och riksdagens beslut

Förrän riksdagen fattat beslut i ärendet får sökanden inte vidta sådana åtgärder, om vilka stadgas genom förordning *av statsrådet* och vilka på grund av sin ekonomiska betydelse kan försvåra riksdagens och statsrådets möjligheter att avgöra ärendet enligt fri prövning.

16 §

Tillståndsmyndigheter

Tillstånd till annan än i 1 mom. nämnd användning av kärnenergi beviljas av handels- och industriministeriet. Genom förordning kan strålsäkerhetscentralen ges rätt att bevilja sådant tillstånd.

17 §

Tillståndshavare

Andra än i 1 mom. avsedda samfund eller myndigheter kan av särskilda skäl beviljas tillstånd att:

2) i samband med transitering föra in eller föra ut *kärnämne*, kärnavfall eller malmer *eller anrikningsprodukter* som innehåller uran eller torium; samt

Tillstånd till innehav, användning, transport, införsel eller utförsel av kärnämne eller kärnavfall kan i ett ärende som ansluter sig till en tillsynsuppgift även beviljas en sådan internationell organisation eller utländsk myndighet som har till uppgift att sörja för den tillsyn som förutsätts i internationella avtal på kärnenergiområdet som förpliktar Finland.

19 §

Uppförande av annan kärnanläggning

Tillstånd till uppförande av annan än i 18 § nämnd kärnanläggning kan beviljas, om:

1) de planer som gäller kärnanläggningen samt dess centrala funktionssystem och komponenter är tillräckliga med tanke på säkerhe-

16 §

Tillståndsmyndigheter

Tillstånd till sådan verksamhet som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten samt i 22 § 2 mom. beviljas av handels- och industriministeriet på ansökan. Tillstånd till sådan verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 3, 4, 5 och 6 punkten beviljas av Strålsäkerhetscentralen på ansökan.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd enligt detta kapitel, tillståndsföranden samt om anmälningar och andra åtgärder som eventuellt krävs efter beslutet utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Tillståndshavare

Andra än i 1 mom. avsedda samfund eller myndigheter kan av särskilda skäl beviljas tillstånd att:

2) i samband med transitering föra in eller föra ut kärnavfall eller malmer som innehåller uran eller torium; samt

Tillstånd till innehav, användning, transport eller införsel av kärnämne eller kärnavfall samt till utförsel av kärnavfall kan i ett ärende som ansluter sig till en tillsynsuppgift även beviljas en sådan internationell organisation eller utländsk myndighet som har till uppgift att sörja för den tillsyn som förutsätts i internationella avtal på kärnenergiområdet som förpliktar Finland.

19 §

Uppförande av annan kärnanläggning

Tillstånd till uppförande av annan än i 18 § nämnd kärnanläggning kan beviljas, om:

1) de planer som gäller kärnanläggningen uppfyller *säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säker-*

ten, och om arbetarskyddet och befolkningens säkerhet *även i övrigt* behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

4) för uppförande av kärnanläggningen har reserverats ett område i en stads- *eller byggnadsplan* som uppgjorts i enlighet med byggnadslagen (370/58), och sökanden har den besittningsrätt till området som verksamheten vid anläggningen förutsätter;

het behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

4) för uppförande av kärnanläggningen har reserverats ett område i en stadsplan som uppgjorts i enlighet med *bygg- och markanvändningslagen (132/1999)*, och sökanden har den besittningsrätt till området som verksamheten vid anläggningen förutsätter;

20 §

Drift av kärnanläggning

Tillstånd att driva kärnanläggning kan beviljas efter det tillstånd att uppföra anläggningen har beviljats och om:

1) driften av kärnanläggningen ordnats så, att arbetarskyddet, befolkningens säkerhet och miljövården beaktats på behörigt sätt;

20 §

Driften av kärnanläggning

Tillstånd att driva kärnanläggning kan beviljas efter det tillstånd att uppföra anläggningen har beviljats och om:

1) *kärnanläggningen och driften av den uppfyller säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säkerhet* samt miljövården har beaktats på behörigt sätt;

21 §

Annan användning av kärnenergi

Tillstånd till verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2-5 punkten kan, när verksamheten förutsätter det, beviljas om:

1) användningen av kärnenergi har ordnats så att arbetarskyddet, befolkningens säkerhet och miljövården beaktats på ett behörigt sätt;

21 §

Annan användning av kärnenergi

Tillstånd till verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2—6 punkten *eller 2 § 2 mom. 1 punkten* kan, när verksamheten förutsätter det, beviljas om

1) användningen av kärnenergi *uppfyller säkerhetskraven enligt denna lag och de anställdas och befolkningens säkerhet* samt miljövården har beaktats på ett behörigt sätt;

7) det samtycke som, i rådets direktiv om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstaterna och till och från gemenskapen (92/3/Euratom), förutsätts av främmande stater har erhållits och bestämmelserna i direktivet också i övrigt kan iakttas, och

7) det samtycke som i rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle förutsätts av främmande stater har erhållits och bestämmelserna i direktivet också i övrigt kan iakttas,

22 §

Kärnanläggning i transportmedel

Då en kärnanläggning som avses i 1 mom. endast tillfälligt används på finskt område, är handels- och industriministeriet tillståndsbemiljande myndighet. Härvid skall denna lag också annars tillämpas på samma sätt som på verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2—5 punkten.

22 §

Kärnanläggning i transportmedel

Då en kärnanläggning som avses i 1 mom. endast tillfälligt används på finskt område, är handels- och industriministeriet tillståndsbemiljande myndighet. Härvid skall denna lag också annars tillämpas på samma sätt som på verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2—6 punkten och 2 § 2 mom. 1 punkten.

23 §

Handläggning av ansökan om tillstånd

Över ansökan om tillstånd skall utlåtande begäras av strålsäkerhetscentralen och miljöministeriet, om inte detta på grund av verksamhetens natur är uppenbart onödigt. Gäller ansökan i 2 § nämnd utförsel eller ingående av avtal som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten eller tillfällig användning av en i 22 § nämnd kärnanläggning på finskt område, skall dessutom utrikesministeriets utlåtande över ansökan inhämtas, om detta inte är uppenbart onödigt.

23 §

Handläggning av ansökan om tillstånd

Över ansökan om tillstånd skall utlåtande begäras av Strålsäkerhetscentralen och miljöministeriet, om inte detta på grund av verksamhetens natur är uppenbart onödigt. Om ansökan gäller i 2 § nämnd utförsel eller ingående av avtal som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten eller tillfällig användning av en i 22 § nämnd kärnanläggning på finskt territorium, skall dessutom utrikesministeriets utlåtande över ansökan inhämtas, om detta inte är uppenbart onödigt.

25 §

Tillståndsvillkor och ändring av dem

I ett tillstånd skall upptas de tillståndsvillkor som behövs för genomförandet av de allmänna principer som nämns i 2 kap.

25 §

Tillståndsvillkor och ändring av dem

I ett tillstånd skall upptas de tillståndsvillkor som behövs för genomförandet av de allmänna principer som nämns i 2 kap. och för uppfyllandet av säkerhetsvillkoren enligt denna lag.

26 §

Återkallande av tillstånd

Den myndighet som beviljat tillstånd skall återkalla tillståndet helt eller till vissa delar, om de i denna lag stadgade allmänna prin-

26 §

Återkallande av tillstånd

Den myndighet som beviljat tillstånd skall återkalla tillståndet helt eller till vissa delar, om de i denna lag föreskrivna allmänna prin-

perna för användningen av kärnenergi på ett väsentligt sätt äventyras till exempel på grund av att:

2) tillståndshavaren försummar den i 7 kap. nämnda reserveringsskyldigheten eller bryter mot atomansvarighetslagen (484/72) på det sätt som avses i dess 41 §; eller

ciperna för användning av kärnenergi på ett väsentligt sätt äventyras till exempel på grund av att

2) tillståndshavaren försummar den i 7 kap. nämnda reserveringsskyldigheten eller bryter mot *atomansvarighetslagen* (484/1972) på det sätt som avses i dess 41 §; eller

28 §

Beslut om fullgörande av ombesörjningsskyldighet

Handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen, i det fall att denna beviljat tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall, skall efter att vid behov ha hört miljöministeriet besluta om de principer enligt vilka den i 9 § 3 mom. nämnda ombesörjningsskyldigheten skall fullgöras. *I detta syfte kan handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen förplikta den avfallshanteringsskyldige att förete en plan för kärnavfallshanteringen.*

28 §

Beslut om fullgörande av ombesörjningsskyldighet

Handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen, i det fall att denna beviljat tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall, skall efter att vid behov ha hört miljöministeriet besluta om de principer enligt vilka den i 9 § 3 mom. nämnda ombesörjningsskyldigheten skall fullgöras. *I detta syfte skall den avfallshanteringsskyldige för den som beviljat tillstånd förete en plan för kärnavfallshanteringen.*

Planen skall uppdateras regelbundet så länge den tillståndspliktiga verksamheten pågår. Om inte annat bestäms i villkoren för tillståndet, skall en tidsenlig plan läggas fram för granskning i enlighet med 1 mom. med tre års intervall.

Närmare bestämmelser om utredningar som skall ingå i planen och handlingar som skall tillställas utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Ombesörjningsskyldighetens upphörande

Handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen, i det fall att denna beviljat tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall, skall bestämma att ombesörjningsskyldigheten upphört, när:

3) kärnavfallet har placerats i slutligt förvar i enlighet med 33 § och den avfallshanteringsskyldige till staten har erlagt en engångsavgift för framtida kontroll och övervakning av kärnavfallet.

32 §

Ombesörjningsskyldighetens upphörande

Handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen, i det fall att denna beviljat tillstånd till verksamhet som medför kärnavfall, skall bestämma att ombesörjningsskyldigheten upphört, när:

3) kärnavfallet har placerats i slutligt förvar och kärnanläggningen har lagts ned i enlighet med 33 § och den avfallshanteringsskyldige till staten har erlagt en engångsavgift för framtida kontroll och övervakning av kärnavfallet.

33 §

Slutligt förvar

Kärnavfall har placerats i slutligt förvar när strålsäkerhetscentralen konstaterat att kärnavfallet deponerats på ett sätt som den godkänner såsom bestående.

33 §

Slutligt förvar och nedläggning

Nedläggning av en kärnanläggning har genomförts då Strålsäkerhetscentralen har konstaterat att de resterande mängder av radioaktiva ämnen som finns kvar i byggnaderna och jordmånen inom anläggningsområdet överensstämmer med de krav som ställs i denna lag.

38 §

Statens kärnavfallshanteringsfond

Fonden har en direktion som utses av statsrådet för tre kalenderår i sänder. Angående fondens uppgifter och förvaltning stadgas närmare genom förordning.

38 §

Statens kärnavfallshanteringsfond

Fonden har en direktion som utses av statsrådet för tre kalenderår i sänder. Angående fondens uppgifter och förvaltning föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

40 §

Fonderingsmålet

Om ansvarsbeloppet vid slutet av ett kalenderår avviker betydligt från den uppskattning av ansvarsbeloppet vid slutet av samma kalenderår som har fastställts enligt 44 § 1

40 §

Fonderingsmålet

Om ansvarsbeloppet vid slutet av ett kalenderår avviker betydligt från ansvarsbeloppet vid slutet av föregående kalenderår som har fastställts enligt 44 § 1 mom., kan en del av

mom., kan en del av denna ändring av ansvarsbeloppet lämnas obeaktad när fonderingsmålet för de två år som följer på kalenderåret i fråga fastställs.

denna ändring av ansvarsbeloppet lämnas obeaktad när fonderingsmålet för de två år som följer på kalenderåret i fråga fastställs.

43 §

Fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål

Handels- och industriministeriet fastställer i början av kalenderåret varje avfallshanteringsskyldigs ansvarsbelopp vid slutet av föregående kalenderår och fonderingsmålet för det löpande kalenderåret.

43 §

Fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål

Handels- och industriministeriet fastställer varje avfallshanteringsskyldigs *ansvarsbelopp för det löpande kalenderåret i slutet av kalenderåret samt fattar beslut om ansvarsbeloppet för de två följande åren. Ministeriet fastställer samtidigt fonderingsmålet för de tre följande åren. Ministeriet kan avvika från tidtabellen ovan, om det finns grundad anledning till det.*

44 §

Ställande av säkerhet

Den avfallshanteringsskyldige skall till staten överlämna säkerheter som uppfyller de i 45 § stadgade villkoren, innan verksamhet vid vilken uppkommer avfall inleds och eljest alltid före utgången av juni månad på sådant sätt, att det sammanlagda beloppet av de säkerheter som staten då innehar motsvarar skillnaden mellan *det separat beräknade ansvarsbeloppet i slutet av det löpande kalenderåret och fonderingsmålet för detta*. Beslut om det sålunda beräknade ansvarsbeloppet fattas av handels- och industriministeriet.

44 §

Ställande av säkerhet

Den avfallshanteringsskyldige skall till staten överlämna säkerheter som uppfyller de i 45 § föreskrivna villkoren, innan verksamhet vid vilken uppkommer avfall inleds och annars alltid före utgången av juni månad på sådant sätt, att det sammanlagda beloppet av de säkerheter som staten då innehar motsvarar skillnaden mellan ansvarsbeloppet i slutet av kalenderåret och fonderingsmålet.

48 §

Täckning av statens fordran samt täckningsandelen

Till den del den avfallshanteringsskyldige inte inom utsatt tid till fonden betalt den i 1 mom. nämnda återstående fordringen, skall ett motsvarande belopp av de säkerheter som den avfallshanteringsskyldige med stöd av 44 § överlåtitt till staten förvandlas i pengar och medlen läggas till täckningsandelen. På yrkande av ett försäkringsbolag eller en bank som avses i 45 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och som ställt sådan säkerhet skall fonden låna ut de medel som erhållits för säkerheten till försäkringsbolaget eller banken på viss tid mot en i 52 § 3 mom. nämnd ränta och mot skuldebrev som utfärdats av banken eller försäkringsbolaget samt eljest på de villkor som bestäms av fonden, om handels- och industriministeriet anser att en sådan förbindelse säkerställer att medlen fås i bruk.

53 a §

Avgift som skall samlas in hos innehavaren av en kärnanläggning

Den skyldighet om vilken föreskrivs i 1 mom. uppfylls genom att till Statens kärnavfallshanteringsfond årligen betalas en avgift, vars storlek är 220 euro för varje megawatt av den nominella värmeeffekt som har anmälts i tillståndet eller för varje megawatt av den största värmeeffekt som har anmälts i principbeslutet, eller om tillstånd att uppföra en anläggning har sökts med stöd av principbeslutet, för varje megawatt av den nominella värmeeffekt som har anmälts i tillståndsansökan. Genom förordning av statsrådet kan detta eurobelopp också sänkas.

48 §

Täckning av statens fordran samt täckningsandelen

Till den del den avfallshanteringsskyldige inte inom utsatt tid till fonden betalt den i 1 mom. nämnda återstående fordringen, skall ett motsvarande belopp av de säkerheter som den avfallshanteringsskyldige med stöd av 44 § överlåtitt till staten förvandlas i pengar och medlen läggas till täckningsandelen. På yrkande av ett försäkringsbolag eller en bank som avses i 45 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och som ställt sådan säkerhet skall fonden låna ut de medel som erhållits för säkerheten till försäkringsbolaget eller banken på viss tid mot en i 52 § 4 mom. nämnd ränta och mot skuldebrev som utfärdats av banken eller försäkringsbolaget samt annars på de villkor som bestäms av fonden, om handels- och industriministeriet anser att en sådan förbindelse säkerställer att medlen fås i bruk.

53 a §

Avgift som skall samlas in hos innehavaren av en kärnanläggning

Den skyldighet om vilken föreskrivs i 1 mom. uppfylls genom att till statens kärnavfallshanteringsfond årligen betalas en avgift, vars storlek är 240 euro för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har anmälts i tillståndet eller för varje megawatt av den största termiska effekt som har anmälts i principbeslutet, eller om tillstånd att uppföra en anläggning har sökts med stöd av principbeslutet, för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har anmälts i tillståndsansökan. Genom förordning av statsrådet kan detta eurobelopp också sänkas.

53 c §

Särskilda förmögenheter

Vardera särskilda förmögenheten kan delas ut för finansiering av forskning till den del förmögenheten inte har bundits genom sådana beslut om finansiering av forskningsprojekt som avses i 53 d § 1 mom. och när i den inte ingår fordringar som uppstått för fonden.

53 d §

Finansiering av forskningsprojekt

De forskningsprojekt som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten skall vara vetenskapligt högtstående och resultaten av dem skall kunna publiceras *och resultatens användbarhet får inte begränsas enbart till en tillståndshavares kärnanläggningar.*

53 e §

Ansökan om, beviljande och återkrav av forskningsfinansiering

Handels- och industriministeriet gör en framställning till fonden om utdelning av de medel som avses i 53 d § 1 mom. för finansiering av projekt. Ministeriet skall innan det gör sin framställning begära ett utlåtande om framställningen av Strålsäkerhetscentralen *och den delegation som avses i 56 § 1 mom.*

53 c §

Särskilda förmögenheter

Vardera särskilda förmögenheten kan delas ut för finansiering av forskning till den del förmögenheten inte har bundits genom sådana beslut om finansiering av forskningsprojekt som avses i 53 d § 1 mom. och när i den inte ingår fordringar som uppstått för fonden. *Om medel som bundits genom beslut om finansiering blir oanvända till följd av ändrade projektkostnader eller annat liknande skäl, kan medlen i fråga användas följande år för finansiering av forskningsverksamhet.*

53 d §

Finansiering av forskningsverksamhet

De forskningsprojekt som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten skall vara vetenskapligt högtstående och resultaten av dem skall kunna publiceras. *De projekt som finansieras får dock inte vara sådana forskningsprojekt som har en direkt anknytning till tillsynen över användningen av kärnenergi eller behandlingen av tillstånd eller beredningen av material i anslutning till ansökan om tillstånd enligt denna lag.*

53 e §

Ansökan om, beviljande och återkrav av forskningsfinansiering

Handels- och industriministeriet gör en framställning till fonden om utdelning av de medel som avses i 53 d § 1 mom. för finansiering av projekt. Ministeriet skall innan det gör sin framställning begära ett utlåtande om framställningen av Strålsäkerhetscentralen.

55 §

Tillsynsmyndighet

För de uppgifter som nämns i 1 mom. skall strålsäkerhetscentralen särskilt

- 3) utfärda detaljerade bestämmelser samt göra förslag till de allmänna bestämmelser som avses i 81 § 2 mom.;
4) utöva tillsyn över iakttagandet av de bestämmelser som avses i 3 punkten;

55 §

Tillsynsmyndighet

För de uppgifter som nämns i 1 mom. skall Strålsäkerhetscentralen särskilt

- 3) *framlägga förslag på de allmänna säkerhetsföreskrifter som avses i 7 q § samt uppställa detaljerade säkerhetskrav enligt 7 r §;*
4) *vid behov utfärda detaljerade föreskrifter och övervaka att dessa följs;*

56 §

Delegationer

För förberedande handläggning av ärenden som gäller användning av kärnenergi finns i anslutning till handels- och industriministeriet en delegation som tillsätts av statsrådet.

Närmare stadganden om här nämnda delegationer utfärdas genom förordning.

56 §

Delegationer

(1 mom. upphävs)

För handläggning av ärenden som gäller skyddsarrangemangen vid användning av kärnenergi finns i anslutning till Strålsäkerhetscentralen en delegation som tillsätts av statsrådet.

Närmare bestämmelser om de delegationer som avses i denna paragraf utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Byggande samt planering av markanvändningen

Angående planeringen av markanvändningen i fråga om ett område som är avsett att utgöra förläggningsplats för en kärnanläggning gäller vad som därom stadgas i annan lag. Innan stads- eller byggnadsplan uppgörs för det område som är avsett att utgöra förläggningsplats och före godkännandet av en sådan plan där området har reserverats för uppförande av en kärnanläggning skall strålsäkerhetscentralens utlåtande inhämtas.

Om uppförande av kärnanläggning gäller vad som därom stadgas i annan lag. Skall vid uppförandet likväl beaktas de särskilda krav,

58 §

Byggande samt planering av markanvändningen

Angående planeringen av markanvändningen i fråga om ett område som är avsett att utgöra förläggningsplats för en kärnanläggning gäller vad som därom föreskrivs i annan lag. Innan stadsplan uppgörs för det område som är avsett att utgöra förläggningsplats och före godkännandet av en sådan plan där området har reserverats för uppförande av en kärnanläggning skall Strålsäkerhetscentralens utlåtande inhämtas.

Om uppförande av kärnanläggning gäller vad som därom föreskrivs i annan lag. Om vid uppförandet likväl skall beaktas de sär-

som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi, skydds- eller beredskapsarrangemangen eller den övervakning som behövs för att förhindra spridning av kärnvapen, utfärdas bestämmelserna härom med stöd av denna lag och ankommer det på strålsäkerhetscentralen att övervaka att de iakttas. *Om behörighetsfördelningen mellan myndigheterna i de fall som avses i detta moment stadgas vid behov genom förordning.*

59 §

Skydd i arbetet

Då skyddet av arbetet förutsätter att de särskilda kraven på säkerhet vid användningen av kärnenergi beaktas, ankommer det på strålsäkerhetscentralen att utfärda härav föranledda bestämmelser och övervaka att de iakttas. *Om behörighetsfördelningen mellan myndigheterna i de fall som avses i detta moment stadgas vid behov genom förordning.*

60 a §

Tillsyn över tryckbärande anordningar

skilda krav, som gäller säkerheten vid användning av kärnenergi, skydds- eller beredskapsarrangemangen eller den övervakning som behövs för att förhindra spridning av kärnvapen, utfärdas bestämmelserna om detta med stöd av denna lag och det ankommer på Strålsäkerhetscentralen att övervaka att de iakttas.

59 §

Skydd i arbetet

Då skyddet av arbetet förutsätter att de särskilda kraven på säkerhet vid användning av kärnenergi beaktas, ankommer det på Strålsäkerhetscentralen att utfärda härav föranledda bestämmelser och övervaka att de iakttas.

60 a §

Tillsyn över tryckbärande anordningar

Strålsäkerhetscentralen fastställer sådana kärntekniska tryckbärande anordningar som är av mindre betydelse med tanke på säkerheten och vars tillverkare och provningsorgan inte behöver godkännande för uppgiften enligt 1 mom. För dessa tryckbärande anordningar skall Strålsäkerhetscentralen fastställa krav på tillverkarnas och provningsorgans kompetens. Tillståndhavaren skall kunna påvisa att kraven uppfylls.

63 §

Tillsynsbefogenheter

För den övervakning som förutsätts i denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser samt i de internationella avtal på kärnenergiområdet som är förpliktande för Finland har strålsäkerhetscentralen rätt att

63 §

Tillsynsbefogenheter

För den övervakning som förutsätts i denna lag och med stöd av den utfärdade föreskrifter och bestämmelser samt i de internationella avtal på kärnenergiområdet som är förpliktande för Finland har Strålsäkerhetscentralen rätt att

1) inspektera och följa den verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 1—4 och 6 punkten och att i detta syfte få tillträde till en plats där sådan verksamhet utövas samt att där utföra de mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter,

2) förplikta den som ansöker om tillstånd att bereda strålsäkerhetscentralen tillträde till den plats där i 2 § 1 mom. 1—4 punkten nämnd verksamhet enligt ansökan skall utövas, för att där utföra inspektioner och mätningar samt ta prov;

4) erhålla de uppgifter som centralen behöver samt att för granskning få de planer och avtal jämte grunderna för dessa, som ansluter sig till framställning, kvalitetskontroll eller användning av kärnämne, kärnavfall eller kärnanläggning samt dess konstruktioner och anläggningar, samt av ämne, anordning och aggregat som avses i 2 § 3 mom.;

5) förplikta den som bedriver i 2 § 1 mom. nämnd verksamhet att avge rapporter i enlighet med fastställda formulär, att lämna andra behövliga upplysningar och anmälningar samt att sköta materialbokföring och driftsbokföring i enlighet med fastställda formulär, och att granska sådan bokföring,

7) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen få tillträde till platser där sådan verksamhet enligt 2 § 1 mom. bedrivits där kärnämnen, malmer *eller anrikade malmer* använts liksom att där utföra sådana mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter, samt att

8) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen ta omgivningsprov och använda utrustning för detektering och mätning av strålning så att det kan säkerställas att verksamhet enligt 2 § 1 mom. inte bedrivs utan tillstånd och att de uppgifter som lämnats är riktiga.

1) inspektera och följa den verksamhet som avses i 2 § 1 mom. 1—6 punkten och 2 mom. 2 punkten att i detta syfte få tillträde till en plats där sådan verksamhet utövas samt att där utföra de mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter,

2) förplikta den som ansöker om tillstånd att bereda Strålsäkerhetscentralen tillträde till den plats där i 2 § 1 mom. 1—6 punkten nämnd verksamhet enligt ansökan skall utövas, för att där utföra inspektioner och mätningar samt ta prov;

4) erhålla de uppgifter som centralen behöver samt att för granskning få de planer och avtal jämte grunderna för dessa, som ansluter sig till framställning, kvalitetskontroll eller hantering av kärnämne, kärnavfall eller kärnanläggning samt dess konstruktioner och anordningar, samt av ämne, anordning och aggregat som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten;

5) förplikta den som bedriver i 2 § 1 och 2 mom. nämnd verksamhet att avge rapporter i enlighet med fastställda formulär och att lämna andra behövliga upplysningar och anmälningar samt att sköta materialbokföring och driftsbokföring i enlighet med fastställda formulär, och att granska sådan bokföring,

7) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen få tillträde till platser där sådan verksamhet enligt 2 § 1 *eller* 2 mom. bedrivits där kärnämnen eller malmer använts liksom att där utföra sådana mätningar som övervakningen förutsätter, att ta och erhålla prov samt att installera de anordningar som övervakningen förutsätter, samt att

8) för övervakningen i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen ta omgivningsprov och använda utrustning för detektering och mätning av strålning så att det kan säkerställas att verksamhet enligt 2 § 1 *och* 2 mom. inte bedrivs utan tillstånd och att de uppgifter som lämnats är riktiga.

65 §

Avhjälpan av brister och missförhållanden

Vad som stadgas ovan skall även tillämpas när bristen eller missförhållandet är en följd av underlåtenhet att iaktta andra i denna lag ingående eller med stöd därav utfärdade stadganden, bestämmelser eller tillståndsvillkor. Angående behörig myndighet i här nämnda fall stadgas genom förordning.

67 §

Avbrytande eller begränsande av verksamheten

Medför brist eller missförhållande som avses i 64 eller 65 § omedelbar fara eller finns det annars motiverad anledning att misstänka att verksamheten medför sådan fara, kan strålsäkerhetscentralen, efter att om möjligt ha hört tillståndshavaren, avbryta verksamheten eller begränsa den till dess orsaken till förordnandet inte längre finns. Samma rätt har strålsäkerhetscentralen, om i denna lag föreskriven tillsyn eljest inte kan genomföras eller om tillståndshavaren inte har fullgjort sina skyldigheter enligt atomansvarighetslagen.

68 §

Handräckning och beslag

Behörig polismyndighet har befogenhet att på begäran av handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen företa husrannsakan eller kroppsvisitation för att eftersöka

2) i denna lag nämnd malm eller anrikad malm, innehållande uran eller torium, som någon producerat, infört till landet eller försökt utföra från landet,

65 §

Avhjälpan av brister och missförhållanden

Vad som bestäms ovan skall även tillämpas när bristen eller missförhållandet är en följd av underlåtenhet att iaktta andra i denna lag ingående eller med stöd av den utfärdade bestämmelser, föreskrifter eller tillståndsvillkor. Angående behörig myndighet i här nämnda fall föreskrivs genom förordning av statsrådet.

67 §

Avbrytande eller begränsande av verksamheten

Strålsäkerhetscentralen kan, efter att ha hört tillståndshavaren, avbryta verksamheten eller begränsa den om en brist eller ett missförhållande som avses i 64 eller 65 § medför eller det annars finns motiverad anledning att misstänka att verksamheten medför omedelbar fara. Verksamheten kan avbrytas eller begränsas till dess att orsaken till förordnandet inte längre finns. Strålsäkerhetscentralen har samma rätt om den tillsyn som föreskrivs genom denna lag annars inte kan genomföras eller om tillståndshavaren låter bli att följa de föreskrifter som Strålsäkerhetscentralen utfärdat och som baserar sig på denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag eller om tillståndshavaren inte har fullgjort sina skyldigheter enligt atomansvarighetslagen.

68 §

Handräckning och beslag

Behörig polismyndighet har befogenhet att på begäran av handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen företa husrannsakan eller kroppsvisitation för att eftersöka

2) i denna lag nämnd malm, innehållande uran eller torium, som någon producerat, infört till landet eller försökt utföra från landet,

om detta har skett i strid med denna lag, samt befogenhet att förordna att kärnanläggning eller transportmedel vari den finns och ovan nämnda malmer, *anrikade malmer*, kärnämnen, kärnavfall, ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial skall tas i beslag. Beslaget gäller till dess ett med stöd av 73 § väckt ärende om förverkande av det som tagits i beslag har blivit slutligt avgjort eller domstolen eller polismyndigheten på framställning av den myndighet som begärt handräckning förordnar något annat.

om detta har skett i strid med denna lag, samt befogenhet att förordna att kärnanläggning eller transportmedel vari den finns och ovan nämnda malmer, kärnämnen, kärnavfall, ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial skall tas i beslag. Beslaget gäller till dess ett med stöd av 73 § väckt ärende om förverkande av det som tagits i beslag har blivit slutligt avgjort eller domstolen eller polismyndigheten på framställning av den myndighet som begärt handräckning förordnar något annat.

68 a §

Handräckning då det gäller iakttagande av Euratomfördraget

Om malmer *eller malmanrikningar* som innehåller uran eller torium eller kärnämnen som tillståndshavaren har i sin besittning, med stöd av Euratomfördraget skall fräntas tillståndshavaren eller ifall sanktioner som gäller tillståndshavaren och som har utfärdats med stöd av kapitel VII i nämnda fördrag skall verkställas och tillståndshavaren inte har iakttagit de bestämmelser som getts om verkställighet, skall polismyndigheten på begäran av den behöriga myndigheten i Finland vid behov ge handräckning för att ovan nämnda åtgärder skall kunna vidtas. Vid behov skall husrannsakan eller kroppsvisitation företas på begäran av den behöriga myndigheten för att de ovan nämnda ämnena skall kunna hittas och tas i förvar av myndigheten.

68 a §

Handräckning då det gäller iakttagande av Euratomfördraget

Om malmer som innehåller uran eller torium eller kärnämnen som tillståndshavaren har i sin besittning, med stöd av Euratomfördraget skall fräntas tillståndshavaren eller ifall sanktioner som gäller tillståndshavaren och som har utfärdats med stöd av kapitel VII i nämnda fördrag skall verkställas och tillståndshavaren inte har iakttagit de bestämmelser som getts om verkställighet, skall polismyndigheten på begäran av den behöriga myndigheten i Finland vid behov ge handräckning för att ovan nämnda åtgärder skall kunna vidtas. Vid behov skall husrannsakan eller kroppsvisitation företas på begäran av den behöriga myndigheten för att de ovan nämnda ämnena skall kunna hittas och tas i förvar av myndigheten.

73 §

Förverkandepåföljd

Med anledning av ett i 44 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten strafflagen avsett brott som gäller användning av kärnenergi utan tillstånd skall

2) gruva eller anrikningsverk som inlett sin verksamhet och där producerad malm *eller*

73 §

Förverkandepåföljd

Med anledning av ett i 44 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten strafflagen avsett brott som gäller användning av kärnenergi utan tillstånd skall

2) gruva eller anrikningsverk som inlett sin verksamhet och där producerad malm som

anrikad malm som innehåller uran eller torium,

3) kärnämne eller kärnavfall som framställt, innehafts, producerats, överlåtits, behandlats, använts, lagrats eller transporterats eller förts till eller från landet och malm *eller anrikad malm*, innehållande uran eller torium, som förts till eller från landet, samt

innehåller uran eller torium,

3) kärnämne eller kärnavfall som framställt, innehafts, producerats, överlåtits, behandlats, använts, lagrats eller transporterats eller förts till eller från landet och malm, innehållande uran eller torium, som förts till eller från landet, samt

74 §

Väckande av åtal

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för brott som nämns i 69 *eller* 72 § förrän han i ärendet har inhämtat strålsäkerhetscentralens utlåtande. Om ett brott som avses i 72 § har begåtts i en sådan verksamhet som övervakas av handels- och industriministeriet, skall utlåtande inhämtas av ministeriet.

75 §

Sökande av ändring och verkställighet av beslut

Ändring i annat än i 1 mom. nämnt beslut som fattats av statsrådet, handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen söks i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50), om inte annat följer av Euratomfördraget.

Ändring i ett beslut om fastställande av en avgift, vilket Statens kärnavfallshanteringsfond har fattat med stöd av 53 a § 2 mom. och 53 b § 2 mom., i ett beslut om återbetalning av medel, vilket fonden har fattat med stöd av 53 e § 4 mom. *samt i ett beslut om finansiering av forskningsprojekt, vilket fonden har fattat med stöd av 53 e § 1 mom.* och i ett beslut om återkrav av finansiering, vilket fonden har fattat med stöd av 53 e § 3 mom., söks i den ordning om vilken föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Beslut som meddelats med stöd av 43 § 2 eller 3 mom., 44 eller 47 §, 49 § 1 mom., 52 §

74 §

Väckande av åtal

Allmänna åklagaren får inte väcka åtal för brott som nämns i 69 § förrän han i ärendet har inhämtat Strålsäkerhetscentralens utlåtande. Om ett brott som avses i 44 kap. 10 § i strafflagen har begåtts i en sådan verksamhet som övervakas av handels- och industriministeriet, skall utlåtande inhämtas av handels- och industriministeriet.

75 §

Sökande av ändring och verkställighet av beslut

Ändring i annat än i 1 mom. nämnt beslut som fattats av statsrådet, handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen söks i den ordning som *föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*, om inte annat följer av Euratomfördraget.

Ändring i statens kärnavfallsfonds beslut om fastställande av avgift som fattats med stöd av 53 a § 2 mom. och 53 b § 2 mom. samt beslut om återbetalning av medel som fattats med stöd av 53 e § 4 mom. samt beslut om återkrav av finansiering som fattats med stöd av 53 e § 3 mom. söks i den ordning som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *På ett beslut om finansiering av projekt som fonden fattat med stöd av 53 d § tillämpas bestämmelserna i 34 och 35 § i statsunderstödslagen. Innan beslut fattas eller bemötande avges i ett ärende som gäller rättelseyrkande skall fonden begära ett utlåtande i ärendet av handels- och industriministeriet.*

1 mom., 63 § 1 mom. 5 punkten eller 66 eller 68 § samt beslut som meddelats med stöd av 65 §, om så har bestämts i beslutet, kan verkställas trots att ändring sökts.

Beslut som meddelats med stöd av 42 §, 43 § 2 eller 3 mom., 44 eller 47 §, 49 § 1 mom., 52 § 1—3 eller 5 mom., 53 a § 2 mom., 53 b § 2 mom., 63 § 1 mom. 5 punkten eller 66 eller 68 § samt beslut som meddelats med stöd av 65 §, om så har bestämts i beslutet, kan verkställas trots att ändring sökts.

76 §

Anmälningsskyldighet för den som befriats från tillståndsplikt samt användning av kärnenergi utan tillstånd

Genom förordning kan stadgas att verksamhet, för vilken med stöd av 2 § 2 mom. tillstånd inte krävs, skall anmälas skriftligen till handels- och industriministeriet eller strålsäkerhetscentralen.

Vad som i denna lag bestäms om tillståndshavarens skyldigheter och en myndighets övervaknings- och tvångsmedel med avseende på tillståndshavaren tillämpas även på den som förfar i strid med förbudet i 8 § 1 mom. eller den som bedriver forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 1 mom. 6 punkten.

76 §

Anmälningsskyldighet för den som befriats från tillståndsplikt samt användning av kärnenergi utan tillstånd

Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas att verksamhet, för vilken med stöd av 2 § 3 mom. tillstånd inte krävs, skall anmälas skriftligen till handels- och industriministeriet eller Strålsäkerhetscentralen.

Vad som i denna lag bestäms om tillståndshavarens skyldigheter och en myndighets övervaknings- och tvångsmedel med avseende på tillståndshavaren tillämpas även på den som förfar i strid med förbudet i 8 § 1 mom. eller den som bedriver forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt 2 § 2 mom. 2 punkten.

77 §

Avgifter

För ovan i denna lag nämnda principbeslut av statsrådet, myndighets beslut med anledning av ansökan om tillstånd, andra därmed jämförbara beslut av myndighet, myndighets beslut om fullgörande av reserveringsskyldighet och prestationer som gäller tillsynen över användningen av kärnenergi samt för åtgärder, som beredningen av dessa beslut och förberedandet av dessa prestationer förutsätter, kan uppbäras avgift i enlighet med vad som stadgas genom förordning. Grunderna för avgifterna fastställs i enlighet med stadgandena i lagen om grunderna för avgifter till staten (980/73). I fråga om stämpelskatt gäller vad som stadgas i lagen angående stämpelskatt (662/43).

77 §

Avgifter

Om de avgiftsbelagda myndighetsprestationer som avses i denna lag föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och i bestämmelser so utfärdats med stöd av den.

78 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten, får inte röja dem för utomstående. Tystnadsplikten gäller även uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang eller om material som uppkommit vid beredningen av dem eller om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, om röjande av dessa uppgifter för utomstående kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

79 §

Säkerställande av personalens behörighet

Verksamhet för vilken beviljats i 20 § nämnt tillstånd får inte utövas, om det inte för verksamheten förordnats en ansvarig föreståndare som godkänts av strålsäkerhetscentralen. Vad här sägs gäller också verksamhet med stöd av tillstånd som beviljats med stöd av 18, 19, 21 och 22 §§, i de fall som anges genom förordning.

Strålsäkerhetscentralen kan uppställa behörighetsvillkor för dem som utför uppgifter som hör till verksamhet enligt denna lag, i annan än i 1 mom. nämnd egenskap, och kontrollera att dessa behörighetsvillkor uppfylls.

80 §

Ämne, föremål eller informationsmaterial som omhändertagits av myndighet

Påträffas i 2 § 1 mom. 3 eller 4 punkten nämnda ämnen, föremål eller informationsmaterial och står ägaren eller innehavaren inte att finna, tillhör de staten.

78 §

Tystnadsplikt

Den som i samband med verksamhet som avses i denna lag fått uppgifter som ingår i sådant informationsmaterial som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten, får inte röja dem för utomstående. Tystnadsplikten gäller även uppgifter om planer som gäller i 7 § nämnda skyddsarrangemang eller om material som uppkommit vid beredningen av dem eller om handlingar som utarbetats med stöd av planerna, om röjande av dessa uppgifter för utomstående kan äventyra avsikten med skyddsarrangemangen.

79 §

Säkerställande av personalens behörighet

(upphävs)

80 §

Ämne, föremål eller informationsmaterial som omhändertagits av myndighet

Om ämnen, föremål eller informationsmaterial som nämns i 2 § 1 mom. 3, 4, 5 eller 6 punkten påträffas och ägaren eller innehavaren till dem inte går att finna, tillhör de staten.

81 §

Bemyndigande att utfärda bestämmelser

Statsrådet kan för användningen av kärnenergi utfärda allmänna bestämmelser om

*1) säkerheten;
2) skydds- och beredskapsarrangemangen;
eller*

3) arrangemangen för räddningstjänsten och det sätt på vilket en i denna lag nämnd tillståndshavare skall delta i dem.

Strålsäkerhetscentralen skall utarbeta förslag till de bestämmelser som avses i 1 och 2 punkten och, innan förslagen tillställs handels- och industriministeriet, om dem höra de myndigheter som närmare anges genom förordning.

Innan de i 1 mom. 3 punkten nämnda allmänna bestämmelserna hänskjuts till statsrådet för avgörande skall inrikesministeriet om dem höra de myndigheter som närmare anges genom förordning.

82 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

81 §

Bemyndigande att utfärda bestämmelser

(upphävs)

82 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

1) förfarandet för ansökan om ett förhandsbesked enligt 3 kap.,

2) ansökan om statsrådets principbeslut enligt 4 kap., de utredningar som skall bifogas ansökan och om handläggningen av ansökan,

3) förfaranden som skall följas vid planeringen och verkställandet av kärnavfallshantering enligt 6 kap.,

4) förfaranden för reservering av medel för kostnader för kärnavfallshanteringen i enlighet med 7 kap.,

5) utlåning av medel i statens kärnavfallshanteringsfond och överföring av medel på de grunder som anges i 52 §,

6) förfaranden för övervakning av säkerheten enligt denna lag vid

a) uppförande, idrifttagning och drift av kärnanläggningar,

b) överlåtelse av kärnmaterial och kärnavfall från en innehavare till en annan,

c) införsel, utförsel och transport av kärnmaterial och kärnavfall inklusive transitering samt

d) vid verkställande av sådan kontroll av kärnmaterial som är nödvändig för förebyggande av spridning av kärnvapen samt annan tillsyn över användningen av kärnmaterial på det sätt som de internationella fördrag till vilka Finland anslutit sig förutsätter,

7) den kompetens som krävs av den ansvarige föreståndare som avses i 7 k § samt om den driftorganisation för kärnanläggningen som avses i 20 § 1 mom., samt om

8) de uppgifter som skall tillställas tillsynsmyndigheten i de fall där användningen av kärnenergi har befriats från tillståndsplikt eller när en sådan åtgärd eller ändring som gäller tillståndspliktig verksamhet vidtas för vilken inget särskilt tillstånd behöver sökas enligt denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

*Bilaga**Utkast***Statsrådets förordning****om ändring av kärnenergiförordningen**

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från handels- och industriministeriet, *upphävs* i kärnenergiförordningen av den 12 februari 1998 (161/1988) 1 § 1 mom. 9 punkten, 2 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 8 § 3 mom., 11 §, 11 a §, 11 b §, 18 § 3 mom., 18 b §, 7 kap., 53 §, 53 a § 2 mom., 53 c §, 54 §, 54 a § 2 mom., 54 b § 2 mom., 54 c §, 54 d § 2 mom., 54 e §, 54 f § 2 mom., 55 § 2 mom., 55 a §, 55 b § 3 mom., 55 e § 3 mom., 115 b § 2 mom., 123—124 §, 126—130 §, 135 a §, 135 b § och 136 § 2 mom.,

av dem 1 § 1 mom. 9 punkten sådan den lyder i förordning 1069/1999, 2 § 1 mom., 11 §, 11 a §, 11 b §, 7 kap., 53 §, 53 a § 2 mom., 53 c §, 54 §, 54 a § 2 mom., 54 c §, 54 e §, 54 f § 2 mom., 55 § 2 mom., 55 a §, 55 b § 3 mom., 55 e § 3 mom., 115 b § 2 mom., 135 a § sådana de lyder i förordning 473/1996 och 8 § 3 mom., 18 § 3 mom., 18 b §, 54 b § 2 mom., 54 f § 2 mom., 135 b § och 136 § 2 mom. sådana de lyder i förordning 430/2004,

ändras 1 § 1 mom. 5, 8 och 10 punkten, i 2 § 1 mom. det inledande stycket, 3 § 2 mom. 3 punkten, 4 § 2 mom., 5 § 2 punkten, 6 § 1 mom., 7 b § 3 mom., rubriken för 2 kap., i 8 § 1 mom. det inledande stycket, i 9 § 1 mom. det inledande stycket, i 9 a § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom., 10 a §, i 10 b § 1 mom. det inledande stycket, 10 c §, 13 § 1 och 2 mom., i 14 § 1 mom. det inledande stycket och 1 punkten samt i 2 mom. det inledande stycket och 1 punkten, 18 § 4 mom., 18 a § 2 mom., 21 §, 25 § 1 mom., 35 § 1 mom. 5 punkten, 36 § 1 mom. 3 och 7 punkten, 37 § 1 mom., 53 a § 1 mom., i 53 b § det inledande stycket och 1, 2, 4 och 5 punkten, 53 d § 1 mom. 1 punkten och 2 mom., 54 a § 1 mom., 54 b § 1 mom., 54 d § 1 mom., 54 f § 1 och 3 mom., 55 § 1 mom., 55 b § 1 och 2 mom., 55 d §, 55 e § 1 mom., 62 § 9 och 10 punkten, 63 § 1 mom., 68 § 1 mom., 74 § 1 mom. 1 punkten b- och c- underpunkten, 79 §, 84 § 2 mom., 88 § 2 och 3 mom., 89 §, 110 §, 112 §, 115 a §, 118 §, 132 §, i 134 § det inledande stycket, 136 § 1 mom., 142 §, 144 § och i bilaga A till förordningen punkt 2.2.1,

av dem 1 § 1 mom. 5 punkten, 2 § 1 mom., 8 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 a §, 10 b § 1 mom., 13 § 1 och 2 mom., 21 §, 53 a §, 53 b §, 53 d §, 54 a § 1 mom., 54 f § 1 och 3 mom., 55 § 1 mom., 55 b § 1 och 2 mom., 55 d §, 55 e § 1 mom., 115 a §, 118 § delvis ändrad och 142 § sådana de lyder i förordning 473/1996, 1 § 1 mom. 8 och 10 punkten och 37 § 1 mom. sådana de lyder i förordning 1069/1999, 5 § sådan den lyder i förordning 278/1993, 7 b § sådan den lyder i förordning 1224/1996 och 9 §, 10 c §, 18 § 4 mom., 18 a § 2 mom., 54 b § 1 mom., 54 d § 1 mom., 63 § 1 mom., det inledande stycket i 134 § och punkt 2.2.1 i bilaga A till förordningen sådana de lyder i förordning 430/2004,

fogas till 1 § 1 mom. en ny 11 punkt, till 5 § en ny 3 punkt, varvid den nuvarande 3 punkten blir punkt 4, till 7 b §, sådan den lyder i förordning 1224/1996, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., till förordningen ett nytt 2 a kap. och till detta kapitel en ny 9 b §, till 35 § 1 mom. en ny 2 punkt, varvid de nuvarande 2—6 punkterna blir 3—7 punkter, till 36 § 1 mom. en ny 2 punkt, varvid de nuvarande 2—9 punkterna blir 3—10 punkter, till 53 b §, sådan den lyder i förordning 473/1996, en ny 5 punkt, varvid den nuvarande 5 punkten blir punkt 6 och till 89 § ett nytt 2 mom., som följer:

1 §

I denna förordning avses med

5) ursprungslandsbegränsning en sådan begränsning som beror på ett bilateralt avtal på kärnenergiområdet mellan å ena sidan Finland eller Europeiska gemenskaperna och å andra sidan en annan stat eller grupp av stater och som gäller innehav, tillverkning, produktion, överlåtelse, hantering, användning, lagring, transport, utförsel eller införsel av kärnämnen, kärnavfall, malmer eller i 8 § 1 mom. angivna andra ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial och vilka omfattas av avtalets bestämmelser

8) kärnmaterial kärnämnen samt ämnen, anordningar, aggregat, informationsmaterial och avtal som avses i 2 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. 1 punkten i kärnenergilagen (990/1987),

10) tillverkare av kärntekniska tryckbärande anordningar ett företag som tillverkar kärntekniska tryckbärande anordningar eller utför installations-, reparations- eller ändringsarbeten på sådana tryckbärande anordningar,

11) sannolikhetsbaserad riskanalys kvantitativa bedömningar och beräkningar av riskerna med en kärnanläggning.

2 §

I 2 § 1 mom. 6 punkten i kärnenergilagen angiven

3 §

Kärnämne som avses i 3 § 2 punkten i kärnenergilagen är inte:

3) malm som avses i 2 §.

4 §

Även i övrigt när ett ämne eller föremål med stöd av bestämmelserna i kärnenergilagen eller denna förordning samtidigt utgör flera än ett av följande: kärnämne, kärnavfall, malm innehållande uran eller torium eller ett ämne, en anordning eller ett aggregat som avses i 8 §, ska respektive stadganden i kärnenergilagen och denna förordning tillämpas separat på ämnet eller föremålet.

5 §

Kärnavfall som avses i 3 § 3 punkten i kärnenergilagen är inte

2) ett radioaktivt ämne eller en radioaktiv produkt som har framställts eller använts i kommersiell, industriell, lantbruksekonomisk, medicinsk eller vetenskaplig verksamhet eller i utbildning eller annan därmed jämförbar verksamhet som inte utgör en del av kärnavfallshanteringen,

3) radioaktivt avfall som uppkommit vid förädling av uran- eller toriumhaltigt råmaterial då den mängd uran eller torium som under ett år framställs i verksamheten inte överstiger 10 000 kilogram,

4) prov som för undersökning som görs i Finland har tagits av en finsk kärnanläggning eller av i Finland uppkommet kärnavfall.

6 §

Sådan slutlig förvaring av kärnavfall i stor skala som avses i 3 § 5 punkten i kärnenergilagen är en slutförvaring, om avsikten är att i slutförvaringsutrymmet placera en mängd kärnavfall som innehåller radioaktiva ämnen vilkas totalaktivitet, med undantag av naturligt uran, torium och utarmat uran, är större än 1 TBq eller vilkas alfaaktivitet, med undantag av naturligt uran, torium och utarmat uran, är större än 10 GBq.

7 b §

De fall som avses i 6 a § 2 mom. 1 a punkten i kärnenergilagen är sådana där aktivitetsskoncentrationen i kärnavfallet är låg och där avfallet transporteras utomlands för bear-

betning, eftersom det i Finland inte finns någon lämplig bearbetningsmetod.

De fall som avses i 6 a § 2 mom. 2 punkten i kärnenergilagen är sådana där det med tanke på säkerheten, betydande ekonomiska eller andra tungt vägande skäl är motiverat att använt kärnbränsle, som uppkommer i samband med driften av en forskningsreaktor i Finland, hanteras, lagras och slutförvaras på ett sätt som är avsett att bli bestående någon annanstans än i Finland.

2 kap.

Om tillämpningsområdet för 2 § 1 och 2 mom. i kärnenergilagen

8 §

I 2 § 1 mom. 5 punkten i kärnenergilagen avsedda

9 §

Avtal som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten i kärnenergilagen och på vilkas ingående eller fullgörande kärnenergilagen tillämpas, är sådana avtal vars syfte är

9 a §

Forsknings- och utvecklingsverksamhet som är relaterad till kärnbränslecykeln och avses i 2 § 2 mom. 2 punkten i kärnenergilagen och på vilken kärnenergilagen tillämpas är den verksamhet som särskilt rör en process eller systemutveckling i fråga om någon av följande bränslecykelfaser:

Forsknings- och utvecklingsverksamhet som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten i kärnenergilagen är dock inte verksamhet som rör teoretisk forskning, grundläggande vetenskaplig forskning eller forskning och utveckling rörande industriell användning av radioisotoper, tillämpningar inom medicin, hydrologi eller lantbruk, hälso- och miljöeffekter samt service och underhåll.

2 a kap.

Tillämpningsbegränsningar gällande kärnenergilagen

9 b §

Till sådan gruvdrift och anrikningsverksamhet som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten i kärnenergilagen räknas inte verksamhet där den mängd uran eller torium som framställs under ett år inte överstiger 10 000 kilogram.

10 a §

Kärnenergilagen tillämpas inte på innehav, överlåtelse, hantering, användning, lagring, transport eller införsel av särskilt klyvbart material, om materialet utgör en del av ett instrument som i medicinskt syfte har placerats i en människokropp.

10 b §

Kärnenergilagen tillämpas inte på innehav, överlåtelse, hantering, användning, lagring, transport, och införsel av kärnbränsle, om

10 c §

När inga ursprungslandsbegränsningar gäller för ett kärnämne som nämns i punkt 2.1 i bilaga A, behövs inget tillstånd enligt kärnenergilagen för införsel av ämnet från en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

För varje införsel som avses i 1 mom. ska en anmälan göras till Strålsäkerhetscentralen enligt det tillsynssystem för kärnmaterial som avses i 118 §.

13 §

När det är fråga om en sådan produkt som har framställts av utarmat uran eller torium och som är industriell eller annars ska anses vara färdig att tas i bruk och i vilken uran eller torium har använts på grund av sin stora atomvikt eller specifika vikt eller hållbarhet samt där inga ursprungslandsbegränsningar gäller för uranet eller toriumet, fordras tillstånd enligt kärnenergilagen endast för till-

verkning och framställning av produkten. Angående innehav, överlåtelse, hantering, användning, lagring och införsel av produkten ska en anmälan som avses i 17 kap. göras till Strålsäkerhetscentralen.

När en produkt som avses i 1 mom. dock är en fast beståndsdel i ett transportmedel eller används som ballast, transportemballage eller strålningsskydd och inga ursprungslandsbegränsningar gäller för det uran som ingår i en sådan produkt, behövs den anmälan som avses i 1 mom. endast när ett fordon som är avsett att permanent bli använt i Finland eller ballast, transportemballage eller strålningsskydd som används vid transport för första gången införs till Finland.

14 §

Tillstånd enligt kärnenergilagen behövs inte för införsel av ett parti malm som innehåller under 10 kg uran eller torium, om

1) malmen inte är underkastad ursprungslandsbegränsningar, och

Tillstånd behövs inte heller för utförsel av malm som innehåller under 1 kg uran eller torium till en stat som är part i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen, om

1) malmen inte är underkastad ursprungslandsbegränsningar, och

18 §

I stället för ansökan om tillstånd ska en anmälan som avses i 17 kap. göras till Strålsäkerhetscentralen i de fall som avses i 1—2 mom.

18 a §

Tillstånd enligt kärnenergilagen behövs inte heller för innehav, överlåtelse eller införsel av en anordning som avses i punkt 2.3.4 eller 2.3.5 i bilaga A.

21 §

Något särskilt tillstånd som avses i 41 § behövs inte för överlåtelse av kärnämnen, kärnavfall, andra ämnen, anordningar, aggregat eller informationsmaterial i samband med utförsel ur landet. I stället för ansökan om tillstånd ska en anmälan enligt 17 kap. göras till Strålsäkerhetscentralen.

Något särskilt tillstånd som avses i 41 § behövs inte för innehav av kärnavfall som förs ut via finskt territorium.

25 §

Utöver vad som uttryckligen bestäms i kärnenergilagen ska handels- och industriministeriet begära utlåtanden över en ansökan om principbeslut av åtminstone inrikesministeriet och försvarsministeriet samt av den länsstyrelse, det landskapsförbund och den miljöcentral på vars verksamhetsområde den planerade kärnanläggningens förlägnings- eller grannkommun finns.

35 §

Vid ansökan om byggnadstillstånd ska sökanden till Strålsäkerhetscentralen lämna in:

2) planeringsskedets sannolikhetsbaserade riskanalys,

3) förslag till en klassificeringshandling, där klassificeringen av konstruktioner, system och anordningar som är viktiga med tanke på kärnanläggningens säkerhet presenteras med hänsyn till deras betydelse för säkerheten,

4) utredning om byggandets kvalitetsledning, innehållande en presentation av de systematiska tillvägagångssätt som de organisationer som deltar i planeringen och uppförandet av kärnanläggningen iakttar i den verksamhet som påverkar kvaliteten,

5) preliminära planer för skydds- och beredskapsarrangemang,

6) plan för ordnande av nödvändig tillsyn i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen, samt

7) utredning om arrangemang som avses i 19 § 7 punkten i kärnenergilagen.

36 §

Vid ansökan om drifttillstånd ska sökanden till Strålsäkerhetscentralen lämna in:

-
- 2) en sannolikhetsbaserad riskanalys,
 - 3) ett förslag till en klassificeringshandling, som presenterar en klassificering av kärnanläggningens konstruktioner, system och anordningar enligt hur viktiga de är med tanke på säkerheten,
 - 4) ett kvalitetsledningsprogram för kärnanläggningens drift,
 - 5) säkerhetstekniska driftsvillkor som anger åtminstone gränserna för processtorheter som påverkar kärnanläggningens säkerhet i olika driftsutrymmen, bestämmelser om inskränkningar i driften till följd av fel i anordningarna samt krav på provning av anordningar som är viktiga för säkerheten,
 - 6) sammandrag av programmet för återkommande kontroller,
 - 7) planer för skydds- och beredskapsarrangemang,
 - 8) utredning om ordnande av nödvändig tillsyn i syfte att förhindra spridningen av kärnvapen,
 - 9) instruktion för kärnanläggningen, samt
 - 10) ett program för strålbevakning i kärnanläggningens omgivning.
-

37 §

Utöver vad som uttryckligen bestäms i kärnenergilagen ska handels- och industriministeriet begära utlåtanden över ansökan om byggnadstillstånd och drifttillstånd av åtminstone inrikesministeriet samt av den länsstyrelse och miljöcentral på vars verksamhetsområde kärnanläggningens förläggnings- eller grannkommun finns.

53 a §

Strålsäkerhetscentralen beviljar på ansökan tillstånd till införsel av de kärnämnen, andra ämnen, anordningar, aggregat och informationsmaterial som nämns i bilaga A och som är underkastade ursprungslandsbegränsningar

samt av malmer som innehåller uran eller torium.

53 b §

Till ansökan som gäller tillstånd som avses i 53 a § ska fogas ett ämbetsbevis eller handelsregisterutdrag eller någon annan motsvarande utredning om sökanden och sökandens nationalitet samt följande uppgifter:

- 1) mängden och arten av samt ursprungslandet för de kärnämnen, andra ämnen, anordningar, aggregat, informationsmaterial eller malmer som ska införas,
 - 2) användningsändamålet för kärnämnen, andra ämnen, anordningar, aggregat, informationsmaterial eller malmer,
-

- 4) tidpunkten för införseln samt uppgifter för identifiering av förpackningen,
- 5) leveranssätt,
- 6) annan utredning som myndigheten anser nödvändig.

53 d §

I tillståndsbeslutet ska anges åtminstone:

- 1) tillståndshavaren och arten och mängden av de kärnämnen, andra ämnen, anordningar, aggregat, informationsmaterial eller malmer som ska införas i landet,
-

Om ett tillstånd som avses i 1 mom. gäller införsel av malmer, kärnråämnen eller särskilt klyvbart material som behövs för produktion av kärnenergi, ska bestämmelserna i VI kap. i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen och bestämmelser som utfärdats med stöd av det följas vid anskaffningen av dessa ämnen.

54 a §

Strålsäkerhetscentralen beviljar på ansökan tillstånd till införsel och utförsel av sådan malm som innehåller uran eller torium.

54 b §

Till ansökan som gäller tillstånd som avses i 54 a § ska fogas ett ämbetsbevis eller handelsregisterutdrag eller någon annan motsva-

rande utredning om sökanden och sökandens nationalitet samt följande uppgifter:

1) mängden och arten av samt ursprungslandet för de malmer som ska föras ut ur landet,

2) mottagarland och mottagare,

3) användningsändamålet för malmerna,

4) tidpunkten för utförseln och uppgifter som är nödvändiga för identifiering av förpackningen, samt

5) annan utredning som myndigheten anser nödvändig.

54 d §

I tillståndsbeslutet ska anges åtminstone:

1) tillståndshavaren och arten och mängden av de malmer som ska föras ut ur landet,

2) mottagare och mottagarland,

3) tillståndets giltighetstid, samt

4) övriga nödvändiga tillståndsvillkor.

54 f §

Om sådan malm innehållande uran eller torium som ska föras in i Finland är avsedd att föras vidare via finskt territorium till ett tredje land, beviljas tillstånd till införsel samtidigt med tillståndet till utförsel.

På innehållet i en ansökan om tillstånd som avses i 1 mom., på ansökningsförfarandet och på innehållet i tillståndet tillämpas i tillämpliga delar bestämmelserna i 53 b §, 53 d § 1 mom., 54 a § och 54 b § samt 54 d § 1 mom.

55 §

Strålsäkerhetscentralen beviljar på ansökan tillstånd till införsel och utförsel av kärnavfall.

55 b §

Innan beslut om tillstånd till införsel fattas, ska Strålsäkerhetscentralen försäkra sig om att införseln av kärnavfall uppfyller förutsättningarna i 7 a § och i rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och

använt kärnbränsle som nämns i 21 § i kärnenergilagen.

Innan beslut om tillstånd till utförsel av kärnavfall fattas, ska Strålsäkerhetscentralen försäkra sig om att utförseln av kärnavfallet uppfyller förutsättningarna i det direktiv som nämns i 1 mom.

55 d §

Till ansökan om tillstånd till införsel och utförsel ska fogas de uppgifter och den ytterligare dokumentation som förutsätts i en tillståndsansökan enligt artiklarna 6, 13, 14 eller 15 i rådets direktiv som nämns i 55 b § 1 mom. Om transporten av kärnavfallet omfattas av tillämpningsområdet för det ovan nämnda direktivet, ska ett standarddokument enligt artikel 17 i direktivet användas för ansökan.

Dessutom ska i beslutet om tillstånd till införsel ingå en utredning av hur den ombesörjningsskyldighet enligt 9 § 3 mom. i kärnenergilagen som sammanhänger med kärnavfall kommer att uppfyllas.

En ansökan om tillstånd till utförsel ska dessutom innehålla en utredning om att det är fråga om ett sådant fall som avses i 7 b § 1, 3 eller 4 mom.

55 e §

I beslutet om tillstånd till införsel och utförsel ska anges åtminstone de uppgifter och villkor som förutsätts i transporttillståndet enligt artiklarna 10, 13, 14 och 15 i rådets direktiv som nämns i 55 b § 1 mom. Om transporten av kärnavfallet omfattas av tillämpningsområdet för det ovan nämnda direktivet, ska ett standarddokument enligt artikel 17 i direktivet användas för beslutet.

Dessutom ska i beslutet om tillstånd till införsel ingå en utredning av hur den ombesörjningsskyldighet enligt 9 § 3 mom. i kärnenergilagen som sammanhänger med kärnavfall kommer att uppfyllas.

62 §

Till ansökan ska fogas de utredningar om sökanden som nämns i 24 § 1 mom. 1 och 2 punkten eller 2 mom. samt

9) utredning om arten och mängden av malmer, kärnämnen och kärnavfall som ska produceras, hanteras och lagras,

10) utredning om arrangemang som krävs för de transporter av malm, kärnämnen och kärnavfall som verksamheten medför,

63 §

Utöver vad som bestäms i lagen ska handels- och industriministeriet begära utlåtande över ansökan av åtminstone den länsstyrelse, det landskapsförbund och den miljöcentral på vars verksamhetsområde den planerade gruvans eller det planerade anrikningsverkets förläggningsskylldiga kommun eller grannkommuner finns samt av social- och hälsovårdsministeriet, säkerhetsteknikcentralen samt av gruvans eller anrikningsverkets förläggningsskylldiga kommun och grannkommuner.

68 §

Handels- och industriministeriet ska över ansökan om tillstånd till tillfällig användning av kärnanläggning i transportmedel på finskt territorium begära utlåtande av åtminstone inrikesministeriet, utrikesministeriet, försvarsministeriet, sjöfartsverket och Strålsäkerhetscentralen.

74 §

För att det syfte som anges i 28 § i kärnenergilagen ska uppnås ska den avfallshanteringsskyldige med tre års intervall inom september månad inlämna följande täckande planer för och utredningar om sin kärnavfallshantering till den myndighet som nämns i paragrafen:

1) en plan för hur den avfallshanteringsskyldige ämnar fullgöra de åtgärder som hör till kärnavfallshanteringen och planeringen av dem; planen ska innehålla åtminstone följande delar:

a) en totalplan för fullgörandet av den avfallshanteringsskyldiges hela kärnavfallshantering jämte behöriga tidtabeller och specifi-

kationer, däri inberäknat nödvändiga förberedelser och forskningsåtgärder samt de administrativa arrangemang och andra uppgifter som ombesörjningsskyldigheten förutsätter,

b) en bedömning av det aktuella läget i forsknings-, utvecklings- och planeringsarbetet samt en detaljerad plan angående de åtgärder som ska vidtas under de tre följande kalenderåren, samt

c) en generell plan över de åtgärder som planeras bli genomförda under de sex följande kalenderåren,

79 §

Om tillsynen över kärnavfallshanteringen inte förutsätter det, kan den myndighet som nämns i 28 § i kärnenergilagen befria den avfallshanteringsskyldige från att lämna in de planer och utredningar som avses i 74 § 1 mom. och 77 §.

84 §

När handels- och industriministeriet beslutar om ombesörjningsskyldigheten, ska Strålsäkerhetscentralen med tanke på den ansökan som avses i 1 mom. på begäran utfärda intyg över att placering i slutligt förvar eller nedläggning av kärnanläggningen har skett.

88 §

Den avfallshanteringsskyldige ska senare vart tredje år komplettera det godkända avfallshanteringsschemat och de därtill fogade beräkningarna för fastställande av ansvarsbeloppet och fonderingsmålet för följande kalenderår. Den avfallshanteringsskyldige ska före utgången av juni månad till handels- och industriministeriet inlämna ett korrigerat och kompletterat avfallshanteringsschema samt kostnads- och prisuppgifter för kärnavfallshanteringsåtgärderna, uppgifter om mängden kärnavfall som omfattas av ombesörjningsskyldigheten och om nödvändiga kärnavfallshanteringsåtgärder samt en på dessa uppgif-

ter baserad beräkning av kärnavfallshanteringens totalkostnader vid ovan nämnda tidpunkter.

Utöver de utredningar om vilka föreskrivs i 2 mom. ska den avfallshanteringsskyldige med tre års intervall före utgången av november månad till handels- och industriministeriet inlämna de slutliga uppgifter som angår kalenderåret och de uppgifter som kompletterar de utredningar som avses ovan.

89 §

Handels- och industriministeriet fastställer före utgången av december månad den avfallshanteringsskyldiges ansvarsbelopp för det löpande kalenderåret och fattar beslut om ansvarsbeloppet för de två följande åren samt fattar beslut om den avfallshanteringsskyldiges fonderingsmål för de följande tre åren.

De kostnads- och prisuppgifter för kärnavfallshanteringsåtgärderna och den beräkning av kärnavfallshanteringens totalkostnader som avses i 88 § 2 mom. samt beräkningen av de kostnader som i framtiden föräns av kärnavfallshanteringen ska granskas för att säkerställa deras riktighet och tillförlitlighet. Granskningen, som ska verkställas genom handels- och industriministeriets försorg, ska göras av en forskningsanstalt eller motsvarande som är förtrogen med analyser av teknisk-ekonomiska kalkyler.

110 §

De olika skedena i idrifttagandet av en kärnanläggning får inledas först när Strålsäkerhetscentralen på basis av de handlingar som nämns i 36 § samt andra sådana detaljerade planer och handlingar som den förutsatt, för varje enskilt skede konstaterat att de omständigheter som inverkar på säkerheten och säkerhetsbestämmelserna har iakttagits i tillräcklig mån.

112 §

Om tillståndshavaren ämnar göra sådana ändringar i kärnanläggningens system, konstruktioner, kärnbränsle eller anläggningens driftsätt med inverkan på säkerheten som innebär ändringar i de planer eller handlingar

som Strålsäkerhetscentralen godkänt, ska tillståndshavaren utverka Strålsäkerhetscentralens godkännande av dessa ändringar innan de genomförs. De ovan nämnda ändringarna inbegriper också åtgärder för nedläggning av kärnanläggningen. Tillståndshavaren ska se till att de handlingar som nämns i 35 och 36 § ändras på motsvarande sätt.

115 a §

När kärnämnen, kärnavfall samt de ämnen, anordningar, aggregat eller det informationsmaterial som nämns i 8 § eller malmer som innehåller uran eller torium förs in i gemenskaperna eller när kärnavfall eller malmer som innehåller uran eller torium förs ut från gemenskaperna, ska deras art och mängd samt tillståndsplikt klart meddelas i tulldeklarationen eller i en utredning som har fogats till den. I tulldeklarationen ska dessutom anges numret på det tillstånd enligt kärnenergilagen som ger rätt till denna utförsel eller införsel. Om tillstånd inte behövs för införsel eller utförsel, ska till tulldeklarationen i de fall som nämns i 132 och 133 § samt i 135 a § 1 mom. fogas en sådan kopia som avses i 136 § 3 mom. över den anmälan som gjorts till Strålsäkerhetscentralen, och kopian ska vara försedd med Strålsäkerhetscentralens anteckning.

118 §

Planeringen, uppförandet och driften av en kärnanläggning ska verkställas så att de skyldigheter angående kärnmaterialtillsynen som anges i kärnenergilagen och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt i Euratom-fördraget och i bestämmelser som utfärdats med stöd av det blir fullgjorda. Anläggningen får inte ha sådana utrymmen, material eller verksamheter av betydelse med tanke på kärnmaterialtillsynen som inte ingår i planeringsuppgifterna. Tillståndshavaren ska att ett bokförings- och rapporteringssystem för kärnämnen och annat kärnmaterial för säkerställande av riktigheten, omfattningen och kontinuiteten i uppgifterna för verkställande av den nödvändiga tillsynen för att förhindra spridningen av kärnvapen.

När strålsäkerhetscentralen upprätthåller det tillsynssystem som nämns i 1 mom. ska centralen beakta de skyldigheter som kommissionens förordning (Euratom) nr 302/2005 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll medför. Som sådan områdesföreträdare som avses i ovan nämnd förordning fungerar Strålsäkerhetscentralen för samtliga anläggningsområdenas del.

132 §

Om det är fråga om utförsel som avses i 14 § 2 mom. ska den anmälan som avses i 131 § dessutom innehålla följande uppgifter:

- 1) mängden och arten av samt ursprunget för de malmer som ska föras ut,
- 2) det land till vilket malmerna kommer att föras, samt
- 3) ett sammandrag i fråga om den mängd malmer som den som utför verksamheten under samma kalenderår fört ut till detta land.

134 §

Om det är fråga om överlåtelse som avses i 12 § 1 mom., 13 § 1 mom., 15 §, 18 § 1 mom. eller 21 §, ska den anmälan som avses i 131 § dessutom innehålla följande uppgifter:

— — — — —

136 §

De anmälningar som avses i 132 och 133 § ska lämnas in till Strålsäkerhetscentralen två veckor före utförseln ur eller införseln till landet. Dessutom ska till Strålsäkerhetscentralen inom två veckor efter utförseln ur eller införseln till landet lämnas in en bekräftelse av utförsel- eller införseldatumet samt mängden utförd eller införd kärnmaterial eller mängden införd eller utförd malm som inne-

håller uran eller torium, om dessa avviker från anmälan.

142 §

Förhandsbesked enligt 8 § 3 mom. i kärnenergilagen söks hos handels- och industriministeriet med en skriftlig ansökan till vilken ska fogas ett ämbetsbevis och handelsregisterutdrag eller motsvarande utredning om sökanden och sökandens nationalitet. Ansökan ska innehålla en tillräcklig beskrivning av den verksamhet som ansökan om förhandsbesked gäller.

144 §

Strålsäkerhetscentralen ska om sitt förslag till föreskrifter som avses i 7 q § 1 mom. 1 punkten i kärnenergilagen begära utlåtande av den delegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen, om sitt förslag till föreskrifter som avses i 7 q § 1 mom. 2 punkten i kärnenergilagen begära utlåtande av den delegation som avses i 56 § 3 mom. i kärnenergilagen och av inrikesministeriet, om sitt förslag till föreskrifter som avses i 7 q § 1 mom. 3 punkten i kärnenergilagen begära utlåtande av den delegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen och av inrikesministeriet samt om sitt förslag till föreskrifter som avses i 7 q § 1 mom. 4 punkten i kärnenergilagen begära utlåtande av den delegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen. Utlåtandena ska enligt förslaget tillställas handels- och industriministeriet.

—————

Denna förordning träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 74 § träder dock i kraft först den 20 samt bestämmelserna i 88 § och 89 § först den 20 . Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Bilaga A

-----	deuterium, i vilka isotopförhållandet deuterium-väte överstiger 1:5 000 (produktnummer 0C003) och vilka är avsedda att användas i kärnenergisyfte.
2.2 Andra ämnen	
2.2.1 Deuterium, tungt vatten (deuterium-oxid) och andra deuteriumföreningar samt blandningar och lösningar som innehåller	-----

*Bilaga**Utkast***Statsrådets förordning****om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk**

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning av handels- och industriministeriet, föreskrivs med stöd av 7 q § i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987):

1 kap.**Tillämpningsområde och definitioner****1 §***Tillämpningsområde*

Genom denna förordning utfärdas allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk. Förordningen tillämpas i tillämpliga delar även på andra kärnanläggningar med kärnreaktor.

2 §*Definitioner*

I denna förordning avses med

1) årsdos summan av den effektiva dos som förorsakas av yttre strålning under en period på ett år och den effektiva kollektiva dosen av radioaktiva ämnen som upptas i kroppen under samma period,

2) kriticitet förhållande där produktionen och förlusten av neutroner som ger upphov till kärnklyvningar är i balans så att det uppstår en upprätthållen kedjereaktion,

3) kriticitetsolycka olycka där det uppstår en okontrollerad kedjereaktion av fissioner orsakad av neutroner,

4) förväntad driftstörning avvikelser från normala driftlägen som är lindrigare än en olycka och som kan antas inträffa en eller flera gånger under en tid av hundra driftår,

5) olycka antagna olyckor, spridning av antagna olyckor och allvarliga reaktorolyckor enligt följande:

a) med antagen olycka avses en situation som används som planeringsgrund för säkerhetsfunktioner vid ett kärnkraftverk och som kärnkraftverket förutsätts klara av utan allvarliga bränsleskador. Antagna olyckor har delats in i två kategorier efter frekvens:

i) antagna olyckor av klass 1 är olyckor som kan antas inträffa med längre intervall än en gång per hundra reaktorår, men minst en gång per årtusende,

ii) antagna olyckor av klass 2 är olyckor som kan antas inträffa mera sällan än en gång per tusen reaktorår,

b) med spridning av antagna olyckor avses en situation där ett kollektivt fel eller en invecklad kombination av flera fel uppträder i säkerhetssystemen i initialskedet av en driftstörning eller en olycka och som kraftverket förutsätts klara av utan allvarliga bränsleskador,

c) med allvarlig reaktorolycka avses en situation där en avsevärd del av bränslet skadas,

6) sannolikhetsbaserad riskanalys kvantitativa uppskattningar och beräkningar av risker som är förenade med kärnkraftverk,

7) säkerhetsfunktioner ur säkerhetssynpunkt viktiga funktioner vilkas syfte är att förhindra uppkomsten eller fortskridandet av störnings- och olyckssituationer eller att lindra följderna av olyckssituationer.

2 kap.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

3 §

Bedömning och verifiering av säkerheten

Ett kärnkraftverks säkerhet skall bedömas i anslutning till ansökan om byggnadstillstånd och ansökan om driftstillstånd, i samband med ändringar i anläggningarna samt regelbundet under drifttiden.

Om det utgående från kärnkraftverkets planeringslösningar inte är möjligt att direkt konstatera att säkerhetsbestämmelserna uppfylls, skall uppfyllandet av dessa påvisas. Ett kärnkraftverks säkerhet och de tekniska lösningarna i dess säkerhetssystem skall motiveras med hjälp av experimentella och kalkylmässiga metoder. Sådana är till exempel störnings- och olycksanalyser, hållfasthetsanalyser, feleffektsanalyser samt sannolikhetsbaserade riskanalyser. Analyserna skall hållas à jour och vid behov preciseras med beaktande av drifterfarenheter, experimentella forskningsresultat, ändringar i anläggningarna och den utveckling som sker av beräkningsmetoderna.

De beräkningsmetoder som används för att visa att säkerhetsbestämmelserna uppfylls skall vara tillförlitliga och godkända för sitt ändamål. De skall tillämpas så att de beräkningsmässiga slutresultaten med betryggande marginal uppfyller kriterierna för godkännande. Vid fastställandet av säkerhetsmarginaler skall osäkerheten kring resultaten bedömas och beaktas.

4 §

Säkerhetsklassificering

Ett kärnkraftverks säkerhetsfunktioner skall definieras och de system, konstruktioner och anordningar som ansluter sig till dessa skall klassificeras utgående från deras betydelse för säkerheten.

Ur säkerhetssynpunkt viktiga system, konstruktioner och anordningar skall planeras, tillverkas och monteras samt användas så att deras kvalitetsnivå samt de kontroller, be-

dömningar och provningar (inklusive miljömässig funktionsduglighet) som behövs för att fastställa kvalitetsnivån är tillräckliga med beaktande av varje objekts betydelse för säkerheten.

5 §

Hantering av åldrande

I planeringen av ett kärnkraftverk skall beaktas att de system, konstruktioner och anordningar som är av betydelse för säkerheten föråldras. Genom uppföljning av systemens, konstruktionernas och anordningarnas skick säkerställs att dessa behåller sin funktionsförmåga och överensstämmelse med kraven i de situationer som planeringen baseras på. Ersättandet av dem med ny eller liknande teknik samt ändringarna eller reparationerna skall göras systematiskt.

6 §

Bemästrande av mänskliga faktorer

Vid planeringen, uppförandet och driften av ett kärnkraftverk skall särskild uppmärksamhet fästas vid undvikande, upptäckt och korrigering av mänskliga felfunktioner. Möjliga fel skall beaktas vid planeringen av både kärnkraftverket och dess drift så att eventuella mänskliga fel och avvikelser inte äventyrar säkerheten vid anläggningen. Effekterna av mänskliga felfunktioner skall begränsas genom olika metoder vid säkerhetsplaneringen (djupförsvar, mångfald, olikhet och åtskiljning).

3 kap.

Begränsning av strålexponering och utsläpp av radioaktiva ämnen

7 §

Strålsäkerheten för personalen vid kärnkraftverk

Den exponering för strålning som personalen vid ett kärnkraftverk utsätts för under arbetet skall hållas så låg som det med praktis-

ka åtgärder är möjligt. Kärnkraftverket och dess drift skall planeras så att personalens exponering för strålning kan begränsas på det sätt som anges i strålskyddslagen och strålskyddsförordningen.

8 §

Gränsvärde vid normal drift

Gränsvärdet för årsdosen för en individ i befolkningen till följd av normal drift av ett kärnkraftverk är 0,1 mSv. På basis av gränsvärdet fastställer Strålsäkerhetscentralen gränserna för utsläpp av radioaktiva ämnen vid normal drift av kärnkraftverket.

9 §

Gränsvärde vid en förväntad driftstörning

Gränsvärdet för årsdosen för en individ i befolkningen till följd av en förväntad driftstörning är 0,1 mSv.

10 §

Gränsvärden vid olyckor

Antagna olyckor och händelser som betraktas som spridning av antagna olyckor får inte resultera i så stora utsläpp av radioaktiva ämnen att man i anläggningens omgivning skulle vara tvungen att vidta omfattande åtgärder för att begränsa befolkningens strål-exponering.

Gränsvärdet för årsdosen för en individ i befolkningen till följd av en olycka är

- 1 mSv vid antagna olyckor av klass 1,
- 5 mSv vid antagna olyckor av klass 2,
- 20 mSv vid spridning av antagna olyckor.

Gränsvärdet för utsläpp av radioaktiva ämnen vid en allvarlig reaktorolycka är det utsläpp som inte orsakar omedelbara hälsoskador för befolkningen i kärnkraftverkets omgivning och inte heller leder till långvariga begränsningar av nyttjandet av vidsträckt land- och vattenområden.

Kravet gällande långvariga effekter uppfylls om möjligheten att gränsvärdet för utsläpp av cesium-137 i atmosfären överstiger 100 TBq är ytterst liten.

4 kap.

Föreskrifter om kärnsäkerheten

11 §

Kärnkraftverkets förlägningsplats

Vid valet av förlägningsplats för ett kärnkraftverk skall de lokala förhållandenas inverkan på säkerheten samt skydds- och beredskapsarrangemangen beaktas. Förlägningsplatsen skall vara sådan att de olägenheter och hot som anläggningen medför för sin omgivning är mycket små och så att anläggningens värmeavledning till omgivningen kan ordnas på ett tillförlitligt sätt.

12 §

Förebyggande av olyckor och lindring av följderna av olyckor

Principen om funktionellt djupförsvar skall genomföras enligt följande:

1) Driftstörningar och olyckor skall förebyggas genom användning av beprövad eller i övrigt omsorgsfullt undersökt, högklassig teknik vid planeringen, uppförandet och driften av ett kärnkraftverk. Vid ordnandet av tillståndshavarens organisations verksamhet skall målet vara att säkerställa att störningar och olyckor kan förebyggas på ett tillförlitligt sätt (förebyggande).

2) Kärnkraftverket skall ha system som snabbt och tillförlitligt upptäcker driftstörningar och olyckssituationer samt förhindrar att situationen förvärras. Olyckor som leder till stora utsläpp av radioaktiva ämnen skall vara ytterst osannolika (bemästrande av driftstörningar och olyckstillbud).

3) Beredskap att lindra följderna av en olycka skall upprätthållas med effektiva tekniska och administrativa åtgärder. Motåtgärder i syfte att få en olycka under kontroll och förebygga strålskador skall planeras på förhand (lindrande av följder).

13 §

Tekniska hinder för spridning av radioaktiva ämnen

Principen om strukturellt djupförsvar skall genomföras enligt följande:

1. Spridning av radioaktiva ämnen från en kärnreaktors bränsle till omgivningen skall förhindras med på varandra följande hinder, vilka är bränslet och dess inkapsling, kärnreaktorns kylkrets (primärkretsen) och reaktorinneslutningen.

2. Bränsle, reaktor, reaktorns primärkrets och tryckvattenreaktorns sekundärkrets, deras vattenkemi, inkapsling samt säkerhetsfunktioner skall planeras så att följande säkerhetsmål nås:

a. Tryggande av bränslets integritet

Sannolikheten för att kylningen av bränslet väsentligt försämras eller att en bränsleskada uppstår av någon annan orsak skall vara liten i normal drift och vid förväntade driftstörningar.

Antalet bränsleskador skall vara litet vid antagna olyckor och kylningen av bränslet får inte äventyras.

Möjligheten av att en kriticitetsolycka inträffar skall vara ytterst liten.

b. Tryggande av primär- och sekundärkretsens integritet

Ett kärnkraftverks primärkrets skall planeras och byggas så att den uppfyller höga kvalitetskrav.

Sannolikheten för skadliga fel i konstruktioner och mekanismer som hotar deras integritet skall vara ytterst liten. Möjliga fel skall kunna upptäckas på ett tillförlitligt sätt vid besiktningar.

Ett kärnkraftverks primärkrets skall med tillräcklig marginal tåla de påfrestningar den utsätts för under normala driftförhållanden, under förväntade driftstörningar, vid antagna olyckor och spridning av antagna olyckor.

Ett kärnkraftverks primärkrets och de system som är direkt kopplade till den samt de delar i en tryckvattenreaktors sekundärkrets som är viktiga med tanke på säkerheten skall skyddas på ett tillförlitligt sätt mot förväntade driftstörningar och alla olyckssituationer för att hindra skador på grund av övertryck.

Anläggningen skall förses med tillräckliga övervakningssystem för att upptäcka läckage.

c. Tryggande av reaktorinneslutningens integritet

Reaktorinneslutningen skall planeras så att den bibehåller sin täthet vid förväntade driftsstörningar samt med stor säkerhet också i alla olyckssituationer.

Vid planering av reaktorinneslutningen skall beaktas sådana tryck-, strål- och värmebelastningar, brinnande gaser, flygande föremål samt kortvariga fenomen av hög energi som uppstår till följd av en olycka.

Möjligheten att reaktortryckkärlet skadas vid en allvarlig reaktorolycka så att reaktorinneslutningens integritet äventyras skall vara ytterst liten.

Kärnkraftverket skall förses med system som garanterar att den härdsmläta som uppstår vid en allvarlig reaktorolycka stabiliseras och kyls ned. En direkt kontakt mellan härdsmläta och den bärande konstruktionen i reaktorinneslutningen skall hindras på ett tillförlitligt sätt.

14 §

Säkerhetsfunktioner och tryggande av dem

Vid tryggande av säkerhetsfunktioner skall i första hand utnyttjas naturliga säkerhetsegenskaper som kan uppnås med goda planeringslösningar. I synnerhet skall samverkan av de fysikaliska återkopplingsfenomenen i kärnreaktorerna vara sådan att den motverkar en ökning av reaktoreffekten.

Om naturliga säkerhetsegenskaper inte kan utnyttjas för att trygga en säkerhetsfunktion, skall i första hand utnyttjas system och anordningar som inte kräver någon yttre drivkraft och som, om drivkraften går förlorad, ställer sig i ett ur säkerhetssynpunkt gynnsamt läge.

Kärnkraftverket skall ha system för att stoppa reaktorn och kvarhålla den i subkritiskt tillstånd samt system för bortförande av den resteffektvärme som bildas i reaktorn och säkerställande av att radioaktiva ämnen stannar inom anläggningen.

De system som behövs för stoppande av reaktorn och bortförande av den resteffekt-

värme som bildas i reaktorn skall kunna fungera även om en enskild komponent i vilket system som helst blir funktionsoduglig och även om vilken komponent som helst som inverkar på säkerhetsfunktionen samtidigt är ur bruk på grund av reparation eller underhåll.

Säkerhetssystem som kompletterar varandra samt parallella delar i säkerhetssystemen skall åtskiljas från varandra så att det är osannolikt att de kan skadas på grund av samma yttre orsak. De effekter som eventuella kollektiva fel i säkerhetssystemen har på anläggningens säkerhet skall vara ringa.

I syfte att säkerställa tillförlitligheten hos säkerhetsfunktionerna skall i säkerhetsfunktionerna i mån av möjlighet och i tillräcklig utsträckning användas system som grundar sig på olika funktionsprinciper.

Kärnkraftverket skall ha matarsystem för yttre och inre eleffekt. De viktigaste säkerhetsfunktionerna skall kunna genomföras med användning av vilketdera som helst av dessa elmatarsystem.

I syfte att kunna ha kontroll över och följa upp allvarliga reaktorolyckor skall planeras system, konstruktioner och anordningar som är oberoende av de system som är konstruerade för driftsituationer och antagna olyckor. De system som behövs för säkerställande av tätheten hos reaktorinneslutningen i samband med en allvarlig reaktorolycka skall kunna utföra sina säkerhetsfunktioner också i händelse av att det uppstår ett enskilt fel.

Anläggningen skall planeras så att den kan ställas i ett stabilt och säkert läge efter en allvarlig reaktorolycka.

15 §

Hantering och lagring av bränsle

Vid hanteringen och lagringen av bränsle skall kriticitet och skador på bränslekapseln hindras med stor säkerhet samt tillräcklig nedkylning och tillräckligt strålskydd tryckgas. Lagringsförhållandena skall vara sådana att bränslekneippets täthet eller mekaniska hållbarhet inte försämras på ett väsentligt sätt under den planerade lagringstiden.

16 §

Hantering och lagring av radioaktivt avfall

Sådant avfall som uppkommer vid driften av ett kärnkraftverk och vars aktivitetskoncentration överstiger de gränsvärden som Strålsäkerhetscentralen fastställt skall behandlas som radioaktivt avfall. Avfallet skall sorteras, klassificeras och behandlas på ett ändamålsenligt sätt med tanke på lagringen och slutförvaringen samt lagras på ett tryggt sätt.

17 §

Skydd mot yttre händelser

Kärnkraftverkets säkerhetsfunktioner skall kunna utföras på kraftverksområdet oberoende av naturfenomen som bedömts vara möjliga eller andra händelser utanför anläggningen. Till händelser utanför anläggningen skall även räknas lagstridig verksamhet i syfte att skada anläggningen. Vid planeringen skall också möjligheten av en kollision med ett stort trafikflygplan beaktas.

18 §

Skydd mot inre händelser

Vid planering av anläggningen skall sådana inre händelser beaktas som kan hota genomförandet av säkerhetsfunktioner. Ur säkerhetssynpunkt viktiga konstruktioner, system och anordningar skall planeras och placeras samt skyddas med strukturellt brandvärn och tillräckligt effektiva brandvärnssystem så att sannolikheten för eldsvådor och explosioner blir liten och inverkningarna på kraftverkets säkerhet blir små. Dessutom skall det genom planering, placering och skydd av system, konstruktioner och anordningar säkerställas att inte heller några andra händelser inne i anläggningen hotar genomförandet av säkerhetsfunktionerna. Till sådana händelser hör åtminstone brott på rörledningar, skador på cisterner, flygande föremål, explosioner, fall av tunga föremål och översvämning.

19 §

Övervakning och styrning av kärnkraftverk

I kärnkraftverkets kontrollrum skall finnas anordningar som ger uppgifter om reaktorns driftläge och om avvikelser från normalt driftläge. I kärnkraftverk skall finnas automatiska system som ser till att säkerhetsfunktionerna blir påkopplade vid behov samt som styr och övervakar deras funktion vid driftstörningar och olyckor.

De automatiska systemen skall hålla kraftverket under kontroll så pass länge att reaktoroperatörerna får tillräckligt med betänketid för att vidta rätta åtgärder.

I kärnkraftverk skall finnas en av kontrollrummet oberoende reservkontrollcentral och nödvändiga lokala styrsystem som gör det möjligt att stoppa och kyla ned kärnreaktorn samt att avlägsna resteffekten i bränslet i kärnreaktorn och i det använda bränsle som upplagras i anläggningen.

20 §

Nedläggning

Vid planeringen av ett kärnkraftverk skall nedläggning av kraftverket tas i beaktande så att målsättningen skall vara att vid nedmontering av anläggningen skall mängden avfall som skall placeras i slutförvar vara liten, att strålexponeringen av den personal som deltar i nedmonteringen skall begränsas till så en låg nivå som möjlig och att utsläpp av radioaktiva ämnen till omgivningen kan hindras.

5 kap.

Uppförande och idrifttagning av ett kärnkraftverk

21 §

Uppförande

Tillståndshavaren skall under konstruktionsprocessen säkerställa och påvisa att kraftverket uppförs och byggandet genom-

förs i enlighet med godkända planer och förfaranden.

Tillståndshavaren skall se till att byggnadsprojektet genomförs på ett adekvat sätt också för anläggningsleverantörens och de underleverantörernas del vilka producerar tjänster och produkter som är viktiga med tanke på säkerheten.

22 §

Idrifttagning

Vid idrifttagningen av ett kärnkraftverk skall det säkerställas att systemen, konstruktionerna och anordningarna samt kraftverket i dess helhet fungerar planenligt.

När kärnkraftverket tas i drift skall tillståndshavaren se till att det med tanke på den kommande driften av kärnkraftverket finns en adekvat organisation, tillräckligt med yrkeskunnig personal och instruktioner som är lämpade för sitt ändamål.

6 kap.

Kärnkraftverkets drift

23 §

Driftverksamhet

I kärnkraftverkets kontrollrum skall alltid finnas ett tillräckligt antal operatörer som har kännedom om kraftverkets och dess systems och anordningars tillstånd. Styrningen av och kontrollen över ett kärnkraftverk skall basera sig på skriftliga anvisningar som motsvarar verkets aktuella konstruktion och tillstånd. För underhåll och reparation av anordningarna skall det finnas skriftliga föreskrifter och anvisningar i anslutning därtill.

Med tanke på driftstörningar och olyckssituationer skall det finnas lämpliga anvisningar för identifiering och kontroll av situationerna.

Driftåtgärderna och sådana händelser som påverkar säkerheten skall dokumenteras så att de kan analyseras i efterhand.

24 §

Drifterfarenheter och säkerhetsforskning

Drifterfarenheterna från kärnkraftverk skall samlas och resultaten av säkerhetsforskningen skall uppföljas och båda skall utvärderas i syfte att identifiera möjligheterna att förbättra säkerheten. Sådana händelser under driften som är av betydelse med tanke på säkerheten skall undersökas för att deras grundläggande orsaker kan fastställas och behöviga korrigeringar åtgärder definieras och vidtas. De tekniska förbättringar av säkerheten som uppdagas genom säkerhetsforskningen skall beaktas i den mån de är motiverade med tanke på de tekniska synpunkterna.

25 §

Säkerhetstekniska driftsvillkor

I kärnkraftverkets säkerhetstekniska driftsvillkor anges sådana tekniska och administrativa krav genom vilka säkerställs att driften sker i enlighet med planeringsgrunderna och säkerhetsanalyserna. I de säkerhetstekniska driftsvillkoren skall dessutom framläggas krav på säkerställande av funktionsdugligheten hos sådana system, konstruktioner och anordningar som är viktiga med tanke på säkerheten och de begränsningar som skall tillämpas ifall det uppstår något fel i anordningarna. Kärnkraftverket skall drivas i enlighet med dessa villkor och begränsningar och iakttagandet av dem skall övervakas och avvikelser från dem rapporteras.

26 §

Övervakning av skick samt underhåll

Kärnkraftverket skall ha ett program för övervakning av kraftverkets skick och underhåll av kraftverket för att säkerställa systemens, konstruktionernas och anordningarnas integritet och tillförlitliga funktion. Inspektioner, provningar, underhåll och byten samt andra förfaranden för övervakning av anläggningens skick och verkningar av dess driftsmiljö skall fastställas i programmet.

27 §

Strålningsmätningar och övervakning av radioaktiva utsläpp

Strålningsnivåerna i kärnkraftsverkets rumsutrymmen, aktivitetskoncentrationerna i ineluften och de gaser och vätskor som ingår i systemen samt utsläppen av radioaktiva ämnen från kärnkraftverket och deras halter i omgivningen skall övervakas.

7 kap.

Organisation och personal

28 §

Säkerhetskultur

Vid planeringen, uppförandet och driften av ett kärnkraftverk skall god säkerhetskultur upprätthållas. Ledningen för ifrågavarande organisation skall genom sina beslut och sitt agerande visa att den respekterar sådana förfaranden och lösningar som främjar säkerheten. Personalen skall motiveras till ett ansvarstagande arbete och inom arbetsgemenskapen skall främjas öppenhet som sporrar till identifiering av, rapportering om och eliminering av faktorer som äventyrar säkerheten. Personalen skall ha möjlighet att delta i det fortlöpande utvecklandet av säkerheten.

29 §

Säkerhets- och kvalitetsledning

De organisationer som deltar i planeringen, uppförandet, driften och nedläggningen av ett kärnkraftverk skall ha ett ledningssystem för säkerhets- och kvalitetsledning. Ledningssystemets mål är att säkerställa att säkerheten alltid kommer i främsta rummet och att kraven beträffande kvalitetsledning motsvarar funktionens betydelse för säkerheten.

Säkerhets- och kvalitetsledningen skall omfatta samtliga funktioner som påverkar kärnkraftverkets säkerhet. De krav som har betydelse med tanke på säkerheten skall identifieras för varje funktion och planerade åtgärder för uppfyllande av kraven skall beskrivas för

säkerställande av att kraven uppfylls. Processerna och förfarandena skall vara systematiska och det måste finnas anvisningar om dem.

Ledningssystemet skall utvärderas och utvecklas systematiskt i syfte att identifiera och avhjälpa sådana avvikelser som är av betydelse med tanke på säkerheten.

Tillståndshavaren skall ombesörja att kärnkraftverkets personal samt underleverantörer, leverantörer och andra samarbetspartner som deltar i aktiviteter som inverkar på säkerheten skall instrueras om, engageras i och åläggas att systematiskt tillämpa säkerhets- och kvalitetsledning.

30 §

Ledningsförhållanden, ansvar och sakkunskap

Ledningsförhållandena i kärnkraftverkets organisation samt personalens uppgifter och det ansvar som ansluter sig till uppgifterna skall fastställas och dokumenteras. Organisationens funktion skall följas upp och utvecklas fortlöpande.

De uppgifter som är av betydelse med avseende på säkerheten skall räknas upp. För utvecklande och upprätthållande av de personers yrkeskunnande som sköter uppgifterna i fråga skall utbildningsprogram uppgöras och att personalen har tillräckliga kunskaper skall verifieras.

Organisationen skall förfoga över tillräcklig yrkeskunskap och teknisk kunskap för att en säker drift av kärnkraftverket, underhåll av samtliga anordningar som är av betydelse med tanke på driften och kontroll av olycksituationer skall kunna säkerställas.

Till stöd för den ansvarige föreståndaren skall tillståndshavaren ha en sakkunniggrupp som är oberoende av den övriga organisationen och som sammanträder regelbundet för att behandla frågor i anslutning till säkerheten och lämnar vid behov rekommendationer om dem.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

31 §

Kärnkraftverk som tagits i drift

På kärnkraftverk för vilka driftstillstånd har beviljats innan denna förordning träder i kraft tillämpas bestämmelserna i 10 § 2, 3 och 4 mom., 13 § 2 c-punkten, 14 §, 17 § och 19 § 3 mom. i den omfattning som det med beaktande av ifrågavarande kärnkraftverks tekniska lösningar är motiverat i enlighet med vad som bestäms i 7 a § i kärnenergilagen.

32 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av 14 februari 1991 om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk (395/1991).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

*Bilaga**Utkast***Statsrådets förordning****om allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi**

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från handels- och industriministeriet, föreskrivs med stöd av 7 q i kärnenergilagen av den 11 februari 1987 (990/1987):

1 kap.

Tillämpningsområde och definitioner

1 §

Tillämpningsområde

Genom denna förordning utfärdas allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid användning av kärnenergi. Förordningen omfattar skyddsarrangemangen vid kärnanläggningar samt i tillämpliga delar också skyddsarrangemang kring kärnmaterial och kärnavfall samt transporter av dessa.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *skyddsarrangemang* åtgärder som behövs för att skydda användningen av kärnenergi mot lagstridig verksamhet och som vidtas inom kärnanläggningar, på dess område, på någon annan plats eller i transportmedel där kärnenergi används,

2) *lagstridig verksamhet* uppsåtlig verksamhet eller en åtgärd vars syfte är att äventyra en kärnanläggnings säkerhet eller kärnmaterials eller kärnavfalls integritet eller att utgöra ett omedelbart eller indirekt hot mot kärn- eller strålsäkerhet, eller av oaksamhet förorsakad skadegörelse som riktar sig mot

en kärnanläggning, kärnmaterial eller kärnavfall,

3) *hotfull situation* en situation där förekomsten av lagstridig verksamhet mot en kärnanläggning, kärnmaterial eller kärnavfall har konstaterats eller där grundad misstanke om sådan föreligger,

4) *kärnanläggning* anläggningar för utvinning av kärnenergi, forskningsreaktorer medräknade, anläggningar för slutlig förvaring av kärnavfall i stor skala samt anläggningar som brukas för tillverkning, produktion, användning, hantering eller lagring av kärnmaterial eller kärnavfall i stor skala, med undantag av de fall som nämns i 3 § i kärnenergilagen,

5) *kärnmaterial* kärnämnen, andra ämnen, anordningar och aggregat samt informationsmaterial och avtal på kärnenergiområdet vilka avses i kärnenergilagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

6) *riskanalys* utredningar som utförs med systematiska metoder för att identifiera hot, problem och svaga punkter, kartläggning av deras orsaker och verkan samt bedömning av risker som är förenade med dem,

7) *farligt föremål* ett sådant föremål, en sådan imitation av ett föremål eller ett sådant ämne som kan äventyra eller som kan användas för att äventyra säkerheten i en kärnanläggning eller de personers säkerhet som befinner sig där eller säkerheten för de personer som deltar i hanteringen eller transporteringen av kärnmaterial eller kärnavfall, samt med

8) *kollektivt fel* fel som till följd av en enskild händelse eller orsak uppstår samtidigt

eller inom en kort tid i flera av kärnanläggningens system, anordningar eller konstruktioner.

2 kap.

Grunderna för skyddsarrangemang

3 §

Planeringsgrunder

Planeringen av skyddsarrangemang skall basera sig på analyser av de risker som är förenade med den verksamhet som skall skyddas och de hotbilder och skyddsbehov som bedöms föreligga utgående från analyserna.

Utgångspunkt för planeringen av skyddsarrangemang är bland annat att en enskild person som arbetar vid kärnkraftverket eller deltar i hanteringen eller transporten av kärnmaterial eller kärnavfall, eller en utomstående grupp eller person som kan ha som medhjälpare en person som arbetar vid anläggningen eller i transportuppgifter, kan inleda lagstridig verksamhet. En person eller grupp som planerar lagstridig verksamhet kan också innehålla sedvanliga eller på elektromagnetisk, kemisk eller biologisk effekt baserade vapen och sprängämnen samt sådan information och sakkunskap som inte är offentligt tillgänglig.

Skyddsarrangemangen skall anpassas till den verksamhet där kärnenergi används, brandskyddsåtgärderna och beredskapsarrangemangen.

Skyddsarrangemangen skall dessutom anpassas till de räddningsplaner, beredskapsplaner och planer för specialsituationer som myndigheterna uppgjort.

4 §

Allmän planering av en kärnanläggning

De konstruktioner, system och anordningar samt förvaringsplatser för kärnmaterial och kärnavfall som är viktiga med tanke på kärnanläggningens säkerhet skall planeras med iakttagande av vad kärn- och strålsäkerheten

fordrar så att skyddsarrangemangen kan genomföras effektivt.

Skyddsarrangemangen skall basera sig på ett system med flera säkerhetszoner som omger varandra så, att de system och anordningar som är viktiga ur säkerhetssynpunkt samt kärnmaterial och kärnavfall är särskilt väl skyddade och övervakningen av person- och varutrafiken kan skötas på ett effektivt sätt.

Gränsyttorna mellan de olika skyddszonerna skall utgöra effektiva strukturella hinder för lagstridig verksamhet.

Vid planeringen av en kärnanläggnings data-, kommunikations- och automationssystem skall avancerade datasäkerhetsprinciper iakttagas. Olovligt intrång i kärnanläggningens skydds-, styr- och reglersystem skall förhindras.

5 §

Säkerhetskontroll av personer

Adekvata säkerhetsutredningar skall genomföras i fråga om de personer som arbetar vid en kärnanläggning eller som deltar i hanteringen eller transportereringen av kärnmaterial och kärnavfall för att säkerställa att de är pålitliga. Tillgången till och rätten att använda information skall definieras i fråga om varje enskild arbetsuppgift. Åtgärderna i syfte att bekämpa hot som är förenade med människor skall genomföras systematiskt och de skall utsträckas också till de underleverantörer och personer som arbetar för dessa vilka tillståndshavaren anlitar.

Rätten att röra sig på anläggningsområdet skall definieras i fråga om alla personer som arbetar inom anläggningsområdet.

6 §

Grunderna för genomförande och upprätthållande av skyddsarrangemang

Skyddsarrangemangen skall genomföras i enlighet med planeringsgrunderna, säkerhetsreglementet, skyddsplanen och andra godkända utredningar.

Skyddsarrangemangens effektivitet får inte sjunka avsevärt på grund av felfunktion i enskilda skyddssystem, -konstruktioner eller -anordningar.

Skyddsarrangemangen skall genomföras så att deras nivå inte sjunker avsevärt i en situation med kollektivt fel eller i risksituationer, såsom vid elavbrott eller eldsvåda.

Agerande i hotande situationer i enlighet med skyddsplanen och säkerhetsreglementet skall övas årligen. Övningar skall även anordnas tillsammans med de myndigheter som saken gäller.

För kärnanläggningens personal skall anordnas behövlig utbildning som gäller skyddsarrangemang och säkerhetskontroll samt de förfaranden i detta syfte som tillämpas på arbetsplatsen.

De handlingar som gäller skyddsarrangemangen skall hållas à jour fortlöpande.

3 kap.

Säkerhetsövervakning

7 §

Uträttande av ärenden eller besök vid kärnanläggningen

Planer skall göras upp för åtgärder som skall vidtas i syfte att förebygga hot som kan uppstå i samband med att personer som har ärenden till kärnanläggningen rör sig där. Till uträttandet av ärenden räknas också besök vid kärnanläggningen, vilkas innehåll och förlopp skall planeras med hänsyn tagen till skyddsarrangemangen.

Identiteten av de personer som har ärenden till kärnanläggningen skall säkerställas. Vid säkerhetsövervakningen i samband med uträttande av ärenden skall relevant utrustning för övervakning och kontroll och lämplig tidsenlig teknik användas.

Rätten att röra sig på anläggningsområdet för sådana som har ärenden dit skall vara begränsad enligt ärendets eller besökets art och deras rörelser skall övervakas.

8 §

Övervakning av persontrafik och varutransporter

Fordon, människor, föremål och ämnen samt de transportmedel som används för varutransporter skall granskas i syfte att säkerställa att inga farliga föremål förs in på anläggningsområdet. All trafik på kärnkraftverkets område skall vara begränsad och övervakad så att skyddsarrangemang kan genomföras och säkerhetsaspekter beaktas på ett effektivt sätt.

Övervakningen av persontrafik och varutransporter skall ordnas på ett adekvat sätt också i samband med transport och eventuell lagring av kärnmaterial och kärnavfall.

Tillståndshavaren skall ombesörja särskilda arrangemang för att säkerställa att det inte utan tillbörligt tillstånd går att föra ut kärnmaterial, kärnavfall, radioaktiva ämnen eller sekretessbelagt informationsmaterial från anläggningen.

4 kap.

Säkerhetspersonal och beredskap inför hotande situationer

9 §

Utbildningskrav beträffande säkerhetspersonal

I 71 § i kärnenergilagen avsedd säkerhetspersonal skall ha sådan grundutbildning som väktare som avses i 24 § i lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002) eller någon annan utbildning i säkerhetsbranschen som motsvarar minst den ovan nämnda. Säkerhetspersonalen skall dessutom uppfylla de allmänna villkor för godkännande som väktare som anges i nämnda lagrum.

Den som tillhör en kärnanläggnings säkerhetsorganisation skall dessutom bevisa att han eller hon innehar för uppgiften erforderliga kunskaper om

1) säkerhetsreglementet och de principer och anvisningar som reglerar säkerhetsorganisationens funktion,

2) huvudprinciperna för verksamheten och om de funktioner vid objektet som skall skyddas,

3) räddningsplaner, beredskapsplaner och planer för specialsituationer i anslutning till verksamheten, samt om

4) eventuella andra relevanta handlingsinstruktioner som hjälper personalen i fråga att utföra sina uppgifter på ett riktigt och tryggt sätt.

10 §

Särskilda krav beträffande maktmedelsredskap

Säkerhetspersonal som bär på sig maktmedelsredskap eller vars uppgifter förutsätter beredskap att använda sådana medel i hotande situationer, skall uppfylla de behörighetsvillkor i fråga om bärande av maktmedelsredskap som anges i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster.

I kärnanläggningens säkerhetsreglemente finns bestämmelser om instruktion i korrekt användning av andra maktmedelsredskap än sådana som avses i 29 § 2 mom. i lagen om privata säkerhetstjänster samt om uppvisande av tillräcklig skicklighetsnivå och uppföljning av denna.

11 §

Larmcentral

Med tanke på skyddsarrangemang skall det vid en kärnanläggning finnas en larmcentral och en reservlarmcentral. Båda dessa skall ha säkrade förbindelser till polisen och anläggningens kontrollrum. I larmcentralen eller i reservlarmcentralen skall alltid finnas minst en person som ansvarar för larmfunktionerna.

I samband med transporter eller lagringen av kärnmaterial eller kärnavfall skall larmförbindelserna och larmarrangemangen ordnas på sådant sätt som ett ändamålsenligt tryggnande av transporten eller lagringen förutsätter.

12 §

Ledningscentral

En kärnanläggning skall ha en ständigt bemannad ledningscentral för skyddsorganisationen och ett utrymme reserverat för denna. Den som ansvarar för ledningscentralfunktionen har ansvaret för ledningen av anläggningens säkerhetsfunktioner tills en polismyndighet i enlighet med vad som anges i 13 § övertar ansvaret för åtgärderna för bekämpning av lagstridig verksamhet.

Vid en kärnanläggning, med undantag av forskningsreaktorn, kan en och samma person samtidigt inte ansvara för både säkerhetsorganisationens ledning och larmfunktionerna.

I en kärnanläggning skall det finnas ett lämpligt utrustat utrymme som ställs till polisens förfogande och varifrån polisen vid behov kan leda verksamheten för bekämpning av sådan lagstridig verksamhet som riktas mot kärnanläggningen.

Det skall finnas en reservcentral för ledningscentralen. Båda skall ha säkrade förbindelser till polisen och till kärnanläggningens kontrollrum.

5 kap.

Hotfulla situationer

13 §

Åtgärder i en hotfull situation

I en hotfull situation skall de åtgärder som säkerhetsreglementet eller skyddsplanen förutsätter och andra nödvändiga åtgärder vidtas ofördröjligen.

Polis skall tillkallas omedelbart när ett hot har konstaterats föreligga. När polisen anlänt till platsen skall denna i mån av möjlighet underrättas om den hotfulla situationen och om hur situationen utvecklar sig.

När ett hot har konstaterats föreligga, leds åtgärderna för bekämpning av hotet av den ansvarige person som leder säkerhetsorganisationen. Ledningsansvaret överförs till polisen när polismannen i fråga meddelar att han eller hon övertar ledningsansvaret. Ett till-

räckligt antal personer med sakkunskap om bland annat kärnteknik och strålskydd skall då ställas till polisens förfogande. I ärenden som gäller kärnsäkerheten och strålskyddet vid en kärnanläggning ankommer ledningsansvaret på tillståndshavaren.

14 §

Anmälan till Strålsäkerhetscentralen

En anmälan till Strålsäkerhetscentralen skall göras ofördröjligen när ett hot har konstaterats föreligga. Tillståndshavaren skall se till att Strålsäkerhetscentralen blir underrättad om den hotfulla situationen och om hur den utvecklar sig också i det fall att säkerhetsorganisationens ledning är upptagen av åtgärder för bekämpning av hotet.

Strålsäkerhetscentralen skall informera andra behöriga myndigheter om den hotfulla situationen om situationen så kräver.

6 kap.

Delegationen för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet

15 §

Sammansättning

Den delegation för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet som avses i 56 § 3 mom. i kärnenergilagen finns i anslutning till Strålsäkerhetscentralen som ett rådgivande sakkunnigorgan vid handläggningen av frågor som rör skyddsarrangemangen och beredskapen inför hotfulla situationer.

Delegationen består av en ordförande, en vice ordförande samt högst 12 andra medlemmar som utnämns för tre år i sänder. För varje medlem, med undantag av ordföranden och vice ordföranden, utses en personlig suppleant. De som kallas till medlemmar i delegationen skall företräda högklassig sakkunskap inom kärnenergiområdet och säkerhetsbranschen.

Delegationen kan ha sekreterare med uppgiften som bisyssla, höra sakkunniga samt inhämta utlåtanden och utredningar. Med tanke på beredningen av ärenden kan delega-

tionen tillsätta tidsbestämda sektioner som kan ha som medlemmar också sådana sakkunniga som inte tillhör delegationen. Sektionsordföranden skall vara medlem i delegationen.

16 §

Uppgifter

Delegationen har till uppgift att

1) bedöma hotbilder på kärnenergiområdet och ändringar i dem,

2) utveckla aktionsberedskapen och informationsutbytet i anslutning till hotfulla situationer på kärnenergiområdet,

3) främja samarbetet mellan myndigheter och enskilda tillståndshavare,

4) följa med utvecklingen, utbildningen och forskningen kring skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet samt anvisningarna och informationen på området,

5) följa med och främja det internationella samarbetet kring skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet,

6) dra upp riktlinjer för skyddsarrangemang på kärnenergiområdet och ta initiativ beträffande dem,

7) på begäran av Strålsäkerhetscentralen bereda och avge utlåtanden över skyddsarrangemangen på kärnenergiområdet.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

17 §

Uppgörande och godkännande av planer

De som gör upp planer och planerar åtgärder för skyddsarrangemang vid hotande situationer, skall i tillräcklig utsträckning samarbeta med de berörda polismyndigheterna.

I fråga om beredning och godkännande av planer och andra handlingar angående skyddsarrangemang gäller utöver bestämmelserna i 7 1—7 o § i kärnenergilagen och i denna förordning vad som föreskrivs annanstans i kärnenergilagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Före införandet skall bland annat en principplan för

skyddsarrangemang samt en preliminär plan för skyddsarrangemang enligt 35 § 1 mom. 5 punkten och en utredning om skyddsarrangemang enligt 36 § 1 mom. 7 punkten i kärnenergiförordningen (161/1988) samt ett säkerhetsreglemente enligt 7 n § i kärnenergilagen föreläggas Strålsäkerhetscentralen för godkännande.

I fråga om beredning och godkännande av skyddsplaner för transport och lagring av kärnmaterial och kärnavfall gäller också vad som särskilt bestäms om dem.

När en ändring av en plan eller av någon annan handling som skall godkännas av en myndighet bereds, skall ändringen framläggas för godkännande i den ordning som föreskrivits eller bestämts i fråga om själva handlingen.

18 §

Sekretess

Bestämmelser om sekretess finns bland annat i 78 § i kärnenergilagen samt i 14 § och 41 § i lagen om privata säkerhetstjänster.

19 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 200 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av den 14 februari 1991 om allmänna föreskrifter om skyddsarrangemang vid kärnkraftverk (396/1991).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter kan vidtas innan förordningen träder i kraft.

Bilaga

Utkast

Statsrådets förordning

om allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från handels- och industriministeriet, föreskrivs med stöd av 7 q § i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987):

1 kap.

Tillämpningsområde och definitioner

1 §

Tillämpningsområde

Genom denna förordning utfärdas allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk. Förordningen tillämpas i tillämpliga delar också på andra kärnanläggningar med kärnreaktor.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med

1) *beredskapssituation* en olycka eller någon annan händelse där kärnkraftverkets säkerhet minskar eller hotar att minska avsevärt, eller som förutsätter effektivisering av beredskapen i syfte att trygga säkerheten,

2) *klassificering av beredskapssituationer* indelning av situationer i klasser enligt hur allvarliga de är och hur de kan hanteras:

- *beredskapsläge* är en situation där kärnkraftsverkets säkerhetsnivå ska säkras i en exceptionell situation,

- *anläggningsnödläge* är en situation där kärnkraftverkets säkerhet minskar eller riskerar att minska avsevärt,

- *allmänt nödläge* är en situation där det finns risk för sådana radioaktiva utsläpp som

kan kräva skyddsåtgärder i kärnkraftverkets omgivning,

3) *allvarlig reaktorolycka* en situation där en betydande del av bränslet i reaktorn har skadats,

4) *kraftverksområde* ett område som kärnanläggningen använder och som omger anläggningen och inom vilket rörelse- och vis-
telserätten har begränsats genom inrikesministeriets förordning som utfärdats med stöd av 52 § i polislagen,

5) *skyddszon* ett område som sträcker sig till ca fem kilometers avstånd från kärnkraftverket, och som är föremål för begränsningar avseende markanvändningen i fråga om bl.a. befolkningstäthet och produktiv verksamhet,

6) *beredskapazon* ett område som sträcker sig till ca 20 kilometers avstånd från kärnkraftverket, för vilket myndigheterna ska göra upp en räddningsplan i enlighet med 9 § i räddningslagen (468/2003).

2 kap.

Planering av beredskapsarrangemang

3 §

Planeringsgrunder

Planeringen av beredskapsarrangemang ska grunda sig på analyser av hur sådana allvarliga reaktorolyckor som leder till eventuellt utsläpp framskrider tidsmässigt. Därvid bör variationerna i anläggningsläget, det tidsmäs-

siga händelseförloppet, strålningssituationen i anläggningen, utsläpp, utsläppsrutten och väderleksförhållanden beaktas. Sådana situationer där det föreligger hot om lagstridig verksamhet ska detta och dess eventuella följder beaktas i beredskapsarrangemangen.

Verksamheten i en beredskapssituation ska planeras med beaktande av de händelser som försämrar säkerheten, möjligheterna att kontrollera händelserna samt hur allvarliga följderna kan bli. I detta syfte ska beredskapssituationerna indelas i olika klasser enligt 2 § 2 punkten.

Åtgärderna i en beredskapssituation ska planeras så att säkerheten för de människor som vistas inom kraftverksområdet tryggas.

Beredskapsarrangemangen ska anpassas till kärnkraftverkets driftverksamhet, brand-skyddsåtgärder samt skyddsarrangemang.

Beredskapsarrangemangen ska anpassas till de räddnings- och beredskapsplaner som myndigheterna gjort upp med tanke på en kärnkraftverksolycka.

4 §

Beredskapsorganisation

Den personal som planerar och genomför beredskapsarrangemang (beredskapsorganisationen) ska ha en fastställd uppgifts- och ansvarsfördelning.

5 §

Beredskap

Vid ett kärnkraftverk ska finnas beredskap att i en situation där en olycka hänt eller anläggningens säkerhet är hotad vidta de åtgärder som är nödvändiga för att behärska situationen. Beredskapen ska också gälla förmåga att analysera beredskapssituationer och deras följder samt att i själva situationen förutse hur den kommer att utveckla sig. Vid situationsanalysen bedöms anläggningens tekniska skick och eventuellt radioaktivt utsläpp eller risken för ett sådant samt strålningssituationen inom anläggningen och kraftverksområdet och beredskapszonen.

Tillståndshavaren ska vara beredd på att i en beredskapssituation göra strålningsmät-

ningar på kraftverksområdet och inom skyddszonen samt meteorologiska mätningar på basis av vilka de radioaktiva ämnas spridning inom beredskapszonen kan bedömas.

Med tanke på beredskapssituationer ska det inom kraftverksområdet finnas samlingsplatser för personalen, lämpliga utrymmen och lämplig utrustning för beredskapsorganisationen, jodtabletter samt pålitliga kommunikations- och alarmsystem. Beredskapsorganisationen ska ordna möjlighet för mätning av kontamination hos och rengöring av personal.

Tillståndshavaren ska säkerställa att en tillräckligt stor personalstyrka snabbt kan inkallas och finnas till förfogande under hela beredskapssituationen.

Planer för hur massmedierna och allmänheten ska informeras i en olycksituation ska göras upp på förhand.

6 §

Beredskapsplaner

Strålsäkerhetscentralens godkännande ska inhämtas för den preliminära beredskapsplan som avses i 35 § 1 mom. 5 punkten och för den beredskapsplan som avses i 36 § 1 mom. 7 punkten i kärnenergiförordningen (161/1988) och för ändringar i dem. Beredskapsplanen utgör en del av den räddningsplan som avses i 9 § i räddningslagen (468/2003).

Tillståndsinnehavaren ska lämna in de godkända beredskapsplanerna och ändringarna i dem till inrikesministeriet samt till den behöriga länsstyrelsen och den lokala räddningsmyndigheten.

3 kap.

Upprätthållande av beredskap

7 §

Upprätthållande av funktionsberedskapen

I syfte att upprätthålla funktionsberedskapen vid kärnkraftverket ska tillståndshavaren årligen ordna behövlig beredskapsutbildning

och träning för personalen. Övningar ska även ordnas regelbundet tillsammans med de myndigheter som saken gäller. Innan en ny kärnkraftverksenhet tas i drift ska en samarbetsövning med myndigheterna ordnas.

Utbildning i agerande i beredskapssituationer ska ordnas för alla anställda vid kärnkraftverket och all fastanställd och visstidsanställd personal som arbetar och vistas på kraftverksområdet.

De utrymmen och redskap som har reservrats för beredskapsarrangemang ska fortlöpande hållas i funktionsdugligt skick.

Handlingar som gäller beredskapsarrangemangen ska hållas å jour.

4 kap.

Åtgärder i beredskapssituationer

8 §

Meddelande om beredskapssituation

Tillståndshavaren ska utan dröjsmål underätta Strålsäkerhetscentralen och den regionala nödcentralen om övergången till beredskapsläge.

9 §

Åtgärder i en beredskapssituation

I en beredskapssituation ska de åtgärder som förutsätts i beredskapsplanen omedelbart vidtas för att behärska situationen och för att förhindra eller begränsa strålningsexponering.

Tillståndshavaren ska ge Strålsäkerhetscentralen och ledningscentralen för det lokala räddningsväsendet en lägesbild av händelserna samt information om de rekommendationer som getts och betydande beslut jämte motiveringar som fattats under beredskapssituationen.

10 §

Ledning av verksamheten i en beredskapssituation

Den som enligt kärnkraftverkets beredskapsplan är beredskapschef för kärnkraftverket ansvarar för igångsättandet och ledningen av de åtgärder som på kraftverksområdet ska vidtas i en beredskapssituation tills en räddningsmyndighet meddelar att den övertar ansvaret för räddningsverksamheten. Kärnkraftverkets beredskapschef ska då se till att ett tillräckligt antal personal med sakkunskap om kärnteknik och strålskydd ställs till myndighetens förfogande. I fråga om ärenden som gäller kärnsäkerheten och strålskyddet vid en kärnanläggning ankommer ledningsansvaret på tillståndshavaren.

Kärnkraftverkets beredskapschef ansvarar för att den myndighet som leder räddningsverksamheten ges rekommendationer om befolkningsskyddsåtgärder tills Strålsäkerhetscentralen övertar ansvaret rekommendationerna.

11 §

Upphävande av beredskapsläget

I beredskapsplanen fastställs förutsättningar för upphävande av beredskapsläget. En förutsättning för att beredskapsläget kan upphävas är att läget i kärnkraftverket har säkerställts, utsläpp av radioaktiva ämnen inte överstiger de gränser som fastställts för en normalsituation och att nödvändiga uppföljande åtgärder har vidtagits.

Om räddningsverksamheten fortsätter efter det att beredskapsläget vid kärnkraftverket har upphävts ska tillståndshavaren vara beredd på motsvarande samarbete som vid beredskapsläget.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

12 §

Åtgärder i samband med räddningsverksamheten

Tillståndshavaren ska i samråd med det lokala räddningsväsendet göra upp en räddningsplan enligt 9 § i räddningslagen (468/2003) med tanke på en eventuell olycka vid kärnkraftverket.

Tillståndshavaren ska i samarbete med de myndigheter som ansvarar för räddningsverksamheten på förhand sända befolkningen inom beredskapszonen instruktioner om hur den ska förhålla sig i en olyckssituation och på förhand dela ut jodtabletter till befolkningen inom skyddszonen. Tillståndshavaren är skyldig att i en olyckssituation delta i var-

nande och alarmering av den befolkning som omedelbart hotas.

Tillståndshavaren ska fortlöpande upprätthålla beredskap att vidta de åtgärder som räddningsverksamheten förutsätter i en beredskapssituation. Dessa åtgärder ska övas i samarbete med behöriga myndigheter. Planerna för åtgärder i samband med räddningsverksamheten ska ingå i beredskapsplanen.

13 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 200 .

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av den 14 februari 1991 om allmänna föreskrifter om beredskapsarrangemang vid kärnkraftverk (397/1991).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Bilaga

Utkast

Statsrådets förordning

om allmänna föreskrifter om säkerheten vid slutförvaring av kärnavfall

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från handels- och industriministeriet, föreskrivs med stöd av 7 q § i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987):

1 kap.

2 §

Tillämpningsområde och definitioner

Definitioner

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning gäller placering av använt kärnbränsle som härstammar från en kärnanläggning och annat kärnavfall i utrymmen som byggs i berggrunden. Förordningen innehåller allmänna krav beträffande säkerheten vid driften av anläggningar för slutförvaring av kärnavfall och långtidssäkerheten för slutförvaringen.

Denna förordning tillämpas på sådant radioaktivt avfall som avses i 10 § i strålskyddslagen (592/1991) om det placeras i ett utrymme för slutförvaring av kärnavfall enligt 1 mom.

Denna förordning kan under de förutsättningar som anges i 23 § också tillämpas på placering av mycket lågaktivt kärnavfall i ett slutförvaringsutrymme som byggs i jordmånen.

Bestämmelserna om hantering och lagring av använt kärnbränsle och annat kärnavfall i en kärnanläggning i anslutning till ett kärnkraftverk finns i statsrådets förordning om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk.

I denna förordning avses med

1) *kärnavfallsanläggning* kärnanläggning som används för inkapsling av använt kärnbränsle eller hantering av annat kärnavfall inför placeringen i slutförvar samt ett slutförvar för använt kärnbränsle eller annat kärnavfall,

2) *slutförvar* en anläggningshelhet i vilken ingår utrymmen för placering i slutförvar av avfallsförpackningar (slutförvaringsutrymme) samt under- och ovanjordiska hjälputrymmen i anslutning till dessa,

3) *slutförvaringsplats* förläggningsplatsen för slutförvaret och, sedan slutförvaringen har genomförts, det område som i enlighet med 85 § i kärnenergiförordningen (161/1988) har antecknats i jordregistret samt mark- och berggrunden under detta område,

4) *kortlivat avfall* kärnavfall hos vilket aktivitetskoncentrationen efter 500 års förvaring understiger 100 MBq per kilogram för var och en av de kärnavfallsförpackningar som placerats i slutförvar och i genomsnitt understiger 10 MBq per kilogram hos det avfall som placerats i slutförvaringsutrymmet,

5) *långlivat avfall* kärnavfall hos vilket aktivitetskoncentrationen efter 500 års förvaring överstiger 100 MBq per kilogram för var och en av de kärnavfallsförpackningar som placerats i slutförvar eller i genomsnitt över-

stiger 10 MBq per kilogram hos det avfall som placerats i ett slutförvaringsutrymme,

6) *årsdos* summan av den effektiva dos som förorsakas av yttre strålning och den effektiva kollektiva dosen av radioaktiva ämnen som upptas i kroppen under en period på ett år,

7) *långtidssäkerhet* slutförvaringens säkerhet efter slutförvarets drifttid, med beaktande av strålningseffekterna på människor och miljö,

8) *säkerhetsbevisning* en helhet av handlingar som påvisar överensstämmelse med säkerhetskraven inklusive numerisk säkerhetsanalys samt utredningar som kompletterar denna,

9) *barriär* slutförvaringsplatsens berggrund samt en teknisk konstruktion eller ett material som omger de radioaktiva ämnen som slutförvaras samt med barriärfunktion en sådan fysikalisk-kemisk process som hindrar att radioaktiva ämnen läcker ut och migrerar eller gör detta långsammare,

10) *förväntad driftstörning* en händelse under kärnavfallsanläggningens drifttid som påverkar säkerheten och som uppskattas inträffa i genomsnitt mera sällan än en gång per år, men som med betydande sannolikhet kommer att inträffa åtminstone en gång under drifttiden,

11) antagen olycka en händelse under kärnavfallsanläggningens drifttid som påverkar säkerheten och som endast med ringa sannolikhet kommer att inträffa under drifttiden; antagna olyckor delas in i två klasser enligt deras antagna frekvens enligt följande:

a) antagna olyckor av klass 1: frekvens minst 10^{-3} per år

b) antagna olyckor av klass 2: frekvens högst 10^{-3} per år,

12) *utvecklingsförlopp* som skal anses sannolika sådana på barriärernas funktionsförmåga inverkan förändringar som med stor sannolikhet kommer att medföra exponering för strålning under granskningsperioden och som kan förorsakas av processer i slutförvaringsutrymmet, geologiska eller klimatiska fenomen eller mänsklig verksamhet,

13) *osannolika händelser* som försvagar långtidssäkerheten sådana händelser som skal anses möjliga och som i betydande grad påverkar barriärernas funktionsförmåga, men

som med ringa sannolikhet kommer att medföra exponering för strålning under granskningsperioden, och som kan inträffa som en följd av geologiska fenomen eller mänsklig verksamhet.

2 kap.

Strålsäkerhet

3 §

Driften av en kärnavfallsanläggning

En kärnavfallsanläggning och driften av den skal planeras så att

1) personalens exponering för strålningen begränsas genom alla möjliga praktiska åtgärder så att de maximivärden som fastställs i strålskyddsförordningen inte överskrids,

2) utsläppen av radioaktiva ämnen i miljön blir obetydliga när kärnavfallsanläggningen drivs utan störningar,

3) de som blir mest exponerade till följd av förväntade driftstörningar, och som inte hör till anläggningens personal, inte får en effektiv årsdos som överstiger värdet 0,1 millisievert (mSv) samt

4) de som blir mest exponerade till följd av en antagen olycka, och som inte hör till anläggningens personal, inte får en effektiv årsdos som överstiger

a) 0,1 millisievert (mSv) vid antagen olycka av klass 1,

b) 5 millisievert (mSv) vid antagen olycka av klass 2.

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte strålningsdoser som förorsakas av naturliga radioaktiva ämnen som frigörs från stenmaterialet och grundvattnet i slutförvarets underjordiska utrymmen.

4 §

Långtidssäkerhet

Slutförvaringen av kärnavfallet skal planeras så att de strålningseffekter som orsakas av sådana utvecklingsförlopp som skal anses sannolika inte överstiger de maximivärden som avses i 2 och 3 mom.

Under en granskningsperiod, under vilken den strålning som människor exponeras för kan bedömas tillräckligt tillförlitligt men vilken skal vara minst flera tusen år lång, skal

1) den årsdos som fås av de mest exponerade människorna underskrida värdet 0,1 mSv, och

2) de genomsnittliga årsdoser som fås av andra människor vara obetydligt små.

Under de granskningsperioder som följer på den ovan avsedda perioden skal långtidsmedelvärdena av de mängder radioaktiva ämnen som läcker ut i biosfären från kärnavfallet som slutförvaras underskrida de maximivärden som Strålsäkerhetscentralen ställer särskilt för varje radionuklid.

Gränsvärdena skal ställas så att

1) strålningseffekterna av slutförvaringen som högst kan bli lika stora som de effekter som förorsakas av radioaktiva ämnen i naturen och

2) de vidsträckta strålningseffekterna förblir obetydligt små.

5 §

Beaktandet av osannolika händelser

Betydelsen av osannolika händelser som försvagar långtidssäkerheten skal utredas genom att granska hur realistiska och sannolika dessa händelser är och vilka eventuella följder de har. Om möjligt, skal det i fråga om dessa händelser bedömas hur godtagbara följderna och de förväntade värdena av strålningseffekterna är i jämförelse med de gränsvärden för den årsdos som avses i 4 § samt i jämförelse med maximimängderna av sådana radioaktiva ämnen som läcker ut.

3 kap.

Krav beträffande planeringen av kärnavfallsanläggningar

6 §

Hantering av använt kärnbränsle och annat kärnavfall

Hantering och förpackningen av använt kärnbränsle och annat kärnavfall skal ske i

enlighet med kraven beträffande slutförvaring. Avfallsförpackningarna skal klassificeras efter deras egenskaper. För varje klass härleds sådana gränsvärden och andra kvalitetskrav som är viktiga med tanke på kärnavfallsanläggningens säkra drift och långtidssäkerheten hos slutförvaringen och som avfallsförpackningarna skal uppfylla.

En kärnavfallsanläggning ska ha effektiva strålskyddsarrangemang för begränsande av personalens exponering för strålningen och strålningens effekter på anläggningens omgivning.

Vid hanteringen av avfallet skal läckande av radioaktiva ämnen ut i anläggningsutrymmena eller omgivningen förhindras eller begränsas vid behov genom isolerings-, uppsamlings- och filtersystem. Vid hanteringen av använt kärnbränsle eller annat kraftigt strålende kärnavfall skal tillräckligt strålskydd garanteras genom distanshantering och strålningsskydd.

Vid hanteringen av använt kärnbränsle skal skador på avfallet, uppkomsten av självuppehållande kedjereaktion av fissioner samt otillräcklig nedkylning av avfallet förhindras med betryggande marginal.

7 §

Säkerhetsklassificering

System, konstruktioner och anordningar i en kärnavfallsanläggning skal klassificeras utgående från deras betydelse för säkerheten vid driften av anläggningen och slutförvaringens långtidssäkerhet. Den kvalitet som förutsätts av varje objekt som klassificeras samt de kontroller och prov som behövs för att fastställa kvaliteten skal vara tillräckliga med beaktande av objektets betydelse för säkerheten.

8 §

Förebyggande av störningar och olyckor

Driftsstörningar och olyckor skal förebyggas genom användning av beprövad eller i övrigt omsorgsfullt undersökt, högklassig teknik vid planering, byggande och drift. En kärnavfallsanläggning skal ha system som

snabbt och tillförlitligt upptäcker driftsstörningar eller olyckssituationer samt förhindrar att situationen förvärras. Olyckor som leder till stora utsläpp av radioaktiva ämnen skal vara ytterst osannolika. Beredskap att lindra följderna av en olycka skal upprätthållas med effektiva tekniska och administrativa arrangemang.

I kärnavfallsanläggningen säkras de funktioner som vid fel skulle kunna resultera i att radioaktiva ämnen i betydande utsträckning släpps ut eller att anläggningens personal utsätts för strålning. Säkerställandet av de funktioner som är viktiga med tanke på säkerheten skal i första hand baseras på naturliga säkerhetsegenskaper och system och andordningar som inte kräver någon yttre drivkraft och som, om drivkraften går förlorad, ställer sig i ett ur säkerhetssynpunkt gynnsamt läge.

Vid planeringen av en kärnavfallsanläggning skal hänsyn tas till verkningar som beror på möjliga naturfenomen eller andra händelser utanför anläggningen. Som händelser utanför anläggningen skal även beaktas lagstridig verksamhet i syfte att skada anläggningen.

I en kärnavfallsanläggning skal genom placering och skyddande av system samt operativa metoder säkerställas att eldsvådor, explosioner eller andra händelser inom anläggningen inte hotar säkerheten.

9 §

Slutförvaring

Flyttningen av avfallsförpackningarna till slutförvaringsutrymmet skal genomföras så att sannolikheten för olyckor är liten och att förpackningarna inte skadas på ett sätt som inverkar på långtidssäkerheten.

En förpackning för använt kärnbränsle skal utformas så att det inte heller i slutförvaringsförhållanden är möjligt att det uppstår en självuppehållande kedjereaktion av fissioner.

Slutförvaringsåtgärderna skal åtskiljas från brytnings- och byggnadsarbetena vid en kärnavfallsanläggning så att dessa inte inverkar menligt på säkerheten vid anläggningens

drift eller långtidssäkerheten hos avfallet som slutförvaras.

Medan slutförvaret är i bruk skal ett forsknings- och kontrollprogram för säkerställande av långtidsfunktionen av barriärerna genomföras.

Uppgifterna om avfall som placerats i slutligt förvar skal lagras på en datafil som skal innehålla uppgifter om varje avfallsförpackning inklusive uppgift om arten av avfall, radioaktiva ämnen, förpackningens placering i slutförvaringsutrymmet samt andra uppgifter som behövs. Strålsäkerhetscentralen skal ordna lagringen av uppgifterna om kärnavfallsanläggningen och avfallet som slutförvaras på ett bestående sätt.

Omkring slutförvaret skal reserveras ett tillräckligt stort skyddsområde som är nödvändigt med tanke på sådana åtgärdsförbud som avses i 63 § 1 mom. 6 punkten i kärnenergilagen.

4 kap.

Långtidssäkerheten vid slutförvaringen

10 §

Tidpunkt och realiseringssätt för slutförvaringen

Konstruktion, drift och nedläggning av ett slutförvar skal planeras så att den är gynnsam med tanke på säkerheten. Vid planeringen skal man beakta den minskning av aktiviteten i använt kärnbränsle som sker vid mellanlagring samt möjligheten att utnyttja högklassig teknik och vetenskaplig kunskap samt behovet att säkra långtidssäkerheten genom undersökningar och uppföljningsmätningar. De olika skedena i slutförvaringen får dock inte skjutas upp i onödan.

11 §

Barriärer

Långtidssäkerheten vid slutförvaringen skal grunda sig på barriärer som garanterar varandra på så sätt, att brister i en barriärs

funktionsförmåga eller en geologisk förändring som kan förutses inte äventyrar långtids-säkerheten.

Barriärerna skal effektivt förhindra att radioaktiva ämnen som slutförvaras läcker ut i berggrunden under en period vars längd beror på hur länge radioaktiviteten i avfallet består. I fråga om kortlivat avfall skal perioden i fråga var minst flera hundra år och i fråga om långlivat avfall minst flera tusen år.

12 §

Slutförvaringsplatsen

Egenskaperna hos berggrunden på slutförvaringsplatsen skal som helhet vara gynnsamma för isolering av radioaktiva ämnen från biosfären. En plats som har något särdrag som är uppenbart ogynnsamt med tanke på långtidssäkerheten skal inte väljas som slutförvaringsplats.

På den planerade slutförvaringsplatsen skal finnas tillräckligt stora och hela volymer i berggrunden där slutförvaringsutrymmena kan byggas. För planeringen av slutförvaringsutrymmena och inhämtandet av de utgångsdata som behövs vid säkerhetsanalyserna skal egenskaperna hos berggrunden på den planerade slutförvaringsplatsen utredas förutom genom undersökningar av markytan dessutom genom undersökningar på planerat slutförvaringsdjup.

Placeringen, brytningsarbetena, byggandet och förslutandet av de underjordiska utrymmena skal genomföras så att berggrunden på bästa sätt bevarar de egenskaper som är viktiga med tanke på långtidssäkerheten.

Slutförvaringsutrymmena skal placeras på ett djup som är ändamålsenligt med tanke arten av avfall och de lokala geologiska förhållandena. Målet skal vara att händelser, verksamheter och förändringar i förhållandena ovan jord endast i ringa mån inverkar på långtidssäkerheten och att det är mycket svårt för en människa att tränga sig in i slutförvaringsutrymmena.

5 kap.

Påvisande av att säkerhetskraven uppfylls

13 §

Säkerheten vid driften av kärnavfallsanläggningen

Att säkerhetskraven beträffande driften av en kärnavfallsanläggning uppfylls skal i mån av möjlighet påvisas under provdriften. Till den delen detta inte är möjligt skal säkerheten vid driften påvisas genom experimentella eller kalkylmässiga metoder eller en kombination av dessa. De kalkylmässiga metoderna skal väljas så att den faktiska risken eller skadan med stor säkerhet är mindre än vad resultaten av de kalkylmässiga metoderna visar. De kalkylmässiga metoder som används skal vara tillförlitliga och väl validerade för behandling av de händelser som skal granskas. Vid valet av de störnings- och olycksituationer som skal studeras bör hänsyn tas till den uppskattade sannolikheten för att dylika situationer uppstår.

14 §

Långtidssäkerhet

Att de strålsäkerhetskrav som gäller långtidssäkerheten uppfylls samt att slutförvaringsmetoden och slutförvaringsplatsen är lämpliga skal påvisas genom en säkerhetsanalys, i vilken granskas både sådana utvecklingsförlopp som skal anses sannolika och sådana osannolika händelser som försvagar långtidssäkerheten. En säkerhetsanalys skal grunda sig på en numerisk analys, som utgår från experimentella undersökningar och som skal kompletteras med kvalitativa granskningar utgående från en prövning som utförts av sakkunniga, till den del som kvantitativa analyser inte är möjliga eller i dem ingår betydande osäkerhetsfaktorer.

När det motiveras att den begränsning av strålningsexponeringen som ingår i 5 § har uppfyllts, skal ett sådant samhälle granskas som skaffar sig sin föda i näromgivningen till slutförvaringsplatsen och som blir exponerat för den största strålningen. Utöver verkning-

arna på människor skal också eventuella verkningar på djur- och växtarter granskas.

15 §

Osäkerhetsfaktorer kring säkerhetsbevisningen

De utgångsdata och modeller som används i säkerhetsanalysen skal grunda sig på högklassiga forskningsrön och uppfattningar bland sakkunniga. Utgångsdata och modeller skal i mån av möjlighet vara validerade och utvalda enligt de förhållanden som skal anses möjliga under granskningsperioden.

När de kalkylmässiga metoder som skal användas väljs skal utgångspunkten vara att den faktiska strålningsexponeringen och de faktiska mängderna radioaktiva ämnen som frigörs med stor säkerhet är mindre än vad resultaten av säkerhetsanalyserna visar. De osäkerhetsfaktorer som ingår i säkerhetsanalysen och deras betydelse skal bedömas separat.

16 §

Uppdatering av säkerhetsbevisningen

En säkerhetsbevisning skal företes i samband med inlämnande av en ansökan om tillstånd att uppföra kärnavfallsanläggning och en ansökan om drifttillstånd. Säkerhetsbevisningen skal uppdateras med 15 års intervall om inte annat bestäms i tillståndsvillkoren. Säkerhetsbevisningen som gäller långtidssäkerheten vid slutförvaring skal uppdateras innan anläggningen läggs ned slutgiltigt.

6 kap.

Byggande och ibruktagande av en kärnavfallsanläggning

17 §

Byggande och ibruktagande

Den som har tillstånd att uppföra kärnavfallsanläggning skal säkerställa och påvisa att

anläggningen byggs i enlighet med godkända planer och förfaranden. Tillståndshavaren skal se till att också leverantören av anläggningen och de underleverantörer som producerar tjänster och varor som är viktiga med tanke på säkerheten genomför byggprojektet på ändamålsenligt sätt.

Vid ibruktagandet av en kärnavfallsanläggning skal tillståndshavaren säkerställa att systemen, konstruktionerna och anordningarna samt anläggningen i dess helhet fungerar på det sätt som planerats. Tillståndshavaren skal se till att det finns en adekvat organisation, tillräckligt med yrkeskunnig personal och lämpliga anvisningar med tanke på den kommande driften av anläggningen.

18 §

Driftverksamhet

Driften av en kärnavfallsanläggning skal baseras på skriftliga instruktioner som motsvarar anläggningens konstruktion och aktuella tillstånd. Det skal finnas anvisningar om identifiering och hantering av driftsstörningar och olyckssituationer. Betydande händelser som påverkar säkerheten skal dokumenteras så att de kan analyseras i efterhand.

De säkerhetstekniska driftsvillkoren skal innehålla de tekniska och administrativa krav som behövs för att säkerställa att anläggningen drivs i enlighet med planeringsgrunderna. Tillståndshavaren skal driva anläggningen med beaktande av dessa krav och begränsningar, och övervaka att de iakttas och rapportera om avvikelser från dem.

Kärnavfallsanläggningen skal ha ett underhållsprogram för att säkerställa systemens, konstruktionernas och anordningarnas integritet och pålitliga funktion. Skriftliga förordnanden jämte nödvändiga instruktioner skal utfärdas om underhåll och reparation av anordningarna.

Med fortgående eller regelbundna mätningar skal det säkerställas att de krav som gäller strålsäkerheten uppfylls i anläggningsutrymmena, längs eventuella betydande utsläppsrutter samt i anläggningens omgivning.

7 kap.

Organisation och personal

19 §

Säkerhetskultur

Vid planering, byggande, drift och nedläggning eller stängning av en kärnavfallsanläggning skal en god säkerhetskultur upprätthållas. Organisationsledningen skal genom sina beslut och åtgärder visa sin bundenhet vid sådana förfaranden och lösningar som främjar säkerheten. Personalen skal motiveras till ansvarstagande i sitt arbete och öppenhet inom arbetsgemenskapen skal främjas vilket sporrar till identifiering av, rapportering om och eliminering av faktorer som äventyrar säkerheten. Personalen skal erbjudas en möjlighet att delta i ett fortlöpande utvecklande av säkerheten.

20 §

Säkerhets- och kvalitetsledning

De organisationer som deltar i planeringen, uppförandet, driften och nedläggningen av en kärnavfallsanläggning skal ha ett ledningssystem för säkerhets- och kvalitetsledning. Ledningssystemets mål är att säkerställa att säkerheten alltid kommer i främsta rummet och att kraven beträffande kvalitetsledning motsvarar funktionens betydelse för säkerheten.

Säkerhets- och kvalitetsledningen skal omfatta samtliga funktioner som påverkar kärnavfallsanläggningens säkerhet. I fråga om varje funktion skal de krav som har betydelse med tanke på säkerheten identifieras och planerade åtgärder för uppfyllande av kraven skal beskrivas för säkerställande av att kraven uppfylls. Processerna och förfarandena skal vara systematiska och det måste finnas anvisningar om dem.

Ledningssystemet skal utvärderas och utvecklas systematiskt i syfte att identifiera och avhjälpa sådana avvikelser som är av betydelse med tanke på säkerheten.

Tillståndshavaren skal ombesörja att kärnkraftverkets personal samt underleverantörer, leverantörer och andra samarbetspartner som deltar i aktiviteter som inverkar på säkerheten skal instrueras om, engageras i och åläggas att systematiskt tillämpa säkerhets- och kvalitetsledning.

21 §

Ledningsförhållanden, ansvar och sakkunskap

Ledningsförhållandena i en kärnavfallsanläggnings organisation samt personalens uppgifter och det ansvar som ansluter sig till uppgifterna skal fastställas och dokumenteras. Organisationen skal förfoga över tillräcklig yrkeskunskap och teknisk kunskap om en säker drift av en kärnavfallsanläggning och långtidssäkerhet vid slutförvaringen av kärnavfall.

De uppgifter som är av betydelse med avseende på säkerheten skal räknas upp. För utvecklande och upprätthållande av de personers yrkeskunnande som sköter uppgifterna i fråga skal utbildningsprogram uppgöras och att personalen har tillräckliga kunskaper skal verifieras.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Slutförvaring i markgrunden

Om sådant kärnavfall som avses i kärnenergilagen placeras för slutförvaring i ett utrymme som byggs i markgrunden, skal slutförvaringen planeras och verkställas i enlighet med kraven i 3—9 § samt 13—21 § i denna förordning. I ett utrymme som byggs i marken får förvaras endast mycket lågaktivt avfall med en genomsnittlig aktivitetskoncentration som inte överstiger värdet 100 kBq/kg och vars totalkoncentration inte överstiger de värden som anges i 6 § 1 mom. i kärnenergiförordningen.

23 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 200

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av den 14 februari 1991 om all-

männa säkerhetsföreskrifter för en anläggning för slutförvar av driftavfall från kärnkraftverk (398/1991) och statsrådets beslut av den 25 mars 1999 om säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle (478/1999).

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.